

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ 2015-2019

Α' ΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αύγουστος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	7
1.1 Το θεσμικό πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	8
1.2 Οι σκοποί του Επιχειρησιακού Προγράμματος	9
1.3 Κύρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	11
1.4 Βήματα Κατάρτισης του Επιχειρησιακού	12
1.5 Μεθοδολογική Προσέγγιση	15

2.1 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Γρεβενών

2.1.1 Η Γενική εικόνα της Περιοχής του Δήμου	18
2.1.1.1 Συνοπτική Περιγραφή της Αναπτυξιακής Φυσιογνωμίας του Δήμου	18
2.1.1.2 Χωροταξική ένταξη του Δήμου Γρεβενών στην περιφερειακή ενότητα Γρεβενών και στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	24
2.1.1.3 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά Δήμου Γρεβενών	31
2.1.1.4 Δημοτικές Ενότητες Δήμου Γρεβενών	34
2.1.1.5 Συνοπτική παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών των Δημοτικών Ενοτήτων	35
2.1.1.5.1 Δημοτική Ενότητα Γρεβενών	35
2.1.1.5.2 Δημοτική Ενότητα Βεντζίου	37
2.1.1.5.3 Δημοτική Ενότητα Γόργιανης	39
2.1.1.5.4 Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών	41
2.1.1.5.5 Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα	44
2.1.1.5.6 Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά	46
2.1.1.5.7 Δημοτική Ενότητα Αβδέλλας	47
2.1.1.5.8 Δημοτική Ενότητα Δοτσικού	50
2.1.1.5.9 Δημοτική Ενότητα Μεσολουρίου	51
2.1.1.5.10 Δημοτική Ενότητα Περιβολίου	53
2.1.1.5.11 Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας	55
2.1.1.5.12 Δημοτική Ενότητα Σμίξης	56
2.1.1.5.13 Δημοτική Ενότητα Φιλιππαίων	58

2.1.2 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

2.1.2.1 Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»	62
2.1.2.1.1 Φυσικό Περιβάλλον	62
2.1.2.1.2 Υγρότοποι	64
2.1.2.1.3 Ορεινοί όγκοι	64
2.1.2.1.4 Κλιματολογικά στοιχεία	65
2.1.2.1.5 Γεωμορφολογικά και Γεωλογικά Στοιχεία	65
2.1.2.1.6 Σεισμικότητα	65
2.1.2.1.7 Οδικό Δίκτυο	66
2.1.2.1.8 Ύδρευση	66
2.1.2.1.9 Αποχέτευση Όμβριων – Ακαθάρτων	66
2.1.2.1.10 Άρδευση	67
2.1.2.1.11 Ποτάμια	67

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2.1.2.1.12 Ενέργεια	68
2.1.2.1.13 Προστατευόμενες περιοχές	70
2.1.2.1.14 Τα προϊστορικά ευρήματα στο Δήμο Γρεβενών.	71
2.1.2.1.15 Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων	72
2.1.2.1.16 Πολεοδομικά δεδομένα	73
2.1.2.1.17 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»	80
2.1.2.1.18 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»	81
2.1.2.2 Αξιολόγηση της Περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης , στο Θεματικό Τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»	83
2.1.3 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στους θεματικούς τομείς «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»	88
2.1.3.1 Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου, στους θεματικούς τομείς «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»	88
2.1.3.1.1 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες	88
2.1.3.1.2 Υποδομές και Υπηρεσίες Υγείας	92
2.1.3.1.3 Υποδομές και Υπηρεσίες Εκπαίδευσης	97
2.1.3.1.4 Πολιτιστικές Υποδομές	103
2.1.3.1.4.1 Δημοτική Ενότητα Γρεβενών	103
2.1.3.1.4.2 Δημοτική Ενότητα Βεντζίου	106
2.1.3.1.4.3 Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών	111
2.1.3.1.4.4 Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά	115
2.1.3.1.4.5 Δημοτική Ενότητα Γόργιανης	117
2.1.3.1.4.6 Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα	119
2.1.3.1.4.7 Δημοτική Ενότητα Αβδέλας	122
2.1.3.1.4.8 Δημοτική Ενότητα Μεσολουρίου	123
2.1.3.1.4.9 Δημοτική Ενότητα Περιβολίου	123
2.1.3.1.4.10 Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας	124
2.1.3.1.4.11 Δημοτική Ενότητα Φιλιππαιών	125
2.1.3.1.4.12 Δημοτική Ενότητα Δοτσικού	125
2.1.3.1.4.13 Δημοτική Ενότητα Σμίξης	126
2.1.3.1.5 Αθλητικές Υποδομές και Δραστηριότητες	129
2.1.3.1.6 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός «	132
2.1.3.1.7 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός»	136
2.1.3.2 Αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, στον θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση και Πολιτισμός & Αθλητισμός»	139
2.1.4 Η Περιοχή του Δήμου και οι κάθετες Υπηρεσίες στο Θεματικό Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	144

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2.1.4.1 Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου, στο Θεματικό Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	144
2.1.4.1.1 Απασχόληση	144
2.1.4.1.2 Αγροτική Δραστηριότητα	147
2.1.4.1.3 Κτηνοτροφική Δραστηριότητα	147
2.1.4.1.4 Δευτερογενής Τομέας	149
2.1.4.1.5 Τριτογενής Τομέας	150
2.1.4.1.6 Τουριστικές Υποδομές	151
2.1.4.1.7 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Τοπική Οικονομία & Απασχόληση»	155
2.1.4.1.8 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Τοπική & Απασχόληση»	159
2.4.1.1.9 Δράσεις άλλων φορέων που εκτελούνται στην περιοχή του Δήμου	160
2.1.4.2 Αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής Ανάπτυξης στο θεματικό τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	162
2.1.5 Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου	167
2.1.5.1 Περιγραφή και αποτύπωση της οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου	167
2.1.5.1.1 Οργανισμός Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου Γρεβενών	167
2.1.5.1.2 Διάρθρωση Υπηρεσιών	167
2.1.5.1.3 Αρμοδιότητες Επιτελικών Υπηρεσιών	172
2.1.5.1.4 Δημοτικά Όργανα και Επιτροπές	174
2.1.5.1.5 Νομικά Πρόσωπα του Δήμου	179
2.1.5.1.6 Ανθρώπινο Δυναμικό	187
2.1.5.1.7 Συστήματα και εργαλεία που χρησιμοποιεί ο Δήμος για την υποστήριξη της οργάνωσης και της λειτουργίας του	196
2.1.5.1.8 Κτιριακή Υποδομή Δήμου και Τεχνικός εξοπλισμός	200
2.1.5.1.9 Βασικές συνεργασίες του Δήμου	203
2.1.5.1.10 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου	205
2.1.5.1.11 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου με αναφορά στο εσωτερικό περιβάλλον του	206
2.1.5.1.12 Χρηματοδοτικά εργαλεία	208
2.5.1.2 Αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης	210
2.6 Δημοτική Περιουσία του Δήμου προς Αξιοποίηση	219
2.7 Οικονομικά Στοιχεία του Δήμου	220
2.2 .Καθορισμός του οράματος και της στρατηγικής του Δήμου	222
2.2.1 Οι άξονες, τα μέτρα και οι στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου	223

ΕΝΤΥΠΑ

Έντυπο 1

Τα Βασικά χαρακτηριστικά του Δήμου Γρεβενών	28
Τα Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Γρεβενών	34
Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Γρεβενών	35
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Γρεβενών	37
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Βεντζίου	39
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Γόργιανης	41
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλειωτών	43
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Θεόδωρου Ζιάκα	45
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Αγίου Κοσμά	47
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Αβδέλλας	49
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Δοτσικού	51
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Μεσολουρίου	52
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Περιβολίου	54
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Σαμαρίνας	56
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Σμίξης	58
Δημογραφικά χαρακτηριστικά της Δημοτικής Ενότητας Φιλιππαιών	59
Περιγραφή των διαφορών στα βασικά χαρακτηριστικά των Δημοτικών ενοτήτων	60

Έντυπο 2

Τα κύρια στοιχεία αναφορικά με το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής	74
Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»	80
Αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου, στον θεματικό τομέα «Περιβάλλον & Ποιότητα ζωής»	83

Έντυπο 3

Το πλήθος των δομών πρόνοιας ανά δημοτική ενότητα	95
Το πλήθος των δομών εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης ανά δημοτική ενότητα	102
Το πλήθος των πολιτιστικών υποδομών και το πλήθος των πολιτιστικών εκδηλώσεων που υλοποιούνται ανά δημοτική ενότητα/ Πολιτιστικοί σύλλογοι	127
Αθλητικές Υποδομές	131
Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός»	136
Αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, στον θεματικό τομέα, στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός»	139

Έντυπο 4

Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου, στο Θεματικό Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	151
Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Τοπική & Απασχόληση»	159
Αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης	162

Έντυπο 5

Το οργανόγραμμα, οι επιτροπές και τα νομικά πρόσωπα του Δήμου	183
Κατανομή των υπηρεσιών του Δήμου ανά θεματικό τομέα ανάπτυξης και διαχωρισμός τους σε κάθετες και οριζόντιες υπηρεσίες	186
Κατανομή του προσωπικού ανά υπηρεσία και ανά κλάδο ειδικότητας	188
Καταγραφή συστημάτων του Δήμου	197
Στοιχεία της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης του Δήμου	198
Η υποδομή των τηλεπικοινωνιών και της κοινωνίας των πληροφοριών του Δήμου	199
Κτιριακή Υποδομή Δήμου και Τεχνικός εξοπλισμός	200
Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο Εσωτερικό Περιβάλλον	206
Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου με αναφορά στο εσωτερικό περιβάλλον του	206
Αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου και ιεράρχηση των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης	211

Έντυπο 6

Δημοτική Περιουσία του Δήμου προς Αξιοποίηση	219
--	-----

Έντυπο 7

Οικονομικά Στοιχεία του Δήμου	220
-------------------------------	-----

Έντυπο 8

Όραμα του Δήμου	223
Οι Άξονες, τα Μέτρα και οι στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου	225

1. Εισαγωγή

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Γρεβενών, αποτελεί το πρωτεύον εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου. Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Απώτερο στόχο του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί ο προσδιορισμός αφενός των κύριων πυλώνων – στρατηγικών αξόνων πάνω στους οποίους θα οικοδομηθεί ο Καλλικρατικός Δήμος Γρεβενών την αναπτυξιακή του στρατηγική κατά την περίοδο 2015 – 2019 και αφετέρου, αποτελεί ένα πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο.

Παράλληλα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποσκοπεί στην ενίσχυση των επιπέδων συμμετοχικής δημοκρατίας, μέσω τόσο της ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης με τους πολίτες, όσο και της συνεδρίασης της ειδικής Επιτροπής Διαβούλευσης που έχει συγκροτηθεί στο Δήμο Γρεβενών και στην οποία συμμετέχουν δημότες αλλά και πλήθος παραγωγικών φορέων της περιοχής. Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι ανάγκες, οι προσδοκίες και οι προτεραιότητες τόσο των δημοτών, όσο και των λοιπών οικονομικών και κοινωνικών φορέων της περιοχής, λαμβάνονται υπόψη και συνδιαμορφώνουν το στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η διαβούλευση του Στρατηγικού Σχεδιασμού με τους όμορους Δήμους και η ενσωμάτωση των προοπτικών διαδημοτικής ανάπτυξης και συνεργασίας.

Επίσης, το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα επιδιώκει να αναδείξει προοπτικές ισόρροπης ανάπτυξης σε όλο το εύρος του Δήμου Γρεβενών, αναδεικνύοντας και επενδύοντας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε Δημοτικής Ενότητας, προς την κατεύθυνση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης που θα αποφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρο το Δήμο Γρεβενών. Βασική διάσταση σε αυτή την προσπάθεια αποτελεί η ενεργός συμμετοχή του συνόλου των Δημοτικών Ενοτήτων στον σχεδιασμό δράσεων άμεσης προτεραιότητας για την περιοχή τους (πρωτίστως), αλλά και για το σύνολο του Δήμου.

Τέλος, μεταξύ των στόχων του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, καθώς και η συμπληρωματικότητα της δράσης τους προς όφελος των δημοτών.

Η σύνταξη επιχειρησιακού προγράμματος από το Δήμο Γρεβενών, αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων, να αποτελέσει

μια σταθερή εσωτερική λειτουργία και διαδικασία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό του.

1.1 Το θεσμικό πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. .

Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α βαθμού.

Με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους, δώθηκαν κατευθύνσεις στους ΟΤΑ Α' βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

1. την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
2. την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
3. την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
5. το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 89/ 29-09-2011 Π.Δ με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού».
6. Την υπ' αριθμ. 41179/23-10-2014 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτ/σης (ΟΤΑ) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019».

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ.

1.2 Οι σκοποί του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Οι σκοποί του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) είναι:

- **Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης του Δήμου Γρεβενών, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και ειδικότερα:**

Το ΕΠ κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- Της Υγείας
- Της Παιδείας / Δια βίου μάθησης/ Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών

γ] τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης

- **Σύνταξη Ολοκληρωμένου προγράμματος εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου.**

Το ΕΠ αποτελεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, ένα πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των φορέων που εποπτεύονται από αυτόν, καθώς και για την ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς.

Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και των κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του

μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

• **Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου**

Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη του Δήμου:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια)

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

1.3 Κύρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ: Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομιακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του: Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των Νομικών Προσώπων του.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου: Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του: Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων : Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημ. Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)
- Υπηρεσιακά στελέχη (Διευθυντές και Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Πρόεδροι και στελέχη Νομικών Προσώπων, στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής)

- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ

- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (πχ Περιφέρεια)

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκρών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

1.4 Βήματα Κατάρτισης του Επιχειρησιακού

Βήμα 1 : Προετοιμασία και οργάνωση

- Συγκρότηση της ομάδας έργου
- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής
- Οργάνωση και προγραμματισμός του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου

Βήμα 2 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του δήμου

Συνοπτική περιγραφή και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου και ο εντοπισμός των σημαντικότερων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη πενταετία.

Συνοπτική περιγραφή της μακροσκοπικής εικόνας της περιοχής του Δήμου και αναφορές στα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της.

Αξιολόγηση της κατάστασης και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα (π.χ. «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»)

Βήμα 3 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών

Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών προσώπων του και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.

Για το σκοπό αυτό, οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, συμπληρώνουν ερωτηματολόγιο, στο οποίο περιγράφουν και αξιολογούν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της οικείας υπηρεσίας, στις εξής ενότητες :

- ✓ Αποδέκτες της υπηρεσίας
- ✓ Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας της υπηρεσίας
- ✓ Οργάνωση και Συνεργασίες
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- ✓ Οικονομικά της υπηρεσίας

Σύνθεση της γενικής εικόνας του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και αναφορές στα βασικά χαρακτηριστικά του, στις εξής ενότητες :

- ✓ Δραστηριότητες & Διαδικασίες λειτουργίας
- ✓ Οργάνωση και Συνεργασίες
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- ✓ Οικονομικά

Αξιολόγηση των στοιχείων του εσωτερικού περιβάλλοντος που περιγράφηκαν στην προηγούμενη ενέργεια και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης σε κάθε μία από τις προηγούμενες θεματικές ενότητες.

Βήμα 4 : Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου

-Επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης

-Ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα και

-Διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης.

Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται από την ομάδα έργου σε συνεργασία με τη Δημοτική αρχή.

α) Η διαμόρφωση της στρατηγικής ενός Δήμου σημαίνει :

- τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος (γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης) και
- τη διαμόρφωση των κατάλληλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών που θα διασφαλίζουν επιτυχή προσέγγιση των ως άνω γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης (γενικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης και πολιτικές δράσης).

Οι γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης θα προκύψουν μετά από ιεράρχηση των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης. Οι γενικοί στόχοι είναι τα επιλεγμένα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που αποφασίζει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη τετραετία και διατυπώνονται ανά θεματικό τομέα. Π.χ.:

- «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»,
- «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»,
- «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Οι γενικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης και οι πολιτικές δράσης στοχεύουν στη βελτίωση των χαρακτηριστικών του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και εν τέλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του. Διατυπώνονται στις ακόλουθες ενότητες :

- ✓ Δραστηριότητες & Διαδικασίες
- ✓ Οργάνωση και Συνεργασίες
- ✓ Ανθρώπινο δυναμικό & Υλικοτεχνική υποδομή
- ✓ Οικονομικά

Οι πολιτικές δράσης αποτελούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής αρχής που καθοδηγούν, προσανατολίζουν ή περιορίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων των σχεδίων δράσης.

β) Οι συναφείς γενικοί στόχοι ομαδοποιούνται σε προτεραιότητες – Μέτρα και τα συναφή Μέτρα ομαδοποιούνται σε ευρύτερες προτεραιότητες – Άξονες. Επίσης ορίζεται η αρμόδια υπηρεσία που θα έχει την ευθύνη για την επίτευξη κάθε ενός από τους γενικούς στόχους.

γ) Διατυπώνεται το όραμα για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου και για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού, καθώς και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και γενικά τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.

Βήμα 5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

- Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου
- Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών

Βήμα 6 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

Με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου, καταρτίζεται ένα σχέδιο δράσης για την επίτευξη του κάθε ενός από τους γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου.

Ένα σχέδιο δράσης περιλαμβάνει στόχους και δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου και καταρτίζεται από την υπηρεσία που είναι αρμόδια για το γενικό στόχο. Για την κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης απαιτούνται οι εξής ενέργειες:

1. Προσδιορισμός των στόχων
2. Προσδιορισμός των δράσεων
3. Συνοπτική περιγραφή του σχεδίου δράσης

Αρχικά καταρτίζονται τα σχέδια δράσης για τους γενικούς στόχους τοπικής ανάπτυξης και στη συνέχεια καταρτίζονται τα σχέδια δράσης για τους γενικούς στόχους εσωτερικής ανάπτυξης.

Βήμα 7 : Προγραμματισμός των δράσεων

α)Ιεράρχηση και προγραμματισμός των δράσεων που περιλαμβάνονται στα σχέδια δράσης που έχουν προτείνει οι αρμόδιες υπηρεσίες,

β)Ομαδοποίηση, έλεγχος και οριστικοποίηση όλων των δράσεων του ΕΠ από την ομάδα έργου και

γ)Αναλυτικός προγραμματισμός των δράσεων πρώτης προτεραιότητας.

Βήμα 8 : Οικονομικός προγραμματισμός

α)Εκτιμώνται τα έσοδα του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ανά πηγή χρηματοδότησης, για κάθε έτος της επόμενης πενταετίας,

β)Κατανομή των εσόδων στις δράσεις πρώτης προτεραιότητας

γ)Κατάρτιση συγκεντρωτικού πίνακα δαπανών ανά μέτρο και άξονα και

δ)Σύνταξη χρηματοδοτικών πινάκων του προγράμματος.

Βήμα 9 : Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

- Ολοκλήρωση του σχεδίου επιχειρησιακού προγράμματος από την ομάδα έργου και η υποβολή του στην Εκτελεστική Επιτροπή
- Γνωμοδότηση της Επιτροπής Διαβούλευσης
- Έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Έλεγχος των διαδικασιών κατάρτισης του προγράμματος από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτ. Μακεδονίας
- Δημοσιοποίηση του προγράμματος από το Δήμο

1.5 Μεθοδολογική Προσέγγιση

Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Γρεβενών (Α Φάση Στρατηγικός Σχεδιασμός) , πραγματοποιείται με βάση τη μεθοδολογία που περιλαμβάνεται στον Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Δήμων, της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε), κατ'αντιστοιχία με όσο προβλέπονται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο (Η δομή, το περιεχόμενο, καθώς και η μεθοδολογία σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτυπώνεται αναλυτικά στην υπ' αριθμ. 18183/13.4.2007 ΦΕΚ 534/13.4.2007 Υπουργική Απόφαση, όπως αυτή τροποποιήθηκε από την 5694/11.3.2011 όμοια της ΦΕΚ 382/11.3.2011. Ταυτόχρονα, με το υπ' αριθμ. 89/ 29.09.2011 Π.Δ. που τροποποίησε το υπ. αριθμ.185/12.9.2007 Π.Δ, στις διατάξεις του οποίου , καθορίζονται επακριβώς τα όργανα και η διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ο.Τ.Α. Α' βαθμού.) και την υπ' αριθμ. 41179/23-10-2014 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτ/σης (ΟΤΑ) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019».

Το Ε.Π (Α Φάση Στρατηγικός Σχεδιασμός), συντάσσεται από την ομάδα έργου, σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών προσώπων, υπό τον έλεγχο της εκτελεστικής επιτροπής η οποία και το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Οργανωτικό σχήμα - Χαρακτηριστικά της Ομάδας Έργου

Στην ομάδα έργου συμμετέχουν μέλη των οργάνων διοίκησης, ειδικοί συνεργάτες του Δήμου, υπάλληλοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του από τη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, τη Διεύθυνση της Υπηρεσίας Δόμησης, τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Γρεβενών (Δ.Ε.Υ.Α.Γ), τη Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών (Δ.Ε.Κ.Ε.Γ), το Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Και Αθλητισμού, το τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού, καθώς και την υπηρεσία Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ		
Επώνυμο	Όνομα	Υπηρεσία
Αδάμος	Ματθαίος	Αντιδήμαρχος Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών Τηλ.: 24623-50831 Email: manthosadamos@gmail.com
Ζαμανάκος	Πούλιος	Προϊστάμενος του Τμήματος Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής Τηλ.: 24623-53438 Email: zamanakos@yahoo.gr
Καραγκιόζης	Γιώργος	Γραφείο Προγραμματισμού Τηλ.: 24623-53435 Email: kgio1962@yahoo.gr
Μπαζάκα	Ευδοξία	Προϊσταμένη της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών Τηλ.: 24623-50850 Email: ebazaka@yahoo.gr
Λεοντοπούλου	Μελίνα	Προϊσταμένη της Δ/σης Διοικητικών Υπηρεσιών Τηλ.: 24623-50832 Email: melileo2000@yahoo.gr
Καρέτσος	Αναστάσιος	Προϊστάμενος της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών Τηλ.: 24623-53422 Email:
Καραϊορδανίδης	Παντελής	Αναπληρωτής προϊστάμενος της Δ/σης Υπηρεσίας Δόμησης Τηλ.: 24623-53057 Email: pkaraiordanidis@1162.syzefxis.gov.gr
Δημητριάδης	Ιωάννης	Προϊστάμενος της Δ/σης Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

		Τηλ.: 24620-87085 Email: trigonischr@gmail.com
Κολτσίδα	Δημήτριος	Προϊστάμενος της Δ/σης ΚΕΠ Τηλ.: 24623-50832 Email: dhmosventziou@yahoo.gr
Μπαλοδήμος	Νικόλαος	Υπάλληλος του Αυτοτελούς Τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης Τηλ.: 24620-25630 Email: nikmplk@in.gr
Σαρουσαββίδου	Γεσθημανή	Προϊσταμένη του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού Τηλ.: 24623-53018 Email: alexiouvaso@gmail.com
Τζημπούλου	Δωροθέα	Αναπληρώτρια προϊσταμένη του ΝΠΔΔ «Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αθλητισμού» Τηλ.: 24620-80543 Email: dimsta-9@otenet.gr
Μίχος	Ιωάννης	Αντιπρόεδρος Δ/κού Συμβουλίου της Δ.Ε.Κ.Ε.Γ. Τηλ.: 24620-83664 Email:
Τοτίδης	Επαμεινώνδας	Δ.Ε.Υ.Α.Γ Τηλ.: 24620-87162 Email: devagrevena@yahoo.gr
Ντόλιας	Ιωάννης	Ειδικός συνεργάτης του Δημάρχου Τηλ.: 24623-53259 Email: intolias@gmail.com

Εσωτερικές διαδικασίες Προγραμματισμού

Στο πλαίσιο της σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου, κρίθηκε αναγκαία η συγκέντρωση των απόψεων και των προτάσεων των Υπηρεσιών, τόσο για τα θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες και τη δραστηριότητα τους, όσο και στην εσωτερική οργάνωση και λειτουργία τους.

- Με το υπ' αριθμ. 4546/10-3-20115 έγγραφο του Γραφείου Προγραμματισμού, στάλθηκε προς τις υπηρεσίες του Δήμου Ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου Γρεβενών.
- Με το υπ' αριθμ. 4544/10-3-20115 έγγραφο του Γραφείου Προγραμματισμού, στάλθηκε προς τα ΝΠ του Δήμου Ερωτηματολόγιο για την περιγραφή των βασικών στοιχείων των δραστηριοτήτων και της οργάνωσής

Συνεργασία με Κοινωνικούς Εταίρους

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε

τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

- Με το υπ' αριθμ. 5512/20-3-2015 έγγραφο του Γραφείου Προγραμματισμού, ζητήθηκε η χορήγηση στοιχείων από το Επιμελητήριο Γρεβενών, καθώς και μια περιγραφή των δραστηριοτήτων του φορέα που εκτελούνται στην περιοχή και επηρεάζουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου.
- Με το υπ' αριθμ. 5510/20-3-2015 έγγραφο του Γραφείου Προγραμματισμού, ζητήθηκε η χορήγηση στοιχείων από τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.

Συνεργασία με όμορους Δήμους και με την Περιφέρεια

Ο Δήμος Γρεβενών συνεργάστηκε με την Περιφέρεια και τους όμορους Δήμους, για τον καθορισμό δράσεων τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την ανάπτυξη διαβαθμιδικών συνεργασιών, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Γρεβενών.

2.1 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Γρεβενών

2.1.1 Η Γενική εικόνα της Περιοχής του Δήμου

Σε αυτήν την ενότητα πραγματοποιείται μια σύντομη περιγραφή της μακροσκοπικής εικόνας του Δήμου Γρεβενών αναφορικά με το εξωτερικό περιβάλλον του, καθώς και των σχέσεων και των αλληλεξαρτήσεων του με την ευρύτερη περιοχή και παρατίθενται γεωγραφικά, πληθυσμιακά – δημογραφικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά, οικονομικά στοιχεία, περιβαλλοντολογικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου.

2.1.1.1 Συνοπτική Περιγραφή της Αναπτυξιακής Φυσιογνωμίας του Δήμου

Γενικά

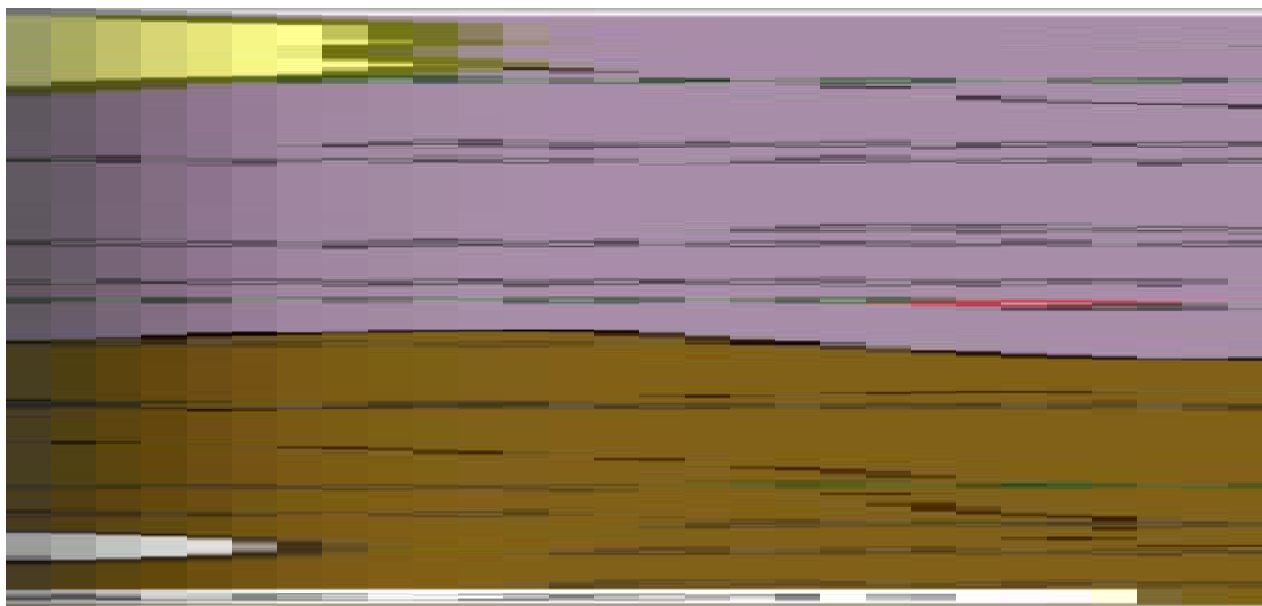
Με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», συστήθηκε ο Δήμος Γρεβενών, με έδρα τα Γρεβενά.

Ο Δήμος προήλθε από την συνένωση του Δήμου Γρεβενών με τους Δήμους Βεντζίου, Αγίου Κοσμά, Θεοδώρου Ζιάκα, Ηρακλειωτών και Γόργιανης και τις κοινότητες Αβδέλλας, Δοτσικού, Μεσολουρίου, Περιβολίου, Σαμαρίνας, Σμίξης και Φιλιππαίων.

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 3 του Ν. 3852/2010, ο Δήμος Γρεβενών συγκροτείται από τις ακόλουθες Δημοτικές Ενότητες (Δ.Ε) : Δ.Ε Γρεβενών, Δ.Ε Βεντζίου , Δ.Ε

Γόργιανης , Δ.Ε Ηρακλεωτών, Δ.Ε Θεόδωρου Ζιάκα, Δ.Ε Αγίου Κοσμά, Δ.Ε Αβδέλλας, Δ.Ε Δοτσικού, Δ.Ε Μεσολουρίου, Δ.Ε Περιβολίου, Δ.Ε Σαμαρίνας, Δ.Ε Σμίξης, Δ.Ε Φιλιππαίων.

Σχήμα 1.1 Τα γεωγραφικά όρια του «Καλλικρατικού» Δήμου Γρεβενών

Ο Δήμος Γρεβενών ανήκει στην περιφερειακή ενότητα Γρεβενών της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, έχει έκταση 1859,23τ.χλμ, πραγματικό 26.399 (δηλ. όσοι απογράφηκαν στο Δήμο Γρεβενών την ημέρα της απογραφής) και μόνιμο πληθυσμό 25.905 κατοίκους σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011, ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός ήταν 30.542 κάτοικοι.

Ο Δήμος αποτελεί το σημαντικότερο παραγωγικό οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της περιφερειακής ενότητας Γρεβενών, καθώς εδώ είναι συγκεντρωμένο το 81,5% του συνολικού πληθυσμού της περιφερειακής ενότητας Γρεβενών και καταλαμβάνει το 81,4% της συνολικής της έκτασης. Η οικονομική δραστηριότητα στηρίζεται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών και χαρακτηρίζεται από υψηλή διασπορά του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων.

Έδρα του Δήμου αποτελεί η πόλη του Γρεβενών, της οποίας η πληθυσμιακή βαρύτητα είναι σημαντική και διαχρονικά αυξανόμενη τόσο σε επίπεδο Δήμου, όσο και σε επίπεδο Νομού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ ο πληθυσμός της πόλης των Γρεβενών ήταν:

Απογραφή του 2001

-Μόνιμος πληθυσμός 11.788 κάτοικοι και

-Πραγματικός πληθυσμός 10.177 κάτοικοι

Απογραφή του 2011

-Μόνιμος πληθυσμός 13.137 κάτοικοι και

-Πραγματικός πληθυσμός 12.994 κάτοικοι

Εκτός από τη βαρύνουσα πληθυσμιακή σημασία των Γρεβενών χαρακτηριστική τόσο σε επίπεδο Δήμου, όσο και σε επίπεδο Νομού, είναι η έλλειψη άλλων οικισμών με πληθυσμιακό μέγεθος ικανό να επιτρέψει τη δημιουργία και τη συντήρηση των απαραίτητων γενικών συνθηκών κοινωνικής υποδομής, με έμφαση στους τομείς της εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας.

Η πόλη των Γρεβενών αποτελεί το, παραγωγικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο όχι μόνου του Δήμου αλλά όλου του Νομού, και επομένως παίζει ρόλο κέντρου περιφερειακού αλλά και τοπικού επιπέδου. Όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί είναι εξαρτημένοι από τα Γρεβενά στο μεγαλύτερο μέρος και των καθημερινών εξυπηρετήσεων.

Στη πόλη παρατηρείται υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων σε αντίθεση με το υπόλοιπο του Νομού που χαρακτηρίζεται από διασπορά πληθυσμού και δραστηριοτήτων.

Ο τρόπος ανάπτυξης του αστικού κέντρου της πόλης χαρακτηρίστηκε από αποσπασματικές Πολεοδομικές Ρυθμίσεις και περιοχές άναρχης επέκτασης που έχουν δημιουργήσει «προβληματικούς αστικούς Θύλακες». Κύρια χαρακτηριστικά αυτών των θυλάκων είναι η συσσώρευση προβλημάτων στις τεχνικές υποδομές, καθώς και η υποβάθμιση του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος.

Οικονομικά Χαρακτηριστικά

Αγροτικός, κατά κύριο λόγο υπήρξε στο παρελθόν και ο χαρακτήρας της οικονομίας του Δήμου και συνολικά του Νομού, με τον πρωτογενή τομέα να αποτελεί σημαντικό άξονα ανάπτυξης του και κυρίως των ορεινών Κοινοτήτων του και του Δήμου Δεσκάτης.

Στο Δήμο Γρεβενών, το 22% περίπου του ΑΕΠ παράγεται από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής (γεωργία, κτηνοτροφία), 16% περίπου του ΑΕΠ από τον δευτερογενή τομέα παραγωγής (μεταποίηση πρώτων υλών) και 62% περίπου του ΑΕΠ από τον τριτογενή τομέα παραγωγής (υπηρεσίες)

Σε κάθε περίπτωση, η αποφυγή των οικονομικών μονόδρομων και η ανάπτυξη νέων και βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, που θα αξιοποιούν τον φυσικό πλούτο της περιοχής, χωρίς να υποβαθμίζουν το περιβάλλον αποτελεί κύριο αναπτυξιακό στόχο για το Δήμο

Μεταφορικές Υποδομές

Στο παρελθόν, η θέση του Δήμου και συνολικά του Νομού όντας σε μεγάλη απόσταση από τον παραδοσιακό μεταφορικό άξονα της χώρας (Αθήνα-

Θεσσαλονίκη), σε συνδυασμό με την ορεινή γεωμορφολογία και το ορεινό ηπειρωτικό κλίμα, συντέλεσαν στη συγκοινωνιακή απομόνωσή των Γρεβενών από την υπόλοιπη Ελλάδα.

Η συνθήκη αυτή, έχει ανατραπεί με την ολοκλήρωση της νέας Εγνατίας Οδού και των Κάθετων αξόνων, αυτοκινητόδρομων υψηλών κατασκευαστικών προδιαγραφών, που συνδέουν την περιοχή του Νομού με το μεγάλο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, τις πρωτεύουσες των Νομών της Βόρειας και Δυτικής Ελλάδας, καθώς και τις γειτονικές βαλκανικές χώρες.

- **Οδικό Δίκτυο**

Το συνολικό μήκος οδικού δικτύου είναι 90,55 χιλιόμετρα περίπου εκ των οποίων τα 33 χιλ. είναι Εθνική οδός και τα 25,5 χιλ. είναι Επαρχιακή Οδός και τα 32 χιλ. είναι κοινοτική οδός. Στην συνέχεια παρατίθενται στοιχεία που αφορούν τις χιλιομετρικές αποστάσεις από την έδρα του Δήμου των Γρεβενών με σημαντικά αστικά κέντρα και αγορές της χώρας:

Πόλη	Χιλιόμετρα (km)	Χρόνος	Μέγεθος αγοράς(κατ)
Θεσσαλονίκη	150	1h 40min	1.057.825
Κοζάνη	48	25min	155.324
Λάρισα	152	2h	279.305
Τρίκαλα	90	1h	138.047
Αθήνα	421	5h	3.761.800
Ιωάννινα	93	50min	170.239
Ηγουμενίτσα	164	1h 20min	46.091

Πίνακας 1.1:Χιλιομετρικές αποστάσεις, χρόνος διαδρομής, πληθυσμός αστικών κέντρων από την πόλη των Γρεβενών (Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ, Εγνατία Οδός)

- **Σιδηροδρομικό Δίκτυο**

Σε ότι αφορά στη σιδηροδρομική σύνδεση του Νομού με την υπόλοιπη χώρα, κανένας από τους κλάδους του Σιδηροδρομικού δικτύου δε διέρχεται από την περιοχή . Μια πιθανή επέκταση του Σιδηροδρομικού δικτύου δυτικά του Νομού, που υπήρχε σαν αρχικός σχεδιασμός, θα εξυπηρετούσε τους κατοίκους και την μεταφορά εμπορικών φορτίων και να λειτουργούσε σαν επί πλέον κίνητρο ανάπτυξης για την περιοχή.

- **Αεροδρόμια**

Ο Δήμος Γρεβενών δεν διαθέτει αεροδρόμιο. Με την ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού όμως η απόσταση του αεροδρομίου «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης είναι περίπου δύο (2) ώρες , των Ιωαννίνων μιάμιση (1:30) ώρες και της Κοζάνης τριάντα (0:30) λεπτά, γεγονός που διευκολύνει πιθανές αεροπορικές μετακινήσεις.

- **Εγνατία Οδός**

Η ολοκλήρωση της Εγνατία Οδού έχει συμβάλλει σημαντικά στον τομέα των εξαγωγών προϊόντων της περιοχής αλλά και της προσέλκυσης τουριστών, κυρίως κατά την χειμερινή περίοδο με την ανάδειξη του χειμερινού τουρισμού, καθιστώντας το Δήμο Γρεβενών έναν τουριστικά προσπελάσιμο προορισμό. Στο γεγονός αυτό συμβάλλει ότι η Εγνατία Οδός διότι λειτουργεί συγχρόνως ως συλλεκτήριος οδικός άξονας των πανευρωπαϊκών αξόνων μέσω της Βαλκανικής και της Ν.Α. Ευρώπης.

Σχήμα 1.1: Η Εγνατία Οδός

Η θέση του Νομού σε σχέση με το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης και το λιμάνι της Ηγουμενίτσας δίνουν στα Γρεβενά ένα στρατηγικό πλεονέκτημα στον τομέα των μεταφορών.

Εκπαιδευτικές Υποδομές

Ο Νομός Γρεβενών διαθέτει αξιόλογες εκπαιδευτικές υποδομές και δομές όλων των βαθμίδων. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ύπαρξη του παραρτήματος του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, το οποίο παρά τα προβλήματα με τον αριθμό σπουδαστών, συνεισφέρει καθοριστικά στην οικονομική και πνευματική ανάπτυξη του τόπου.

Στο [παράρτημα Γρεβενών του Τ.Ε.Ι Δυτικής Μακεδονίας](#) από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 λειτουργεί πλέον ένα μόνο τμήμα με δύο εισαγωγικές κατευθύνσεις:

- **Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων & Επιχειρήσεων Φιλοξενίας**

Βασικός στόχος του τμήματος είναι η δημιουργία στελεχών που θα συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση του τουριστικού κλάδου.

- **Διοίκηση Επιχειρήσεων**

Στόχος του τμήματος είναι η δημιουργία στελεχών που θα έχουν την δυνατότητα – ικανότητα να εφαρμόζουν σύγχρονες θεωρίες και τεχνικές στην διοίκηση επιχειρήσεων.

Οι εγκαταστάσεις του παραρτήματος στεγάζονται σε ένα χώρο 5.800 τ.μ. και περιλαμβάνουν 2 κτίρια, με 12 σύγχρονες αίθουσες διδασκαλίας, 8 εργαστήρια, αμφιθέατρο και βιβλιοθήκη.

2.1.5 Τουριστικές Υποδομές

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Γρεβενών είναι ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας γεγονός που διασφαλίζει ποιότητα ζωής, ενώ συγχρόνως αποτελεί σημαντικό απόθεμα για ανάπτυξη νέου τύπου τουριστικών αλλά και ερευνητικών δραστηριοτήτων. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχουν αναδειχθεί σημαντικά στοιχεία της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, όπως για παράδειγμα τα πάρα πολλά παραδοσιακά γεφύρια που έχουν ξεχωριστή κατασκευαστική τεχνική, ή τα απολιθώματα προϊστορικών ζώων ή οι απειράριθμες πολιτιστικές εκδηλώσεις που διατηρούν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του τόπου.

Οι κύριοι τουριστικοί πόροι είναι, το άσπιλο περιβάλλον και το μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων αναψυχής στα οποία μπορεί να επιδοθεί ο επισκέπτης, όπως τα σπορ των νερών (καγιάκ και ράφτιγκ) στους ποταμούς Αλιάκμονα και Βενέτικο, το σκι στο Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας, η ορειβασία στη Βασιλίτσα και τον Σμόλικα, και η παρατήρηση της φύσης στον Εθνικό Δρυμό Πίνδου-Βάλια Κάλντα (η πανίδα περιλαμβάνει πολλά σπάνια είδη, όπως την αρκούδα, το λύκο και τα μεγάλα αρπακτικά πουλιά) την ορεινή περιοχή του Όρλιακα, τον Σμόλικα και τη Βουνάσα.

Ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφτεί τα έξι μεγάλα μοναστήρια και πλήθος άλλων μεταβυζαντινών μνημείων, όπως και τα 17 πετρόχτιστα γεφύρια (Ν.Α.Γρεβενών, 2000) που βρίσκονται πάνω στους παλιούς λιθόστρωτους δρόμους που συνέδεαν τη Μακεδονία με την Ήπειρο. Τα φυσικά πλεονεκτήματα που συνδυάζουν την πλούσια βλάστηση του Εθνικού Δρυμού με τη γλυκύτητα του κλίματος την απλότητα και την ανθρωπιά των κατοίκων της περιοχής είναι ικανά να μετατρέψουν το Νομό Γρεβενών σε ένα από τα ωραιότερα ορεινά θέρετρα.

Η υπάρχουσα τουριστική κίνηση αφορά κυρίως:

- Παραθεριστές δεύτερης κατοικίας κατά την θερινή περίοδο
- Κινηγούς και Χιονοδρόμους κατά την χειμερινή περίοδο
- Επισκέπτες του Εθνικού Δρυμού και των περιοχών φυσικού κάλλους
- Δραστηριότητες Εναλλακτικού Τουρισμού

Συγκεκριμένα αναφέρονται οι ακόλουθες Τουριστικές Υποδομές :

- Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργούν 23 ξενοδοχεία και 43 ξενώνες δυναμικότητας 1.030 κλινών.

2.1.1.2 Χωροταξική ένταξη του Δήμου Γρεβενών στην περιφερειακή ενότητα Γρεβενών και στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Η Δυτική Μακεδονία έχει έκταση 9.451 τετρ. χλμ. και καταλαμβάνει το 7,2 % της συνολικής έκτασης της χώρας. Είναι περιοχή κατ' εξοχήν ορεινή, με το 82% του εδάφους της να καλύπτεται από ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ ο πληθυσμός της Δυτικής Μακεδονίας αντιστοιχεί περίπου στο 3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας:

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (με τόπο διαμονής την ΠΔΜ):283.689

DE FACTO ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (όσοι απογράφηκαν στην ΠΔΜ):285.002

ΝΟΜΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (δημότες των Δήμων της ΠΔΜ):309.481

(ΕΛΣΤΑΤ 2011)

Αποτελεί την πιο αραιοκατοικημένη περιφέρεια της Ελλάδας. Το 49% του πληθυσμού είναι αστικός, το 51% αγροτικός. Η Περιφέρεια έχει σημαντικούς φυσικούς πόρους όπως ενεργειακά ορυκτά, μεταλλεύματα, δάση (50% της συνολικής της έκτασης), βοσκότοπους και το 65% των επιφανειακών υδάτινων πόρων της χώρας. Διαθέτει έντονα διαφοροποιημένο, υψηλής αισθητικής αξίας και πλούσιο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, σημαντική παραγωγική διάρθρωση με παρουσία όλων των τομέων της οικονομίας, ενώ ολοκληρώνονται αξιόλογες υποδομές και διεθνείς συνδέσεις.

Η σημαντικότερη συνεισφορά της περιφέρειας στην εθνική οικονομία είναι στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, εδώ παράγεται το 75% του εθνικά καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος, καθώς η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει ένα αξιόλογο και πλούσιο υπέδαφος, προικισμένο με εκτεταμένα κοιτάσματα λιγνίτη, γύρω από τα οποία η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ Α.Ε.) αναπτύσσει μια τεράστια δραστηριότητα εξόρυξης λιγνίτη και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στους ατμοηλεκτρικούς της σταθμούς, η οποία διανέμεται στη χώρα και καλύπτει περίπου το 75% του συνόλου των αναγκών της Ελλάδας. Αυτό το γεγονός προκαλεί στην περιοχή σημαντικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Περιφερειακή ενότητα Γρεβενών - Νομός Γρεβενών

Η περιφερειακή ενότητα Γρεβενών αποτελεί το ακραίο προς νότο τμήμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και παρότι βρίσκεται υπό την άμεση επιρροή των περιφερειακών ενοτήτων Κοζάνης και Φλώρινας (άξονας της ηλεκτροπαραγωγής), αλλά και της περιφερειακής ενότητας Καστοριάς (άξονας της γουνοποιίας), το αναπτυξιακό της μοντέλο δε φαίνεται να έχει επηρεασθεί καθοριστικά από αυτές. Με μόνιμο πληθυσμό 31.757 κατοίκους – πραγματικό πληθυσμό 32.308 κατοίκους και έκταση 2.290,85 τ.χλμ. αποτελεί την πιο αραιοκατοικημένη περιφερειακή ενότητα της χώρας (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011).

Ο χαρακτήρας της οικονομίας της περιφερειακής ενότητας Γρεβενών στο παρελθόν υπήρξε αγροτικός αλλά και σήμερα ο πρωτογενής τομέας αποτελεί σημαντικό πυλώνα ανάπτυξης κυρίως των ορεινών οικισμών του.

Αντίθετα, η στροφή προς τον τριτογενή τομέα παραγωγής, με κύριους κλάδους αυτών του λιανικού εμπορίου και των υπηρεσιών, αλλά και του τουρισμού (ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Μακεδονίας), υπήρξε ένας από τους κύριους αναπτυξιακούς στόχους της τελευταίας εικοσαετίας.

Ο δευτερογενής τομέας τέλος είναι ελλιπώς ανεπτυγμένος στο Δήμο, ειδικά με τα προβλήματα των τελευταίων ετών στον τομέα των κατασκευών

Ο Νομός Γρεβενών βρίσκεται στο νότιο τμήμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και συνορεύει δυτικά με το Νομό Ιωαννίνων, βορειοδυτικά σε ένα μικρό τμήμα του με το Νομό Καστοριάς, βόρεια και ανατολικά με το Νομό Κοζάνης, ανατολικά με το Νομό Λαρίσης και νότια με το Νομό Τρικάλων. Ο Νόμος Γρεβενών είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος σε έκταση νόμος της Δυτικής Μακεδονίας, καθώς η έκταση του είναι 2.291 τετ.χλμ. και καταλαμβάνει το 24,24% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Πρωτεύουσα του Νομού είναι τα Γρεβενά, που συγκεντρώνει το 41,37% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών σύμφωνα και με την απογραφή του 2011.

Συμφώνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης ο Νόμος Γρεβενών αποτελείται από 2 Δήμους , το Δήμο Γρεβενών και το Δήμο Δεσκάτης.

Ο μόνιμος πληθυσμός του Νομού Γρεβενών, συμφώνα με την απογραφή του 2011, είναι 31.757 κάτοικοι, αντιπροσωπεύοντας το 11,20% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Αυτό έχει σαν συνέπεια, ο Νομός Γρεβενών να αποτελεί πληθυσμιακά τον τέταρτο κατά σειρά και μικρότερο νομό της Περιφέρειας συγκριτικά και με τους άλλους νομούς. Ο πληθυσμός του Νομού είναι κατά 52,41% αστικός και κατά 47,59% αγροτικός. Από την ανάλυση του δείκτη γήρανσης (αριθμός γερόντων που αναλογούν σε 100 νέους) εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο Νομός Γρεβενών, ακλουθώντας τις γενικότερες τάσεις που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο, εμφανίζει τάσεις γήρανσης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Γεννήσεις με μόνιμη κατοικία της μητέρας το Ν. Γρεβενών									
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
249	208	225	220	227	235	241	222	225	170

Θάνατοι με μόνιμη κατοικία το Ν. Γρεβενών									
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
356	407	393	398	456	427	418	452	458	447

Τα στοιχεία αντλήθηκαν από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η οικονομία της περιοχής στηρίζεται κυρίως στη γεωργία όπως και στον αγροτουρισμό και οικοτουρισμό, αλλά και στην βιομηχανία ξυλείας. Το χιονοδρομικό κέντρο της Βασιλίτσας συγκεντρώνει κάθε χρόνο πλήθος επισκεπτών και είναι μια πηγή ζωής για την τοπική οικονομία και την ανάπτυξη του Νομού. Επίσης, η παρουσία του Τ.Ε.Ι. στα Γρεβενά δίνει τα τελευταία χρόνια πνοή και ζωντάνια στην πόλη.

Ειδικότερα, από την εξέταση της τομεακής διάρθρωσης της απασχόλησης, διαπιστώνεται ότι περίπου το 18% των κατοίκων απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, το 18% των κατοίκων του Νομού ασχολείται στον δευτερογενή τομέα και το 64% στον τριτογενή τομέα.

Για το 2012, το Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (κ.κ.ΑΕΠ) του Νομού Γρεβενών ήταν 10.633,00 ευρώ (σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ) και κατατάσσεται στη 50η θέση ανάμεσα στους 52 νομούς.

Το ποσοστό ανεργίας στο Νομό Γρεβενών για το 2014 ανέρχεται περίπου στο 32% ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο της Περιφέρειας (27,9%) καθώς και από το μέσο όρο της χώρας (26,8%).

Αναφορικά με το φυσικό περιβάλλον, ο Νομός Γρεβενών χαρακτηρίζεται πλούσιος σε φυσικές ομορφιές, ιδανικός τόπος επίσκεψης για τους φυσιολάτρες, οικο-περιηγητές και αυτούς που αγαπούν την εξερεύνηση και την περιπέτεια, καθώς περιλαμβάνει ορεινές και παραποτάμιες περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Το έδαφος του Νομού είναι στο σύνολό του ορεινό και ημιορεινό (85% περίπου). Το ανάγλυφό του διαμορφώνεται από πολλές κορυφές του Βούρινου, των Καμβουνίων, των Χασίων και της Βόρειας Πίνδου όπου και βρίσκονται οι ψηλότερες κορυφές του νομού.

Ο εθνικός δρυμός της Βάλια Κάλντα, είναι από τους σημαντικότερους της χώρας μας και έχει έκταση 129.350 στρέμματα. Ιδρύθηκε το 1966, με σκοπό την προστασία της πλούσιας πανίδας και χλωρίδας, ειδικότερα την προστασία των αιωνόβιων ρόμπλων και μαυρόπευκων της περιοχής, ύστερα από ενέργειες της Φιλοδασικής Ένωσης Αθηνών. Ο πυρήνας έχει έκταση 33.600 στρέμματα και αποτελείται από την κοιλάδα της Βάλια Κάλντα (στα 1.200 μ.) και τις πλαγιές των γύρω κορυφών Φλέγγα, Αυτιά και Αυγό. Ο δρυμός βρίσκεται στα νότια του χωριού Περιβόλι Γρεβενών. Ο Βενετικός, παραπόταμος του Αλιάκμονα, και οι μικρότεροι παραπόταμοι του, τροφοδοτούνται από το μεγαλύτερο ορεινό συγκρότημα της Δυτικής Μακεδονίας που σχηματίζεται από τους ορεινούς όγκους του Σμόλικα, της Βασιλίτσας, του Όρλιακα και της Βάλια Κάλντας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΔΗΜΟΣ	Γρεβενών
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Γρεβενών
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Δυτικής Μακεδονίας
ΕΔΡΑ	Γρεβενά
ΘΕΣΗ & ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ & ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	
<p>Δήμος Γρεβενών αποτελεί το σημαντικότερο παραγωγικό οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της περιφερειακής ενότητας Γρεβενών. Οι οικονομικές δραστηριότητες των κατοίκων της περιοχής εντοπίζονται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών και στον γεωργοκτηνοτροφικό τομέα καθώς και του τουρισμού ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες.</p> <p>Στην πόλη των Γρεβενών παρατηρείται υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων, σε αντίθεση με το υπόλοιπο του Δήμου που χαρακτηρίζεται από υψηλή διασπορά πληθυσμού και δραστηριοτήτων.</p> <p>Η βελτίωση των συγκοινωνιών (Εγνατία οδός) έλυσε βασικά ζητήματα απομόνωσης της περιοχής και λειτούργησε θετικά στην εξωστρέφεια της οικονομίας.</p>	
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΥΠΑΓΕΤΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	
ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ:	Ευρώ
ΑΕΠ κατά κεφαλή σε ευρώ (προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το έτος 2012)	10.633
ΑΕΠ (ποσοστό επί τοις % του μέσου όρου της χώρας)	60,73
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:	%
ΑΕΠ % ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	21,81
ΑΕΠ % ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	16,51
ΑΕΠ % ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	61,68
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ:	%
ΖΩΝΗ	Γ
Επιχορήγηση επενδυτικών σχεδίων για μεγάλες επιχειρήσεις	30%
Επιχορήγηση επενδυτικών σχεδίων για μεσαίες επιχειρήσεις	40%
Επιχορήγηση επενδυτικών σχεδίων για μικρές επιχειρήσεις	50%
ΥΠΟΔΟΜΕΣ	
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ:	Πλήθος
ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ (Περιγραφή ή Τίτλος)	0
ΛΙΜΑΝΙΑ (Περιγραφή ή Τίτλος)	0
ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ (Περιγραφή ή Τίτλος)	1
Εγνατία Οδός	
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ (Περιγραφή ή Τίτλος)	0
ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Περιγραφή ή Τίτλος)	0
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ/ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (Περιγραφή ή Τίτλος): ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ –	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	
Παράρτημα Γρεβενών του Τ.Ε.Ι Δυτικής Μακεδονίας. Λειτουργεί ένα τμήμα με δύο εισαγωγικές κατευθύνσεις: α) Διοίκηση Επιχειρήσεων και β) Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων & Επιχειρήσεων Φιλοξενίας	
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ (Περιγραφή ή Τίτλος):	
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΤΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ (Περιγραφή ή Τίτλος):	
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΚΑ:	Πλήθος
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (Περιγραφή ή Τίτλος)	
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ (Περιγραφή ή Τίτλος)	
ΆΛΛΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ (εκτός ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ.)	
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ:	Πλήθος
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	1
Ένα (1) δημόσιο νοσοκομείο	
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ:	Πλήθος
ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ - ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	1.030
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	1

2.1.1.3 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά Δήμου Γρεβενών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. ο Δήμος Γρεβενών έχει:

Μόνιμο πληθυσμό (δηλ. με μόνιμη κατοικία στο Δήμο Γρεβενών) **25.905 κατοίκους**

De Facto – πραγματικό πληθυσμό (δηλ. που απογράφηκαν στο Δήμο Γρεβενών) **26.399 κατοίκους.**

Σε σύγκριση με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, όπου ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμων και των Κοινοτήτων, που πλέον συγκροτούν τον Καλλικρατικό Δήμο Γρεβενών, ανέρχονταν σε 30.564 κατοίκους, εμφανίζεται μια μείωση του πληθυσμού της τάξης του 13% περίπου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Γρεβενών το 2011 υπολογίζεται περίπου σε 14 κατοίκους ανά τ.χλμ. Η χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα οφείλεται στην ύπαρξη του ορεινού όγκου της περιοχής, καθώς επίσης και στην εγκατάλειψη που έχει συντελεσθεί στον Δήμο με την μετανάστευση κυρίως για εργασία σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Λόγω του έντονα ορεινού ανάγλυφου της περιοχής ένα σημαντικό μέρος του Δήμου δεν κατοικείται. Στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών υπάρχει μεγαλύτερη συγκέντρωση του πληθυσμού και η πυκνότητα είναι μεγαλύτερη.

Διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού ανά φύλο	
Άρρενες	Θήλειες
13.526	12.379

Διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού ανά ομάδες ηλικιών							
0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
2.013	2.522	2.623	3.248	3.389	3.266	2.829	6.015

Μέση ηλικία:46,5

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (για άτομα που γεννήθηκαν πριν το 2004)					
Πρωτοβάθμια		Δευτεροβάθμια		Τριτοβάθμια	
7.812		8.752		2.998	
				Λοιπά	
				5.100	
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ					
Απασχο- λούμενοι	Ζητούσαν Εργασία	Μαθητές/ Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Οικιακά	Λοιπά
7.140	1.720	3.671	8.506	2.309	2.559

Το ποσοστό αλλοδαπών στο Δήμο Γρεβενών είναι 5,8 % (24.406 μόνιμοι κάτοικοι με Ελληνική Υπηκοότητα και 1.499 κάτοικοι με άλλη υπηκοότητα).

Από την ανάλυση των στοιχείων της απογραφής του 2011, προκύπτουν τα εξής δομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού του Δήμου Γρεβενών (δομικοί δείκτες):

Δείκτης Γήρανσης

- σε 100 άτομα ηλικίας 0-14 ετών αντιστοιχούν 233,70 άτομα ηλικίας 64+. Ο δείκτης γήρανσης στο δήμο είναι μεγαλύτερος τόσο συγκρινόμενος με αυτόν της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (140) όσο και με το σύνολο της χώρας (134). Αξίζει να επισημανθεί πως όσο μεγαλύτερη είναι αυτή η τιμή του δείκτη τόσο πιο «γηρασμένος» είναι ο πληθυσμός.

Δείκτης Εξάρτησης

- σε 100 άτομα ηλικίας 15-64 ετών αντιστοιχούν 69,42 άτομα ηλικίας 0-14 ετών και 64+. Σκοπός του δείκτη είναι να βρεθεί η αναλογία μεταξύ εξαρτώμενων ατόμων, δηλαδή αυτών που δεν μπορούν να συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία προς τα άτομα που θεωρείται ότι συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Ο αντίστοιχος δείκτης για το σύνολο της χώρας είναι 49,9 ενώ για την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας είναι 52,51 και επομένως ο μη ενεργός πληθυσμός στο Δήμο είναι περισσότερο εξαρτώμενος από τον ενεργό πληθυσμό σε σχέση με την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και το σύνολο της χώρας.

Δείκτης Αντικατάστασης

- σε 100 άτομα ηλικίας 55-64 ετών αντιστοιχούν 86,10 άτομα ηλικίας 15-24. Ο δείκτης αντικατάστασης εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται ως ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15-24 προς τα άτομα ηλικίας 55-64. Δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην παραγωγική διαδικασία και αυτών που αναμένονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία. Ο δείκτης αυτός υπολείπεται του αντίστοιχου για το σύνολο της χώρας που είναι 129,85.

Τα Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Γρεβενών, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί (σύμφωνα με το Έντυπο 1 του οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	
Έκτασ η	1.859,23

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

(τ.χμ.):								
Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	29.003	2001	30.564	2011	26.399			
Μόνιμος Πληθυσμός:								
1991		2001	25.522	2011	25.905			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	15,60	2001	16,44	2011	14,19			
Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού (2011):								
Σύνολο	0-4	5-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
25.905	983	2.198	2.547	4.678	5.107	2.958	5.269	2.165
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης					233,70			
Δείκτης Εξάρτησης					69,42			
Δείκτης Αντικατάστασης					86,10			

2.1.1.4 Δημοτικές Ενότητες Δήμου Γρεβενών

Με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» συστάθηκε ο Δήμος Γρεβενών, με έδρα τα Γρεβενά. Ο Δήμος προήλθε από την συνένωση του Δήμου Γρεβενών με τους Δήμους Βεντζίου, Κοσμά του Αιτωλού, Θεοδώρου Ζιάκα, Ηρακλειωτών και Γόργιανης και τις κοινότητες Αβδέλλας Δοτσικού, Μεσολουριού, Περιβολίου, Σαμαρίνας, Σμίξης και Φιλιππαιών.

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 3 του Ν. 3852/2010, ο Δήμος Γρεβενών συγκροτείται από τις ακόλουθες Δημοτικές Ενότητες (Δ.Ε) : Δ.Ε Γρεβενών, Δ.Ε Βεντζίου , Δ.Ε Γόργιανης , Δ.Ε Ηρακλειωτών, Δ.Ε Θεοδώρου Ζιάκα, Δ.Ε Αγίου Κοσμά, Δ.Ε Αβδέλλας, Δ.Ε Δοτσικού, Δ.Ε Μεσολουριού, Δ.Ε Περιβολίου, Δ.Ε Σαμαρίνας, Δ.Ε Σμίξης, Δ.Ε Φιλιππαιών.

Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Γρεβενών, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί (σύμφωνα με το Έντυπο 1 του οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	
α/α	Όνομασία
1.	Γρεβενών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2.	Βεντζίου
3.	Γόργιανης
4.	Ηρακλεωτών
5.	Θεόδωρου Ζιάκα
6.	Αγίου Κοσμά
7.	Αβδέλλας
8.	Δοτσικού
9.	Μεσολουρίου
10.	Περιβολίου
11.	Σαμαρίνας
12.	Σμίξης
13.	Φιλιππαίων

2.1.1.5 Συνοπτική παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών των Δημοτικών Ενοτήτων

2.1.1.5.1 Δημοτική Ενότητα Γρεβενών

Από την ανάλυση της διοικητικής μεταβολής του πρώην Δήμου Γρεβενών, προκύπτει ότι ο εν λόγω Δημοτική Ενότητα συστάθηκε ως Κοινότητα Γρεβενών του Νομού Κοζάνης το 1918 με το ΦΕΚ 260Α - 31/12/1918 και προσαρτήθηκαν σε αυτή, οι οικισμοί Κυρά Καλή, Γκομπλάρι, Καλαμίτσι και Μπούρα. Το 1927 με το ΦΕΚ 18Α - 01/02/1927, ο οικισμός Μπούρα μετονομάζεται σε Δοξαράς και ο οικισμός Γκομπλάρι μετονομάζεται σε Μερσίνα. Επίσης, με το ΦΕΚ 296Α - 30/11/1927 ο οικισμός Κυρά Καλή αποσπάται από την Κοινότητα και ορίζεται έδρα της Κοινότητας Κυρά Καλής, ενώ τον επόμενο χρόνο με το ΦΕΚ 175Α - 28/08/1928 αποσπάται και ο οικισμός Μερσίνα και ορίζεται έδρα της Κοινότητας Μερσίνας. Στη συνέχεια, το 1944 η Κοινότητα Γρεβενών αναγνωρίζεται σε Δήμο Γρεβενών (ΦΕΚ 75Α - 06/04/1944), ενώ από το 1964 και μετά (ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964) ο Δήμος υπάγεται πλέον στο Νομό Γρεβενών. Το ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997 καταργεί και συνενώνει με το Δήμο τις Κοινότητες Αμυγδαλών, Ελάτου, Μεγάλου Σειρηνίου, Βατολάκκου, Καλοχίου, Μυρσίνης, Αγίων Θεοδώρων, Φελλίου, Συνδένδρου, Ροδιάς και Κυρακαλής. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο πρώην Δήμος Γρεβενών συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Γρεβενών του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από τη Δημοτική Κοινότητα Γρεβενών και 12 Τοπικές Κοινότητες : Αγίων Θεοδώρων, Αμυγδαλών, Βατολάκκου, Ελάτου, Ελευθέρου, Καλοχίου, Κυρακαλής, Μεγάλου Σειρηνίου, Μυρσίνης, Ροδιάς, Συνδένδρου, Φελλίου.

Χάρτης 1: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Γρεβενών στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Γρεβενών βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει δυτικά με τη Δ.Ε Θόδωρου Ζιάκα, βορειοδυτικά με τη Δ.Ε Κοσμά του Αιτωλού, βόρεια με τη Δ.Ε Ηρακλειωτών, ανατολικά με τη Δ.Ε Βεντζίου, νοτιοανατολικά με τη Δ.Ε Χασίων, νότια με το Νομό Τρικάλων και νοτιοδυτικά με τη Δ.Ε Γόργιανης. Η έκταση της Δ.Ε είναι περίπου 461,38 τ.χλμ. και έδρα της είναι η πόλη των Γρεβενών, που αποτελεί το παραγωγικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο όχι μόνο του Δήμου, αλλά ολόκληρου του Νομού, που συγκεντρώνει το 41,36% του συνολικού πληθυσμού, γεγονός που υποδηλώνει υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων, σε αντίθεση με το υπόλοιπο του Νομού που χαρακτηρίζεται από διασπορά πληθυσμού και δραστηριοτήτων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η περιοχή είναι από γεωμορφολογικής άποψης πεδινή και ημιορεινή. Από οικονομικής άποψης είναι καθαρά γεωργο-κτηνοτροφική, παρόλο που η φυσική της ομορφιά, οι εναλλαγές τοπίων, η μοναδική αξία του Εθνικού Δρυμού Β. Πίνδου, οι περιοχές απείρου φυσικού κάλλους προσφέρουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις ανάπτυξης χειμερινού τουρισμού.

Ο πληθυσμός της Δ.Ε. Γρεβενών, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, είναι: Μόνιμος πληθυσμός 17.610 κάτοικοι

Πραγματικός πληθυσμός 17.488 κάτοικοι και

η πυκνότητα του πληθυσμού περίπου 26 κατ./χλμ².

Για την περίοδο 2001-2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 13% περίπου, σε σύγκριση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Γρεβενών για την περίοδο 1991-2001, που ήταν 15.481 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε λειτουργούν 13 Νηπιαγωγεία, 14 Δημοτικά, 2 Γυμνάσια, 4 Λύκεια-ΤΕΕ-ΣΕΚ, 1 τμήμα ΤΕΙ και 1 ΕΕΕΕΚ, ενώ δεν

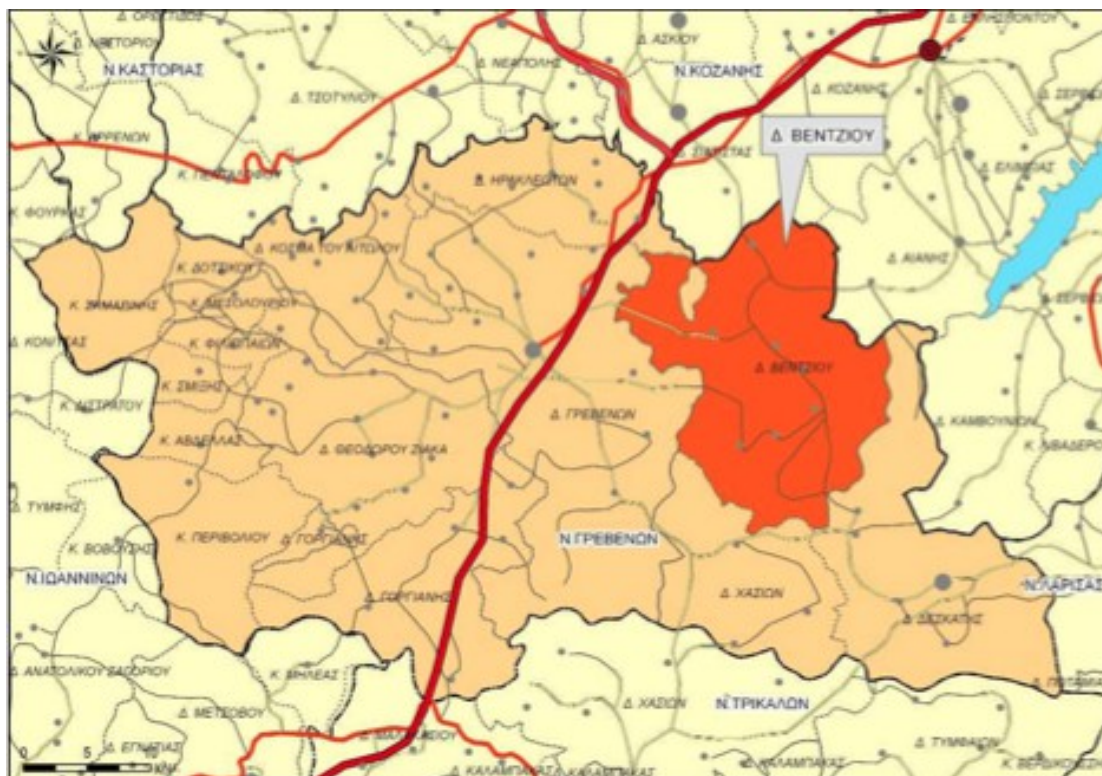
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

λειτουργεί κάποιο τμήμα ΑΕΙ.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:								Γρεβενών
Έκταση (τ.χμ.): 461,38								
Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	14956	2001	15481	2011	17488			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	32,42	2001	33,55	2011	37,90			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
15481	835	1571	2067	3429	2963	1682	2439	495
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης						3,51		
Δείκτης Εξάρτησης						0,65		
Δείκτης Αντικατάστασης						1,43		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
Έδρα της Δημοτικής Ενότητας είναι η πόλη των Γρεβενών, που αποτελεί το παραγωγικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο όχι μόνο του Δήμου, αλλά ολόκληρου του Νομού, καθώς συγκεντρώνει το 54,12% του συνολικού πληθυσμού, γεγονός που υποδηλώνει υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και δραστηριοτήτων, σε αντίθεση με το υπόλοιπο του Νομού που χαρακτηρίζεται από διασπορά πληθυσμού και δραστηριοτήτων. Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Γρεβενών χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στο τριτογενή τομέα.								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
Για την περίοδο 2001-2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 13% περίπου, σε σύγκριση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Γρεβενών για την περίοδο 1991-2001, που ήταν 15.481 κάτοικοι.								

2.1.1.5.2 Δημοτική Ενότητα Βεντζίου

Μελετώντας τη διοικητική αναδιάρθρωση του πρώην Δήμου Βεντζίου παρατηρούμε ότι συστάθηκε το 1997 (ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997) με έδρα τον οικισμό Κνίδη, ο οποίος αποσπάστηκε από την Κοινότητα Κνίδης που καταργήθηκε και συνενώθηκε με το Δήμο. Επίσης, με το ίδιο ΦΕΚ καταργούνται και συνενώνονται με το Δήμο Βεντζίου οι Κοινότητες Εξάρχου, Σαρακήνας, Πυλωρών, Παλαιοχωρίου, Κέντρου και Ποντινής. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο πρώην Δήμος Βεντζίου συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Βεντζίου του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από τις ακόλουθες επτά Τοπικές Κοινότητες : Εξάρχου, Κέντρου, Κνίδης, Παλαιοχωρίου, Ποντινής, Πυλωρών και Σαρακήνας.

Χάρτης 2: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Βεντζίου στο Ν. Γρεβενών

Η Δ.Ε Βεντζίου βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει δυτικά με τη Δ.Ε Γρεβενών, βορειοδυτικά με τη Δ.Ε Ηρακλειωτών, βόρεια και βορειοανατολικά με το Νομό Κοζάνης, ανατολικά με το Δήμο Δεσκάτης και νότια με το Δ.Ε Χασίων. Η Δ.Ε Βεντζίου είναι κατεχορήν αγροτική και κτηνοτροφική περιοχή, αλλά ο ποταμός Αλιάκμονας που τον διασχίζει σε μεγάλη έκταση είναι μια πρόκληση για τουριστική ανάπτυξη, όπως επίσης και η φυσική ομορφιά του τόπου. Η έκταση της Δ.Ε είναι περίπου 323.277 στρ. και έδρα της Δ.Ε είναι η Κνίδη

Η περιοχή είναι πλούσια σε θηράματα και θεωρείται πόλος έλξης για κυνηγούς που έρχονται από όλη την Ελλάδα, όπως επίσης πλούσια σε ορυκτά, όπως εκλεκτό αργιλόχωμα, λιγνίτης, διάφορα σιδηροκράματα, καθώς και σκληρά αδρανή όπως χουντίτης και ολιβανίτης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Βεντζίου, ήταν 1.969 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 32,5% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Βεντζίου που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 2.957 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε λειτουργούν 2 Νηπιαγωγεία, 5 Δημοτικά και 1 Γυμνάσιο και 1 Λύκειο.

Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Βεντζίου χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:								Βεντζίων	
Έκταση (τ.χμ.):		323,28							
Πραγματικός Πληθυσμός:									
1991	3024	2001	2957	2011	1996				
Πυκνότητα Πληθυσμού:									
1991	9,35	2001	9,15	2011	6,17				
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):									
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω	
2957	105	245	314	475	557	511	623	127	
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :									
					Δείκτης Γήρανσης		7,14		
					Δείκτης Εξάρτησης		0,95		
					Δείκτης Αντικατάστασης		0,68		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ									
<p>Η Δ.Ε Βεντζίου είναι κατεξοχήν αγροτική και κτηνοτροφική περιοχή, αλλά ο ποταμός Αλιάκμονας που την διασχίζει σε μεγάλη έκταση, είναι μια πρόκληση για τουριστική ανάπτυξη, όπως επίσης και η φυσική ομορφιά του τόπου. Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Βεντζίου, χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα.</p>									
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ									
<p>Η Δ.Ε Βεντζίου είναι κατεξοχήν αγροτική και κτηνοτροφική περιοχή, αλλά ο ποταμός Αλιάκμονας που την διασχίζει σε μεγάλη έκταση, είναι μια πρόκληση για τουριστική ανάπτυξη, όπως επίσης και η φυσική ομορφιά του τόπου. Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Βεντζίου, χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα.</p>									

2.1.1.5.3 Δημοτική Ενότητα Γόργιανης

Ο πρώην Δήμος Γόργιανης συστάθηκε το 1997 με το ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997 με την απόσπαση του οικισμού Κηπουρείο από την Κοινότητα Κηπουρείου και τον ορισμό του ως έδρα του Δήμου. Επίσης, με το ίδιο ΦΕΚ, καταργούνται και συνενώνονται με αυτόν οι Κοινότητες Πηγαδίτσης, Κρανέας, Σιταρά, Κηπουρείου, Καλλιθέας και Μικρολιβάδου. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο πρώην Δήμος Γοργιανής συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Γοργιανής του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από τις ακόλουθες 6 Τοπικές Κοινότητες : Καλλιθέας, Κηπουρείου, Κρανέας, Μικρολιβάδου, Πηγαδίτσης, Σιταρά.

Χάρτης 3: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Γόργιανης στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Γόργιανης βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει δυτικά με τη Δ.Ε Περιβολίου, βορειοδυτικά με τη Δ.Ε Θεόδωρου Ζιάκα, ανατολικά με τη Δ.Ε Γρεβενών, νοτιοανατολικά με το Νομό Τρικάλων και νοτιοδυτικά με το Νομό Ιωαννίνων. Η έκταση της Δ.Ε ανέρχεται σε 210 χιλιάδες στρέμματα περίπου και έδρα του είναι το Κηπούρειο που συγκεντρώνει το 25,60% του συνολικού πληθυσμού. Γεωμορφολογικά, η περιοχή της Δ.Ε είναι ορεινή με εξαίρεση την περιοχή της Πηγαδίτσας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Γόργιανης, ήταν 891 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 47,8% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Γόργιανης που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 1.707 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε λειτουργούν 1 Νηπιαγωγείο και 1 Δημοτικό, ενώ δεν λειτουργεί Γυμνάσιο και Λύκειο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:						Γόργιανης		
Έκταση (τ.χμ.):		204,56						
Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	1475	2001	1707	2011	891			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	7,21	2001	8,34	2011	4,36			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
1707	42	129	162	246	310	272	456	90
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης					13,00			
Δείκτης Εξάρτησης					1,11			
Δείκτης Αντικατάστασης					0,63			
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
<p>Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δημοτικής Ενότητας Γόργιανης, χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα. Συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής είναι το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα που διαθέτει, καθώς επίσης και οι αρκετές αγροτικές εκτάσεις όπου θα μπορούσαν να καλλιεργηθούν βιολογικές καλλιέργειες.</p>								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
<p>Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Γόργιανης, ήταν 891 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 47,8% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Γόργιανης που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 1.707 κάτοικοι.</p>								

2.1.1.5.4 Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών

Ο πρώην Δήμος Ηρακλειωτών συστάθηκε το 1997 (ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997) με την απόσπαση του οικισμού Άγιος Γεώργιος από την Κοινότητα Αγίου Γεωργίου και τον ορισμό του ως έδρα του Δήμου. Επίσης, με το ίδιο ΦΕΚ, καταργούνται και συνενώνονται με το Δήμο οι Κοινότητες Κιβωτού, Κληματακίου, Κοκκινιάς, Μηλέας, Ταξιάρχου, Αηδονίων, Πολυδένδρου και Αγίου Γεωργίου. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο πρώην Δήμος Ηρακλειωτών συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Ηρακλειωτών του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από τις ακόλουθες 8 Τοπικές Κοινότητες : Αγίου Γεωργίου , Αηδονίων, Κιβωτού, Κληματακίου, Κοκκινιάς, Μηλέας, Πολυδένδρου, Ταξιάρχη.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

σε τρεις κυρίως τοπικές κοινότητες , γεγονός που φανερώνει την ύπαρξη σημαντικών εσωτερικών ανισοτήτων, στα πλαίσια της νέας χωρικής ενότητας.

Συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής είναι το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα που διαθέτει καθώς και ο παραδοσιακός αγροτικός χώρος, που στη σύγχρονη εποχή, σηματοδοτούν ένα νέο πλαίσιο αντιλήψεων για την ποιότητα ζωής.

Σημαντικά μεταβυζαντινά θρησκευτικά μνημεία, παραδοσιακά πέτρινα γεφύρια, ακόμα και μοναδικά παλαιοντολογικά ευρήματα αποτελούν πόλο έλξης επισκεπτών. Εξέχουσα θέση ανάμεσά τους κατέχουν η Ι. Μ. Παμμεγίστων Ταξιαρχών (1768) και η εκκλησία του Αγ. Δημητρίου (1610) στον Ταξιάρχη, η εκκλησία των Αγίων Αποστόλων (1836) στον Άγιο Γεώργιο, το περίφημο πέτρινο τοξωτό γεφύρι της Πραμόριτσας στο Κληματάκι. Στην Τοπική Κοινότητα της Μηλιάς, οι ανασκαφές αποκάλυψαν απολιθωμένα οστά ελέφαντα του είδους του στεγόδοντα (Stegodon), που συμβαίνει για πρώτη φορά (για το είδος αυτό) στον ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Ηρακλεωτών, ήταν 1.925 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 37,5% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Ηρακλεωτών που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, που ήταν 3.080 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε λειτουργούν 2 Νηπιαγωγεία και 2 Δημοτικά. Από την ανάλυση των μορφωτικών δεικτών, προκύπτει ότι το ποσοστό πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι 73,2%, το ποσοστό δευτεροβάθμιας είναι 21,9% και το ποσοστό τριτοβάθμιας 5,0%.

Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Ηρακλεωτών χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στο πρωτογενή τομέα.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:						Ηρακλειωτών		
Έκταση (τ.χμ.):		136,63						
Πραγματικός Πληθυσμός:								
	1991	2936	2001	3080	2011	1925		
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
	1991	21,49	2001	22,54	2011	14,09		
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
3080	122	252	298	515	573	423	738	159
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης						7,35		
Δείκτης Εξάρτησης						0,96		
Δείκτης Αντικατάστασης						0,88		

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
<p>Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Ηρακλεωτών χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στο πρωτογενή τομέα. Ο κύριος μοχλός της οικονομικής δραστηριότητας είναι ο αγροτικός τομέας. Συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής είναι το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα που διαθέτει καθώς και ο παραδοσιακός αγροτικός χώρος, που στη σύγχρονη εποχή, σηματοδοτούν ένα νέο πλαίσιο αντιλήψεων για την ποιότητα ζωής.</p>
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
<p>Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Ηρακλεωτών, ήταν 1.925 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 37,5% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Ηρακλεωτών που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, που ήταν 3.080 κάτοικοι.</p>

2.1.1.5.5 Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα

Ο πρώην Δήμος Θεόδωρου Ζιάκα συστάθηκε το 1997 (ΦΕΚ 244Α - 04/12/1997) με την απόσπαση του οικισμού Μαυραναίοι από την Κοινότητα Μαυραναίων και τον ορισμό του ως έδρα του Δήμου. Επίσης, με το ίδιο ΦΕΚ, καταργούνται και συνενώνονται με το Δήμο οι Κοινότητες Τρικώμου, Ζάκα, Μοναχιτίου, Πανοράματος, Αναβρυτών, Αλατόπετρας, Μαυραναίων, Πολυνερίου, Προσβόρρου, Σπηλαίου, Κοσματίου και Λάβδα. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο πρώην Δήμος Θεόδωρου Ζιάκα συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Θεόδωρου Ζιάκα του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από τις ακόλουθες 12 Τοπικές Κοινότητες : Αλατόπετρας, Αναβρυτών, Ζάκα, Κοσματίου, Λάβδα, Μαυραναίων, Μοναχιτίου, Πανοράματος, Πολυνερίου, Προσβόρρου, Σπηλαίου, Τρικώμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Χάρτης 5: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Θεόδωρου Ζιάκα στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Ζιάκα βρίσκεται στο κεντροδυτικό τμήμα του Νομού Κοζάνης και συνορεύει δυτικά με τις Δ.Ε Αβδέλλας και Περιβολίου, βορειοδυτικά με τις Δ.Ε Φιλιππαίων και Μεσολουρίου, βόρεια με τη Δ.Ε Κοσμά του Αιτωλού, βορειοανατολικά και ανατολικά με τη Δ.Ε Γρεβενών και νότια με τη Δ.Ε Γόργιανης. Η έκταση του Δημοτικής Ενότητας είναι περίπου 242.676 στρ. και έδρα της Δ.Ε είναι οι Μαυραναίοι που συγκεντρώνει το 22% περίπου του συνολικού πληθυσμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Θεοδώρου Ζιάκα, , ήταν 1.385 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 51,49% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Θεοδώρου Ζιάκα που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 2.855 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε λειτουργούν 1 Νηπιαγωγείο και 1 Δημοτικό, ενώ δεν λειτουργεί Γυμνάσιο και Λύκειο.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:						Θεοδώρου Ζιάκα		
Έκταση (τ.χμ.):		241,77						
Πραγματικός Πληθυσμός:								
	1991	2945	2001	2855	2011	1385		
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
	1991	12,18	2001	11,81	2011	5,73		
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
2855	98	197	229	464	518	453	733	163
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης						9,14		
Δείκτης Εξάρτησης						1,09		
Δείκτης Αντικατάστασης						0,65		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δημοτικής Ενότητας Θεοδώρου Ζιάκα, χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (σχεδόν το μισό) απασχολείται στον τριτογενή τομέα.								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Θεοδώρου Ζιάκα, , ήταν 1.385 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 51,49% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Θεοδώρου Ζιάκα που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 2.855 κάτοικοι.								

2.1.1.5.6 Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

πληθυσμός της Δ.Ε. Αγίου Κοσμά, ήταν 888 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 50,45% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Αγίου Κοσμά που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 1.792 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε λειτουργούν 1 Δημοτικό, ενώ δεν λειτουργεί Νηπιαγωγείο, Γυμνάσιο και Λύκειο.

Η οικονομική ζωή των χωριών της περιοχής έχει τα χαρακτηριστικά κλειστής οικονομίας με μικρούς γεωργικούς κλήρους, κοπάδια, αμπέλια, μικρό αριθμό μεγάλων γαλακτοπαραγωγικών ζώων και ζώων για γεωργικές εργασίες.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:						Αγίου Κοσμά		
Έκταση (τ.χμ.):		115,09						
Πραγματικός Πληθυσμός:								
	1991	1950	2001	1792	2011	888		
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
	1991	16,94	2001	15,57	2011	7,72		
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
1792	49	118	98	304	265	307	514	137
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης						13,29		
Δείκτης Εξάρτησης						1,35		
Δείκτης Αντικατάστασης						0,54		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
Γεωμορφολογικά, στην περιοχή κυριαρχούν οι ορεινές εκτάσεις, που σε συνδυασμό με τα λιγοστές καλλιεργήσιμες εκτάσεις οδήγησαν στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Η οικονομική ζωή των χωριών της περιοχής έχει τα χαρακτηριστικά κλειστής οικονομίας με μικρούς γεωργικούς κλήρους, κοπάδια, αμπέλια, μικρό αριθμό μεγάλων γαλακτοπαραγωγικών ζώων και ζώων για γεωργικές εργασίες.								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Αγίου Κοσμά, ήταν 888 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 50,45% σε σχέση με τον πληθυσμό του Καποδιστριακού Δήμου Αγίου Κοσμά που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 1.792 κάτοικοι.								

2.1.1.5.7 Δημοτική Ενότητα Αβδέλλας

Από την ανάλυση της διοικητικής μεταβολής της Δημοτικής Ενότητας Αβδέλλας, προκύπτει ότι η εν λόγω πρώην Κοινότητα συστάθηκε το 1918 ως τμήμα του Νομού Κοζάνης με έδρα τον οικισμό Αβδέλα. Το 1928 με το ΦΕΚ - 16/05/1928 η ονομασία του οικισμού Αβδέλα της Κοινότητας διορθώνεται σε Αβδέλλα και αντιστοίχως μετονομάζεται και η Κοινότητα. Από το 1964 και μετά, με το ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964 η Κοινότητα Αβδέλλας υπάγεται πλέον στο Νομό Γρεβενών. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Αβδέλλας

συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Αβδέλλας του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την Τοπική Κοινότητα Αβδέλλας.

Χάρτης 7: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Αβδέλλας στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Αβδέλλας βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει δυτικά με το Νομό Ιωαννίνων, νότια με την Δ.Ε Περιβολίου, δυτικά με τη Δ.Ε Θεόδωρου Ζιάκα, και βόρεια με τις Δ.Ε Σμίξης και Φιλιππαιών. Η έκταση της Δ.Ε είναι περίπου 40.000 στρ. και έδρα της είναι η Αβδέλλα (ο μοναδικός οικισμός της Δ..Ε.) που συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού και αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά βλαχοχώρια της περιοχής. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1.300 - 1.400 μ. στις πλαγιές της Α. Πίνδου, στους πρόποδες του όρους Βασιλίτσα, ενώ περιβάλλεται επίσης από τα όρη Αώος (Αυγό), Σμόλικας και Όρλιακας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Αβδέλλας, ήταν 384 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 14,29% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Αβδέλλας που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 448 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές..

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Έκταση (τ.χμ.):	43,24							
Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	130	2001	448	2011	384			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	3,01	2001	10,36	2011	8,88			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
448	8	36	48	89	108	71	75	13
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης					11,00			
Δείκτης Εξάρτησης					0,70			
Δείκτης Αντικατάστασης					0,62			
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
<p>Η τοπική κοινότητα Αβδέλλας, συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού και αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά βλαχοχώρια της περιοχής. Στην Αβδέλλα το χειμώνα ζούνε λίγοι κάτοικοι και επαγγελματίες, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες ο πληθυσμός αυξάνεται σημαντικά. Ο οικονομία στηρίζεται στην κτηνοτροφία (μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι) και στον τομέα των υπηρεσιών (βασικά του τουρισμού).</p>								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
<p>Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Αβδέλλας, ήταν 384 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 14,29% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Αβδέλλας που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 448 κάτοικοι.</p>								

2.1.1.5.8 Δημοτική Ενότητα Δοτσικού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Δοτσικού συγχροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Δοτσικού του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την Τοπική Κοινότητα Δοτσικού.

Χάρτης 8: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Δοτσικού στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Δοτσικού βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει δυτικά με τη Δ.Ε Σαμαρίνης, νότια με τη Δ.Ε Φιλιππαιών, νοτιοανατολικά με την Δ.Ε Μεσολουρίου, ανατολικά με τη Δ.Ε Αγίου Κοσμά και βόρεια με το Νομό Κοζάνης. Η έκταση της Δ.Ε είναι περίπου 24.930 στρ. και έδρα της είναι το Δοτσικό (ο μοναδικός οικισμός της Δ.Ε.) που συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού και βρίσκεται σε υψόμετρο 1.060 μέτρων στις ανατολικές πλαγιές του Σμόλικα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Δοτσικού, ήταν 43 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 77% περίπου σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Δοτσικού που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 187 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δημοτική Ενότητα δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ :		Δοτσικού
Έκταση (τ.χμ.):	30,27	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	70	2001	187	2011	43			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	2,31	2001	6,18	2011	1,42			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
187	8	14	23	30	49	17	39	7
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης					5,75			
Δείκτης Εξάρτησης					0,69			
Δείκτης Αντικατάστασης					1,29			
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
Από οικονομικής απόψεως η περιοχή βασίζεται στους τομείς του τουρισμού και της κτηνοτροφίας. Κυρίαρχο είναι το φαινόμενο της δημογραφικής συρρίκνωσης της περιοχής								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Δοτσικού, ήταν 43 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 77% περίπου σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Δοτσικού που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 187 κάτοικοι.								

2.1.1.5.9 Δημοτική Ενότητα Μεσολουριού

Η πρώην Κοινότητα Μεσολουριού συστάθηκε το 1918 ως τμήμα του Νομού Κοζάνης με έδρα τον οικισμό Μεσολούρι (ΦΕΚ 260Α - 31/12/1918), ενώ στη συνέχεια από το 1964 και μετά (ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964) υπάγεται στο Νομό Γρεβενών. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Μεσολουριού συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Μεσολουριού του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την Τοπική Κοινότητα Μεσολουριού.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Χάρτης 9: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Μεσολουρίου στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Μεσολουρίου βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει βορειοδυτικά με τη Δ.Ε Δοτσικού, νοτιοδυτικά με τη Δ.Ε Φιλιππαίων, νοτιοανατολικά με τη Δ.Ε Θεόδωρου Ζιάκα και βορειοανατολικά με τη Δ.Ε Αγίου Κοσμά. Η έκταση της Δ.Ε. Μεσολουρίου είναι περίπου 17.821 στρ. και η έδρα της είναι το Μεσολούρι (ο μοναδικός οικισμός της Δ.Ε.) που συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Μεσολουρίου, ήταν 35 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 74,82% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Μεσολουρίου που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 139 κάτοικοι.

Δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ :					Μεσολουρίου			
Έκταση (τ.χμ.):	17,74							
Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	135	2001	139	2011	35			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	7,61	2001	7,83	2011	1,97			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
139	1	12	14	21	30	33	28	0
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Δείκτης Γήρανσης	28,00
Δείκτης Εξάρτησης	0,95
Δείκτης Αντικατάστασης	0,39
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	
Από οικονομικής απόψεως η περιοχή βασίζεται στην παροχή υπηρεσιών και της κτηνοτροφίας. Κυρίαρχο είναι το φαινόμενο της δημογραφικής συρρίκνωσης της περιοχής.	
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Μεσολουρίου, ήταν 35 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 74,82% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Μεσολουρίου που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 139 κάτοικοι.	

2.1.1.5.10 Δημοτική Ενότητα Περιβολίου

Μελετώντας τη διοικητική αναδιάρθρωση της πρώην Κοινότητας Περιβολίου, διαπιστώνεται ότι συστάθηκε το 1918 (ΦΕΚ 260Α - 31/12/1918) ως τμήμα του Νομού Κοζάνης με έδρα τον οικισμό Περιβόλι, ενώ στη συνέχεια το 1964 (ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964) η Κοινότητα υπάγεται στο Νομό Γρεβενών. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Περιβολίου συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Περιβολίου του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την Τοπική Κοινότητα Περιβολίου.

Χάρτης 10: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Περιβολίου στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Περιβολίου βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του Νομού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Γρεβενών και συνορεύει δυτικά και νότια με το Νομό Ιωαννίνων, ανατολικά με τις Δ.Ε Γόργιανης και Θεόδωρου Ζιάκα και βόρεια με τη Δ.Ε Αβδέλλας. Βρίσκεται σε απόσταση 5 χλμ. δυτικά της πόλης των Γρεβενών και σε υψόμετρο 1.280 μέτρων. Η έκταση της Δ.Ε είναι περίπου 137.000 στρ. και έδρα της είναι το Περιβόλι που συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού. Η Δ.Ε είναι γνωστή από τη σημαντική έκταση δασοκάλυψης (80%) και από την ύπαρξη της Βάλια Κάλντα (Εθνικός Δρυμός). Το Περιβόλι βρίσκεται ανάμεσα στη Βασιλίτσα (ενταγμένη περιοχή στο Δίκτυο NATURA 2000) και το Λύγκο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Περιβολίου, ήταν 251 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 44,71% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Περιβολίου που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 454 κάτοικοι. Σημαντική απόκλιση εμφανίζεται μεταξύ του μόνιμου πληθυσμού (21 άτομα με μόνιμη κατοικία στο Περιβόλι) και του πραγματικού – de facto – πληθυσμού (251 άτομα που απογράφηκαν στο Περιβόλι την ημέρα της απογραφής).

Στη Δ.Ε δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ :				Περιβολίου				
Έκταση (τ.χμ.):		17,74						
Πραγματικός Πληθυσμός:								
	1991	2001	2011					
	312	454	251					
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
	1991	2001	2011					
	17,58	25,59	14,15					
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
454	15	36	51	86	106	79	74	7
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης					5,40			
Δείκτης Εξάρτησης					0,72			
Δείκτης Αντικατάστασης					0,65			
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
<p>Στο Περιβόλι το χειμώνα ζούνε λίγοι κάτοικοι και φύλακες, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες ο πληθυσμός αυξάνεται σημαντικά. Παρ'όλα αυτά, τους χειμερινούς μήνες υπάρχουν στο χωριό ελεύθεροι επαγγελματίες και υλοτόμοι. Από οικονομικής άποψης η περιοχή βασίζεται κυρίως στην κτηνοτροφία και την υλοτομία. Εξαιρετικής ποιότητας είναι η ξυλεία της περιοχής, ενώ τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ο τουρισμός. Η Δημοτική Ενότητα είναι γνωστή από τη σημαντική έκταση δασοκάλυψης (80%) και από την ύπαρξη της Βάλια Κάλντα (Εθνικός Δρυμός). Το Περιβόλι βρίσκεται ανάμεσα στη Βασιλίτσα (ενταγμένη περιοχή στο Δίκτυο NATURA 2000) και το Λύγκο.</p>								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
<p>Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Περιβολίου, ήταν 251 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 44,71% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Περιβολίου που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 454 κάτοικοι. Σημαντική απόκλιση εμφανίζεται μεταξύ του μόνιμου πληθυσμού (21 άτομα με μόνιμη κατοικία στο Περιβόλι) και του πραγματικού – de facto – πληθυσμού (251 άτομα που απογράφηκαν στο Περιβόλι την ημέρα της απογραφής).</p>								

2.1.1.5.11 Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας

Το 1918 συστάθηκε με το ΦΕΚ 260Α - 31/12/1918 η Κοινότητα Σαμαρίνης με έδρα τον οικισμό Σαμαρίνα, κοινότητα η οποία ανήκε στο Νομό Κοζάνης. Με το ΦΕΚ - 16/10/1940 αναγνωρίζεται ο οικισμός Λυκοκρέμασμα και προσαρτάται στην Κοινότητα, οικισμός ο οποίος, ωστόσο, καταργείται στη συνέχεια με το ΦΕΚ - 07/04/1951. Το 1964 (ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964), η Κοινότητα υπάγεται στο Νομό Γρεβενών, ενώ το 2008 μετονομάζεται σε Κοινότητα Σαμαρίνας. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Σαμαρίνης συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Σαμαρίνης του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την Τοπική Κοινότητα Σαμαρίνης.

Χάρτης 11: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Σαμαρίνας στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει νότια και δυτικά με το Νομό Ιωαννίνων, βόρεια με το Νομό Καστοριάς, βορειοανατολικά με το Νομό Κοζάνης, ανατολικά με τις Δ.Ε Δοσικού και Φιλιππαιών και νοτιοανατολικά με τη Δ.Ε Σμίξης. Η έκταση της Δ.Ε είναι περίπου 91.039 στρ. και έδρα της είναι η Σαμαρίνα που συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού. Είναι χτισμένη σε υψόμετρο 1.600 μ. στις βορειοανατολικές πλαγιές του όρους Σμόλικα (2.637 μ.) και είναι το ψηλότερο χωριό, όχι μόνο της χώρας μας αλλά και των Βαλκανίων. Βρίσκεται χτισμένη ανάμεσα από πυκνά δάση πεύκου, οξιάς, πιξαριού και ρόμπουλου.

Το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής, αποτέλεσμα της ιδιαίτερης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

γεωμορφολογίας , διατηρεί μία εξαιρετική μοναδικότητα με πολλά και συχνά σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Σαμαρίνας, ήταν 486 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 30,67% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Σαμαρίνας που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 701 κάτοικοι.

Αναφορικά με τον τομέα της εκπαίδευσης, στη Δ.Ε δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ :				Σαμαρίνας				
Έκταση (τ.χμ.):		97,25						
Πραγματικός Πληθυσμός:		1991	285	2001	701	2011	486	
Πυκνότητα Πληθυσμού:		1991	2,93	2001	7,21	2011	5,00	
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
701	35	63	125	131	158	101	81	7
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης						2,51		
Δείκτης Εξάρτησης						0,56		
Δείκτης Αντικατάστασης						0,97		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
Από τα μεγαλύτερα και πιο φημισμένα βλαχοχώρια του Νομού Γρεβενών και ολόκληρης της Ελλάδος, βρίσκεται κοντά στα σύνορα Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου. Από οικονομικής απόψεως η περιοχή βασίζεται στη δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού και της κτηνοτροφίας. Το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής, αποτέλεσμα της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας , διατηρεί μία εξαιρετική μοναδικότητα με πολλά και συχνά σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας.								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Σαμαρίνας, ήταν 486 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 30,67% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Σαμαρίνας που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 701 κάτοικοι.								

2.1.1.5.12 Δημοτική Ενότητα Σμίξης

Με το ΦΕΚ 260Α - 31/12/1918 συστάθηκε η Κοινότητα Σμίξη του Νομού Κοζάνης με έδρα τον οικισμό Σμήξι. Το 1940, ωστόσο, διορθώνεται η ονομασία του οικισμού, ο οποίος πλέον ονομάζεται Σμίξη, ενώ αντιστοίχως μετονομάζεται και η Κοινότητα Σμήξι σε Κοινότητα Σμίξης. Το 1964 (ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964) η Κοινότητα υπάγεται πλέον στο Νομό Γρεβενών. Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Σμίξης συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Σμίξης του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την

Τοπική Κοινότητα Σμίξης.

Χάρτης 12: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Σμίξης στο Ν. Γρεβενών

Η Δημοτική Ενότητα Σμίξης βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Νομού Γρεβενών και συνορεύει δυτικά με το Νομό Ιωαννίνων, νότια και ανατολικά με τη Δ.Ε Αβδέλλας, βόρεια με τη Δ.Ε Φιλιππαιών και βορειοδυτικά με τη Δ.Ε Σαμαρίνας. Η έκταση της Κοινότητας είναι περίπου 24.951 στρ. και έδρα της είναι η Σμίξη που συγκεντρώνει το σύνολο του πληθυσμού. Δυτικά της Σμίξης υψώνεται η Βασιλίτσα (2.249 μ.) στην κορυφή της οποίας έχει διαμορφωθεί πίστα για σκι. Απέναντι από την κορυφή της Βασιλίτσας βρίσκεται η κορυφή «Γομάρα» (2.126 μ.), με διάσπαρτα γέρικα ρόμπολα και μαυρόπευκα. Στα όρια Σμίξης - Φιλιππαιών - Σαμαρίνας βρίσκεται η κορυφή Σταυρός (1.560 μ.), ενώ στα όρια Σμίξης-Φιλιππαιών η κορυφή Προφήτης Ηλίας (1.138 μ.).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Σμίξης, ήταν 468 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 8,06% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Σμίξης που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 509 κάτοικοι.

Δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ :				Σμίξης		
Έκταση (τ.χμ.):	25,29					
Πραγματικός Πληθυσμός:						
	1991	491	2001	509	2011	468

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	19,41	2001	20,12	2011	18,50			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
509	10	49	102	123	93	62	65	5
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης					7,00			
Δείκτης Εξάρτησης					0,51			
Δείκτης Αντικατάστασης					0,95			
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ								
Από οικονομικής απόψεως η περιοχή βασίζεται στη δυναμική ανάπτυξη του τουρισμού και της κτηνοτροφίας αφού και στους δύο τομείς εμφανίζονται συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η ανάπτυξη αυτών των τομέων οφείλεται κυρίως στο κλίμα αλλά και στους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους που διαθέτει η περιοχή . Κυρίαρχο είναι το φαινόμενο της δημογραφικής συρρίκνωσης της περιοχής (μείωση πληθυσμού, γήρανση).								
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ								
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο πραγματικός πληθυσμός της Δ.Ε. Σμίξης, ήταν 468 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 8,06% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Σμίξης που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 509 κάτοικοι.								

2.1.1.5.13 Δημοτική Ενότητα Φιλιππαιών

Μελετώντας τη διοικητική αναδιάρθρωση της πρώην Κοινότητας Φιλιππαιών, διαπιστώνεται ότι αρχικά συστάθηκε ως τμήμα του Νομού Κοζάνης (ΦΕΚ 260Α - 31/12/1918) με έδρα τον οικισμό Φιλιππαιοί και τον οικισμό Τσουργιακάτ να προσαρτάται στην Κοινότητα. Ο τελευταίος μετονομάζεται σε Τσιούργιακας με το ΦΕΚ 229Α - 17/10/1919, ενώ με το ΦΕΚ 18Α - 01/02/1927 μετονομάζεται ξανά σε Αετιά. Το 1964 με το ΦΕΚ 185Α - 30/10/1964 η Κοινότητα υπάγεται στο Νομό Γρεβενών. Το 1971 αναγνωρίζεται ο οικισμός Κουρούνα και προσαρτάται στην Κοινότητα (ΦΕΚ - 14/03/1971). Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/07-7-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», η πρώην κοινότητα Φιλιππαιών συγκροτείται πλέον σε Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε) Φιλιππαιών του Καλλικρατικού Δήμου Γρεβενών, η οποία αποτελείται από την Τοπική Κοινότητα Φιλιππαιών.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Χάρτης 13: Χωροταξική ένταξη Δ.Ε Φιλιππαίων στο Ν. Γρεβενών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός της Δ.Ε. Φιλιππαίων, ήταν 159 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 37,40% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Φιλιππαίων που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 254 κάτοικοι.

Στη Δημοτική Ενότητα δεν λειτουργούν εκπαιδευτικές υποδομές.

Η οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα της Δ.Ε Φιλιππαίων χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι μεγάλο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, απασχολείται στον τριτογενή τομέα.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ :				Φιλιππαίων				
Έκταση (τ.χμ.):	25,52							
Πραγματικός Πληθυσμός:								
1991	294	2001	254	2011	159			
Πυκνότητα Πληθυσμού:								
1991	11,52	2001	9,95	2011	6,23			
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):								
Σύνολο	0-5	6-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ετών και άνω
254	9	13	27	39	42	55	60	9
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :								
Δείκτης Γήρανσης				7,67				
Δείκτης Εξάρτησης				1,12				

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

<i>Δείκτης Αντικατάστασης</i>	0,40
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	
<p>Βασική ενασχόληση των κατοίκων στους τομείς του τουρισμού και της κτηνοτροφίας, καθώς και στους δύο τομείς εμφανίζονται συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η ανάπτυξη αυτών των τομέων οφείλεται κυρίως στο κλίμα, αλλά και στους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους που διαθέτει η περιοχή. Κυρίαρχο είναι το φαινόμενο της δημογραφικής συρρίκνωσης της περιοχής (μείωση πληθυσμού, γήρανση).</p>	
ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
<p>Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός της Δ.Ε. Φιλιππαιών, ήταν 159 κάτοικοι και παρουσιάζει μείωση κατά 37,40% σε σχέση με τον πληθυσμό της πρώην κοινότητας Φιλιππαιών που σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ήταν 254 κάτοικοι.</p>	

Ακολουθεί περιγραφή των διαφορών στα βασικά χαρακτηριστικά των Δημοτικών ενοτήτων (σύμφωνα με το Έντυπο 1 του οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
<p>Από την οικονομικής άποψης, διαπιστώνεται ότι ο πρωτογενής και ο τριτογενής τομέας είναι οι κυρίαρχες δραστηριότητες στις περισσότερες Δημοτικές Ενότητες, γεγονός που υποδηλώνει μειωμένες δυνατότητες εναλλακτικής απασχόλησης. Επίσης, το κλείσιμο ορισμένων μονάδων και αποχωροθέτηση άλλων, σε συνδυασμό με την επιβράδυνση των παραγωγικών επενδύσεων και την έξοδο του πληθυσμού από τη γεωργία προκάλεσε αύξηση της ανεργίας, σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα.</p> <p>Οι μειωμένες δυνατότητες απασχόλησης στον αγροτικό χώρο, σε συνδυασμό με την επιθυμία για καλύτερες υπηρεσίες και εναλλακτικές ζωής, προκάλεσε σημαντική τάση συγκέντρωσης του πληθυσμού στη Δ.Ε των Γρεβενών, στην οποία κατοικεί περίπου το 70% του συνολικού πληθυσμού.</p> <p>Ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού των ορεινών κοινοτήτων δεν έχει μόνιμη κατοικία στην περιοχή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός της ιδιαιτερότητας της απασχόλησής τους που είναι κατά κύριο λόγο στην κτηνοτροφία και έχει σαν αποτέλεσμα ο πληθυσμός αυτός να είναι μετακινούμενος και ένα μεγάλο διάστημα του έτους να κατοικεί σε άλλες περιοχές, τόσο του νομού Γρεβενών, όσο και σε άλλες περιοχές της χώρας και ειδικά στην Θεσσαλία.</p> <p>Επίσης, οι ιδιαίτερες κλιματολογικές, αλλά και γεωμορφολογικές συνθήκες έχουν κάνει ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού να κατοικεί τους χειμερινούς μήνες σε άλλες περιοχές. Αυτό τελικά έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν Δημοτικές Ενότητες (Δ.Ε) που ο πληθυσμός τους είναι σχεδόν μηδενικός για πολλούς μήνες, ενώ παράλληλα οι πληθυσμοί αυτοί δεν καλύπτονται για μια σειρά εξυπηρετήσεις από τις Δ.Ε στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι, αλλά από άλλες στις περιοχές τις οποίες κατοικούν το μεγαλύτερο διάστημα του έτους.</p> <p>Ανασταλτικά για την ανάπτυξη νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων στο Δήμο λειτουργεί και η παρατηρούμενη πληθυσμιακή στασιμότητα και γήρανση του</p>

τοπικού πληθυσμού, καθώς δημιουργεί αρνητικό κλίμα και εν τέλει μειώνει τον δημιουργικό ίστο της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφή του 2011, από τους 13 Δημοτικές Ενότητες του Δήμου, σε 6 Δημοτικές Ενότητες παρουσιάζεται αύξηση του **μόνιμου** πληθυσμού τους (Δ.Ε. Γρεβενών, Δ.Ε. Σμίξης, Δ.Ε. Φιλιππαιών, Δ.Ε. Αβδέλλας, Δ.Ε. Σαμαρίνας και Δ.Ε. Δοτσικού), ενώ αύξηση του **πραγματικού** πληθυσμού παρουσιάζεται μόνο στη Δ.Ε. Γρεβενών.

Γενικά παρουσιάζονται φθίνουσες πληθυσμιακές τάσεις, στο σύνολο σχεδόν των Δημοτικών Ενοτήτων.

Επιπλέον, οι περισσότερες Δημοτικές Ενότητες εμφανίζουν γερασμένο ηλικιακά πληθυσμό, ενώ σε αρκετές ο πληθυσμός χαρακτηρίζεται ως υπέργηρος, με περισσότερους από έναν κάτοικο στους τέσσερις να έχει ηλικία μεγαλύτερη των 65 ετών.

Όσον αφορά την ηλικιακή διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού:

- τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών αποτελούν το 12,30% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού του Δήμου
- τα άτομα ηλικίας 15-64 ετών αποτελούν το 59,00% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού του Δήμου
- τα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω αποτελούν το 28,70% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού του Δήμου

Επιπλέον, από τους δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης επιβεβαιώνεται η αρνητική ηλικιακή διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού στο σύνολο του Δήμου.

Δείκτης Γήρανσης: Σε 100 άτομα ηλικίας 0-14 ετών αντιστοιχούν 233,70 άτομα ηλικίας 64+.

Δείκτης Εξάρτησης: Σε 100 άτομα ηλικίας 15-64 ετών αντιστοιχούν 69,42 άτομα ηλικίας 0-14 ετών και 64+.

Δείκτης Αντικατάστασης: Σε 100 άτομα ηλικίας 55-64 ετών αντιστοιχούν 86,10 άτομα ηλικίας 15-24.

Πίνακας 1.2 Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η κατανομή ανά ομάδες ηλικιών του πληθυσμού, σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής του 2011, που μας χορηγήθηκαν από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Έχουν γίνει κάποιες συμπιύξεις λόγω παραβίασης του στατιστικού απορρήτου)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Περιγραφή	Σύνολο	Ομάδες ηλικιών								
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10816286	1049839	1072705	1350868	1635304	1581095	1391854	1134045	1017242	583334
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	283689	26629	30073	31841	37737	41939	38203	28466	31410	17391
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	31757	2464	3031	3105	3906	4072	4079	3563	4875	2662
ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	25905	2013	2522	2623	3248	3389	3266	2829	3850	2165
Δ.Ε. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	17610	1600	2047	2072	2619	2575	2180	1642	1854	1021
Δ.Ε. ΑΒΔΕΛΛΑΣ ΚΑΙ Δ.Ε. ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	301	15	17	16	21	25	36	60	73	38
Δ.Ε. ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ	870	42	41	39	69	83	84	123	225	164
Δ.Ε. ΒΕΝΤΖΙΟΥ	1969	99	109	135	125	201	286	291	519	204
Δ.Ε. ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ	885	34	29	79	55	83	127	121	224	133
Δ.Ε. ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ	1890	86	119	125	149	186	249	264	411	301
Δ.Ε. Θ. ΖΙΑΚΑ ΚΑΙ Δ.Ε. ΜΕΣΟΛΟΥΡΙΟΥ	1330	55	50	48	72	109	150	182	404	260
Δ.Ε. ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	378	33	45	38	55	40	55	53	48	11
Δ.Ε. ΣΜΙΞΗΣ	454	36	39	52	55	66	65	58	63	20
Δ.Ε. ΦΙΛΙΠΠΑΙΩΝ ΚΑΙ Δ.Ε. ΔΟΤΣΙΚΟΥ	218	13	26	19	28	21	34	35	29	13

2.1.2 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

2.1.2.1 Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

Στην ενότητα αυτή γίνεται μια αποτύπωση και αξιολόγηση των χαρακτηριστικών των φυσικών πόρων, των προβλημάτων ρύπανσης, των υποδομών εξυπηρέτησης δικτύων, τις καθαριότητας, των υποδομών και των πολεοδομικών χαρακτηριστικών του Δήμου Γρεβενών.

2.1.2.1.1 Φυσικό Περιβάλλον

Σε επίπεδο χρήσεων γης τα δάση κυριαρχούν, καλύπτοντας το 58,37% της έκτασης του Δήμου Γρεβενών, ακολουθούν οι αγροί με 28,08%, οι βοσκότοποι με 12,04% και σε απόσταση άλλες εκτάσεις (0,9%), οι οικισμοί (0,54%) και οι καλυπτόμενες από νερό επιφάνειες (0,07%). Από τα δάση, η πλειοψηφία ανήκει στην κατηγορία των πλατύφυλλων φυλλοβόλων (73,43%) και ακολουθούν τα κωνοφόρα (24,35%) και τα μικτά (2,22%). Στην περιοχή εμφανίζονται πολλές κατηγορίες οικοσυστημάτων στις αντίστοιχες ζώνες δασικής βλάστησης, από τις οποίες σημαντικότερες είναι δύο:

Α. Ζώνη δασών οξιάς-ελάτης και ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων με δυο υποκατηγορίες:

A1. Οικοσυστήματα ψυχροβιότερων πλατύφυλλων - Δάση οξιάς Η οξιά σχηματίζει αμιγείς συστάδες σε μεγάλη έκταση ή μικτές συστάδες με μαύρη και λευκόδερμο πεύκη σε μικρότερη έκταση. Οι συστάδες της βρίσκονται κύρια μεταξύ 1.200-1.700 μ., και μεμονωμένα μέχρι τα 1.850 μ. Στις ψηλότερες θέσεις, λόγω της πίεσης του χιονιού έχουν χαμηλή και στρεβλή ανάπτυξη. Σε κλειστές συστάδες οξιάς απουσιάζει η παρεδαφιαία βλάστηση.

A2. Οικοσυστήματα ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων

Σ' αυτά συμπεριλαμβάνονται η πεύκη, που αποτελεί και το κυρίαρχο είδος, και η υβριδογενής ελάτη. Η εξάπλωση της πεύκης εξαρτάται από τη φύση του υπεδάφιου πετρώματος. Τα οικοσυστήματα της μαύρης πεύκης εμφανίζονται στον ίδιο γεωγραφικό χώρο εξάπλωσης της οξιάς και της ελάτης. Αμιγείς συστάδες μαύρης πεύκης καταλαμβάνουν προσήλιες θέσεις και σε υψόμετρα μέχρι 1.650 μ., ενώ οι μικτές συστάδες με λευκόδερμο πεύκη μέχρι τα 1.800 μ. Αμιγής μαύρη πεύκη βρίσκεται και σχηματίζει την τελική φυτοκοινωνία στις προσήλιες και σχετικά ξηρότερες θέσεις, ενώ στους καλύτερους σταθμούς υπάρχουν στάδια διαδοχής. Τα οικοσυστήματα ελάτης εμφανίζονται σε διάσπαρτα άτομα ή σε μικρές συστάδες κυρίως με οξιά ή σε μικτές συστάδες οξιάς - λευκόδερμου πεύκης - μαύρης πεύκης.

B. Ζώνη ψυχρόβιων κωνοφόρων

Στη ζώνη αυτή εμφανίζονται δύο ψυχρόβια κωνοφόρα: η δασική πεύκη, η οποία εξαπλώνεται σε πυριτικά πετρώματα και εμφανίζεται σε δύο μεμονωμένες ομάδες 30-35 ατόμων σε μίξη με μαύρη πεύκη ή με μαύρη πεύκη και οξιά. Αποτελεί το νοτιότερο σημείο εξάπλωσης στη Βαλκανική. Το άλλο είδος είναι η λευκόδερμος πεύκη, που εμφανίζεται σε ασβεστολιθικά και οφειτικά πετρώματα. Αμιγή δάση της εμφανίζονται σε υψόμετρα πάνω από 1.500 μ. μέχρι τις κορυφές. Γενικά οι συστάδες είναι χαλαρές εξαιτίας των κλιματικών συνθηκών, των πυρκαγιών και της βόσκησης. Η μαύρη πεύκη έχει τάση δυναμικής επέκτασης και καταλαμβάνει νέες εκτάσεις σχηματίζοντας αμιγείς συστάδες, ενώ όπου υπάρχει αρκετή εδαφική υγρασία η μαύρη πεύκη βρίσκεται σε μίξη με οξιά.

Στον ορεινό δασικό χώρο της περιοχής ζουν μεγάλα και σπάνια θηλαστικά, όπως η αρκούδα, ο λύκος και η βίδρα, ενώ η παρουσία του λύγκα φαίνεται να είναι περιστασιακή. Άλλα σπάνια θηλαστικά είναι ο αγριόγατος, το αγριόγιδο και το ζαρκάδι. Στην περιοχή φωλιάζουν πάνω από 70 είδη πουλιών, εκ των οποίων τα περισσότερα ανήκουν στα στρουθιόμορφα και φωλιάζουν στα δάση κωνοφόρων και οξιάς του Δρυμού της Βάλια Κάλντα. Η μεγάλη σημασία του έγκειται στο γεγονός ότι υπάρχουν 10 αρπακτικά είδη και 8 είδη δρυοκολαπτών. Στον Δρυμό παρατηρήθηκε ένα ζευγάρι βασιλαετού, το οποίο αναπαρήχθη με επιτυχία. Τέλος, μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 7 αμφίβια και 10 ερπετά, τα περισσότερα εκ των οποίων αναφέρονται στο παράρτημα IV της οδηγίας 92/43 της Ε.Ε. και απαιτούν αυστηρή προστασία. Η οχιά παρατηρείται σε ορεινά λιβάδια και ο πληθυσμός της είναι απομονωμένος από τους υπόλοιπους του είδους, κοινούς στα υπομεσογειακά

οικοσυστήματα.

2.1.2.1.2 Υγρότοποι

Σε υψόμετρο 1.960μ. και 1940μ. υπάρχουν δύο εντυπωσιακές μικρές λίμνες, πάνω στα υποαλπικά υψίπεδα του όρους Μαυροβουνίου στη Φλέγγα. Οι λίμνες αυτές αποτελούν το σύμβολο της περιοχής και συνδέονται με πάρα πολλούς θρύλους. Έχουν νερό ολόκληρο τον χρόνο και στα νερά τους ζούνε διάφορα αμφίβια όπως τρίτωνες (*Triturus alpestris*) και βατράχια (*Bombina variegata*, *Rana graeca*). Υπάρχουν (3) μονοπάτια που οδηγούν στις λίμνες Φλέγγα: Το πρώτο ξεκινάει από το Αρκουδόρεμα στο ύψος της συμβολής με το ρέμα «Μνήματα», το δεύτερο από το ρέμα «Σαλατούρα» και το τρίτο απ' το διάσελο «Σαλατούρα Μηλιάς» και ακολουθεί την κορυφογραμμή του Μαυροβουνίου. Ο χρόνος ανάβασης είναι 3 με 4 ώρες περίπου.

Επίσης από την πλευρά του Μετσόβου υπάρχει το σημασμένο μονοπάτι Ρ6 που ακολουθεί τον δασικό δρόμο μέχρι το ορειβατικό καταφύγιο του Δήμου Μετσόβου και μετά ακολουθώντας την κορυφογραμμή του Μαυροβουνίου καταλήγει στις λίμνες ή στην κορυφή της Φλέγγας. Ο χρόνος ανάβασης από το καταφύγιο είναι 1,5 με 2 ώρες περίπου. Επίσης υπάρχει και άλλο ένα μονοπάτι που ξεκινάει από την τοποθεσία «Άσπρα λιθάρια» και καταλήγει στα «Αυτιά Φλέγγας» (ο χρόνος ανάβασης είναι 1 ώρα περίπου) και μετά καταλήγει στις λίμνες Φλέγγας.

Τέλος από το χωριό Βοβούσα διασχίζοντας το Αρκουδόρεμα ανηφορικά υπάρχει μονοπάτι που καταλήγει τόσο στην πεδιάδα της Βάλια Κάλντας (χρόνος ανάβασης 4,5 έως 5 ώρες) όσο και στις Λίμνες Φλέγγας (χρόνος ανάβασης 7 ώρες περίπου).

2.1.2.1.3 Ορεινοί όγκοι

Ο Δήμος Γρεβενών διαθέτει ένα έντονο γεωγραφικό ανάγλυφο και χαρακτηρίζεται ορεινός-ημιορεινός. Στα δυτικά υπάρχει η οροσειρά της βόρειας Πίνδου όπου στα όρια με την περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων δεσπόζουν οι κορυφές Μηλέα (2.160 μ.), Μαυροβούνι (2.050 μ.), Αφτιά (2.005 μ.), Φλέγκα (2.158 μ.), Πυροστιά (1.967 μ.), Αβγό (2.177 μ.), Σκούρτζα (1.799μ.), Κίρκουρη (1.860μ.) Βορειοανατολικά υπάρχει το όρος Βούρινος, που ανήκει κυρίως στην περιφερειακή ενότητα Κοζάνης αλλά η ψηλότερη κορυφή του (1.621 μ.) βρίσκεται στα όρια των δήμων Βοΐου και Γρεβενών.

2.1.2.1.4 Κλιματολογικά στοιχεία

Το κλίμα στην επικράτεια του Δήμου είναι ηπειρωτικό με μεγάλες θερμοκρασιακές διακυμάνσεις μεταξύ χειμώνα και καλοκαιριού. Η μέση ετήσια θερμοκρασία εκτιμάται στους 12.93 C ενώ η μέση μηνιαία παρουσιάζει μέγιστο τον Ιούλιο και ελάχιστο τον Ιανουάριο. Η μέση μηνιαία ξηρασία κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα το καλοκαίρι και η

υγρασία παρουσιάζει μέγιστο την περίοδο από το Νοέμβριο μέχρι Φεβρουάριο. Οι βροχοπτώσεις είναι εντονότερες στην βόρεια Πίνδο (1800 mm) λιγότερες στην λοιπή ορεινή ζώνη και στις χαμηλότερες περιοχές κυμαίνεται από (600-800 mm).

2.1.2.1.5 Γεωμορφολογικά και Γεωλογικά Στοιχεία

Ο Δήμος Γρεβενών και ολόκληρη η περιφερειακή ενότητα Γρεβενών μαζί με τον Δήμο Βοΐου της περιφερειακής ενότητας Κοζάνης και την περιφερειακή ενότητα της Καστοριάς αποτελούν την λεκάνη απορροής του ποταμού Αλιάκμονα, μίας εκτεταμένης ζώνης τριτογενών αποθέσεων, που αρχίζει από τα σύνορα με την Αλβανία. Η ζώνη αυτή παρουσιάζει ένα συνεχές κυματοειδές ανάγλυφο, με συνεχή εναλλαγή επίπεδων επιφανειών, μισογάγγειων, αντρεισμάτων και λόφων με έντονα φαινόμενα διάβρωσης.

Εδαφολογική μελέτη ή έρευνα που να καλύπτει το σύνολο της έκτασης του Δήμου δεν υπάρχει. Οι βασικές κατηγορίες εδαφών συνοψίζονται ως εξής:

- Εδάφη επί των μετατεκτονικών και βραδυτεκτονικών ιζημάτων.
- Εδάφη επί σκληρών ασβεστολίθων

Τα γεωλογικά στοιχεία αναφέρονται:

- Σε πλειστοκαινικά ιζήματα: μάργες, άργιλος, άμμος, κροκαλοπαγή
- Σε ιζήματα μεσοελληνικής αύλακας: κροκαλοπαγή, ψαμμίτες και ερυθρά αργιλοαμμώδη.

Στα μεταλλεύματα που διαθέτει το υπέδαφος του Δήμου συγκαταλέγονται ο χρωμίτης, τα χαλκούχα-μαγγανιούχα μεταλλεύματα, ο μόλυβδος και ο ψευδάργυρος. Έχουν επίσης εντοπιστεί μάρμαρα και αδρανή υλικά.

2.1.2.1.6 Σεισμικότητα

Ο Δήμος Γρεβενών βρίσκεται σε μία περιοχή, η οποία αν και έχει πληγεί στο σχετικά πρόσφατο παρελθόν από καταστρεπτικό σεισμό (13 Μαΐου 1995, Μ.6.6), εντούτοις από τους δημοσιευμένους καταλόγους σεισμών του προηγούμενου αιώνα αλλά και από τα δελτία του Σεισμολογικού Σταθμού του Εργαστηρίου Γεωφυσικής του ΑΠΘ δεν φαίνεται να έχουν συμβεί στην περιοχή μεγάλοι σεισμοί. Η περιοχή παρά τη γέννηση του καταστρεπτικού σεισμού του 1995 θεωρείται ότι ανήκει σε περιοχή χαμηλής σεισμικότητας. Σημειώνεται ότι η περιφερειακή ενότητα Γρεβενών ανήκει στη ζώνη Ι κατά τον Ε.Α.Κ για την οποία η ενεργός τιμή της εδαφικής επιτάχυνσης είναι 0,16g.

2.1.2.1.7 Οδικό Δίκτυο

Η περιφερειακή ενότητα Γρεβενών διασχίζεται από ένα κομμάτι της Εγνατίας Οδού (μήκους 68 χλμ) που αποτελεί έναν διεθνή οδικό άξονα ο οποίος διασφαλίζει την γρήγορη και ασφαλή διέλευση. Πρόκειται για έναν αυτοκινητόδρομο με δύο κλάδους και διαχωριστική νησίδα στη μέση όπου κάθε κλάδος έχει δύο λωρίδες κυκλοφορίας και δεξιά [λωρίδα έκτακτης ανάγκης](#). Η μέγιστη επιτρεπόμενη ταχύτητα είναι τα 130 χλμ./ώρα. Ο Δήμος Γρεβενών διασχίζεται από τις Εθνικές Οδούς Γρεβενών - Κοζάνης και Γρεβενών -Τρικάλων και Γρεβενών - Ιωαννίνων.

Εξαιτίας των χιονοπτώσεων και του παγετού που παρατηρούνται κατά την χειμερινή περίοδο ένα σημαντικό τμήμα του οδικού δικτύου αντιμετωπίζει προβλήματα βατότητας. Το πρόβλημα οριοθετείται κυρίως στη ζώνη του ορεινού όγκου. Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται με μηχανοκίνητα μέσα του Δήμου και της περιφερειακής ενότητας Γρεβενών, καθώς και με μίσθωση ιδιωτικών μηχανημάτων για τη συμπλήρωση του δυναμικού αυτού, όταν οι καιρικές συνθήκες και η ιδιαίτερα μεγάλη κακοκαιρία το επιβάλλουν. Ο μέσος όρος ημερήσιας χρήσης μηχανημάτων για την περιφερειακή ενότητα Γρεβενών είναι της τάξεως των 15 με 25 μηχανημάτων την περίοδο της κακοκαιρίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο η κυκλοφορία, μπορεί να θεωρηθεί πως, δεν διακόπτεται παρά ορισμένες ώρες την ημέρα και στην χειρότερη περίπτωση για μία (1) έως δύο (2) ημέρες στο επαρχιακό οδικό δίκτυο.

2.1.2.1.8 Ύδρευση

Το δίκτυο ύδρευσης στον Δήμο Γρεβενών στο μεγαλύτερο τμήμα του είναι κατασκευασμένο από χαλυβδοσωλήνες και πολυαιθυλένιο (PVC). Τα δίκτυα που κατασκευάστηκαν τα τελευταία χρόνια (περίπου 100χλμ) είναι κατασκευασμένα από πολυαιθυλένιο. Οι υδρευτικές ανάγκες του Δήμου καλύπτονται από πηγές και γεωτρήσεις. Για τον έλεγχο της ποιότητας του νερού η ΔΕΥΑΓ συνάπτει σύμβαση με ιδιωτική εταιρία που διενεργεί μικροβιολογικούς και φυσικοχημικούς ελέγχους ανά έτος.

Η χρέωση των καταναλωτών για την χρήση ύδατος γίνεται κυρίως με υδρόμετρα είτε και σε κάποια Δ.Δ. (κυρίως ορεινές κοινότητες) πληρώνοντας πάγιο στον δήμο. Στην Δημοτική Ενότητα Γρεβενών υπάρχουν 9.550 υδρόμετρα και το μήκος του δικτύου ανέρχεται στα 250 χλμ (ΔΕΥΑΓ). Στο σύνολο του Δήμου υπάρχουν 18.650 υδρόμετρα με μέση ετήσια παροχή 120 m³ ανά υδρόμετρο και το μήκος του δικτύου είναι 530 χλμ. Επίσης υπάρχουν και 40 γεωτρήσεις με παροχή 1.400 m³/h.

2.1.2.1.9 Αποχέτευση Όμβριων – Ακαθάρτων

Σύμφωνα με την Δ.Ε.Υ.Α.Γ το δίκτυο αποχέτευσης του Δήμου είναι περίπου 245 χλμ ενώ παράλληλα λειτουργούν ή προβλέπεται να λειτουργήσουν δώδεκα εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού. Η τελική εκροή απαλλαγμένη πλέον από οργανικό και μικροβιακό φορτίο, εμπλουτισμένη σε διαλυμένο οξυγόνο, απορρίπτεται μέσω αγωγού σε παρακείμενα ρέματα και ποτάμια.

Ειδικότερα για την πόλη των Γρεβενών η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων είναι

σχεδιασμένη για να καλύπτει ισοδύναμο πληθυσμό 30.000 κατοίκων με ημερήσια κατανάλωση 200 L ανά κάτοικο. Το αποχετευτικό δίκτυο της Δημοτικής Ενότητας είναι χωριστικό, δηλαδή δέχεται μόνο τα αστικά λύματα και όχι τα όμβρια. Στόχος της συνολικής διεργασίας είναι ο διαχωρισμός των υγρών από τα στερεά απόβλητα καθώς και η απολύμανση και η σταθεροποίησή τους.

2.1.2.1.10 Άρδευση

Ο Δήμος Γρεβενών θεωρείται προβληματικός σε ότι αφορά τα υπόγεια νερά παρά το γεγονός ότι παρουσιάζεται πλούσιος σε επιφανειακά νερά. Για την άρδευση των καλλιεργούμενων εκτάσεων του Δήμου, η κατάσταση από άποψη διοίκησης, διαχείρισης, υποδομής έργων και συστημάτων άρδευσης δεν είναι καλή με αποτέλεσμα ενώ υπάρχουν επαρκείς ποσότητες νερού, οι αρδευόμενες εκτάσεις να είναι περιορισμένες συγκριτικά με αυτές που μπορούν να αρδευτούν.

Οι περιοχές τις οποίες διατρέχει ο Αλιάκμονας μέσω των παραποτάμων του θεωρούνται οι πλέον προνομιούχες από πλευράς δυνατότητας άρδευσης. Σημειώνεται ότι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις είναι ως επί το πλείστον ξηρικές εκτός των τελευταίων χρονών όπου άρχισαν να λειτουργούν τα δύο μεγάλα αρδευτικά έργα το αρδευτικό Κοκκινιάς-Κιβωτού και το αρδευτικό Καρπερού-Δήμητρας.

Με τα δύο αυτά αρδευτικά συστήματα επιτυγχάνεται η άρδευση 34.000 στρεμμάτων, ενώ η συνολική αρδευόμενη έκταση της περιφερειακής ενότητας Γρεβενών ανέρχεται σήμερα στα, 72.947,50 στρέμματα. Οι κύριες καλλιεργήσιμες εκτάσεις βρίσκονται στα χαμηλά τμήματα της λεκάνης των Γρεβενών και στην κοιλάδα του Αλιάκμονα με μικρή στρεμματική απόδοση, χαμηλότερη από τις μέσες στρεμματικές αποδόσεις της Μακεδονίας.

2.1.2.1.11 Ποτάμια

Στο Δήμο Γρεβενών υπάρχουν παραπόταμοι του ποταμού Αλιάκμονα ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ελλάδας με μήκος 297 χλμ. και βρίσκεται εξ' ολοκλήρου σε ελληνικό έδαφος.

Στην περιφερειακή ενότητα και το Δήμο Γρεβενών οι παραπόταμοι που τον σχηματίζουν είναι ο Βενέτικος και ο Γρεβενίτης που πηγάζουν στα νοτιοδυτικά από την κοιλάδα Βάλια Κάλντα, τον Όρλιακα και τον Σμόλικα. Ο Βενέτικος αποτελεί τον μεγαλύτερο παραπόταμο του Αλιάκμονα και δημιουργείται από μικρότερους παραποτάμους ή χειμάρρους, όπως ο Βελονιάς και Σμιξιώτικος. Μέχρι να συναντήσει το Αλιάκμονα ρέει μέσα από κοιλάδες και σε σημεία, όπως στην περιοχή του χωριού Σπήλαιο Γρεβενών δημιουργεί απότομα και εντυπωσιακά φαράγγια. Ο ποταμός συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής και συγκεκριμένα της αγροτικής παραγωγής μέσω φραγμάτων και αρδευτικών δικτύων που καλύπτουν τις ανάγκες άρδευσης.

Στην δυτική Μακεδονία ο Αλιάκμονας και οι παραπόταμοί του σχηματίζουν ένα πολυδαίδαλο ποτάμιο δίκτυο το οποίο σε συνδυασμό με την γεωγραφική θέση της περιοχής ανάμεσα σε Μακεδονία και Ήπειρο επέβαλε το χάραγμα σημαντικών

δρόμων, χαρακτηριστική είναι "η Βασιλική στράτα " στον άξονα Μαυραναίοι-Ζιάκα-Περιβόλι-Βωβούσα. Η ανάγκη αυτή οδήγησε στη ζεύξη των ποταμών με πέτρινα γεφύρια τα οποία διασώζονται μέχρι σήμερα. Η περιήγηση στα γεφύρια είτε διαπλέοντας τα ποτάμια (Αλιάκμονας και Βενέτικος) είτε περπατώντας σε παραποτάμιες διαδρομές συνδυάζει την αναψυχή με την άσκηση, δίνοντας την δυνατότητα στους επισκέπτες να αναπτύξουν δραστηριότητες όπως το ψάρεμα, το ράφτινγκ και καγιάκ, την γνωριμία με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και με την τοπική ιστορία.

Τα γεφύρια των Γρεβενών είναι τα μεγαλύτερα και εντυπωσιακότερα όλης της Μακεδονίας. Το 1995, μετά από ενέργειες της Νομαρχίας Γρεβενών, η 11η Εφορεία Βυζαντινών Μνημείων της Βέροιας κήρυξε τα γεφύρια του νομού, διατηρητέα μνημεία.

2.1.2.1.12 Ενέργεια

Τα τελευταία χρόνια έγιναν και συνεχίζουν να γίνονται σημαντικές προσπάθειες για την ανάπτυξη των ΑΠΕ στην περιοχή του Δήμου Γρεβενών και συνδέονται, πέραν της κομβικής του θέσης, σε γειτνίαση με τους σημαντικότερους ηλεκτροπαραγωγούς Δήμους της χώρας, με την γεωμορφολογία της περιοχής και την «πράσινη» φυσιογνωμία του Δήμου.

Ο δήμος Γρεβενών εξαιτίας του πλούσιου επιφανειακού υδάτινου δυναμικού και της μεγάλης πυκνότητας εκμεταλλεύσιμου υδάτινου δυναμικού προσφέρεται για την χωροθέτηση μικρών υδροηλεκτρικών έργων (ΜΥΗΕ) δηλαδή με μέγεθος μέχρι 15 MW. Οι περισσότερες άδειες που έχουν χορηγηθεί από τη ρυθμιστική αρχή ενέργειας (Ρ.Α.Ε) αφορούν ΜΥΗΕ.

Σύμφωνα με στοιχεία (Δεκέμβριος 2014) που δημοσιεύονται στον ιστότοπο <http://www.rae.gr> από τη Ρ.Α.Ε έχουν χορηγηθεί οι παρακάτω άδειες για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. που παρουσιάζονται στον πίνακα 2.1.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Δημοτική ενότητα	Θέση	Ισχύς (ΜW)	Τεχνολογία
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	ΠΟΤ. ΣΜΙΞΙΩΤΙΚΟΣ	4,95	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ	ΡΕΜΑ ΠΕΡΑΣΜΑ 300 ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΝΤΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΙΩΑΝΝΙΩΝ & ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1,96	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	ΡΕΜΑ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΣ	3,99	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ	ΡΕΜΑ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ	2,60	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	ΡΕΜΑ ΛΟΥΜΝΙΤΣΗΣ	3,14	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	ΡΕΜΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ ΤΡΥΠΗΜΕΝΗΣ	1,64	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2 Χ.Λ.Μ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΦΕΛΛΙΟΥ ΠΟΤΑΜΟΣ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗ ΦΕΛΛΙΟΥ	10,40	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	ΔΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΒΕΝΕΤΙΚΟΥ	0,99	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΚΑΙ ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕΣΟΛΑΚΚΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΙΚΟΥ	9,40	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΣΠΡΟΚΑΜΠΟΥ	9,40	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΑ 3 - 4 -5 - 6Δ.Δ. ΠΥΛΩΡΩΝ	1,99	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΔΕΡΒΕΝΙ	14,10	ΒΙΟΜΑΖΑ
ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	ΚΙΡΚΟΥΡΗ - ΡΕΝΤΟΣ	36,00	ΑΙΟΛΙΚΑ
ΑΒΔΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΚΙΑ - ΚΟΛΕΟΣ	32,00	ΑΙΟΛΙΚΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	ΜΑΝΤΗΛΙΤΣΑ - ΣΤΡΑΓΓΟΠΕΤΡΑ	26,00	ΑΙΟΛΙΚΑ
ΣΑΜΑΡΙΝΗΣ & ΔΟΤΣΙΚΟΥ	ΠΕΡΔΙΚΑ	14,00	ΑΙΟΛΙΚΑ
ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΡΕΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗ ΤΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΩΟΥ	1,00	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΟΥ Δ.Δ.ΣΠΗΛΛΙΟΥ	1,16	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	ΡΕΜΑ ΑΓΙΟΥΑΡΑ	0,76	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΙ (Δ.Δ. ΚΝΙΔΗΣ)	5,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	ΣΑΜΑΡΙΝΑ	0,99	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΝΤΡΙΣΙΝΙΚΟΣ	14,00	ΑΙΟΛΙΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΚΙΣΣΑΒΟΣ	12,00	ΑΙΟΛΙΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΚΟΥΡΙΑ Δ.Δ. ΠΥΛΩΡΟΙ	5,00	ΒΙΟΜΑΖΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΜΟΥΡΟΚΑΜΠΟΣ Δ.Δ. ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	2,83	ΒΙΟΜΑΖΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΠΑΔΕΣ	1,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΜΠΑΡΕΣ	1,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΜΠΑΡΕΣ	1,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΠΑΔΕΣ	1,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΠΑΔΕΣ	1,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΠΑΔΕΣ	1,00	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ

Πίνακας 2.1: Οι περιοχές του Δήμου Γρεβενών για τις οποίες υπάρχουν ισχύουσες άδειες για εγκατάσταση Α.Π.Ε (Πηγή: Ρ.Α.Ε 2014)

Από τον πίνακα 2.1 προκύπτει ότι σύμφωνα με τις ισχύουσες άδειες από Α.Π.Ε. υπάρχει η δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας συνολικής ισχύος 221,30 MW στο Δήμο Γρεβενών.

2.1.2.1.13 Προστατευόμενες περιοχές

Στον Δήμο Γρεβενών συναντώνται βιότοποι NATURA 2000. Οι περιοχές NATURA αφορούν τόπους Κοινοτικής Σημασίας - ΤΚΣ (Sites of Community Importance – SCI) όπως ορίζονται από την Οδηγία 92/43/ΕΚ “Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας”.

Οι προστατευόμενες περιοχές που περιλαμβάνονται, εξ ολοκλήρου ή τμήματά τους ή εφάπτονται, στον Δήμο Γρεβενών είναι οι εξής:

- Βάλια Κάλντα και τεχνητή λίμνη του Αώου (SPA) με κωδικό προστασίας GR1310002 και έκταση 146.604,8 στρέμματα.
- Εθνικός Δρυμός Πίνδου (Βάλια Κάλντα)-ευρύτερη περιοχή (SCI) με κωδικό προστασίας GR1310003 και έκταση 68.382,5 στρέμματα.
- Βασιλίτσα με κωδικό προστασίας (SCI) GR1310001 και έκταση 80.127,8 στρέμματα.
- Όρη Όρλιακας και Τσούγκρια (SPA) με κωδικό προστασίας GR1310004 και έκταση 102.305,4 στρέμματα.

Ο Εθνικός Δρυμός Πίνδου είναι ένας από τους σπουδαιότερους Εθνικούς μας Δρυμούς. Ιδρύθηκε με το Β.Δ. 487/1966 που δημοσιεύθηκε στο 120/1966 φύλλο της εφημερίδας της Κυβέρνησης.

Αποτελεί μια απομονωμένη περιοχή στο Βόρειο τμήμα της Πίνδου. Έχει συνολική έκταση 68.382,5 στρέμματα και αποτελείται από τον πυρήνα με έκταση 33.490 στρ. και την περιφερειακή ζώνη προστασίας με έκταση 34.892,5 στρ.

Περιλαμβάνει την κοιλάδα της Βάλια - Κάλντα (είναι βλάχικη λέξη και σημαίνει «Ζεστή κοιλάδα». Ονομάζεται έτσι γιατί εμφανίζει σημαντικές θερμοκρασιακές διακυμάνσεις στη διάρκεια του 24ώρου, με πολύ υψηλές θερμοκρασίες κατά την διάρκεια της ημέρας χωρίς νέφωση και πολύ χαμηλές κατά τη διάρκεια της νύχτας).

Η γεωλογική συγκρότηση του Δρυμού αποτελείται από πετρώματα της ομάδας του φλύσχη με αρκετό οφείτη, γάβρο, ασβεστόλιθο και δολομίτη με κυρίαρχη εμφάνιση του σερπεντίνη. Τα εδάφη του Δρυμού σχηματίστηκαν από την αποσάθρωση του περιδοτίτη και του σερπεντίνη. Είναι αργιλώδους, αργιλοπηλώδους υφής, όξινης χημικής αντίδρασης και πλούσια σε μαγνήσιο και σίδηρο ενώ πολλές φορές περιέχουν τοξικές συγκεντρώσεις χρωμίου, νικελίου, μαγγανίου και αλουμινίου.

2.1.2.1.14 Τα προϊστορικά ευρήματα στο Δήμο Γρεβενών

Μοναδικά ευρήματα φέρνουν διαχρονικά στο φως την προϊστορία των Γρεβενών. Πρώτα ο γίγαντας των Αμπελιών 200.000 ετών, δηλαδή ένας ελέφαντας θερμών κλιμάτων, του είδους *Elephas (Paleoloxodon) antiquus*, με ύψος στους ώμους στα 4 μέτρα, μεσήλικας (40 περίπου χρονών) με χαρακτηριστικούς ευθείς χαυλιόδοντες, σε αντίθεση με τα τριχωτά μαμούθ *Mammuthus primigenius* των παγετωδών περιόδων που είχαν καμπύλους χαυλιόδοντες.

Ακολουθως οι γίγαντες της Μηλιάς 3.000.000 ετών, δηλαδή τεράστιοι μαστόδοντες (προβοσκιδωτά, πρόγονοι των σημερινών ελεφάντων), με ύψος 3,5 μέτρα και βάρος 6,5 τόνους, που είχαν χαυλιόδοντες και στα δύο σαγόνια: μεγαλύτερους στο πάνω και πολύ μικρούς στο κάτω- χαρακτηριστικό που εξέλειψε με την εξέλιξη. Οι μαστόδοντες μαζί με άλλα ζώα δείχνουν την εικόνα του παρελθόντος της περιοχής που ήταν πολύ διαφορετική από τη σημερινή: το παλαιοπεριβάλλον περιελάμβανε αχανείς εκτάσεις σαβάνας με πλούσια και πυκνά δάση. Μεγάλα σαρκοφάγα αιλουροειδή με τεράστιους πριονωτούς κυνόδοντες (μαχαιρόδοντες), αρκούδες, λίγκες, κυνηγούσαν τα φυτοφάγα, μεταξύ των οποίων ρινόκεροι, ιππάρια (μικρόσωμα άλογα με τρία δάκτυλα στα πόδια τους, ενώ τα σημερινά έχουν ένα δάκτυλο), τάπιροι (συγγενείς με τους ρινόκερους με κολοβή προβοσκίδα), βοοειδή, ελαφοειδή και αγριόχοιροι που περιπλανιόταν στην περιοχή πριν 3.000.000 χρόνια.

Οι μαστόδοντες της Μηλιάς ανήκουν στο είδος *Mammuth borsoni* που συγγενεύει με το αντίστοιχο αμερικανικό *Mammuth americanum* πήραν το όνομά τους επειδή στα δόντια τους είχαν διάσπαρτα φύματα για να αλέθουν την τροφή τους, σε αντίθεση με τους ελέφαντες και τα μαμούθ, που είναι πολύ νεότερα και έχουν στα μεγάλα δόντια τους πλατιά ελάσματα. Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται συστηματικές παλαιοντολογικές έρευνες και ανασκαφές από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Γεωλογίας, από ομάδα φοιτητών και συνεργατών με επικεφαλής την καθηγήτρια Ευαγγελία Τσουκαλά, πρώτα στη θέση «Αμπέλια» (στις παρυφές της πόλης των Γρεβενών) και ακολούθως στη Μηλιά και στον Πρίπορο του Αγίου Γεωργίου της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλειωτών (από το 1996, μετά από πληροφορίες των Δημήτρη Ζησόπουλου και Θανάση Δεληβού αντίστοιχα). Το 1997, από την ομάδα ανασκαφών ανακαλύφθηκε το πρώτο ζευγάρι χαυλιόδοντων εντυπωσιακού μεγέθους (μήκους 4,39μ.), οι οποίοι ήταν οι μεγαλύτεροι του συγκεκριμένου είδους που βρέθηκαν στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και πιθανόν στον κόσμο, σύμφωνα με στοιχεία από το βιβλίο των ρεκόρ Γκίνες. Η συνέχιση της έρευνας έφερε στο φως την κάτω γνάθο του ζώου, από τις πληρέστερες του είδους στην Ευρώπη, καθώς και οστά από τον υπόλοιπο σκελετό του. Το 2007, τα λείψανα ενός ακόμα απολιθωμένου ζώου υπερτόνισαν το διεθνές κυρίως ενδιαφέρον της περιοχής για τη σπουδαιότητα της περιοχής της Μηλιάς. Οι χαυλιόδοντες του ζώου, μήκους πέντε μέτρων, αποτελούν, χωρίς αμφιβολία τους μεγαλύτερους που έχουν βρεθεί στον κόσμο, ενώ ο εντοπισμός της κάτω γνάθου και μεγάλου μέρους του σκελετού του ζώου καθιστά το εύρημα εξαιρετικά σημαντικό για την έρευνα, καθώς παρέχει μοναδικά στοιχεία για την εξέλιξη, την παλαιοβιολογία και την εξέλιξη του συγκεκριμένου είδους, σε παγκόσμια κλίμακα.

Μας δίνει τη δυνατότητα υπολογισμού τόσο του ύψους του μαστόδοντα, όσο και του

βάρους του. Πρόκειται για ένα αρσενικό ζώο, η βιολογική ηλικία του οποίου, όπως προκύπτει από τα δόντια της γνάθου, υπολογίζεται μεταξύ 25 και 30 χρόνων. Τα αποτελέσματα των ανασκαφών μας παρέχουν εξαιρετικά σημαντικές πληροφορίες για το γεωλογικό παρελθόν της περιοχής, για τα είδη που την κατοικούσαν, για την καταγωγή και εξέλιξή τους, για το περιβάλλον στο οποίο ζούσαν, για τις κλιματικές συνθήκες που προτιμούσαν και για τη γεωγραφική τους εξάπλωση. Η μελέτη των ευρημάτων εμπλουτίζουν τις γνώσεις για το παλαιό περιβάλλον του ελλαδικού χώρου, αλλά και την εξέλιξη ειδών όπως τα προβοσκιδωτά, δίνοντας νέα διάσταση στη σύνθετη εικόνα της Φυσικής Ιστορίας τόσο της περιοχής, όσο και της ΝΑ Ευρώπης.

2.1.2.1.15 Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων

Ο συνολικός όγκος των απορριμμάτων που συλλέγεται στο σύνολο του Δήμου ανέρχεται στους 42 τόνους ημερησίως καλύπτοντας ένα δίκτυο μήκους 800 χλμ. Ο δήμος διαθέτει 19 συμβατικά απορριμματοφόρα. Από αυτά 3 οχήματα έχουν παραχωρηθεί στη ΔΙΑΔΥΜΑ, 6 είναι σε ακινησία και 2 παρουσιάζουν συχνές βλάβες. Ουσιαστικά λειτουργούν 8 απορριμματοφόρο και 1 όχημα ανακύκλωσης, 2 οχήματα για το πλύσιμο των κάδων και 3 οχήματα «σάρωθρα». Επίσης ο Δήμος διαθέτει 2100 συμβατικούς κάδους απορριμμάτων διαφόρων μεγεθών, 450 κάδους ανακύκλωσης, 10 κώδωνες ανακύκλωσης γυαλιού και 20 στατήρες συλλογής χαρτιού. Ο στόλος των απορριμματοφόρων του Δήμου κρίνεται επαρκής, όμως εξαιτίας των μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και της ανεπαρκούς στελέχωσης της υπηρεσίας καθαριότητας ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες παρουσιάζονται κάποια προβλήματα στην αποκομιδή των σκουπιδιών. Με συμβάσεις μεταξύ του Δήμου και της ΔΙΑΔΥΜΑ ενισχύθηκαν οι διαδικασίες αποκομιδής των απορριμμάτων τόσο από τις ορεινές κοινότητες, όσο και από μέρος της πόλης των Γρεβενών.

Σε ότι αφορά τη διαχείριση των απορριμμάτων η συλλογή και διάθεση των στερεών αποβλήτων ρυθμίζεται με βάση τη μελέτη Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων, που εκπονήθηκε από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας στα πλαίσια του 2ου ΚΠΣ το 1995. Μετά τη σύσταση του Φορέα Διαχείρισης, η λειτουργία του δικτύου άρχισε τον Ιούλιο του 2005. Μετά την κατασκευή του κεντρικού ΧΥΤΑ στην περιφερειακή ενότητα Κοζάνης, στους χώρους των αδρανών πεδίων εξόρυξης, σ' αυτόν καταλήγουν τα απορρίμματα από τους δορυφορικούς Σταθμούς Μεταφόρτωσης (ΣΜΑ) που αντιστοιχούν σε κάθε περιφερειακή ενότητα.

Η αποκομιδή των απορριμμάτων στο Δήμο Γρεβενών γίνεται από το Δήμο ο οποίος εντάχθηκε στο σύστημα ενιαίας αποκομιδής απορριμμάτων Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας που λειτουργεί η ΔΙΑ.ΔΥ.ΜΑ. (Διαδημοτική Επιχείρηση Α.Ε. στην οποία συμμετέχουν όλοι οι Δήμοι της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας) Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργεί σταθμός μεταφόρτωσης απορριμμάτων στο 3ο χλμ Γρεβενών-Πόρου.

2.1.2.1.16 Πολεοδομικά δεδομένα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Στο Δήμο Γρεβενών τα χωριά των επιμέρους Δημοτικών Ενοτήτων δεν διαθέτουν στο σύνολο τους ρυμοτομικό σχέδιο (εκτός από εκείνα που προέκυψαν από διανομή) έχουν όμως καθοριστεί επεκτάσεις των ορίων των οικισμών για την κάλυψη των οικιστικών αναγκών. Στο σύνολο του Δήμου οι εκτάσεις εντός σχεδίου και εντός οικισμών ανέρχονται στα 35.035 στρέμματα καταλαμβάνοντας το 1,88% της συνολικής έκτασης του Δήμου. Σύμφωνα με στοιχεία της ελληνικής στατιστικής αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ) οι εκτάσεις εντός των οικισμών στο Δήμο ανέρχονται στα 10.135,71 στρέμματα και καταλαμβάνουν το 0,55% της συνολικής έκτασης του Δήμου.

Για την πόλη των Γρεβενών είναι διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν το σχέδιο επέκτασης. Αναλυτικότερα προβλέπεται επέκταση της τάξης των 3.191 στρεμμάτων εκ των οποίων τα 236 στρέμματα αποτελούν ποτάμια, ρέματα και χείμαρροι με αποτέλεσμα η καθαρή έκταση να ανέρχεται στα 2.955 στρέμματα. Από αυτήν την επιφάνεια τα 1.424 στρέμματα (48,2%) προβλέπονται για οικιστική χρήση και τα υπόλοιπα 1.531 (51,8%) αποτελούν κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται στον πίνακα 2.2 οι εκτάσεις εντός σχεδίου και εντός οικισμών ανά Δημοτική Ενότητα.

Δημοτική Ενότητα	Εκτάσεις εντός σχεδίου και εντός οικισμών (σε στρέμματα)
Αβδέλλας	220
Αγίου Κοσμά	3.750
Βεντζίου	5.750
Γόργιανης	2.305
Γρεβενών	12.570
Ηρακλειωτών	4.425
Θεοδώρου Ζιάκα	4.035
Μεσολουρίου	225
Περιβολίου	350
Σαμαρίνας	715
Σμίξης	310
Φιλιππαίων	380
Σύνολο	35.035

Πίνακας 2.2: Οι εκτάσεις εντός σχεδίου και εντός οικισμών στο Δήμο Γρεβενών (Πηγή: Δ/νση Πολεοδομίας Δήμου Γρεβενών).

Με βάση το Έντυπο 2 του οδηγού κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Ε.Ε.Τ.Α.Α, παρουσιάζονται τα κύρια στοιχεία αναφορικά με το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής στο Δήμο Γρεβενών.

ΕΝΥΠΟ ΕΠ_02: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ				
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ				
ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΡΥΠΑΝΣΗΣ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ				
Φυσικοί Πόροι	Μονάδες Μέτρησης			
	Όνομασία	Έκταση (στρ.)	Πηγή Αντλησης Στοιχείων	Ημερομηνία Καταγραφής
Δάση	1. Δημοτική Ενότητα Αβδέλλας	19.445	Δ. Γρεβενών	2011
	2. Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά	49.697	Δ. Γρεβενών	2011
	3. Δημοτική Ενότητα Βεντζίου	197.087	Δ. Γρεβενών	2011
	4. Δημοτική Ενότητα Γόργιανης	150.065	Δ. Γρεβενών	2011
	5. Δημοτική Ενότητα Γρεβενών	253.147	Δ. Γρεβενών	2011
	6. Δημοτική Ενότητα Δοτσικού	17.550	Δ. Γρεβενών	2011
	7. Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών	32.038	Δ. Γρεβενών	2011
	8. Δημοτική Ενότητα Θ. Ζιάκα	144.360	Δ. Γρεβενών	2011
	9. Δημοτική Ενότητα Μεσολουριού	6.650	Δ. Γρεβενών	2011
	10. Δημοτική Ενότητα Περιβολίου	117.214	Δ. Γρεβενών	2011
	11. Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας	79.025	Δ. Γρεβενών	2011
	12. Δημοτική Ενότητα Σμίξης	11.399	Δ. Γρεβενών	2011
	13. Δημοτική Ενότητα Φιλιππαιών	14.190	Δ. Γρεβενών	2011
Βιότοποι	1.			
	2.			
	3.			
Καλλιεργούμενες Εκτάσεις	1. Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά	18.185	Δ. Γρεβενών	2011
	2. Δημοτική Ενότητα Βεντζίου	68.667	Δ. Γρεβενών	2011
	3. Δημοτική Ενότητα Γόργιανης	29.751	Δ. Γρεβενών	2011
	4. Δημοτική Ενότητα Γρεβενών	138.853	Δ. Γρεβενών	2011
	5. Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών	56.259	Δ. Γρεβενών	2011

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	6. Δημοτική Ενότητα Θ. Ζιάκα	42.050	Δ. Γρεβενών	2011
	7. Δημοτική Ενότητα Αβδέλας	153	Δ. Γρεβενών	2011
	8. Δημοτική Ενότητα Δοτσικού	1.350	Δ. Γρεβενών	2011
	9. Δημ. Ενότητα Μεσολλουρίου	40	Δ. Γρεβενών	2011
	10. Δημοτική Ενότητα Περιβολίου	285	Δ. Γρεβενών	2011
	11. Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας	212	Δ. Γρεβενών	2011
	12. Δημοτική Ενότητα Σμίξης	250	Δ. Γρεβενών	2011
	13. Δημοτική Ενότητα Φιλιππαίων	1.140	Δ. Γρεβενών	2011
Βοσκότοποι	1. Δημοτική Ενότητα Γρεβενών	34.340	Δ. Γρεβενών	2011
	2. Δημοτική Ενότητα Βεντζίων	67.083	Δ. Γρεβενών	2011
	3. Δημοτική Ενότητα Γόργιανης	23.033	Δ. Γρεβενών	2011
	4. Δημοτική Ενότητα Αγ. Κοσμά	38.773	Δ. Γρεβενών	2011
	5. Δημοτική Ενότητα Θ. Ζιάκα	46.034	Δ. Γρεβενών	2011
	6. Δημοτική Ενότητα Ηρακλεωτών	32.843	Δ. Γρεβενών	2011
	7. Δημοτική Ενότητα Αβδέλας	21.311	Δ. Γρεβενών	2011
	8. Δημοτική Ενότητα Δοτσικού	11.719	Δ. Γρεβενών	2011
	9. Δημ. Ενότητα Μεσολλουρίου	9.140	Δ. Γρεβενών	2011
	10. Δημοτική Ενότητα Περιβολίου	18.227	Δ. Γρεβενών	2011
	11. Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας	32.514	Δ. Γρεβενών	2011
	12. Δημοτική Ενότητα Σμίξη	10.286	Δ. Γρεβενών	2011
	13. Δημοτική Ενότητα Φιλιππαίων	10.220	Δ. Γρεβενών	2011
	<i>Ονομασία</i>	<i>Υψόμετρο (m)</i>	<i>Πηγή Αντλησης Στοιχείων</i>	<i>Ημερομηνία Καταγραφής</i>
Ορεινοί Όγκοι	1. Αβγό	2.177	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	2. Αφτιά	2.005	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	3. Βούρινος	1.621	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	4. Κίρκουρη	1.860	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	5. Μαυροβούνι	2.050	ΕΛ.ΣΤΑΤ	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	6. Μηλέα	2.160	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	7.Πυροσιτιά	1.967	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	8.Σκούρτζα	1.799	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	9.Φλέγκα	2.158	ΕΛ.ΣΤΑΤ	
	Όνομασία	χλμ	Πηγή Αντλησης Στοιχείων	Ημερομηνία Καταγραφής
Ποτάμια	1.Βενέτικος			
	2.Γρεβενίτης			
	3.Βελονιάς			
	4.Σμιξιώτικος			
	Ορυκτοί Πόροι (ονομασία)	Μεταλλεία (ονομασία)		
Ορυκτοί Πόροι-Μεταλλεία	1.Ολιβίνης	3.	Δ.Ε. Βεντζίου	
	2.Άργιλος	4.	Δ.Ε. Βεντζίου	
Περιοχές Natura	Όνομασία		κωδικός	Έκταση (στρ.)
	1.Βασιλίτσα (SCI)		GR1310001	80.127,8
	2.Βάλια Κάλντα και τεχνητή λίμνη Αώου(SPA)		GR1310002	146.604,8
	3.Εθνικός Δρυμός Πίνδου(Βάλια Κάλντα)- ευρύτερη περιοχή (SCI)		GR1310003	68.382,5
	4.Όρη Όρλιακας και Τσούγκρια (SPA)		GR1310004	102.305,4

Προβλήματα Ρύπανσης	Δημοτική Ενότητα	Περιγραφή
1.	Όλες	Εκτεταμένη χρήση λιπασμάτων φυτοφαρμάκων – επίδραση στον υδροφόρο ορίζοντα. Εντονότερο στη Δ.Ε Ηρακλειωτών (πεδινό τμήμα του Δήμου).
2.	Όλες	Εναπόθεση λυμάτων από τα δίκτυα αποχέτευσης με φυσική ροή σε παρακείμενα ρέματα.

Υποδομές	Μονάδες Μέτρησης
----------	------------------

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

εξυπηρέτησης δικτύων					
Υδρευση	Υδρομετρα	Δίκτυο (χλμ)	Μέση ετήσια κατανάλωση (μ3)	Γεωτρήσεις Υδρευσης	Ημερομηνία Καταγραφής
	18.650	530	120/υδρομετρο	40γεωτρήσεις/1.400m ³ /h	Απρίλιος 2015
Αποχέτευση	Δίκτυο (χλμ)	Ημερομηνία Καταγραφής			
	245	Απρίλιος 2015			
ΒΙΟΚΑ	Πλήθος	Ημερομηνία Καταγραφής			
	11	Απρίλιος 2015			
Οχήματα Μεταφοράς Λυμάτων (πλήθος)	1	Απρίλιος 2015			
Προγράμματα/Δράσεις/Ενέργειες Εξοικονόμησης Ενέργειας (τίτλος)					
α/α	Τίτλος				
1.	Υπό κατάρτιση σύμφωνο συνεργασίας με την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και το Γενικό Νοσοκομείο Γρεβενών, για υλοποίηση πράξης με τίτλο «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις ΑΠΕ για την Ανάπτυξη της Τοπικής "Κοινότητας" Γρεβενών», που περιλαμβάνει εγκατάσταση φωτοβολταϊκών, λαμπτήρων LED, αντλιών θερμότητας κλπ σε δημοτικά κτίρια.				

2. ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Καθαριότητα					
Όγκος Απορριμμάτων	Τόνοι/ημέρα	Ημερομηνία καταγραφής	Μήκος Δικτύου	χλμ	Ημερομηνία καταγραφής
	42	Απρίλιος 2015		800 km	Απρίλιος 2015
Απορριμματοφόρ	πλήθος	Ημερομηνία	Απορριμματοφόρ	πλήθος	Ημερομηνία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

<i>α (συμβατικά)</i>		<i>καταγραφές</i>	<i>α (ανακύκλωσης)</i>		<i>καταγραφής</i>
	<i>8 οχήματα</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>		<i>1 όχημα</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>
<i>Διαχείριση Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ)</i>	<i>πλήθος</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>	<i>Οχήματα (πλύσιμο κάδων)</i>	<i>πλήθος</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>
				<i>2 οχήματα</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>
<i>Κάδοι (συμβατικοί)</i>	<i>πλήθος</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>	<i>Κάδοι (ανακύκλωσης)</i>	<i>πλήθος</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>
	<i>2.100</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>		<i>450 κάδοι 10 κώδωνες 20 στατήρες</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>
<i>Οχήματα - Σκούπες</i>	<i>πλήθος</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>			
	<i>4 τεμ</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>			
<i>Όγκος Ογκωδών Αντικείμενων</i>	<i>Κυβικά μέτρα</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>	<i>Οχήματα Συλλογής Ογκωδών Αντικείμενων</i>	<i>πλήθος</i>	<i>Ημερομηνία καταγραφής</i>
				<i>1 όχημα</i>	<i>Απρίλιος 2015</i>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Πολιτική Προστασία	Πλήθος	Περιγραφή			
Υποδομές - Εξοπλισμός		Όλα τα οχήματα και τα μηχανήματα του Δήμου			
Δράσεις - Ενέργειες - Προγράμματα		Συγκρότηση εθελοντικών ομάδων			
		Αμοχαλικοστρώσεις αγροτικών δρόμων			
		Καθαρισμός χώρων και περιαστικών δασών			
Δημοτική Συγκοινωνία					
Οχήματα (πλήθος)	χλμ	Αριθμός Γραμμών	Συχνότητα Δρομολογίων		

Υποδομές Μεταφορών			
	Όνομασία	Χλμ Δικτύου (εντός Π.Ε Γρεβενών)	
Εθνικές Οδοί	1.Γρεβενών - Κοζάνης	35	
	2.Γρεβενών -Ιωαννίνων	40	
	3.Γρεβενών-Τρικάλων	39	
	4.Εγνατία Οδός	68	

Πολεοδομική Πληροφορία			
Α. Ανάλυση εντός και εκτός σχεδίου εκτάσεων			
	στρ.	% κάλυψης	Ημερομηνία Καταγραφής
Σύνολο εκτάσεων εντός σχεδίου και εντός οικισμών[στρ.]	35.035	1,88	Απρίλιος 2015

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ	
Δημοτική Ενότητα	Περιγραφή

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Αγίου Κοσμά (οικισμός Καλλονή)	Στον οικισμό Καλλονή της Δημοτικής Ενότητας Αγίου Κοσμά υπάρχει ανακηρυγμένος παραδοσιακός οικισμός Π.Δ 19/10/1978 Φ.Ε.Κ 594Δ/13/11/1978
-----------------------------------	--

2.1.2.1.17 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

Στην ενότητα αυτή γίνεται περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής».

Ακολουθεί η περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής» (βάσει του Εντύπου 3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	Η Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, της χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και τη συντήρηση των οχημάτων του Δήμου. Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Τμήματα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.
Διεύθυνση Πολεοδομίας	Η Διεύθυνση Πολεοδομίας είναι αρμόδια για την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την έκδοση και έλεγχο εφαρμογής των οικοδομικών αδειών και τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησής τους. Συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων, την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

2.1.2.1.18 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

Στην ενότητα που ακολουθεί περιγράφονται άλλα πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής».

Διερεύνηση Επιπτώσεων από Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια σε Τοπικό Επίπεδο

Ο περιφερειακός/χωροταξικός σχεδιασμός συμβάλλει στην επιδίωξη του στόχου της ελεγχόμενης ανάπτυξης, που ορίζεται σαν βελτιωμένη ποιότητα ζωής και συνθήκες και διαβίωσης και δίκαιη κατανομή ανάμεσα στην παρούσα και στις μέλλουσες γενεές.

Σύμφωνα λοιπόν με τα προηγούμενα, η Χωροταξία θεωρεί αναγκαία για μια ορθολογική χάραξη χωροταξικής στρατηγικής τα εξής βασικά θέματα εισροών:

- την πληροφόρηση για τους γενικούς και ειδικούς στόχους ανάπτυξης μιας περιοχής.
- την εξειδίκευση κατά περιοχή των προτύπων ανάπτυξης που θα πρέπει να εντάσσονται στις αντοχές της γεωφυσικής και ανθρωπογενούς δομής κάθε περιοχής για την επίτευξη ολοκληρωμένης και συνετής ανάπτυξης.
- την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης και η επιλογή διαδικασιών και μέσων εφαρμογής (αειφόρος ανάπτυξη, κατάλληλη εκμετάλλευση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων, ορθολογική – λελογισμένη εκτόνωση πιέσεων ανάπτυξης).

Η ανάπτυξη του Νομού Γρεβενών απαιτεί τη διερεύνηση των επιπτώσεων των Εθνικών Χωροταξικών Πλαισίων σε επίπεδο Νομού. Η ενέργεια αυτή θα πρέπει να έχει ως γνώμονα την ισόρροπη προώθηση της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή και την προστασία του φυσικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος .

Εξειδίκευση κατευθύνσεων Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδίου σε επίπεδο Νομού και Δήμου

Με τον χωροταξικό σχεδιασμό γίνεται προσπάθεια αναγνώρισης και αντιμετώπισης των προβλημάτων και αναγκών μιας περιοχής, με στόχο την συγκροτημένη ανάπτυξη που θα αναβαθμίζει την ποιότητας ζωής και θα εξασφαλίσει δίκαιη κατανομή των πόρων στις παρούσες και μελλοντικές γενεές (αιεφόρος ανάπτυξη).

Το Υ.ΠΕ.ΧΩ. είναι ο φορέας άσκησης της περιβαλλοντικής, χωροταξικής, και πολεοδομικής πολιτικής και επιδιώκει να συμβάλλει στην εξέλιξη και ανάπτυξης της δομής του Ελλαδικού χώρου κατά τρόπο ώστε αφ' ενός με να υποστηρίζει την επίτευξη των στόχων της Χάρτας Χωροταξίας της Ευρώπης αφ' ετέρου να εξασφαλίζει ισότιμες αλλά και διαφοροποιημένες συνθήκες ποιότητας ζωής και περιβάλλοντος (φυσικού και ανθρωπογενούς) σε κάθε γεωγραφικό επίπεδο (περιφέρεια, νομός, δήμος και κοινότητα) της χώρας. Ισότιμες συνθήκες με την προοπτική να ανταποκρίνεται στις κύριες οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες, όπως η εργασία, η κατοικία, η εκπαίδευση κ.λ.π. των κατοίκων κάθε περιοχής και διαφοροποιημένες συνθήκες, ώστε να αναδεικνύουν και περιέχουν τις γεωγραφικές, οικολογικές, πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και ιδιομορφίες κάθε περιοχής.

Ειδικά οι στόχοι της χωροταξικής πολιτικής που ακολουθούνται επιδιώκουν την βέλτιστη χρήση και προστασία των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων, αλλά και την αρμονική συνύπαρξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων μαζί με την εξισορροπημένη δομή και διάρθρωση του δικτύου των οικισμών της χώρας, ώστε να παίξουν ένα ουσιαστικό ρόλο στην τόνωση της οικονομίας και την ενίσχυση του κοινωνικού και πολιτιστικού δυναμισμού κάθε περιοχής και τέλος η υποστήριξη τους μέσα από ένα πλήρες δίκτυο τεχνικό τεχνικών υποδομών.

Η ανάπτυξη του Νομού Γρεβενών απαιτεί την εξειδίκευση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου (ΕΧΣ) σε επίπεδο Νομού . Η εξειδίκευση αυτή θα αποτελεί υποσύνολο του ΕΧΣ και θα πρέπει να έχει ως γνώμονα την ισόρροπη προώθηση της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας , την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή και την προστασία του φυσικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος . Η διατήρηση και ενίσχυση της ποιότητας του περιβάλλοντος δημιουργεί προϋποθέσεις για την ευημερία του ανθρώπου και την ανάπτυξη καλών κοινωνικών συνθηκών , αλλά συγχρόνως μπορεί να συμβάλλει στην πραγμάτωση και άλλων στόχων , όπως η αύξηση της ανταγωνιστικότητας , η οικονομική μεγέθυνση , η ανάδειξη νέων μορφών οικονομικής δράσης (π.χ οικολογικός τουρισμός, αγροτουρισμός, οικολογική γεωργία, έρευνα και καινοτομία) και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Διερεύνηση Επιπτώσεων από Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια σε Τοπικό Επίπεδο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Εξειδίκευση κατευθύνσεων Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδίου σε επίπεδο Νομού και Δήμου

2.1.2.2 Αξιολόγηση της Περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης , στο Θεματικό Τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

Τέλος, στο τελευταίο πίνακα του Εντύπου 2 γίνεται η αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου, στον θεματικό τομέα Περιβάλλον & Ποιότητα ζωής και εντοπίζονται Προβλήματα και Δυνατότητες, Ευκαιρίες και Κίνδυνοι ή Περιορισμοί. (βάσει του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Τομέας 1 Περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> • Η περιβαλλοντική υποβάθμιση από τη ρύπανση των υδάτων, την απόθεση μη επεξεργασμένων λυμάτων και τη χρήση φυτοφαρμάκων • Η μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής, από γεωργικές δραστηριότητες • Η περιορισμένη περιβαλλοντική συνείδηση μικρού μέρους των κατοίκων (απόθεση απορριμμάτων σε ρέματα κ.α.) • Ανεπαρκή δίκτυα αποχέτευσης όμβριων των οικισμών 	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη σημαντικών φυσικών πόρων, εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου • Πλούσια χλωρίδα και πανίδα, κυρίως στις ορεινές εκτάσεις
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Περικοπές των κρατικών πόρων που κατευθύνονται στους ΟΤΑ Α' βαθμού για δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος • Χρονοβόρες διαδικασίες για την έγκριση περιβαλλοντικών σχεδίων και μελετών 	<ul style="list-style-type: none"> • Ένταξη περιβαλλοντικών έργων στο Τομεακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ για το Περιβάλλον (ΕΠΕΡΑ). • Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής συνείδησης. • Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας • Προοπτικές περαιτέρω αξιοποίησης εθελοντισμού στα θέματα πολιτικής προστασίας
Τομέας	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Καθαριότητα/Διαχείριση απορριμμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη αναβάθμισης της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων • Ο όγκος διάσπαρτων απορριμμάτων που παράγονται από τη γεωργική δραστηριότητα (σακούλες, δοχεία φυτοφαρμάκων κ.α) • Παράνομες απορρίψεις απορριμμάτων, από βιοτεχνικές και κτηνοτροφικές μονάδες • Η ανεξέλεγκτη απόθεση στερεών αποβλήτων σε περιοχές του Δήμου • Ελλείψεις, σε προσωπικό και μηχανολογικό εξοπλισμό στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου • Ανεπαρκές δίκτυο μονάδων επεξεργασίας λυμάτων • Παράνομες απορρίψεις απορριμμάτων, από βιοτεχνικές και κτηνοτροφικές μονάδες • Ύπαρξη σημαντικού όγκου απορριμμάτων, που απαιτούν ειδική διαχείριση (π.χ. νοσοκομειακά, στρατοπέδων) • Ανεπαρκές επίπεδο καθαριότητας σε πολλούς κοινόχρηστους χώρους • Ανεπαρκής και με τεχνολογική υστέρηση εξοπλισμός ανακύκλωσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Στελέχωση της υποστελεχωμένης υπηρεσίας καθαριότητας για βελτίωση των υπηρεσιών αποκομιδής των απορριμμάτων και διαχείριση των απορριμμάτων από τη ΔΙΑΔΥΜΑ ΑΕ. • Ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση του εξοπλισμού καθαριότητας (κάδοι, οχήματα) • Εφαρμογή προγράμματος ανακύκλωσης σε όλες τις Δ.Ε του δήμου • Εγκατάσταση κάδων για απόθεση σκευασμάτων γεωργικών φαρμάκων, στις γεωργικές περιοχές
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων, στο τομέα της διαχείρισης απορριμμάτων • Η χρονική καθυστέρηση που παρατηρείται στην ολοκλήρωση των διαδικασιών δημοπράτησης και εκτέλεσης των σχετικών έργων • Η απαγόρευση προσλήψεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Η χρηματοδότηση σχετικών δράσεων (αποκατάσταση ΧΑΔΑ, κατασκευή βιολογικών καθαρισμών κ.α) στο τομέα της καθαριότητας, από το ΕΣΠΑ • Η εξέλιξη των νέων τεχνολογιών, στο πεδίο της διαχείρισης απορριμμάτων
Τομέας 3 Βασικές Υποδομές/ Δίκτυα	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλο δίκτυο ηλεκτροφωτισμού με ανεπαρκή εργατοτεχνικό προσωπικό και εξοπλισμό για την συντήρηση του • Μεγάλο οδικό δίκτυο και κατά το μεγαλύτερο μέρος του ορεινό • Καταπτώσεις, Χιόνια – Παγετός • Φθορές οδοστρώματος, καθιζήσεις • Ανεπαρκής συντήρηση κοινοχρήστων χώρων, λόγω έλλειψης προσωπικού. • Πολλά σχολικά συγκροτήματα που απαιτούν συντήρηση και εύρεση οικονομικών πόρων • Ελλείψεις σε λογισμικό και ηλεκτρονικά όργανα (ταχύμετρο, παχύμετρο, υψόμετρο Bloom Malaise, ρελασκόπιο 	<ul style="list-style-type: none"> • Η κεντροβαρική θέση του Νομού σε σχέση με το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης στον δυτικό κλάδο της Εγνατίας και η σύνδεσή του μέσω αυτής με τέσσερα μεγάλα αεροδρόμια (Θεσσαλονίκης, Καστοριάς, Κοζάνης, Ιωαννίνων) και 2 επιβατικά και εμπορικά λιμάνια (Θεσσαλονίκη, Ηγουμενίτσα) δίνουν στα Γρεβενά ένα στρατηγικό πλεονέκτημα θέσης σε σχέση με το εκτεταμένο αυτό σύστημα συνδυασμένων μεταφορών που υλοποιείται στην περιοχή

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	κτλ.) για σύνταξη διαχειριστικών μελετών	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Οι χρονοβόρες διαδικασίες για την έγκριση σχεδίων και μελετών • Η αύξηση του κόστους των έργων (λόγω γενικής αύξησης των τιμών των πρώτων υλών), σε συνδυασμό με τη περικοπή των πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. • Η καθυστέρηση έναρξης του προγράμματος «ΕΛΛΑΔΑ» για τη χρηματοδότηση μελετών τεχνικών έργων της αυτοδιοίκησης • Το αυξημένο κόστος υλοποίησης τεχνικών έργων, στις ορεινές περιοχές 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευκαιρία χρηματοδότησης από ΕΣΠΑ - ΕΠΠΕΡΑ - ΟΠΑΑΧ (παρακολούθηση των προγραμμάτων χρηματοδότησης μέσω διαφόρων sites και ενημερώσεων που έρχονται από Υπουργεία, Περιφέρειες κτλ.)
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Προβλήματα οικοδομική αδειοδότηση, στην περιοχή επέκτασης του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης των Γρεβενών, λόγω μη ολοκλήρωσης μεταγραφής της πράξης εφαρμογής της επέκτασης του σχεδίου πόλης 	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση των διαδικασιών μεταγραφής της Πολεοδομικής επέκτασης του Ρυμοτομικού Σχεδίου της πόλης των Γρεβενών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
Τομέας 4 π.χ. Αστική Ανάπτυξη/ Πολεοδομικός Σχεδιασμός	<ul style="list-style-type: none"> • Η υπηρεσία Δόμησης του Δήμου, με μετακινήσεις προσωπικού (εθελοντική κινητικότητα) και συνταξιοδοτήσεις έχει αποδυναμωθεί • Οι αναπόφευκτες χρονοβόρες διαδικασίες για την έγκριση σχεδίων και μελετών (ΓΠΣ, πολεοδομικές μελέτες, μελέτες αναπλάσεων κ.α.). • Αυξημένη γραφειοκρατία που παρατηρείται στα έργα αστικής ανάπλασης • Η χρονική καθυστέρηση για την ολοκλήρωση των διαδικασιών δημοπράτησης και εκτέλεσης των έργων ανάπλασης. • Περικοπές των πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Η διεκδίκηση οικονομικών πόρων από την κεντρική διοίκηση για την ανέγερση – συντήρηση σχολικών κτιρίων • Οι αξιοποίηση του νομοθετικού πλαισίου για παρεμβάσεις αστικού σχεδιασμού (Ν.2508/1997 και Ν. 2742/1999). • Χρηματοδότηση πολεοδομικών μελετών (ΓΠΣ, ΣΧΟΑΑΠ, μελέτες αστικών ολοκληρωμένων παρεμβάσεων), από το ΕΣΠΑ.
ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ		
<p>Τομέας 1 Περιβάλλοντος / Τομέας 2 Καθαριότητας</p> <p>Η περιοχή του Νομού Γρεβενών διαθέτει ένα μοναδικό απόθεμα δασών, προστατευόμενων φυσικών οικοτόπων , μεγάλης ποικιλίας χλωρίδας και πανίδας , καθώς και περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους . Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί για το Δήμο Γρεβενών ένα από τα σημαντικότερα αναπτυξιακά του πλεονεκτήματα, πηγή ζωής και χώρο ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων. Συνδέεται άμεσα με την πρωτογενή παραγωγή και τον τουρισμό αλλά και με την ποιότητα ζωής των</p>		

κατοίκων. Ο Δήμος Γρεβενών δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ορθολογική χρήση των πόρων με καινοτόμες προσεγγίσεις, ώστε να εξασφαλιστεί η βιώσιμη ανάπτυξη, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ενθάρρυνση της βελτιστοποίησης της ενέργειας και της υλικής χρήσης και της ελαχιστοποίησης των αποβλήτων.

Ο Δήμος Γρεβενών θα προχωρήσει στη δημιουργία υποδομών για παραγωγή ενέργειας από ήπιες και ανανεώσιμες μορφές. Συγκεκριμένα προωθείται η παραγωγή ενέργειας σε ήπιες και ανανεώσιμες μορφές (με καινοτόμες εφαρμογές σε κτίρια) με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων συνεργασίας με τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Τα δίκτυα αποχετεύσεων αποτελούν βασική υποδομή για τις πόλεις, αφού αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής και το επίπεδο υγιεινής των κατοίκων. Ο Δήμος αποσκοπεί στην ωρίμανση του συνόλου των απαραίτητων μελετών του αποχετευτικού δικτύου και η κατασκευή πλήρους δικτύου λυμάτων σε όλους τους οικισμούς του Δήμου Γρεβενών.

Τομέας 3 Βασικές Υποδομές/ Δίκτυα

Η βελτίωση του Αστικού περιβάλλοντος αποτελεί βασικό παράγοντα που αυξάνει την ελκυστικότητα των οικισμών και δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την μόνιμη εγκατάσταση των πολιτών. Ένας τρόπος να επιτευχθεί αυτό είναι με την ανάπλαση των πλατειών και των ελεύθερων χώρων. Θα πρέπει συνεπώς να αυξηθεί το αστικό πράσινο των οικισμών και της πόλης του Δήμου με τη διαμόρφωση ειδικών φυτεύσεων και κατασκευών στις πλατείες των οικισμών και της πόλης, ώστε όλες οι γειτονιές να έχουν χώρους πρασίνου, αναψυχής και ψυχαγωγίας, με υλικά φιλικά ως προς το περιβάλλον και λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες λειτουργίες στον αστικό ιστό.

Οι πιο σημαντικές παρεμβάσεις αφορούν την αναβάθμιση των οδών (κατασκευή/ανακατασκευή πεζοδρομίων, παρόδιες φυτεύσεις, φωτισμός κτλ.). Επίσης την αισθητική αποκατάσταση κτιρίων (αναμορφώσεις όψεων και προθηκών, φωτισμοί, επιλεκτική απομάκρυνση διαφημίσεων και επιγραφών), την περιβαλλοντική και πολεοδομική εξυγίανση (έλεγχος χρήσεων γης, απομάκρυνση ρυπογόνων δραστηριοτήτων), την αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων (φυτεύσεις, πλακοστρώσεις, φωτισμός, αστικός εξοπλισμός, εικαστικές παρεμβάσεις, παιδικές χαρές) και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις όπως θα προκύψουν σημαντικά οφέλη σε επίπεδο ποιότητα ζωής και δευτερογενώς σε επίπεδο οικονομικών δραστηριοτήτων που χωροθετούνται στις γύρω περιοχές.

Στόχος επίσης του Δήμου είναι να μελετηθεί η αισθητική αναβάθμιση των δημόσιων κυρίως κτιρίων, αλλά και των δημόσιων και ιδιωτικών χώρων του Δήμου Γρεβενών, για τη βελτίωση της ελκυστικότητας των οικισμών και της ποιότητας ζωής στο Δήμο.

Οι παρεμβάσεις ομαδοποιούνται σε έξι μεγάλες ενότητες:

- Αναβάθμιση των οδών (κατασκευή/ανακατασκευή πεζοδρομίων, παρόδιες φυτεύσεις, φωτισμός, κτλ.).
- Αισθητική αποκατάσταση κτιρίων (αναμορφώσεις όψεων και προθηκών, φωτισμοί, επιλεκτική απομάκρυνση διαφημίσεων και επιγραφών, κάλυψη ημιτελών κτιρίων με κινητά στοιχεία κτλ.).
- Περιβαλλοντική και πολεοδομική εξυγίανση (έλεγχος χρήσεων γης, απομάκρυνση ρυπογόνων δραστηριοτήτων, ηχοπετάσματα - φυτοπετάσματα κτλ.).
- Αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων (φυτεύσεις, πλακοστρώσεις, φωτισμός, αστικός εξοπλισμός, εικαστικές παρεμβάσεις, παιδικές χαρές κτλ.).
- Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις (διαπλάτυνση πεζοδρομίων, μονοδρομήσεις κτλ.).

Με τις εργολαβίες επίσης που προγραμματίζονται, προβλέπονται να γίνουν εργασίες χωματουργικών, τεχνικών και οδοστρωσίας, προκειμένου να βελτιωθούν η κατάσταση του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Με τις ασφαλτοστρώσεις, κρασπεδώσεις και συντηρήσεις υποδομών του δήμου προάγεται η λειτουργικότητα, η αισθητική και την ασφάλεια.

Τέλος η κεντροβαρική θέση του Νομού σε σχέση με το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης στον δυτικό κλάδο της Εγνατίας και η σύνδεσή του μέσω αυτής με τέσσερα μεγάλα αεροδρόμια (Θεσσαλονίκης, Καστοριάς, Κοζάνης, Ιωαννίνων) και 2 επιβατικά και εμπορικά λιμάνια (Θεσσαλονίκη, Ηγουμενίτσα) δίνουν στα Γρεβενά ένα στρατηγικό πλεονέκτημα θέσης σε σχέση με το εκτεταμένο αυτό σύστημα συνδυασμένων μεταφορών που υλοποιείται στην περιοχή.

Τομέας 4 Αστική Ανάπτυξη/ Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο αφορά σε ένα σχέδιο γενικών πολεοδομικών αρχών σε επίπεδο Νομού ή και ευρύτερων

πολεοδομικών συγκροτημάτων που ξεπερνάνε τα όρια ενός Δήμου. Στόχος του είναι η καλύτερη οικιστική οργάνωση και προστασία του περιβάλλοντος και η γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής, αφού υποχρεωτικά εναρμονίζεται στα τυχόν υπάρχοντα μεσοπρόθεσμα, και το Ρυθμιστικό Σχέδιο καθώς και οι Οργανισμοί Εφαρμογής του Ρυθμιστικού αποβλέπουν σε μακροπρόθεσμα προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των αστικών κέντρων . Το πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος, ειδικότερα, περιλαμβάνει τα μέτρα και τις κατευθύνσεις για την αναβάθμιση και προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής .

Με την *Ολοκλήρωση της Πολεοδομικής επέκτασης του Ρυμοτομικού Σχεδίου της πόλης των Γρεβενών*, στόχος είναι να δοθούν δομήσιμοι χώροι, για τις ανάγκες για κατοικία που έχει ο Δήμος και συγχρόνως μέσα από τους κοινωφελείς και κοινόχρηστους χώρους που θα προκύψουν να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων και να ικανοποιηθούν οι αυξανόμενες ανάγκες για κοινωφελή δημόσια κτίρια, αισθητικούς χώρους, πολιτιστικούς χώρους κ.τ.λ.

Η ανάπτυξη του Νομού Γρεβενών απαιτεί την εξειδίκευση του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου (ΕΧΣ) σε επίπεδο Νομού . Η εξειδίκευση αυτή θα αποτελεί υποσύνολο του ΕΧΣ και θα πρέπει να έχει ως γνώμονα την ισόρροπη προώθηση της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας , την κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή και την προστασία του φυσικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος . Η διατήρηση και ενίσχυση της ποιότητας του περιβάλλοντος δημιουργεί προϋποθέσεις για την ευημερία του ανθρώπου και την ανάπτυξη καλών κοινωνικών συνθηκών , αλλά συγχρόνως μπορεί να συμβάλλει στην πραγμάτωση και άλλων στόχων , όπως η αύξηση της ανταγωνιστικότητας , η οικονομική μεγέθυνση , η ανάδειξη νέων μορφών οικονομικής δράσης (π.χ οικολογικός τουρισμός, αγροτουρισμός, οικολογική γεωργία, έρευνα και καινοτομία) και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Τέλος το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο επιδιώκει να επανεξετάσει τα δεδομένα του πολεοδομικού σχεδιασμού με βάση τα νέα διοικητικά όρια του Δήμου και τη νέα χωροταξική φυσιογνωμία του, τις κατευθύνσεις του Χ.Σ.Π. της Δυτικής Μακεδονίας και βεβαίως, το ισχύον πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης.

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο θα επικεντρωθεί στην παρακάτω κατεύθυνση:

Χωροταξική αναδιοργάνωση του ευρύτερου αστικού και αγροτικού χώρου με βάση τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης βελτίωση της ποιότητας ζωής στο Δήμο Γρεβενών και ανάδειξη του βιώσιμου χαρακτήρα των μικρών οικισμών του αγροτικού χώρου ως ανθρωπογενών πυρήνων εντός μιας ευρείας γεωργό – κτηνοτροφικής και μεταποιητικής ζώνης.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τομέας 1 Περιβάλλοντος

- Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των τουριστικών πόρων που αποτελούν τη βάση της τουριστικής ανάπτυξης του Δήμου Γρεβενών. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προστασία και βιώσιμη αξιοποίηση των πλούσιων φυσικών και πολιτισμικών πόρων και στη βελτίωση των υφιστάμενων τουριστικών και πολιτισμικών υποδομών

Τομέας 2 Καθαριότητας/Διαχείριση Απορριμάτων

- Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης και Βιολογικών καθαρισμών σε όλους τους οικισμούς
- Η ολοκλήρωση των σχεδιασμένων έργων για την συγκέντρωση και αποκομιδή των απορριμμάτων (συνεργασία με αρμόδιους φορείς).
- Η εφαρμογή και η επέκταση προγραμμάτων ανακύκλωσης
- Εφαρμογή προγραμμάτων προστατευόμενων περιοχών

Τομέας 3 Βασικές Υποδομές/ Δίκτυα

- Ενίσχυση του προσωπικού ώστε να δημιουργηθούν περισσότερες ομάδες εργασίας και κατά επέκταση λιγότερες απώλειες σε φυτά (λόγω καλύτερης και συχνής περιποίησης) και σε υλικά άρδευσης
- Εξοικονόμηση ενέργειας μέσω χρήσης ΑΠΕ (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας)
- Αγορά λογισμικών και ηλεκτρονικών οργάνων μέτρησης
- Δημιουργία οργανωμένων συνεργειών συντηρήσεων και αποκαταστάσεων με κατάλληλο εξοπλισμό

- Ενίσχυση ομάδας εθελοντών για την Πολιτική Προστασία
- Εξοπλισμός παρακολούθησης μηχανημάτων μέσω GPS

Τομέας 4 Αστική Ανάπτυξη/ Πολεοδομικός Σχεδιασμός

- Ολοκλήρωση της Πολεοδομικής επέκτασης του Ρυμοτομικού Σχεδίου της πόλης των Γρεβενών και ειδικότερα επίσπευση της διαδικασίας μεταγραφής της πράξης εφαρμογής της, καθώς και των επόμενων σταδίων
- Θα πρέπει μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου να καταστούν διαθέσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο, πολεοδομικά στοιχεία της Υπηρεσίας Πολεοδομίας, όπως το ρυμοτομικό σχέδιο πόλης, οριοθετήσεις οικισμών, ρυμοτομικά σχέδια οικισμών (σχέδια διανομής) κλπ, καθώς και τα νομοθετήματα δόμησης των οικισμών
- Θεσμοθέτηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ), στα όρια του νέου Δήμου Γρεβενών
- Διερεύνηση Επιπτώσεων από Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια σε Τοπικό Επίπεδο
- Εξειδίκευση κατευθύνσεων Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδίου σε επίπεδο Νομού και Δήμου

2.1.3 Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στους θεματικούς τομείς «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»

2.1.3.1 Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου, στους θεματικούς τομείς «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»

Σε αυτή την ενότητα αποτυπώνονται οι δομές κοινωνικής υποστήριξης, οι υποδομές εκπαίδευσης & δια βίου μάθησης, οι πολιτιστικές υποδομές & δραστηριότητες και οι αθλητικές υποδομές & δραστηριότητες.

2.1.3.1.1 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες

Στο Δήμο Γρεβενών, λειτουργούν οι ακόλουθες δομές κοινωνικής υποστήριξης :

Τμήμα Πρόνοιας του Δήμου Γρεβενών

Το Τμήμα Πρόνοιας του Δήμου Γρεβενών ασχολείται:

Στο Δήμο Γρεβενών, λειτουργούν οι ακόλουθες δομές κοινωνικής υποστήριξης :

Τμήμα Πρόνοιας του Δήμου Γρεβενών

Το Τμήμα Πρόνοιας του Δήμου Γρεβενών ασχολείται:

1.- Με την επιδότηση ΑΜΕΑ

Οι κατηγορίες των ΑΜΕΑ που επιδοτούνται και καλύπτουν όλο το Νομό Γρεβενών (Δήμος Γρεβενών και Δήμος Δεσκάτης). Σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 (Καλλικράτης)

ο μητροπολιτικός Δήμος υποχρεούται να καλύπτει προνοιακά τις ανάγκες όλων των δήμων του νομού, μια που δεν έχουν συσταθεί ανάλογα τμήματα στους άλλους δήμους.

2.- Την άσκηση Κοινωνικής εργασίας

Εκτελείται από δύο Κοινωνικούς λειτουργούς που υπηρετούν στην υπηρεσία και ασχολούνται

- α) Με την κοινωνική εργασία σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (Άτομα – Ομάδες – Οικογένεια - Κοινότητα) που πραγματοποιείται σε καθημερινή βάση είτε ερχόμενοι οι πολίτες στην υπηρεσία, είτε πηγαίνοντας οι υπάλληλοι στον τόπο κατοικίας τους. (τέσσερις με έξι περιπτώσεις την εβδομάδα)
- β) Με τις υιοθεσίες και τις δικαστικές συμπαραστάσεις
- γ) Με εισαγωγή σε ιδρύματα ορφανών και απροστάτευτων παιδιών
- δ) Την κακοποίηση, εγκατάλειψη και παραμέληση ανηλίκων και ηλικιωμένων
- ε) Με την εκτέλεση Εισαγγελικών εντολών
- στ) Με την εφαρμογή του προγράμματος Α΄ Κοινωνικών βοηθειών στο οποίο εμπíπτουν πυρκαγιές – θεομηνίες ένδεια κλπ.
- ζ) Με την παροχή βιβλιαρίων ανασφαλιστων πολιτών
- η) Λειτουργεί από το 2011 το Κοινωνικό Παντοπωλείο , το οποίο εξυπηρετεί 190 Οικογένειες.
- θ) Λειτουργεί Ιματιοθήκη που εξυπηρετεί δύο φορές την εβδομάδα 15 Οικογένειες.
- ι) Δημιουργήθηκε δίκτυο εθελοντών 5-6 άτομα που εξυπηρετούν με τις υποδείξεις της Πρόνοιας αναξιοπαθούντα άτομα.
- κ) Προσφέρεται συσσίτιο σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη που εξυπηρετεί περίπου 25 άτομα ημερησίως.

Μονάδα προγράμματος βοήθεια στο σπίτι

Η Μονάδα προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», εγκρίθηκε για την συνέχιση και λειτουργία και των 7 δόμων «Βοήθεια στο Σπίτι» (Βοήθεια στο Σπίτι Γρεβενών, Πιλοτικό πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι Γρεβενών, Βοήθεια στο Σπίτι Βεντζίων, Βοήθεια στο Σπίτι Ηρακλεωτών, Βοήθεια στο Σπίτι Γόργιανης, Βοήθεια στο Σπίτι Θεοδώρου. Ζιάκα, Βοήθεια στο Σπίτι Αγίου Κοσμά) που καλύπτουν γεωγραφικά το διευρυμένο πλέον Δήμο Γρεβενών. Με τη συνέχιση του έργου, η ήδη λειτουργούσα δομή θα εξυπηρετεί ηλικιωμένα και ανήμπορα άτομα, ταυτόχρονα δε και τις οικογένειές τους και ειδικότερα τις γυναίκες με την απεμπλοκή τους από την φροντίδα αυτών.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός, ότι εξ αιτίας των προσανατολισμών του χρηματοδοτικού εργαλείου ,η νομιμοποιητική επιχειρηματολογία εστιάζεται όχι στο ότι θα ανακουφισθούν υπερήλικες, αλλά στο ότι θα δοθεί η δυνατότητα στα μέλη των οικογενειών τους (κυρίως δε στις γυναίκες) που είναι επιφορτισμένα με τη φροντίδα τους, να απεμπλακούν και να διευκολυνθούν στην ένταξη ή επανένταξη τους στην αγορά εργασίας .

Η μονάδα «Βοήθεια στο Σπίτι» με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας κατ' οίκον, σε ηλικιωμένους στοχεύει με την λειτουργία της στην παραμονή τους στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, την

αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, την εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Ταυτόχρονα, στοχεύει στην αποδέσμευση των γυναικών από την φροντίδα των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση τους στην απασχόληση, η σταδιοδρομία και ο συμβιβασμός της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή.

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών ΑΜΕΑ

Το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες (Κ.Δ.Α.Π. Α.Μ.Ε.Α.) στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Γρεβενών, είναι μονάδα στην οποία απασχολούνται άτομα με ειδικές ανάγκες για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας.

Με τη συνέχιση λειτουργίας του έργου το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με ειδικές ανάγκες θα συνεχίσει να εξυπηρετεί 19 παιδιά με ειδικές ανάγκες , δηλαδή 20 οικογένειες του Δήμου Γρεβενών, συνεπώς και 10 εργαζόμενους.

Σκοπός του ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ της επιχείρησης είναι η δημιουργική απασχόληση των ατόμων με ειδικές ανάγκες, η κοινωνική τους ένταξη, η στήριξη της οικογένειας ώστε να αποφευχθούν καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού, η χρήση ιδρυματικής φροντίδας, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων και των οικογενειών τους και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας αναφορικά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Το ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ παρέχει τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Θεραπευτικές
- Ψυχολογική εκτίμηση, παρεμβάσεις σε προβλήματα συμπεριφοράς, συμβουλευτική γονέων
- Αντιμετώπιση προβλημάτων λόγου, κίνησης, αυτοεξυπηρέτησης, με την εφαρμογή προγραμμάτων λογοθεραπείας, άθλησης και εργοθεραπείας.
- Απασχόλησης

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω αποτελέσματα οι άμεσα ωφελούμενοι του έργου είναι γυναίκες που επιθυμούν να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην αμειβόμενη ενεργό οικονομική ζωή μέσω της ελάφρυνσης τους από τις οικογενειακές υποχρεώσεις (ανατροφή και εξυπηρέτηση των παιδιών μΕΑ) και γενικότερα οικογένειες των οποίων αυξάνεται το οικογενειακό εισόδημα μέσω της δυνατότητας που παρέχεται στις γυναίκες για απασχόλησή τους.

ΚΑΠΗ Δήμου Γρεβενών

Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργούν δύο (2) ΚΑΠΗ και συγκεκριμένα ένας (1) εξ' αυτών λειτουργεί στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών και ένας (1) στη Δημοτική Ενότητα Ηρακλεωτών.

Οι δραστηριότητες των ΚΑΠΗ είναι:

- Η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου.
- Η διαφώτιση και η συνεργασία του κοινωνικού συνόλου και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων.
- Η έρευνα θεμάτων σχετικά με τους ηλικιωμένους. Πολύ σημαντική τομή σε αυτό το τρίτο σημείο είναι η πρόληψη όπου αυτή διακρίνεται σε:
- Πρωτογενή φροντίδα (εμβολιασμοί, συμβουλές για την αποφυγή ατυχημάτων)
- Δευτερογενή (ιατρικές εξετάσεις που έχουν σκοπό την έγκαιρη διάγνωση, ώστε να αποφευχθεί η μακροχρόνια πολλές φορές θεραπεία)
- Η πρόληψη, που είναι μια αξιόλογη προσέγγιση της τρίτης ηλικίας όπου οι ηλικιωμένοι δεν αντιμετωπίζονται ως άνθρωποι που έχουν ολοκληρώσει τον ανθρώπινο κύκλο της ζωής τους αλλά ως πρόσωπα με ιδιαίτερες ανάγκες περίθαλψης και προστασίας στην δεδομένη αυτή φάση της ζωής τους.

Παιδικοί – Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργούν πέντε (5) Δημοτικοί Παιδικοί & Βρεφονηπιακοί Σταθμοί και συγκεκριμένα οι τέσσερις (4) εξ' αυτών λειτουργούν στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών και ένας (1) στη Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών.

Οι Παιδικοί Σταθμοί είναι οι Μονάδες που φροντίζουν παιδιά προσχολικής ηλικίας από 2,5 έως 6,5 ετών για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας.

Σκοπός του παιδικού σταθμού είναι η καθημερινή φύλαξη, φροντίδα, ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία νηπίων και βρεφών εργαζόμενων γονέων, η πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική, κοινωνική, ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών, η προπαρασκευή τους για τη φυσική μετάβασή τους από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον.

Οι Παιδικοί Σταθμοί παρέχουν τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Υγιεινή και ασφαλή παραμονή, προσαρμοσμένη στις ανάγκες κάθε ηλικίας φιλοξενούμενων παιδιών, σε κτίριο κατασκευασμένο σύμφωνα με τις οριζόμενες στο άρθρο 3, τεχνικές προδιαγραφές.
- Απασχόληση, διαπαιδαγώγηση, παιχνίδι, ψυχαγωγία, ανάπαυση, ψυχολογική βοήθεια ανάλογα με την ηλικία.
- Μέριμνα για την ομαλή ψυχοσυναισθηματική και υγιεινή ανάπτυξη των παιδιών και παροχή συμβουλευτικής ενημέρωσης και υποστήριξης στις

οικογένειές τους.

- Υγιεινή και επαρκή διατροφή με σωστή ποιοτική σύνθεση.
- Φροντίδα για την ατομική καθαριότητά τους, καθώς και την καθαριότητα των χώρων της Μονάδας.
- Τακτική ιατρική παρακολούθηση.

Οι Βρεφονηπιακοί σταθμοί με τη λειτουργία τους, αποσκοπούν και στοχεύουν :

- Στην πολύπλευρη και σφαιρική, νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και σωματική ανάπτυξη στα παιδιά με τις πιο σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους
- Στη φροντίδα και ημερήσια διατροφή βρεφών που λόγω της εργασίας των γονέων ή άλλης κοινωνικής αιτίας δεν μπορεί να τους παρέχεται στο σπίτι
- Στην εφαρμογή προγραμμάτων στα παιδιά της νηπιακής ηλικίας, προγράμματα ανάλογα της νοητικής και ψυχοκινητικής εξέλιξης τους που προσφέρουν ευκαιρίες για απόκτηση ειδικών γνώσεων και την κατάλληλη προετοιμασία για την είσοδό τους στο Δημοτικό Σχολείο
- Στην ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και προβληματισμό των γονέων σε θέματα αγωγής, ψυχολογίας και σχέσεων με τα παιδιά τους

Μαθητική Εστία

Η Μαθητική Εστία φιλοξενεί και σιτίζει μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα.

Είναι εγκατεστημένη σε συγκρότημα κτιρίων ιδιοκτησίας του «Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης» του Υπουργείου Παιδείας. Η λειτουργική διαχείριση γίνεται πλέον από το Δήμο Γρεβενών.

Διαθέτει είκοσι (20) δίκλινα δωμάτια, χώρο μαγειρείου, χώρο σαλονιού για ξεκούραση και μελέτη και δύο γραφεία.

Η Μαθητική Εστία έχει δυνατότητα φιλοξενίας 40 ατόμων

2.1.3.1.2 Υποδομές και Υπηρεσίες Υγείας

Γενικό Νοσοκομείο Γρεβενών

Στο Γενικό Νοσοκομείο Γρεβενών λειτουργούν 13 τμήματα:

- Παθολογικό Τμήμα με 29 κλίνες,
- Παιδιατρικό Τμήμα με 5 κλίνες,
- Καρδιολογικό Τμήμα με 11 κλίνες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

- Πνευμονολογικό Τμήμα με 4 κλίνες
- Στεφανιαία Μονάδα με 4 κλίνες,
- Χειρουργικό Τμήμα με 18 κλίνες,
- Μαιευτικό – Γυναικολογικό Τμήμα με 8 κλίνες,
- Ορθοπεδικό Τμήμα με 10 κλίνες,
- Ουρολογικό Τμήμα, με 4 κλίνες,
- Οφθαλμολογικό Τμήμα, με 2 κλίνες,
- ΩΡΛ Τμήμα, με 2 κλίνες,
- Οδοντιατρικό Τμήμα, με 2 κλίνες,
- Μονάδα Τεχνητού Νεφρού, με 7 κλίνες

Επίσης που λειτουργούν είναι δύο εργαστήρια το Ακτινολογικό και το Μικροβιολογικό – Βιοπαθολογικό.

Για το έτος 2014:

-Στα Εξωτερικά Ιατρεία του Νοσοκομείου προσήλθαν και εξετάσθηκαν 25.426 άτομα.

-Νοσηλεύτηκαν 5.739 ασθενείς και ο μέσος χρόνος νοσηλείας ήταν 2,66 ημέρες.

Το προσωπικό που υπηρετεί στο Νοσοκομείο είναι συνολικά 225 άτομα, εκ των οποίων 41 γιατροί, 129 νοσηλευτικό προσωπικό και 45 διοικητικό και λοιπό προσωπικό.

Οι ειδικότητες των γιατρών που υπηρετούν είναι:

- Τέσσερις (4) με ειδικότητα Παθολογία
- Τρεις (3) με ειδικότητα Μαιευτικής – Γυναικολογίας
- Δύο (2) με ειδικότητα Πνευμολογίας
- Δύο (2) με ειδικότητα Καρδιολογίας
- Τρεις (3) με ειδικότητα Ακτινοδιαγνωστικής
- Ένας (1) με ειδικότητα Μικροβιολογίας
- Δύο (2) με ειδικότητα Ορθοπεδικής
- Δύο (2) με ειδικότητα Νεφρολογίας
- Δύο (2) με ειδικότητα Αναισθησιολογίας
- Δύο (2) με ειδικότητα Παιδιατρικής
- Ένας (1) με ειδικότητα Ουρολογίας
- Δύο (2) με ειδικότητα Χειρουργικής
- Ένας (1) με ειδικότητα Βιοπαθολογίας
- Ένας (1) με ειδικότητα ΩΡΛ
- Ένας (1) με ειδικότητα Οδοντιατρικής
- Οκτώ (8) Ειδικευόμενοι Ιατροί και
- Τέσσερις (4) Επικουρικοί Ιατροί

Τα στοιχεία αντλήθηκαν από τις υπηρεσίες του Γ.Ν. Γρεβενών

Περιφερειακές δομές υγείας

Στην αρμοδιότητα του Γενικού Νοσοκομείου Γρεβενών, υπάγονται οργανικά και διοικητικά το Κέντρο Υγείας Δεσκάτης και το Περιφερειακό Ιατρείο Καρπερού του Δήμου Δεσκάτης, καθώς και τα 14 Περιφερειακά Ιατρεία των Γρεβενών Δήμου Γρεβενών που έχουν ως φορέα εποπτείας το Κέντρο Υγείας Δεσκάτης, με τα οποία βρίσκεται σε άμεση επιστημονική, νοσηλευτική, εκπαιδευτική και λειτουργική σύνδεση.

Το Κέντρο Υγείας Δεσκάτης, έχει ως περιοχές ευθύνης στο Δήμο Γρεβενών τις ακόλουθες Δημοτικές Ενότητες (Δ.Ε) : Γρεβενών, Βεντζίου, Γόργιανης, Ηρακλειωτών, Θεόδωρου Ζιάκα, Κοσμά του Αιτωλού καθώς και τη Δημοτική Ενότητα Χασίων στο Δήμο Δεσκάτης.

Τις ανάγκες των απομακρυσμένων από την πόλη των Γρεβενών οικισμών, καλύπτουν τα 14 Περιφερειακά Ιατρεία του Δήμου Γρεβενών :

- 1) Περιφερειακό Ιατρείο Κνίδης στη Δημοτική Ενότητα Βεντζίου, στην περιοχή της Κνίδης
- 2) Περιφερειακό Ιατρείο Σαρακήνας στη Δημοτική Ενότητα Βεντζίου, στην περιοχή της Σαρακήνας
- 3) Περιφερειακό Ιατρείο Κηπουρίου στη Δημοτική Ενότητα Γόργιανης, στην περιοχή του Κηπουρίου
- 4) Περιφερειακό Ιατρείο Κρανέας στη Δημοτική Ενότητα Γόργιανης, στην περιοχή της Κρανέας
- 5) Περιφερειακό Ιατρείο Αγ.Θεοδώρων στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών, στην περιοχή των Γρεβενών
- 6) Περιφερειακό Ιατρείο Βατολάκου στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών, στην περιοχή του Βατολάκου
- 7) Περιφερειακό Ιατρείο Καλοχίου στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών, στην περιοχή του Καλοχίου
- 8) Περιφερειακό Ιατρείο Ροδιάς στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών, στην περιοχή της Ροδιάς
- 9) Περιφερειακό Ιατρείο Αγ.Γεωργίου στη Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών, στην περιοχή της Αγ.Γεωργίου
- 10) Περιφερειακό Ιατρείο Ζιάκα στη Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα, στην περιοχή Ζιάκα
- 11) Περιφερειακό Ιατρείο Μαυρωναίων στη Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα στην περιοχή Μαυρωναίων
- 12) Περιφερειακό Ιατρείο Πολυνερίου στη Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα, στην περιοχή Πολυνερίου
- 13) Περιφερειακό Ιατρείο Τρικόμου στη Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα, στην περιοχή Τρικόμου
- 14) Περιφερειακό Ιατρείο Μεγάρων στη Δημοτική Ενότητα Κοσμά του Αιτωλού, στην περιοχή Μεγάρων

Τα Περιφερειακά Ιατρεία λειτουργούν ως μικρές μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

υγείας και στελεχώνονται με αγροτικούς γιατρούς. Οι υπηρεσίες που παρέχονται περιλαμβάνουν εξετάσεις, συνταγογραφήσεις, και παραπομπές.

Τις προσφερόμενες υπηρεσίες υγείας συμπληρώνουν ιδιώτες γιατροί και μικρός αριθμός ιδιωτικών διαγνωστικών κέντρων, που βρίσκονται στην πόλη των Γρεβενών.

Στα πεδία καταγραφής των δομών πρόνοιας αποτυπώνεται το πλήθος των δομών ανά δημοτική ενότητα, το πλήθος των αιτηθέντων και το πλήθος των αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν. (βάση του Εντύπου_Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

* Δ.Ε.1 Γρεβενών Δ.Ε.2 Βεντζίου Δ.Ε.3 Γόργιανης Δ.Ε.4 Ηρακλεωτών Δ.Ε.5 Θεόδωρου Ζιάκα Δ.Ε.6 Αγίου Κοσμά – Σε περίπτωση που υπάρχουν διακριτά στοιχεία για τις Δημοτικές Ενότητες α. Αβδέλλας β. Μεσολουριού γ. Περιβολίου δ. Σαμαρίνης ε. Φιλιππαίων στ. Δότσικου ζ. Σμίξης θα συμπεριληφθούν ξεχωριστά)

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_03: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ							
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ							
ΔΟΜΕΣ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΔΙΚΤΥΑ							
	ΣΥΝΟΛΟ	Δημοτικές Ενότητες					
	ΟΤΑ	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3	Δ.Ε.4	Δ.Ε.5	Δ.Ε.6
Δομές Κοινωνικής Υποστήριξης							
Υγεία - Πρόνοια							
Υπηρεσίες Υγείας (πλήθος)							
Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	14 Αγροτικά Ιατρεία	4	2	2	1	4	1
Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	Δεν υπάρχουν στοιχεία						
Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας	1 Νοσοκομείο	1					
Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	5.739						
Υπηρεσίες Πρόνοιας (πλήθος)							
ΚΑΠΗ (πλήθος δομών)	2	1			1		
Αιτήσεις	810	700			110		
Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν	810	700			110		
ΚΔΑΠ – ΜΕΑ (πλήθος δομών)	4	4					
Αιτήσεις	21	21					

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

<i>Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν</i>	20	20					
Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί	5	4			1		
<i>Αιτήσεις</i>	290	281			9		
<i>Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν</i>	263	254			9		
Δομές Ανοιχτής Φροντίδας (Βοήθεια στο Σπίτι)	7	2	1	1	1	1	1
<i>Αιτήσεις</i>	736	223	105	96	85	112	115
<i>Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν</i>	441	134	69	57	49	66	66
Μαθητική Εστία	1	1					
<i>Αιτήσεις</i>	33	33					
<i>Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν</i>	33	33					
Κ.Α.6718.12 - Αιματολογικών νοσημάτων	12						
Κ.Α.6718.14 - Β.Ν.Κ.	65						
Κ.Α.6718.15 - Κίνησης	31						
Κ.Α.6718.17 - Παραπλ/κών Ανάσφάλιστων	3						
Κ.Α.6718.18 - Παραπλ/κών Δημοσίου	12						
Κ.Α.6718.19 - Τυφλότητας	76						
Κ.Α.6718.20 - Κωφάλαλα άτομα	28						
Κ.Α.6718.22 Απροστάτευτων παιδιών	27						
Εθελοντικός Τομέας (Προγράμματα/Δράσεις/Ενέργειες)							
Το Τμήμα Πρόνοιας του Δήμου προτίθεται να δημιουργήσει Δίκτυο Εθελοντών, προκειμένου να προσφερθεί εθελοντική βοήθεια όποτε και όπου παραστεί ανάγκη							
Προγράμματα/Δράσεις/Ενέργειες Πρόνοιας							
Συνεχής συνεργασία με το ίδρυμα Χατζηκώστα Αθηνών για την ένταξη απροστάτευτων παιδιών του Ν.Γρεβενών σε προγράμματα επιδότησης του ιδρύματος							

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ - ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες							
<i>Πληθυσμός</i>							
ΑμεΑ	387						

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Άστεγοι	1						
ΡΟΜΑ							
Μετανάστες							

2.1.3.1.3 Υποδομές και Υπηρεσίες Εκπαίδευσης

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργούν 10 δημόσια νηπιαγωγεία και 13 δημοτικά σχολεία.

- *ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ*

A/A	Όνομασία Σχολείου	Οργ.	Διεύθυνση
1	1ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2/Θ	Θ.Ζιάκα 20
2	2ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2/Θ	Θ.Λαδά
3	3ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2/Θ	Αγ.Γεωργίου 168
4	4ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2/Θ	Μ.Αλεξάνδρου
5	6ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2/Θ	Θ.Λαδά
6	7ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1/Θ	Εργατικές Κατοικίες
7	9ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2/Θ	Τέρμα Κ. Ταλιαδούρη
8	ΚΙΒΩΤΟΥ	1/Θ	Κιβωτός
9	ΜΑΥΡΑΝΑΙΩΝ	1/Θ	Μαυραναίοι
10	ΚΝΙΔΗΣ	1/Θ	Κνίδη

Πίνακας 3.1 Νηπιαγωγεία - Πηγή: Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γρεβενών

- *ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ*

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

A/A	Ονομασία Σχολείου	Οργ.	Διεύθυνση
1	1ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	12/Θ	Λέοντος Σοφού
2	2ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	7/Θ	Γ.Μπουσίου 38
3	3ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	11/Θ	13ης Οκτωβρίου
4	4ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	12/Θ	Νίκης 1
5	5ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	6/Θ	Νίκης 1
6	6ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	6/Θ	Εργατικές Κατοικίες
7	7ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ	6/Θ	Μ.Αλεξάνδρου
8	ΚΙΒΩΤΟΥ	6/Θ	Κιβωτός
9	ΚΡΑΝΙΑΣ	1/Θ	Κρασιά
10	ΜΕΓΑΡΟΥ	1/Θ	Μέγαρο
11	ΣΑΡΑΚΗΝΑ	2/Θ	Σαρακήνα
12	ΦΕΛΛΙΟΥ	2/Θ	Φελλί
13	1ο ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ		

Πίνακας 3.2 – Δημοτικά Σχολεία – Πηγή: Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γρεβενών

Δευτεροβάθμια και Επαγγελματική Εκπαίδευση

Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργούν 3 Γυμνάσια 3 Λύκεια, 1 Επαγγελματικό Λύκειο, 1 Επαγγελματική Σχολή και ένα Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

- ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Α/Α	Όνομασία Σχολείου	Τόπος
1	1 ^ο Ημερήσιο Γυμνάσιο Γρεβενών	Γρεβενά
2	2 ^ο Ημερήσιο Γυμνάσιο Γρεβενών	Γρεβενά
3	Ημερήσιο Γυμνάσιο Παλαιοχωρίου	Παλαιοχώρι Γρεβενών
4	1 ^ο Ημερήσιο Γενικό Λύκειο Γρεβενών	Γρεβενά
5	2 ^ο Ημερήσιο Γενικό Λύκειο Γρεβενών	Γρεβενά
6	Εσπερινό Γενικό Λύκειο Γρεβενών	Γρεβενά
7	Ημερήσιο ΕΠΑ.Λ. Γρεβενών	Γρεβενά
8	Ε.Κ. Γρεβενών	Γρεβενά
9	Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Γρεβενών	Γρεβενά

Πίνακας 3.3. Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης – Πηγή: Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Γρεβενών

Άλλες Εκπαιδευτικές Δομές

Μεταδευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργεί το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) που στεγάζεται στο σχολικό συγκρότημα ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ-ΙΕΚ. Τη σχολική περίοδο 2014-2015, στα 9 τμήματα του ΙΕΚ φοιτούσαν συνολικά 130 σπουδαστές, τόσο από την περιοχή των Γρεβενών, όσο και από γειτονικούς νομούς.

- **Τμήματα**
  - 1.ΒΟΗΘΟΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ
  - 2.ΒΟΗΘΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΥ
  - 3.ΒΟΗΘΟΣ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
  - 4.ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
  - 5.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ & ΜΑΚΙΓΙΑΣ
  - 6.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΡΤΟΠΟΙΟΣ - ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΗΣ
  - 7.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
  - 8.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
  - 9.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – ΑΡΧΙΜΑΓΕΙΡΑΣ

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργεί [παράρτημα του Τ.Ε.Ι Δυτικής Μακεδονίας](#) στο οποίο από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 λειτουργεί πλέον ένα μόνο τμήμα με δύο εισαγωγικές κατευθύνσεις:

• Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων & Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

Βασικός στόχος του τμήματος είναι η δημιουργία στελεχών που θα συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση του τουριστικού κλάδου.

• Διοίκηση Επιχειρήσεων

Στόχος του τμήματος είναι η δημιουργία στελεχών που θα έχουν την δυνατότητα – ικανότητα να εφαρμόζουν σύγχρονες θεωρίες και τεχνικές στην διοίκηση επιχειρήσεων.

Οι εγκαταστάσεις του παραρτήματος στεγάζονται σε ένα χώρο 5.800 τ.μ. και περιλαμβάνουν 2 κτίρια, με 12 σύγχρονες αίθουσες διδασκαλίας, 8 εργαστήρια, αμφιθέατρο και βιβλιοθήκη.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Γρεβενών

Με την Υπουργική Απόφαση 127104/Γ4/12-10-2010 ιδρύθηκε το ΚΠΕ Γρεβενών μετά την συγχώνευση των Κ.Π.Ε. Θ. Ζιάκα και Γρεβενών. Ως έδρα του νέου Κ.Π.Ε. Γρεβενών ορίστηκε η πόλη των Γρεβενών. Το νέο Κ.Π.Ε. Γρεβενών μπορεί να χρησιμοποιεί ως πεδίο δραστηριοτήτων του τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό και από τα δύο πρώην Κ.Π.Ε. (Ζιάκα και Γρεβενών).

Δέχεται μαθητές από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, σε μονοήμερες και πολυήμερες εκπαιδευτικές επισκέψεις, οι οποίοι προέρχονται από σχολεία όχι μόνο των νομών εμπέλειας του Κέντρου αλλά και από την υπόλοιπη Ελλάδα

Αντικείμενο εργασίας της Παιδαγωγικής Ομάδας κάθε Κ.Π.Ε. είναι η εκπαίδευση μαθητών, η επιμόρφωση εκπαιδευτικών, η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, η ανάπτυξη θεματικών δικτύων, τοπικών και διεθνών συνεργασιών καθώς και η έρευνα σε θέματα περιβάλλοντος και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα τα Κ.Π.Ε.:

α) Σχεδιάζουν, αναπτύσσουν και υλοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητικές ομάδες σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης και σύμφωνα με τις αρχές της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

β) Οργανώνουν και αναπτύσσουν τοπικά, περιφερειακά, εθνικά και διεθνή θεματικά δίκτυα ΠΕ.

γ) Παράγουν εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.

δ) Οργανώνουν και υλοποιούν επιμορφωτικές δράσεις εκπαιδευτικών Α/βάθμιας και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Β/βάθμιας Εκπαίδευσης των διευθύνσεων Εκπαίδευσης της εμβέλειάς τους, καθώς και εκπαιδευτικών Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης μελών δικτύων τους, ώστε να στηριχθεί το έργο των εκπαιδευτικών στα σχολεία.

ε) Οργανώνουν και υλοποιούν ενημερωτικές δράσεις, όπως ημερίδες, συμπόσια κλπ με συμμετοχή εκπαιδευτικών, επιστημόνων και εκπροσώπων φορέων που ασχολούνται με την διαχείριση και την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ενημέρωσης στ) αναπτύσσουν διεθνείς συνεργασίες με εκπαιδευτικούς φορείς του εξωτερικού (εκπαιδευτικά προγράμματα, θεματικά δίκτυα, επιμορφωτικά σεμινάρια /συνέδρια, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, διοργάνωση συμποσίων, εργαστηρίων κλπ.)

ζ) Αναπτύσσουν συνεργασίες με την τοπική κοινωνία (Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Σχολεία, Επιστημονικά Ιδρύματα, ειδικούς επιστήμονες, Μέσα Ενημέρωσης, κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς) για θέματα διαχείρισης του τοπικού περιβάλλοντος, εκπαίδευσης, ενημέρωσης, κατάρτισης (έκδοση ενημερωτικού υλικού, προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης, δράσεις προστασίας περιβάλλοντος κλπ)

η) Προωθούν την εκπαιδευτική έρευνα στους τομείς της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης για την Αειφορία.

Στο τομέα εκπαίδευσης & δια βίου μάθησης αποτυπώνονται το πλήθος των δομών εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης ανά δημοτική ενότητα (βάσει του Εντύπο _Ε3 του

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

* Δ.Ε.1 Γρεβενών Δ.Ε.2 Βεντζίου Δ.Ε.3 Ηρακλεωτών Δ.Ε.4 Αγίου Κοσμά Δ.Ε.5 Γόργιανης Δ.Ε.6 Θεόδωρου Ζιάκα – Σε περίπτωση που υπάρχουν διακριτά στοιχεία για τις Δημοτικές Ενότητες α. Αβδέλλας β. Μεσολουρίου γ. Περιβολίου δ. Σαμαρίνης ε. Φιλιππαίων στ. Δότσικου ζ. Σμίξης θα συμπεριληφθούν ξεχωριστά)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΔΙΑΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

Υποδομές Εκπαίδευσης & Δια Βίου Μάθησης							
Πλήθος	Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3	Δ.Ε.4	Δ.Ε.5	Δ.Ε.6
Νηπιαγωγεία	12	10	1			1	
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση		9	1	1	1		1
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		8	1				
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	1	1					
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	1	1					
Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων							
Σχολές Γονέων							
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας							
Μουσικές Σχολές							
Κέντρα Εικαστικών Τεχνών							
Λοιπές Υποδομές Εκπαίδευσης							

2.1.3.1.4 Πολιτιστικές Υποδομές

Στην παρούσα ενότητα γίνεται μια περιγραφή των πολιτιστικών εκδηλώσεων που υλοποιούνται ανά δημοτική ενότητα και των πολιτιστικών δομών, μια καταγραφή των πολιτιστικών συλλόγων με αντικείμενο συναφές και των δραστηριοτήτων τις οποίες επιτελούν, καθώς και μια αναφορά στα τοπικά ήθη/έθιμα και τις αντίστοιχες εκδηλώσεις.

2.1.3.1.4.1 Δημοτική Ενότητα Γρεβενών

Το Κέντρο Πολιτισμού συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στην τόνωση της πολιτιστικής δραστηριότητας της περιοχής και την ανάπτυξη του πολιτιστικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής. Στο Κέντρο προσφέρονται υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα όπως κινηματογραφικές προβολές, μουσικές, θεατρικές, εικαστικές εκδηλώσεις. Διαθέτει αίθουσα που λειτουργεί για κινηματογραφικές προβολές – θεατρικές και μουσικές παραστάσεις χωρητικότητας 380 ατόμων, εκθεσιακό χώρο, συνεδριακό χώρο και Κέντρο Νεότητας, καθώς και αύλειο υπαίθριο χώρο εκδηλώσεων.

Στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών έχει γίνει παράδοση η δημιουργία κάθε χρόνο πολιτιστικών εκδηλώσεων που περιλαμβάνουν συναυλίες, θέατρο, κ.α. Στην πόλη των Γρεβενών λειτουργεί Δημόσια Βιβλιοθήκη, ενώ η Ιερά Μητρόπολη Γρεβενών διαθέτει εκκλησιαστικό Μουσείο.

Σημαντική θέση στα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής καταλαμβάνουν οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κατά τη θερινή περίοδο στο Υπαίθριο Θέατρο Καστράκι.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται και στο Αμφιθέατρο του 1ου Γυμνασίου καθώς και στις αίθουσες Εκδηλώσεων του 4ου και του 7ου Δημοτικού Σχολείου Γρεβενών

Εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στη δημοτική κοινότητα Γρεβενών είναι:

1. Εκδήλωση για την Παγκόσμια Ημέρα χωρίς αυτοκίνητο και για το Ποδήλατο (κάθε Σεπτέμβριο)
2. Χριστουγεννιάτικη Εκδήλωση (Μουσική, χορός, εικαστική έκθεση) για φιλανθρωπικό σκοπό.
3. Αποκριάτικες Εκδηλώσεις σε συνεργασία με του τοπικούς συλλόγους
4. ΑΧΙΛΜΕΙΑ, την τελευταία εβδομάδα του Ιουνίου. (Εμποροπανήγυρη με αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις με σχολεία, τοπικούς συλλόγους και τοπικούς καλλιτέχνες).
5. Αντάμωμα χορευτικών συλλόγων Γρεβενιωτών του Δήμου και από όλη την Ελλάδα, στην κεντρική πλατεία, τέλη Αυγούστου αρχές Σεπτεμβρίου.

Μεγάλη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην προβολή και ανάπτυξη του **Γεωπάρκου της Τηθύος** που είναι πολύ μεγάλη πρόκληση για την οικονομική, τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη όλου του Δήμου Γρεβενών. Στο Γεωπάρκο περιλαμβάνονται όλα τα γεωλογικά, παλαιοντολογικά, αρχαιολογικά, ιστορικά και περιβαλλοντικά μνημεία που είναι και πολλά και αξιόλογα.

Με φορέα τη Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου του Δήμου, παρέχονται σύγχρονες πολιτιστικές υπηρεσίες που καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα τεχνών πιο συγκεκριμένα :

Λειτουργία Θεάτρου - κινηματογράφου

Στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Πνευματικού Κέντρου λειτουργεί ο κινηματογράφος της πόλης, κατά τους χειμερινούς κυρίως μήνες, στον οποίο πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα κινηματογραφικές προβολές.

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται ταινίες τόσο του σύγχρονου παγκόσμιου κινηματογράφου αλλά και του παλαιότερου, με στόχο πάντα την επαφή των πολιτών με την κινηματογραφική τέχνη, την ψυχαγωγία και εν γένει την πνευματική και ψυχική καλλιέργεια των πολιτών.

Επιπλέον σε συνεργασία με τα σχολεία κάθε βαθμίδας της περιοχής, προβάλλονται ταινίες παιδαγωγικού περιεχομένου με σκοπό την ψυχαγωγία, την πνευματική μόρφωση και την διαπαιδαγώγηση των παιδιών.

Λειτουργία Ωδείου

Σκοπός της λειτουργίας του είναι η διάδοση του μουσικού – καλλιτεχνικού πνεύματος που στοχεύει στην πνευματική αγωγή των κατοίκων της πόλης και της ευρύτερης περιοχής της. Στη λειτουργία του ωδείου προβλέπεται η διοργάνωση τμημάτων φιλαρμονικής. Επίσης προβλέπεται η λειτουργία και διοργάνωση τμημάτων μουσικής εκπαίδευσης μαθητών, σε διάφορα μουσικά όργανα με παράλληλη θεωρητική κατάρτιση. Η συγκεκριμένη εκπαίδευση παρέχεται από άρτια καταρτισμένους δασκάλους μουσικής που διαθέτουν την απαραίτητη διδακτική εμπειρία.

Επίσης προβλέπονται λειτουργίες που σχετίζονται με την επιμέλεια για το πρόγραμμα μαθημάτων, το εκπαιδευτικό υλικό, την καταλληλότητα των χώρων εκμάθησης και την διεκπεραίωση οποιουδήποτε διοικητικο-οικονομικού θέματος (γραμματειακή υποστήριξη, προβολή δραστηριοτήτων κ.λ.π) το οποίο διενεργείται αποκλειστικά για την επίτευξη των σκοπών της λειτουργίας του Ωδείου.

Στη Δημοτική Ενότητα Γρεβενών δραστηριοποιούνται αρκετοί πολιτιστικοί σύλλογοι, που διοργανώνουν εκδηλώσεις με στόχο την διατήρηση των ηθών, των εθίμων και των παραδόσεων του τόπου.

Συγκεκριμένα αναφέρονται ανά Τοπική Κοινότητα :

- Άγιοι Θεόδωροι

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αγίων Θεοδώρων «Η Εργάνη», διοργανώνει εκδηλώσεις όπως τη «Γουρνοχαρά» τα Χριστούγεννα, «Φανό» και «Κούλουμα» τις Απόκριες και το Πάσχα λαϊκή βραδιά στο παλιό Δημοτικό Σχολείο του χωριού. Το καλοκαίρι «Αγιοθεοδώριτικο Αντάμωμα» και εκδήλωση στον εγκαταλελειμμένο οικισμό Διάκο – Γεωργίτσα.

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αιμιλιανού «Ο Εθνομάρτυς Αιμιλιανός» διοργανώνει στις 26 Δεκεμβρίου το έθιμο της «Γουρνοχαράς» και εκδηλώσεις το Πάσχα και του Προφήτη Ηλία. Στο Δεσπότη πανηγύρι στις 26 Ιουλίου και γουρνοχαρά τα Χριστούγεννα. Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ανθρακιάς την πρωτοχρονιά διοργανώνει τα «Ρογκατσάρια», τις απόκριες Φανό και Κούλουμα, το Πάσχα «Λαζαρίνες» και πασχαλιάτικα τραγούδια στην πλατεία του χωριού, το δεκαπεντάγουστο το μεγάλο πανηγύρι και τα Χριστούγεννα «Γουρνοχαρά».

- Αμυγδαλιές

Την Πρωτοχρονιά αναβιώνουν από τον Πολιτιστικό Σύλλογο που διαθέτει χορευτικό και μουσικό τμήμα, τα "Ρογκατσάρια". Πρόκειται για παραδοσιακά κάλαντα, τα οποία τραγουδούν νέοι, ντυμένοι με παραδοσιακές στολές. Επίσης την Κυριακή των Απόκρεων αναβιώνει το έθιμο του «Φανού». Την Καθαρά Δευτέρα στο ύψωμα της Αγ. Βαρβάρας ακολουθεί ο διαγωνισμός του χαρταετού. Οι Αμυγδαλιές φημίζονται για τα νόστιμα κεράσια τους και μάλιστα τον Ιούνιο υπάρχει τριήμερη γιορτή κερασιού.

- Βατόλακκος

Εκδήλωση της αποκριάς με άναμμα «Φανού» ζωντανή μουσική και εδέσματα. Την Καθαρά Δευτέρα εκδήλωση στο χώρο «Πεύκα» με σαρακοστιανά εδέσματα. Εκδήλωση για τη γιορτή της γυναίκας στις 8 Μαρτίου και στις 24 Μαρτίου ετήσιος χωρός της νεολαίας. Στις 19 Μαΐου τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στο μνημείο για την γενοκτονία των Ποντίων. Το Δεκαπενταύγουστο τριήμερο πολιτιστικών εκδηλώσεων με παραδοσιακή μουσική και χορευτικά. Την παραμονή της πρωτοχρονιάς τοπικό έθιμο «Τα κοτσαμάνια»

στο χωριό, που ξεκινά την παραμονή και συνεχίζει ανήμερα, μετά τον εκκλησιασμό.

- Έλατος

Οι κάτοικοι γιορτάζουν τις Απόκριες αναβιώνοντας το έθιμο του Φανού, ενώ από την παραμονή του Προφήτη Ηλία (20/7) ξεκινά το γλέντι στην πλατεία του Έλατου.

- Καλόχι

Κούλουμα κάθε αποκριά, με παραδοσιακή φασολάδα, λαγάνες και άλλα σαρακοστιανά εδέσματα για 500 περίπου άτομα, με παραδοσιακούς τοπικούς χορούς και τραγούδια, ενώ ακολουθεί γλέντι με τοπικές ορχήστρες για τους παρευρισκόμενους. Η εκδήλωση διοργανώνεται στο χώρο του οικοπέδου του πρώην δημοτικού σχολείου Καλοχίου, όπου στεγάζονται και τα γραφεία του συλλόγου.

Εκδήλωση οργανώνεται κάθε χρόνο την παραμονή των γενεθλίων του Ιωάννου του Προδρόμου (24/06), με παραδοσιακά φαγητά, πίτες και άλλα τοπικά χειροποίητα εδέσματα από τις νοικοκυρές του χωριού, σε υπαίθριο χώρο του εξωκλήσιου (Αϊ

Γιάννης), συμμετέχοντας όλοι οι κατοικοδημότες του και μη του οικισμού. Η Εκδήλωση κλείνει με γλέντι με ορχήστρες του νομού.

- **Αγάπη**

Εκδήλωση **Αγάπες**, κάθε Πάσχα με παραδοσιακά φαγητά και κυρίως παραδοσιακές ποντιακές «λαγγίτες» που ετοιμάζουν οι γυναίκες του συλλόγου, σε υπαίθριο χώρο του οικισμού Αγάπης με την συμμετοχή των κατοικοδημοτών του χωριού και άλλων κατοίκων των όμορων οικισμών, σε κοινό τραπέζι και την συνοδεία ποντιακών τραγουδιών ενώ ακολουθεί και ποντιακό γλέντι με χορούς και τραγούδια.

Πανηγύρι κάθε χρόνο την παραμονή του εορτασμού της εκκλησίας του χωριού στις 02/05, με την συμμετοχή ορχήστρας, που ερμηνεύει ποντιακούς χορούς και τραγούδια για την ψυχαγωγία των συμμετεχόντων.

- **Μεγάλο Σειρήνι**

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος του Μεγάλου Σειρηνίου την Πρωτοχρονιά αναβιώνει το έθιμο των "Ρογκατσαρίων" και τις Απόκριες το έθιμο του "Φανού".

- **Κυρακαλή**

Ο Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Κυρακαλιωτών, πραγματοποιεί ετήσιο χορό κάθε καλοκαίρι, το έθιμο του «Φανού» τις Απόκριες και κάλαντα τα Χριστούγεννα. Σε αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου υπάρχει έκθεση παλαιών αντικειμένων.

- **Σύνδενδρο**

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Συνδένδρου, πραγματοποιεί αναβίωση του εθίμου της «Γουρνοχαράς» κάθε Δεκέμβριο, άναμμα «Φανού» τις απόκριες, «Κούλουμα» την Καθαρά Δευτέρα και τον Ιούλιο το πανηγύρι του χωριού.

- **Φελλί**

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Φελλίου διοργανώνει «Καρβανάλι» τις Απόκριες, Πασχαλινές εκδηλώσεις με χορό και τραγούδια, την Πρωτομαγιά τα «Κλήδωνα» Συνδένδρου και μουσικοχορευτική βραδιά το καλοκαίρι.

2.1.3.1.4.2 Δημοτική Ενότητα Βεντζίου

Στην δημοτική ενότητα Βεντζίου, σε θέματα πολιτιστικών υποδομών υπάρχει το Υπαίθριο Θέατρο Παλαιοχωρίου, η Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων στον οικισμό Κέντρου, που χρησιμοποιείται από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Κέντρου το ΒΕΝΤΖΙ, και η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων στον οικισμό Νησίου.

Στη Δημοτική Ενότητα Βεντζίου, αναφέρονται οι εξής πολιτιστικοί σύλλογοι και πολιτιστικές δραστηριότητες - ήθη/έθιμα :

Πολιτιστικός Σύλλογος Διπόρου

Στις 26 Δεκεμβρίου διοργανώνεται το έθιμο της «Τσιγαρίδας» προσφέροντας στους παρευρισκομένους φαγητό-ποτό-αναψυκτικό. Παράλληλα γίνεται η διανομή δώρων στα μικρά παιδιά.

Την Κυριακή του Πάσχα αναβιώνει το έθιμο «κυλίσματος του αυγού» καθώς και άλλα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

παραδοσιακά παιχνίδια, σε αυτά συμμετέχουν τα παιδιά στα οποία προσφέρονται γλυκά και αναψυκτικά.

Τη Λαμπροδευτέρα συγκεντρώνονται στο χώρο του σχολείου και πραγματοποιούν ένα γλέντι με ψητά, αναψυκτικά και ποτά.

Στις 16 Ιουλίου παραμονή του εορτασμού της Αγίας Μαρίας διοργανώνεται ο ετήσιος καλοκαιρινός χορός του Συλλόγου.

Πολιτιστικός Σύλλογος Εξάρχου « Ο ΜΠΟΥΡΙΝΟΣ »

Έκδοση ετήσιου περιοδικού ο Μπούρινος

Πολιτιστικός Σύλλογος Ιτέας

Τον Απρίλιο, αναβίωση του εθίμου «Λαζαρίνας» και αναβίωση του εθίμου κυλίσματος του αυγού την Κυριακή του Πάσχα

Την Πρωτομαγιά εκδήλωση με ορχήστρα

Τον Ιούνιο, φιλανθρωπική εκδήλωση για ιδρύματα (ρουχισμό-τρόφιμα)

Τον Ιούλιο, του Προφήτη Ηλία μετά τον εκκλησιασμό φαγητό στην πλατεία του χωριού

Τον Αύγουστο, Αντάμωμα

Τον Δεκέμβριο, γουρνοχαρά με ορχήστρα

Πολιτιστικός Σύλλογος Κέντρου «ΤΟ ΒΕΝΤΖΙ»

Πρωτοχρονιά με άφιξη του Αι-Βασίλη και εκδήλωση για τα παιδιά(χορός συλλόγου).

Αποκριές την Κυριακή με άναμμα φανού εδέσματα, μουσική και χορό. Την Καθαρά Δευτέρα νηστίσιμα εδέσματα (προσφορά συλλόγου) και πέταγμα χαρταετού καιρού επιτρέποντος.

Το Πάσχα διαγωνισμός τσουγκρίσματος αυγών και μουσική, χορός στον χώρο του συλλόγου.

19^η Μαΐου τρισάγιο και κατάθεση στεφανιών για την ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων.

Εβδομάδα εκδηλώσεων τον Αύγουστο με διαγωνισμό ζωγραφικής, σκάκι, τάβλι, πίνγκ πόνγκ, ποδοσφαιράκι. Αθλητικές εκδηλώσεις με αγώνες στίβου, ποδοσφαίρου και κεντρική εκδήλωση με χορευτικά και μουσικά συγκροτήματα.

Φθινόπωρο με δεντροφύτευση.

Χριστούγεννα με κάλαντα, εκδήλωση για τα παιδιά με μουσική και χορό.

Πολιτιστικός Σύλλογος Κνίδης «Η ΚΟΠΡΙΒΑ»

Ο Σύλλογος κάθε χρόνο παραμονή των Χριστουγέννων ψέλνει τα κάλαντα στα σπίτια του χωριού, αναβιώνει το έθιμο της γουρνοχαράς, την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας στην αίθουσα του Δημαρχείου.

Τις Αποκριές το άναμμα του φανού με προσφορά εδεσμάτων και την Καθαρά Δευτέρα πέταγμα του χαρταετού, προσφορά νηστίσιμων και παραδοσιακής φασολάδας.

Αναβίωση εθίμων στην εκκλησία του Προφήτη Ηλία (20 Ιουλίου) την ημέρα της γιορτής του και χορό στην πλατεία του χωριού

Πολιτιστικός Σύλλογος Μικροκλεισούρας «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»

Εκδηλώσεις της Αγίας Τριάδος, κοπή βασιλόπιτας, πανηγύρι στις 23^{ης} Ιουλίου με παραδοσιακά φαγητά. Καθαρά Δευτέρα με νηστίσιμα εδέσματα και πέταγμα χαρταετού.

Πολιτιστικός Σύλλογος Νησίου «ΤΑ ΟΚΤΩ ΒΡΑΧΙΑ»

Πανηγύρι την παραμονή του Δεκαπενταύγουστου στην πλατεία του χωριού. Αποκριές με άναμμα φανού, την Καθαρά Δευτέρα τραπέζι με νησίσια και πέταγμα του χαρταετού. Στολισμός του χωριού τις ημέρες των Χριστουγέννων. Δεντροφυτεύσεις, αθλητικές και γυμναστικές επιδείξεις, καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων και κοπή βασιλόπιτας,

Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιοχωριού «ΤΟ ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ»

- 1.Τις ημέρες των Χριστουγέννων ο σύλλογος πραγματοποιεί τη λεγόμενη Γουρνοχαρά.
- 2.Τις Αποκριές ανάβει τον καθιερωμένο φανό στην πλατεία του χωριού με συνοδεία από τοπικές ορχήστρες. Την Καθαρά Δευτέρα προσφέρει τα εδέσματα της ημέρας και διοργανώνει διαγωνισμό χαρταετού.
- 3.Το Σάββατο του Λαζάρου με τη βοήθεια των γυναικών του χωριού αφού γίνει το μάζεμα των Βαγίων στη συνέχεια τραγουδούν γύρω από την εκκλησία.
- 4.Στις 26 Ιουλίου Αγ.Παρασκευής προστάτιδας του χωριού διοργανώνεται τραπέζι στο προαύλιο της εκκλησίας και στη συνέχεια γίνεται παραδοσιακό γλέντι στην πλατεία του χωριού με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου.
- 5.Κάθε 3 (τρία) χρόνια στα μέσα του καλοκαιριού οργανώνει το μεγάλο αντάμωμα όλων των παλαιοχωριτών με τη συμμετοχή καλλιτεχνών (φέτος το αντάμωμα θα γίνει 25-26 Ιουλίου 2015).
- 6.Με πρωτοβουλία του Συλλόγου γίνονται αναπλάσεις, δενδροφυτεύσεις και καθαριότητες χώρων.

Πολιτιστικός Σύλλογος Πιστικού

Ο Σύλλογος κάθε χρόνο τις ημέρες των Χριστουγέννων κάνει το έθιμο της γουρνοχαράς και τσιγαρίδας, τις αποκριές το άναμμα του φανού με προσφορά εδεσμάτων κα ποτών, την ημέρα γιορτής του Αγίου Γεωργίου την αλλαγή των τσοπαναράιων και γιορτή προβατίνας με φαγητό και ποτά και το δεκαπενταύγουστο το πανηγύρι του χωριού.

Πολιτιστικός Σύλλογος Ποντινής

Κοπή Βασιλόπιτας και μετά γλέντι στην αίθουσα του συλλόγου.
Εορτασμός Απόκριων με χορό, φαγητό και ποτό και την Καθαρά Δευτέρα με νησίσια.
Πρωτομαγιά.
Ποντιακή βραδιά στην πλατεία του χωριού στις 25^η Ιουλίου παραμονή της Αγίας Παρασκευής.
Τα Χριστούγεννα στολισμός φάτνης και του χωριού. Γιορτή της τσιγαρίδας και κάλαντα.
Αγώνας ανώμαλου δρόμου 10 χιλιομέτρων, αθλοπαιδιές (παλαιά παιχνίδια), δενδροφυτεύσεις, θεατρική παράσταση, εκδρομές (μονοήμερη και διήμερη)

Πολιτιστικός Σύλλογος Πόρου

Στις 6 Ιανουαρίου το έθιμο του σταυρού. Στην εκκλησία μοιράζεται ένα κομμάτι πίτας σε κάθε οικογένεια στο οποίο υπάρχει ο σταυρός και ακολουθεί παραδοσιακό γλέντι που διοργανώνει ο σύλλογος στο καφενείο του χωριού προς τιμή του παλιού και του νέου τυχερού νονού.

Κυριακή της Αποκριάς διοργάνωση φανού-μαγειρέμα από τις γυναίκες του συλλόγου και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

αποκριάτικο ξεφάντωμα στ καφενείο του χωριού

Καθαρά Δευτέρα προσφορά λαγάνας-φασολάδας και νηστίσιμων εδεσμάτων και ακολουθεί πέταγμα του χαρταετού.

25 Μαρτίου μετά τη δοξολογία στην εκκλησία για τον εορτασμό της εθνικής μας εορτής ακολουθεί μια μικρή δεξίωση στο καφενείο του χωριού.

1^{ος} εθελοντικός καθαρισμός του χωριού (δρόμοι-πλατεία-εκκλησία-ράντισμα αγριόχορτων) καθαρισμός δασάκι Αγίου Αθανασίου-δασάκι Αγίας Τριάδος (ράντισμα παράσιτων-καθάρισμα αγριόχορτων)

Εορτασμός Πρωτομαγιάς στο ύψωμα Άγιος Αθανάσιος-Ταυτόχρονα λειτουργία στην εκκλησία του Αγίου Αθανασίου.

Τακτικό κόψιμο των χόρτων κατά την καλοκαιρινή περίοδο του χώρου της εκκλησίας που χρησιμοποιείται από τα παιδιά του χωριού σαν χώρος γηπέδου-παιδικής χαράς.

5 Ιουνίου συμμετέχοντας στον εορτασμό της παγκόσμιας ημέρας περιβάλλοντος υλοποίηση μιας εκδρομής με περιβαλλοντικό ενδιαφέρον.

Διοργάνωση λαϊκής βραδιάς στο καφενείο του χωριού κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

Διοργάνωση δυο(2) μονοήμερων εκδρομών στη θάλασσα (Δρέπανο-Λούτσα).

2^{ος} εθελοντικός γενικός καθαρισμός του χωριού μετά τον δεκαπενταύγουστο.

5 Σεπτεμβρίου συμμετοχή των μελών του συλλόγου στον εσπερινό κατά την παραμονή του πανηγυριού.

6 Σεπτεμβρίου ημέρα τοπικής πανήγυρης. Παράθεση μικρής δεξίωσης μετά το τέλος της εκκλησίας από το σύλλογο στο καφενείο του χωριού.

Διοργάνωση σεμιναρίων σε συνεργασία με το κέντρο δια βίου μάθησης.

Διοργάνωση μονοήμερης εκδρομής σε κάποια κοντινή περιοχή της χώρας μας με ενδιαφέρον ιστορικό, λαογραφικό, αρχαιολογικό κλπ.

28 Οκτωβρίου μετά τη δοξολογία στην εκκλησία για τον εορτασμό της εθνικής μας εορτής ακολουθεί μια μικρή δεξίωση στο καφενείο του χωριού.

Ενδιάμεσα των ημερών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς πραγματοποίηση «Γουρνοχαράς».

31 Δεκεμβρίου κάλαντα από τα μέλη του συλλόγου σε όλο το χωριό.

Πολιτιστικός Σύλλογος Σαρακήνας

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Σαρακήνας είναι ένας σύλλογος που μετρά πολυάριθμα μέλη. Αξιοσημείωτη είναι και πρέπει ιδιαίτερα να τονιστεί η ένθερμη συμμετοχή όλων ανεξαρτήτως των μελών της τόσο των παιδιών όσο και των ενηλίκων που με ώρες προσωπικής εργασίας φέρουν το πλέον ικανοποιητικό αποτέλεσμα σε οποιαδήποτε εκδήλωση και αν έχει λάβει χώρα μέχρι και σήμερα.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

Τα τελευταία 3 χρόνια διοργανώνεται μια εκδήλωση μοιράζοντας δώρα σ'όλα τα παιδιά του χωριού, ημερολόγια και βασιλόπιτες στα σπίτια των ηλικιωμένων που δεν μπορούν να συμμετέχουν στη γιορτή και ακολουθεί μικρό γλέντι στο πνευματικό κέντρο του χωριού με ποτό , φαγητό και χορό. Επίσης ο σύλλογος αναλαμβάνει το στολισμό του Χριστουγεννιάτικου δέντρου και το στόλισμα της πλατείας.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Κάθε χρόνο την Κυριακή της Αποκριάς γίνεται φανός έξω από το Πνευματικό κέντρο του χωριού, εκεί άνδρες και γυναίκες του συλλόγου τραγουδούν και χορεύουν παραδοσιακά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

αποκριάτικα τραγούδια, ακολουθεί ο διαγωνισμός για το καλύτερο καρναβάλι και στη συνέχεια διασκεδάζουν και χορεύουν υπό τους ήχους D.J.

ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αν ο καιρός το επιτρέπει διοργανώνεται στην περιοχή του Αγίου Αθανασίου μια γιορτή μοιράζοντας στα παιδιά χαρταετούς και παίρνουν μέρος μικροί και μεγάλοι σ' ένα πολύ ευχάριστο διαγωνισμό. Στη συνέχεια ο σύλλογος προσφέρει φασολάδα, λαγάνια, τουρσί, ελιές, χαλβά και κρασί σ' όλο τον κόσμο. Αν ο καιρός δεν είναι κατάλληλος η εκδήλωση γίνεται στο χώρο του πνευματικού Κέντρου.

ΠΑΣΧΑ

Τη Μεγάλη Εβδομάδα ο σύλλογος διοργανώνει κάποιες μικροεκδηλώσεις όπως είναι ο παραδοσιακός αγώνας ποδοσφαίρου ανάμεσα στους παλαίμαχους και τους νέους μοιράζοντας μπλούζες στους συμμετέχοντες.

Τη Μεγάλη Παρασκευή ο σύλλογος συμβάλει στο στόλισμα του επιταφίου. Την Κυριακή του Πάσχα συγκεντρώνονται οι κάτοικοι του χωριού μετά τη Δεύτερη Ανάσταση στην πλατεία όπου οι γυναίκες και τα κορίτσια του συλλόγου ντυμένες με την παραδοσιακή φορεσιά τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια. Ακολουθεί γλέντι με τοπική ορχήστρα με συμμετοχή όλων των κατοίκων.

ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Την Παρασκευή πριν τη μέρα του πανηγυριού διοργανώνεται λαϊκή βραδιά, μια βραδιά με πάρτυ νεολαίας και την παραμονή του πανηγυριού παραδοσιακή δημοτική βραδιά. (Όλες οι ετοιμασίες όπως και το ψήσιμο τα αναλαμβάνουν τα μέλη του συλλόγου, τα παιδιά του χωριού όπως και κάποιοι εκτός συμβουλίου με προσωπικό κόστος. Συγκινητική είναι η υπέρ προσπάθεια όλων για να παραμείνει ο τόπος γεμάτος κόσμο και ζωή).

Αξιοσημείωτο ν' αναφερθεί είναι ακόμη το γεγονός πως στη διάρκεια του Αυγούστου λειτουργεί «ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ» στον αύλειο χώρο του Δημ. Σχολείου όπου οι νεότεροι κάτοικοι και επισκέπτες παρακολουθούν ταινίες της αρεσκείας τους. Την εβδομάδα του Πανηγυριού με τη βοήθεια των νέων του χωριού διοργανώνονται πάρα πολλές εκδηλώσεις κάποιες από αυτές είναι: ποδοσφαιρικός αγώνας, αγώνας δρόμου, ποδηλατοδρομίες, τσουβαλοδρομίες, αγώνες μπάσκετ και διάφορα παραδοσιακά παλιά παιχνίδια (γκρέκ, τενεκέ, άρματα, φωτιά) καθώς ν' αναφερθεί τα παιδιά τα τελευταία χρόνια αναπαράγουν οι ίδιοι πολιτιστικό έργο παρουσιάζοντας θεατρική παράσταση.

Επίσης ο σύλλογος στα μέσα Αυγούστου διοργανώνει ημερήσια εκδρομή σε παραθαλάσσιες περιοχές με πολύ μεγάλη συμμετοχή. Μέρος του εισιτηρίου καλύπτει ο σύλλογος.

Φυσιολατρικός Σύλλογος «Γιαγκούλεια»

Κάθε χρόνο το Καλοκαίρι στον παραποτάμιο χώρο, στις όχθες του ποταμού Αλιάκμονα στο Νησί Γρεβενών γίνεται ένα τριήμερο εκδηλώσεων. Οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να κατασκηνώσουν για 3 ημέρες να παίξουν με παιχνίδια όπως τοξοβολία, beach volley, fly fox, πέρασμα του ποταμού με σχεδία, πισίνα, ψάρεμα και πεζοπορία. Τα βράδια διασκεδάζουν με τοπικά μουσικά σχήματα προσφέρονται ποντιακά εδέσματα, αριάνι.

2.1.3.1.4.3 Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών

Στη Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών, αναφέρονται οι ακόλουθες πολιτιστικές δραστηριότητες και ήθη/έθιμα ανά τοπική κοινότητα :

- Άγιος Γεώργιος

Πολιτιστικά ο Άγιος Γεώργιος είναι ένα πολύ δραστήριο χωριό. Διαθέτει συλλόγους που αναβιώνουν τοπικά έθιμα όπως το γάμο και το θέρος, Πνευματικό κέντρο, δανειστική βιβλιοθήκη και *Λαογραφικό Μουσείο*. Στις 17 Ιανουαρίου το Σωματείο Αδελφότητας των Απανταχού Αγιογεωργιτών "Ο Νεομάρτυς Άγιος Γεώργιος", οργανώνει γιορτή στη μνήμη του νεομάρτυρα. Τον Αύγουστο ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Γεωργίου διοργανώνει εκδηλώσεις που διαρκούν μέχρι και 7 ημέρες και περιλαμβάνουν μουσικά και θεατρικά προγράμματα, χορούς, ομιλίες, αθλητικούς αγώνες, εκθέσεις. Γλέντι γίνεται και την ημέρα της Αναλήψεως με παραδοσιακούς χορούς και ψητά αρνιά στα καφενεία του χωριού, όπου παίζουν τοπικές παραδοσιακές ορχήστρες.

- Μηλέα

Γλέντι γίνεται στο χωριό κάθε Πρωτοχρονιά, οπότε και αναβιώνουν τα Ρογκατσάρια

- Ταξιάρχης

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ταξιάρχη, την Πρωτοχρονιά αναβιώνει το έθιμο των «Ρωγκατσαριών», τις Απόκριες το έθιμο των «Φανών» και την Καθαρή Δευτέρα «Τα Κούλουμα». Το Πάσχα παραδοσιακά πασχαλιάτικα τραγούδια από τις γυναίκες του χωριού, αγώνες άλματος τριπλούν και κύλισμα αυγών. Την πρωτομαγιά ακδήλωση στο «Κρυοπήγαδο», όπου βρίσκεται το εναέριο πορθμείο πάνω από τον Αλιάκμονα. Στις 20 Ιουλίου του Προφήτη Ηλία η «γιορτή της προβατίνας» με παραδοσιακό γλέντι και προσφορά φαγητού. Τον Αύγουστο αντάμωμα Ταξιαρχιωτών. Στις 5 και 6 Σεπτεμβρίου διήμερο πανηγύρι της Ιεράς Μονής Ταξιαρχών. Κάθε Φθινόπωρο παραδοσιακό γλέντι με τοπικά εδέσματα. Τα Χριστούγεννα το έθιμο της «Γουρνοχαράς».

Βασικός στόχος του συλλόγου η ανασύλωση της Ιεράς Μονής Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Γλέντι στα καφενεία του χωριού στις 6 Σεπτεμβρίου καθώς και εκδηλώσεις που διοργανώνει ο δραστήριος Πολιτιστικός Σύλλογος την Πρωτοχρονιά, που περιλαμβάνουν την αναβίωση των Ρογκατσαριών, τις Απόκριες με την αναβίωση του Φανού αλλά και το Πάσχα.

Ιαματικές Πηγές του Δ.Δ. Κιβωτού

Εξαιρετικό πόλο τουριστικής προσέλκυσης στην περιοχή μπορούν να αποτελέσουν οι Ιαματικές Πηγές του Δ.Δ. Κιβωτού. Σύμφωνα με τις χημικές αναλύσεις, οι πηγές Κιβωτού ταυτοποιήθηκαν και το νερό χαρακτηρίζεται ως : Μετεωρικό, Ψυχρό, Οξυανθρακούχο, Χλωριούχο, Υδοθειούχο, Βρωμιούχο, Ασβεστιούχο, Μαγνησιούχο, Ολιγομεταλλικό, Υποτονικό, Ασθενώς Ραδιενεργό, Ιαματικό Νερό.

Οι ευεργετικές ιδιότητες των πηγών της Κιβωτού είναι ευρύτερα γνωστές τουλάχιστον εδώ και έναν αιώνα. Μαρτυρίες κατοίκων μας οδηγούν στην αρχή του

20ου αιώνα.

Η χρήση των ιαματικών νερών Κιβωτού γινόταν μέχρι πρόσφατα με τον παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή οι ασθενείς ζέσταιναν το νερό επί τόπου σε καζάνια και στη συνέχεια λούζονταν σε βαρέλια που έφερναν μαζί τους.

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας βρίσκεται στο χωριό Μηλιά της Δ.Ε. Ηρακλειωτών. Φιλοξενεί από το 1997 την παλαιοντολογική έκθεση σημαντικών και σπάνιων ευρημάτων που έχει φέρει στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη. Τα ευρήματα αυτά αποτελούνται από οστά τεράστιων ζώων που έζησαν πριν από 3 εκατομμύρια χρόνια στην περιοχή. Από τα σημαντικότερα κομμάτια της έκθεσης είναι δυο χαυλιόδοντες μήκους 4,40 περίπου μέτρων, τα σαγόνια και η άκρη του βραχίονα προβοσκίδας ζώου με ύψος 4,5 μέτρα και βάρους άνω των 12 τόνων. Η πρώτη ανασκαφή έγινε το 1992, ενώ ακολούθησαν κι άλλες το 1994 και το 1995, αποκαλύπτοντας τμήματα από τα εμπρόσθια πέλματα και τον σκελετό ελέφαντα ηλικίας 200.000 χρόνων, καθώς και δυο δόντια προϊστορικού βοοειδούς. Οι ανακαλύψεις αυτές κίνησαν το ενδιαφέρον της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας με αποτέλεσμα να συνεργαστούν στις ανασκαφές επιστήμονες από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Ρότερνταμ και του Πανεπιστημίου της Λυών έχοντας ως συνέπεια την εύρεση και άλλων τμημάτων του σκελετού προϊστορικών ζώων στις ανασκαφές που ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια. Η επίσημη ιστοσελίδα του Μουσείου δίνει χρήσιμες πληροφορίες για τα ωράτια λειτουργίας του.

Στην αίθουσα του Μουσείου, φιλοξενούνται εκτός των άλλων και οι μεγαλύτεροι χαυλιόδοντες μαστόδοντα στον κόσμο, μήκους πέντε μέτρων και τριών εκατοστών και ηλικίας τριών εκατομμυρίων χρόνων, οι οποίοι ανακαλύφθηκαν πριν ένα χρόνο στην περιοχή, ενώ με αναπαραστάσεις στους τοίχους οι επισκέπτες θα μπορούν να «μεταφερθούν» σε μια άλλη εποχή, όπου στην ευρύτερη περιοχή των Γρεβενών, ζούσαν αυτά τα μεγαθήρια προϊστορικά ζώα.

Λαογραφικό Μουσείο Αγίου Γεωργίου Γρεβενών

Στην Τ.Κ. Αγίου Γεωργίου της Δ.Ε. Ηρακλειωτών υπάρχει παλαιά διώροφη οικία, μαγειρείο, αχυρώνας, σταύλος και λοιπά κτίσματα κατασκευασμένα στις αρχές του 1800.

Στο αγροτοοικοδομικό αυτό συγκρότημα, που το ίδιο είναι ένα σοβαρό και μοναδικό στοιχείο παράδοσης και το τελευταίο απομεινάρι παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της εποχής του στην Τοπική Κοινότητα, στεγάζεται το Λαογραφικό Μουσείο.

Εκκλησιαστικά Μνημεία και το «Αέριο» στον Ταξιάρχη.

Ο Ναός του Αγίου Δημητρίου που κτίστηκε το 1610, η Μονή Ταξιάρχων που κτίστηκε το 1815 και έπαθε σημαντικές ζημιές από το σεισμό του 1995 και ο Άγιος Αθανάσιος (1860). Το «Αέριο» είναι μια εναέρια κατασκευή (πορθμείο) με την οποία γίνονταν διέλευση του ποταμού και κατασκευάστηκε το 1934.

Στη Δημοτική Ενότητα Ηρακλειωτών δραστηριοποιούνται οι εξής Πολιτιστικοί Σύλλογοι:

- ❖ «Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Αηδονιωτών «Η ΕΝΩΣΗ», που έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Δίπλα στο Κοινοτικό Κατάστημα διαθέτει υπαίθριο διαμορφωμένο χώρο με τραπεζοκαθίσματα – Τζάκι – Σκεπαστή Ψησταριά και πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις:

- 1).-Στις εορτές των Χριστουγέννων το έθιμο της «ΓΟΥΡΝΟΧΑΡΑΣ».
- 2).-Τον μήνα Ιούλιο το διαγωνισμό ψαρέματος στο ποτάμι «Πραμόριτσα»
- 3).-Την Γιορτή του Πανηγυριού στις 15 Αυγούστου.

- ❖ «Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Κληματακίου», που έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη

Στο κτίριο και στον αύλειο χώρο του αναπαλαιωμένου πέτρινου Δημοτικού Σχολείου πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις:

- 1).-Την Πρωτοχρονιά το έθιμο «ΡΟΥΓΚΑΤΣΑΡΙΑ»
- 2).-Τις Αποκριές τον «ΦΑΝΟ» και τα «ΚΟΥΛΟΥΜΑ»
- 3).-Την Γιορτή του Πανηγυριού στις 15 Αυγούστου

- ❖ «Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Γεωργίου»

Στην Τ.Κ. Αγίου Γεωργίου της Δ.Ε.: Ηρακλειωτών έχει την έδρα του ο ανωτέρω Σύλλογος. Στεγάζεται σε γραφεία του Κοινοτικού Καταστήματος. Αναπτύσσει διάφορες δραστηριότητες μέσα στο χρόνο στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου. Πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις

- 1).-Την Πρωτοχρονιά το έθιμο «ΡΟΥΓΚΑΤΣΑΡΙΑ», κοπή Βασιλόπιτας.
- 2).-Τις Αποκριές τον «ΦΑΝΟ», και τα «ΚΟΥΛΟΥΜΑ»
- 3).-Τις καθιερωμένες Πολιτιστικές Εκδηλώσεις του Αυγούστου
- 4).- Εκδίδει κάθε δίμηνο την εφημερίδα «ΕΛΙΜΕΙΑ»

- ❖ ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΓΙΟΡΓΙΤΩΝ « Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ »

Στην Τ.Κ. Αγίου Γεωργίου της Δ.Ε.: Ηρακλειωτών έχει την έδρα του το ανωτέρω Σωματείο. Στεγάζεται στο παραχωρημένο παλαιό Νηπιαγωγείο. Πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις:

1).- Την 16η και 17η Ιανουαρίου κάθε χρόνο τιμά την ετήσια μνήμη του Νεομάρτυρος Αγίου Γεωργίου, που γεννήθηκε στον Άγιο Γεώργιο (Τσούρχλι) Γρεβενών και μαρτύρησε στα Γιάννενα με τις καθιερωμένες από τον προπερασμένο αιώνα θρησκευτικές & πολιτιστικές εκδηλώσεις, που λαμβάνουν χώρα στην Τ.Κ. Αγίου Γεωργίου και στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου.

2).-Κατά τη διάρκεια τους έτους πραγματοποιεί προσκυνηματικές & ψυχαγωγικές εκδρομές σε διάφορα μέρη της Ελλάδας αλλά και του εξωτερικού, στις οποίες συμμετέχουν τόσα τα μέλη όσο και κάτοικοι των όμορων Τοπικών Κοινοτήτων.

- ❖ «Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κιβωτού»

Στην Τ.Κ. Κιβωτού της Δ.Ε.: Ηρακλειωτών έχει την έδρα του ο ανωτέρω Σύλλογος. Στεγάζεται σε γραφεία στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου. Διαθέτει επίσης υπαίθριο αμφιθέατρο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Αναπτύσσει διάφορες δραστηριότητες μέσα στο χρόνο στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου.

Πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις

- 1).-Στις 30 Δεκεμβρίου χριστουγεννιάτικη γιορτή για τα μικρά παιδιά (προσφορά δώρων).
- 2).-Τις Αποκριές την διοργάνωση της καθιερωμένης παρέλασης του «ΚΙΒΩΤΙΑΝΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ» - Διαγωνισμός για το καλύτερο καρναβάλι. «ΦΑΝΟ», και τα «ΚΟΥΛΟΥΜΑ».
- 3).-Την 19η Μαΐου γιορτή για την γενοκτονία των Ποντίων στο Χώρο της Πλατείας.
- 4).-Την 20η Ιουλίου αγώνες δρόμου «ΤΑ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΙΑ».
- 5).-Τις Πολιτιστικές Εκδηλώσεις την πρώτη Κυριακή του Αυγούστου

❖ «Εξωραϊστικός - Εκπολιτιστικός Σύλλογος Η ΝΕΑ ΜΗΛΙΑ»

Στην Τ.Κ. Μηλέας της Δ.Ε.: Ηρακλεωτών έχει την έδρα του ο ανωτέρω Σύλλογος.

Πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις

- 1).-Τις Αποκριές τον «ΦΑΝΟ».
- 2).-Το Αντάμωμα των απανταχού Μηλιωτών

❖ «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΗΛΙΑΣ»

Ενεργοποιείται με την προβολή των μοναδικών στον κόσμο παλαιοντολογικών ευρημάτων, τα οποία εκτίθενται στην αίθουσα του παλαιού Κοινοτικού Καταστήματος.

❖ Αθλητικός & Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυδένδρου – Κοκκινιάς Η «ΕΝΩΣΗ»

Στεγάζεται στην αίθουσα του Κοινοτικού Καταστήματος της Τ.Κ. Κοκκινιάς.

Πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις και στις δύο Τ.Κ. ΠΟΛΥΔΕΝΔΡΟΥ & ΚΟΚΚΙΝΙΑΣ.

- 1).-Την Πρωτοχρονιά το έθιμο «ΡΟΥΓΚΑΤΣΑΡΙΑ»
- 2).-Τις Αποκριές τον «ΦΑΝΟ»
- 3).-Τις Πολιτιστικές Εκδηλώσεις την περίοδο του καλοκαιριού

«Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Ταξιάρχη», που έχει έδρα την Τ.Κ.: ΤΑΞΙΑΡΧΗ

Στεγάζεται στην αίθουσα του Κοινοτικού Καταστήματος. Διαθέτει επίσης υπαίθριο αμφιθέατρο.

Πραγματοποιεί τις κάτωθι εκδηλώσεις

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ταξιάρχη, την Πρωτοχρονιά αναβιώνει το έθιμο των «Ρωγκατσαριών», τις Απόκριες το έθιμο των «Φανών» και την Καθαρή Δευτέρα «Τα Κούλουμα». Το Πάσχα παραδοσιακά πασχαλιάτικα τραγούδια από τις γυναίκες του χωριού, αγώνες άλματος τριπλούν και κύλισμα αυγών. Την πρωτομαγιά ακδήλωση στο «Κρυοπήγαδο», όπου βρίσκεται το εναέριο πορθμείο πάνω από τον Αλιάκμονα. Στις 20 Ιουλίου του Προφήτη Ηλία η «γιορτή της προβατίνας» με παραδοσιακό γλέντι και προσφορά φαγητού. Τον Αύγουστο αντάμωμα Ταξιαρχιωτών. Στις 5 και 6

Σεπτεμβρίου διήμερο πανηγύρι της Ιεράς Μονής Ταξιαρχών. Κάθε Φθινόπωρο παρδοσιακό γλέντι με τοπικά εδέσματα. Τα Χριστούγεννα το έθιμο της «Γουρνοχαράς».

Βασικός στόχος του συλλόγου η ανασύλωση της Ιεράς Μονής Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ.

2.1.3.1.4.4 Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά

Στη Δημοτική Ενότητα Αγίου Κοσμά, αναφέρονται οι ακόλουθες πολιτιστικές δραστηριότητες και ήθη/έθιμα ανά τοπική κοινότητα :

Τοπ.Κοινότητα Μεγάρου

- 1.-Πρωτοχρονιά έθιμο «Λοκατσιάρια» (Οργάνωση Αθλητικός Σύλλογος)
- 2.-Θεοφάνεια έθιμο «Εικονίσματα» (Οργάνωση Εκκλησία)
- 3.-Φανός τις απόκριες
- 4.-Κούλουμα Καθαρά Δευτέρα (Οργάνωση Πολιτιστικός Σύλλογος)
- 5.- Εννέα Μαΐου εκδήλωση στον Άγιο Χριστόφορο (Οργάνωση Εκκλησία)
- 6.-Καλοκαίρι ,ετήσιος χορός του Εκπολιτιστικού Συλλόγου-Αθλητικού Συλλόγου
- 7.-Δεκαπενταύγουστος Πανηγύρι του χωριού
- 8.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Τοπ.Κοινότητα Καληράχης

- 1.-Φανός τις απόκριες
- 2.-29 Ιουνίου έθιμο « Διάκληση » στο προαύλιο Ι.Ν. Αγίων Αποστόλων
- 3.-Πανηγύρι του χωριού στην Πλατεία του Χωριού
- 4.-Ετήσιος χορός του Εκπολιτιστικού Συλλόγου.
- 5.-Χριστούγεννα το έθιμο της «Γουρνοχαράς»

Τοπ.Κοινότητα Δασυλλίου

-Πανηγύρι στο χωριό της Αγίας Παρασκευής

Τοπ.Κοινότητα Τρικόρφου

-Πανηγύρι στο χωριό του Προφήτη Ηλία

Τοπ.Κοινότητα Καλλονής

- 1.-Πανηγύρι στο χωριό του Προφήτη Ηλία
- 2.-Χορός γυναικών το Καλοκαίρι στην πλατεία του χωριού
- 3.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Τοπ.Κοινότητα Οροπεδίου

- 1.-Πανηγύρι στο χωριό 6 Σεπτεμβρίου Σταυρού
- 2.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Τοπ. Κοινότητα Αγίου Κοσμά

- 1.-Απόκριες Φανός
- 2.-Καθαρά Δευτέρα Κούλουμα
- 3.-Πάσχα δεύτερη μέρα αποχαιρετισμός Πασχαλιάς
- 4.-Πανηγύρι στο χωριό 26-27 Ιουλίου
- 5.-Γιορτή του Αγίου Κοσμά 23-24 Αυγούστου
- 6.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Οικισμός Εκκλησιών

-Πανηγύρι του Αγίου Πνεύματος

Τοπ. Κοινότητα Κυδωνιών

- 1.-Απόκριες φανός
- 2.-Καθαρά Δευτέρα Κούλουμα-πέταμα χαρταετού
- 3.- Πανηγύρι στο χωριό τον Δεκαπενταύγουστο
- 4.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Οικισμός Λειψίου

- 1.-Απόκριες φανός
- 2.-Ετήσιος χορός Εκπολιτιστικών Συλλόγων
- 3.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Τοπ. Κοινότητα Κυπαρισσίου

- 1.-Γιορτή ψαριού στις 6 Αυγούστου
- 2.-Πανηγύρι τον Δεκαπενταύγουστο στο χωριό.
- 3.-Χριστούγεννα έθιμο «Γουρνοχαράς»

Λαογραφικά μουσεία

- 1.Τοπ. Κοινότητα Κυδωνιών, στεγάζεται στο παλαιό Δημοτικό σχολείο
- 2.Τοπ. Κοινότητα Αγίου Κοσμά, στεγάζεται στο παλαιό Δημοτικό σχολείο
- 3.Τοπ. Κοινότητα Κυπαρισσίου, στεγάζεται στο παλαιό Δημοτικό σχολείο

Αξιοθέατα

Αξιοθέατα ιδιαίτερου κάλους, από άποψη ιστορίας και επισκεψιμότητας στην περιφέρεια της Δημοτικής Ενότητας Αγίου Κοσμά μπορούν να θεωρηθούν :

- Το Δημοτικό Σχολείο Τρικόρφου
- Το Γεφύρι του Δασυλλίου
- Ο Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου στο Κυπαρίσσι
- Το Γεφύρι «Παπατάκη» στο Κυπαρίσσι
- Η εκκλησία του Αγίου Κοσμά στο ομώνυμο χωριό.
- Καθώς και οι άλλοι ναοί και τα Δημοτικά Σχολεία των Τοπ. Κοινοτήτων

2.1.3.1.4.5 Δημοτική Ενότητα Γόργιανης

Στη Δημοτική Ενότητα Γόργιανης, αναφέρονται οι ακόλουθες πολιτιστικές δραστηριότητες και ήθη/έθιμα ανά τοπική κοινότητα :

- Κηπουρειό

Στο Κηπουρειό κάθε χρόνο αναβιώνουν τα έθιμα του Φανού και του Καρναβαλιού. Επίσης του Αγ. Πνεύματος στην εκκλησία του Αγ. Αθανασίου στο δάσος της

Γόργιανης μαζεύεται κόσμος απ' όλο το νομό Γρεβενών. Μετά τη δοξολογία ψήνονται στο προαύλιο αρνιά και ακολουθούν χοροί και παραδοσιακή μουσική. Στην πλατεία του χωριού γίνεται τριήμερο πανηγύρι στις 25- 26 και 27 Ιουλίου, με ψητά αρνιά, δημοτική μουσική και χορούς

- Καλλιθέα

Ενδιαφέρουσα είναι η εκκλησία της Αγ. Παρασκευής 3-4 χλμ. από την Καλλιθέα προς την Κρασιά. Από εκεί ξεκινά το πανηγύρι για τη γιορτή της αγίας στις 26 Ιουλίου, με τους κατοίκους της γύρω περιοχής να ψήνουν αρνιά κατά παρέες, να τρώνε δωρεάν κριθαράκι από τα καζάνια και να χορεύουν ως το απόγευμα υπό τη συνοδεία μουσικών οργάνων έξω από την εκκλησία. Αργότερα το γλέντι συνεχίζεται στην πλατεία της Καλλιθέας, όπως και την επόμενη ημέρα (27/7) το απόγευμα.

- Κρασιά

Την Πρωτοχρονιά οι νέοι του χωριού ντύνονται με παραδοσιακές στολές και υπό τη συνοδεία μουσικών οργάνων επισκέπτονται τους εορτάζοντες, αναβιώνοντας έτσι τα Ρογκατσάρια. Ακολουθεί χορός και γλέντι μέχρι τις πρωινές ώρες στα καφενεία του χωριού. Την ημέρα του Πάσχα και τις δύο επόμενες ημέρες, πρωί και απόγευμα μετά τον εκκλησιασμό οι Κρασιώτες χορεύουν έξω από την εκκλησία. Το χωριό πανηγυρίζει το Δεκαπενταύγουστο με τριήμερο γλέντι. Τις 16 Αυγούστου γίνεται εκκλησιασμός και διάκλιση στον Αγ. Αθανάσιο, ενώ ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κρασιάς διοργανώνει το αντάμωμα και αναλαμβάνει να μαγειρέψει και διανέμει φαγητό δωρεάν στους παρευρισκόμενους. Ακολουθεί χορός γύρω από την εκκλησία

- Μικρολίβαδο

Κάθε Αύγουστο ο Πολιτιστικός Σύλλογος διοργανώνει την γιορτή φασολάδας

- Πηγαδίτσα

Στην Πηγαδίτσα, όπως και στα περισσότερα χωριά της περιοχής γιορτάζουν και γλεντάνε το Δεκαπενταύγουστο στην πλατεία του χωριού με δημοτική και ποντιακή μουσική

- Σιταράς

Στις 7 Ιουλίου, ημέρα που γιορτάζει η Αγ. Κυριακή, γίνεται εκκλησιασμός, ενώ το προηγούμενο βράδυ διεξάγεται γλέντι με χορούς και ζωντανή παραδοσιακή μουσική στο προαύλιο του κοινοτικού γραφείου

Μονή Γόργιανης

Η Μονή Γόργιανης χτίστηκε πριν από ένα αιώνα περίπου από κατοίκους του Κηπουρείου και αποτελείται από τον Ναό της Αγίας Τριάδας, ένα μικρό οίκημα που χρησιμοποιούνταν σαν κελί από τους εκάστοτε μοναχούς που ασκήτευαν στο μοναστήρι και από τον ξενώνα, που είναι ένα πέτρινο δώροφο σπίτι.

Το μοναστήρι με τα υπάρχοντα κτίσματα δεν αποτελεί κάτι το ιδιαίτερο που θα μπορούσε να γίνει πόλος έλξης των τουριστών στην περιοχή, με εξαίρεση ίσως την ημέρα που πανηγυρίζει, του Αγίου Πνεύματος. Όμως αυτό που εντυπωσιάζει τον επισκέπτη είναι τα καταπληκτικά δρυοδάση που το περιβάλλουν. Πρόκειται για ένα δάσος που άνετα θα μπορούσε να κηρυχθεί σαν μνημείο της φύσης, καθώς αποτελείται από βαλανιδιές μεγάλου ύψους – πράγμα σπάνιο για τα ελληνικά δεδομένα -, με διάσπαρτα άτομα άλλων πολυτίμων πλατυφύλλων.

Επίσης σημαντική είναι η αξία της περιοχής σαν οικοσύστημα, καθώς αποτελεί βιότοπο πολλών άγριων ζώων της πανίδας, όπως είναι η καφέ αρκούδα, το αγριογούρουνο και το ζαρκάδι.

Στο Δήμο Γόργιανης βρίσκονται 4 παλιά πέτρινα γεφύρια που έχουν χαρακτηριστεί σαν διατηρητέα μνημεία με την αριθ. ΥΠΠΟ / ΑΡΧ / Φ 36 / 29028 / 694 Απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και δημοσιεύθηκε στο τεύχος δεύτερο του 632 / 18 – 7 – 1995 Φ. Ε. Κ.

Τα **γεφύρια** αυτά είναι τα εξής:

1. Γέφυρα Σπανού: βρίσκεται πλάι του Επαρχιακού δρόμου Γρεβενών – Κρανιάς και στα διοικητικά όρια του Δημοτικού Διαμερίσματος Πηγαδίτσας. Είναι χτισμένο πάνω στην κοίτη του ποταμού Βενέτικου. Κατασκευάστηκε το 1846 και χρηματοδοτήθηκε η κατασκευή του από τον Μουσταφά Αγά ή Σπανό – το όνομα του οποίου φέρει και το γεφύρι – και βρίσκεται πάνω στον παλιό δρόμο που ένωνε τη Μακεδονία με την Ήπειρο (την επονομαζόμενη «Γιαννόστρατα»). Το γεφύρι έχει μήκος 85 μέτρα και πλάτος 3,60 μέτρα, ενώ το μεγαλύτερό του ύψος φτάνει τα 8 μέτρα. Πρόκειται για το μεγαλύτερο παλιό γεφύρι του Νομού Γρεβενών και αποτελείται από 5 τόξα. Πλάι του ο Σπανός είχε χτίσει χάνι που σκοπό είχε να εξυπηρετεί τους διαβάτες, μέρος δε των εσόδων χρησιμοποιούνταν για τη συντήρηση του γεφυριού. Επίσης δίπλα από το γεφύρι το 1954 βρέθηκε τάφος που πιθανολογείται ότι ήταν του Σπανού.
2. Γέφυρα Σταυροποτάμου: Βρίσκεται κοντά στη γέφυρα Σπανού και σε απόσταση 300 περίπου μέτρων απ' αυτή. Είναι χτισμένη πάνω στο Σταυροπόταμο, που είναι παραπόταμος του Βενέτικου ποταμού. Χτίστηκε κατά πάσα πιθανότητα την ίδια περίοδο με την γέφυρα του Σπανού και έχει τρεις καμάρες.
3. Γέφυρα Ματσαγκάνη: Πρόκειται για ένα μικρό γεφύρι που χτίστηκε γύρω στα 1850. Βρίσκεται πάνω στις πηγές του Βενέτικου ποταμού και λίγο πριν από την Κρανιά, πλάι στον Επαρχιακό δρόμο Γρεβενών – Κρανιάς. Χτίστηκε γύρω στα 1850 και είναι μονότοξο.
4. Γέφυρα Σταμπέκη: Βρίσκεται αμέσως μετά την Κρανιά και γεφυρώνει το ρέμα Πέρασμα, που έρχεται από τη Μηλιά Ιωαννίνων και συμβάλλει στο Βενέτικο, εξυπηρετώντας την περιοχή της Κρανιάς προς το Μικρολίβαδο. Είναι μονότοξο και κατασκευάστηκε το 1850 περίπου.

Στη Δημοτική Ενότητα Γόργιανης δραστηριοποιούνται οι εξής Πολιτιστικοί Σύλλογοι:

1. Πολιτιστικός Σύλλογος Κηπουρείου.
2. Πολιτιστικός Σύλλογος Κρανιάς
3. Πολιτιστικός Σύλλογος Κρανιωτών Τρικάλων
4. Πολιτιστικός Σύλλογος Κρανιωτών Αθηνών
5. Πολιτιστικός Σύλλογος Κρανιωτών Θεσσαλονίκης
6. Πολιτιστικός Σύλλογος Μικρολιβάδου
7. Πολιτιστικός Σύλλογος Καλλιθέας
8. Πολιτιστικός Σύλλογος Πριονίων
9. Πολιτιστικός Σύλλογος Πηγαδίτσας

Επίσης στην Κρανιά λειτουργεί και ο Αθλητικός Σύλλογος «Μπάλτσες» Κρανιάς.

2.1.3.1.4.6 Δημοτική Ενότητα Θεόδωρου Ζιάκα

Στη Δημοτική Ενότητα Θεόδωτου Ζιάκα , αναφέρονται οι ακόλουθες πολιτιστικές δραστηριότητες και ήθη/έθιμα ανά τοπική κοινότητα :

- Αλατόπετρα

Στα όρια του χωριού με το Πολυνέρι βρίσκεται η εκκλησία της Αγ. Παρασκευής, όπου γίνεται εκκλησιασμός στις 26 Ιουλίου (ημέρα που τιμάται η αγία), διάκλιση, δωρεάν διανομή φαγητού στους παρευρισκόμενους από τον πολιτιστικό σύλλογο του χωριού (βραστή γίδα ή πρόβειο και γιαχνί) και ακολουθεί χορός και τραγούδι. Αναβιώνουν τα έθιμα Ρογκατσάρια την Πρωτοχρονιά και ο Φανός τις Απόκριες.

- Ζιάκας

Στις 15 Αυγούστου ετήσιος χορός με δημοτική ορχήστρα. Γουρνοχαρά τα Χριστούγεννα με τσιγαρίδες και κρασί Φανό τις Απόκριες με δωρεάν κρασί και μεζέδες.

- Περιβολάκι

Στις θέσεις Παρατσκό και Λίμνη σώζονται τα ερείπια παλιών εκκλησιών , ενώ μέσα στον οικισμό σε ωραία τοποθεσία βρίσκεται ο ναός του Προφήτη Ηλία, με τις παλιές εικόνες του. Στο προαύλιο αυτής της εκκλησίας γίνεται το πανηγύρι στις 20 Ιουλίου, με δωρεάν διανομή μαγειρεμένου φαγητού σε καζάνια.

- Κοσμάτι

Την παραμονή της Πρωτομαγιάς αναβιώνει στο χωριό το έθιμο του "Κλειδωνα". Οι γυναίκες λέγοντας τραγούδια του Κλειδωνα τοποθετούν δικά τους αντικείμενα (ασημένιο δαχτυλίδι ή σκουλαρίκι) μέσα σε μια κανάτα για 8 ημέρες και στη συνέχεια τα βγάζουν. Αν κάποιο αντικείμενο πρασινίσει, είναι κακός οιωνός αυτό για την κάτοχό του. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι διήμερες εκδηλώσεις που διοργανώνει ο Πολιτιστικός Σύλλογος της Κοινότητας το πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου, που περιλαμβάνουν χορό και γλέντι με παραδοσιακή μουσική.

- Λάβδας

Ο οικισμός διαθέτει Λαογραφική Συλλογή που λειτουργεί όλο το χρόνο, όπου μπορεί να δει κανείς εκθέματα που χρονολογούνται πριν το 1700.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Τις Απόκριες ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού αναβιώνει τα Ρογκατσάρια και το Φανό. Το μεγαλύτερο πανηγύρι της Λάβδας γίνεται στις 29 και 30 Ιουνίου στη μνήμη των Αγ. Αποστόλων. Μετά τον εκκλησιασμό στην ομώνυμη εκκλησία, στήνεται χορός έξω από την εκκλησία και το βράδυ γίνεται γλέντι στην πλατεία του χωριού, με δωρεάν διανομή γιαχνιού και ρυζιού στους παρευρισκόμενους από τα παραδοσιακά καζάνια. Πανηγύρι στις 20 Ιουλίου του Προφήτη Ηλία και το δεκαπενταύγουστο στην εκκλησία της Παναγίας, μετά από εκδήλωση που οργανώνει ο Σύλλογος, Μανιταρογιορτή τον Ιούνιο.

- Μαυραναίοι

Το Πάσχα χορός γύρω απ' όλα τα εξωκλήσια της περιοχής με πασχαλινά τραγούδια και την Κυριακή του Θωμά στην Αγ. Τριάδα του Μαυρονόρους και του Αγίου Πνεύματος μέσα στον οικισμό. Πανηγύρι των Μαυραναίων το βράδυ του Δεκαπενταύγουστου, με γλέντι στο προαύλιο του κοινοτικού γραφείου, υπό την συνοδεία παραδοσιακών οργάνων. Τα Χριστούγεννα εκδήλωση με τσιγαρίδες.

- Μοναχίτι

Τα Χριστούγεννα τσιγαρίδες και δωρεά κρασί. Στις 19,20 και 21 Ιουλίου γίνεται πανηγύρι με επίκεντρο τη γιορτή του Προφήτη Ηλία, με γλέντι και χορό στην πλατεία του χωριού, ενώ στον ίδιο χώρο το Σεπτέμβριο ο Πολιτιστικός Σύλλογος της κοινότητας διοργανώνει χορό και γλέντι με αφορμή το αντάμωμα των απανταχού Μοναχιτών.

- Πανόραμα

Πανηγύρι το Δεκαπενταύγουστο στο εξωκλήσι στη θέση "Βαρύ" και το Σεπτέμβριο με γλέντι στην πλατεία.

- Πολυνέρι

Στις 24 Ιουνίου γιορτάζονται τα "Κλήδωνα". Εκτός από το γλέντι στην πλατεία του χωριού, οι γυναίκες αναβιώνουν το ομώνυμο έθιμο. Εδώ δένουν στα χρυσαφικά τους γιαννάκια (λουλούδια) με κόκκινη κλωστή και τα τοποθετούν σε γκιούμια (δοχεία). Πανηγύρι της Αγ. Παρασκευής τον Ιούλιο με παραδοσιακό γλέντι στις ταβέρνες του χωριού με ζωντανή παραδοσιακή μουσική, εκκλησιασμό στην ομώνυμη εκκλησία και φαγητό.

Εκδήλωση στις 6 Αυγούστου ανήμερα της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα στο άλσος Ξούλα. Τα χριστούγεννα τσιγαρίδες και τις απόκριες Φανός.

- Πρόσβορο

Ετήσιος χορός την παραμονή του Δεκαπενταύγουστου. Εκδήλωση με τσιγαρίδες την παραμονή των Χριστουγέννων και πανηγύρι του Προφήτη Ηλία (20/7).

- Σπήλαιο

Εκδήλωση τον Ιούνιο στη μνήμη του Οπλαρχηγού Θεοδώρου Ζιάκα. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς τα παιδιά του χωριού γυρνάνε με κουδούνια, τραγουδώντας πρωτοχρονιάτικα τραγούδια. Ανήμερα την Πρωτοχρονιά μάλιστα, αναβιώνει το έθιμο της καμήλας: καρναβάλια γυρίζουν στο χωριό κουβαλώντας ένα ομοίωμα καμήλας και τραγουδάνε σκωπτικά τραγούδια. Τις Απόκριες συγκεντρώνονται όλοι στην εκκλησία,

γίνεται το συγχώρεμα των χωριανών και ακολουθεί χορός στην πλατεία. Αλλά και τις ημέρες του Πάσχα ως την Κυριακή του Θωμά γίνεται χορός κοντά στην εκκλησία με τραγούδια που λένε οι κάτοικοι, χωρίς μουσική. Την τρίτη ημέρα του Πάσχα γίνεται περιφορά της εικόνας από όλες τις εκκλησίες του χωριού. Οι κάτοικοι χορεύουν ακόμα την ημέρα της γιορτής της Ζωοδόχου Πηγής στη θέση Ραβιαννή στην Αγ. Παρασκευή, με το γεροντότερο και τον ιερέα του χωριού να σέρνουν το χορό. Εκείνη την ημέρα προσφέρεται δωρεάν κρέας από την κοινότητα.

Πανηγύρι του χωριού το Δεκαπενταύγουστο και διαρκεί ένα τριήμερο. Κάθε βράδυ γίνεται χορός και γλέντι ως το πρωί με ζωντανή παραδοσιακή μουσική στην πλατεία του Σπηλαιού και τη συμμετοχή πολλών επισκεπτών. Αναβιώνει το έθιμο του Φανού, ενώ ψάλλονται Χριστιανικά τραγούδια ταυτόχρονα με σατιρικά και προσφέρεται δωρεάν κρασί και παραδοσιακή κουλούρα.

- Τρίκωμο

Το τελευταίο Σαββατοκύριακο του Αυγούστου γίνεται στο προαύλιο του Δημοτικού Σχολείου Τρικώμου τριήμερη γιορτή κρασιού, στην οποία συμμετέχουν χορευτικά συγκροτήματα και διανέμεται δωρεάν ντόπιο κρασί. Το Πάσχα και στη γιορτή του Αγ. Γεωργίου οι κάτοικοι του Τρικώμου χορεύουν και τραγουδάνε έξω από την εκκλησία μετά τον εκκλησιασμό.

Μουσείο Μανιταριών στη Λάβδα

Στο χώρο του μουσείου εκτίθενται όλα τα είδη μανιταριών του νομού και δίνονται όλες οι πληροφορίες για αυτά με έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό. Όπως αναφέρει στην ιστοσελίδα του ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λαβδανιωτών «Η Λάβδα», που επιμελήθηκε την πρωτοβουλία, με την ίδρυση του μουσείου επιδιώκεται η αναβάθμιση του χωριού αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Ανασκαφή στο Καστρί

Η αποκάλυψη μιας κλασικής οχυρωμένης πόλης στο Καστρί Πολυερίου -Αλατόπετρας του δήμου Θ. Ζιάκα Γρεβενών, δηλ. στην βορειοανατολική Πίνδο αποτελεί μια σημαντική ένδειξη για τη ζωή και τον τρόπο ανάπτυξης της στις ορεινές περιοχές της Ελλάδος κατά την αρχαιότητα.

Η συστηματική ανασκαφική έρευνα στο Καστρί έφερε στο φως μεγάλα τμήματα της οχυρωμένης ακρόπολης της αρχαίας πόλης η οποία όπως αποδεικνύουν τα ευρήματα, έχει θρησκευτικό χαρακτήρα.

Παρά την εκτεταμένη καταστροφή που σημειώνεται στα λείψανα της ακρόπολης, τα νομίσματα, η χαρακτηριστική εισαγμένη και εγχώρια κεραμική, τα ποικίλα μετάλλια αντικείμενα, φανερώνουν μια οργανωμένη οικονομία και κατά συνέπεια οργανωμένη ζωή της πόλης.

Οι ανασκαφικές ενδείξεις και τα ευρήματα, τα αρχιτεκτονικά μέλη και τα νομίσματα χρονολογούν την αποκαλυφθείσα εγκατάσταση στο τέλος του 4ου/αρχές 3ου αι. π.Χ., ενώ η καταστροφή της ακρόπολης που πρέπει να υπήρξε βίαιη, τοποθετείται στα μέσα του 2ου αι. π.Χ. Το πλήθος των χάλκινων βελών και τα εκτεταμένα ίχνη

φωτιάς δηλώνουν ως αίτιο την πολεμική σύρραξη.

Είναι άγνωστο ακόμη το όνομα της πόλης καθώς και η θεότητα που λατρεύεται πάνω στην ακρόπολη. Ωστόσο τα αρχαιολογικά ευρήματα αλλά και οι τοπογραφικές – ιστορικές έρευνες που επιχειρεί η ομάδα των αρχαιολόγων του Πανεπιστημίου του Βόλου με επικεφαλής τον καθηγητή Ι. Πίκουλα, αποδεικνύουν ότι η πόλη αυτή βρίσκεται στο κέντρο σχεδόν της αρχαίας χώρας των Τυμφαίων καθώς ελέγχει τους δρόμους προς Ήπειρο, Μακεδονία και Θεσσαλία.

2.1.3.1.4.7 Δημοτική Ενότητα Αβδέλας

Τα πανηγύρια στην Αβδέλλα ξεκινάνε με τον εορτασμό του Αγ. Πνεύματος. Συνέχεια δίνεται στις 24 Ιουνίου με δοξολογία στην εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Με αφορμή τη γιορτή της Αγ. Παρασκευής, στις 25 και 26 Ιουλίου μετά τον εκκλησιασμό στήνεται χορός από τους άντρες και ακολουθούν και οι γυναίκες.

Τα Μανάκια είναι σταθερές ετήσιες εκδηλώσεις μοναδικές στα Γρεβενά, με εθνικό χαρακτήρα και με εμβέλεια που ξεπερνά τα όρια της περιοχής αναφοράς. Αποτελούν πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες από το σύνολο της ελληνικής επικράτειας και μπορούν να αναβαθμιστούν περισσότερο στα πλαίσια δημιουργίας ενός δικτύου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής.

Σήμερα υπάρχει μια αίθουσα που λειτουργεί ως μουσείο με μια συλλογή παλιών χρηστικών αντικειμένων και αρκετές φωτογραφίες των αδελφών Μανάκια. Ήδη υπάρχει μελέτη για τη δημιουργία του Μανάκειου Κέντρου. Εφόσον υλοποιηθεί η προηγούμενη πρόταση, θα χρειαστεί μεγάλος αγώνας για να αποκτηθεί και άλλο υλικό των αδελφών Μανάκια που βρίσκεται στα χέρια ιδιωτών αλλά και σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και την Ουνέσκο να επιδιωχτεί να παρθεί σε αντίγραφο το υλικό που υπάρχει στα Μπίτουλα.

Με τη δημιουργία του κέντρου θα μπορεί η Δ.Ε μετά από τις επαφές με το φεστιβάλ Ελληνικού κινηματογράφου να προσελκύσει το ενδιαφέρον των κινηματογραφιστών και να διεξάγει μια ημερίδα προφεστιβαλική ή μεταφεστιβαλική του φεστιβάλ Θεσσαλονίκης αφιερωμένη στους πρωτοπόρους του Βαλκανικού κινηματογράφου και της φωτογραφίας αδελφούς Μανάκια.

Κάθε καλοκαίρι οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που διεξάγονται στην Αβδέλλα είναι αφιερωμένες στους αδελφούς Μανάκια: Αντάμωμα Αβδελιωτών, Ημερίδες αφιερωμένες στον πολιτισμό των βλάχων, Αθλητικοί αγώνες, Εκθέσεις ζωγραφικής, Περιβαλλοντικές εκδηλώσεις.

Πολιτιστικοί σύλλογοι που δραστηριοποιούνται:

❖ Σύλλογος απανταχού Αβδελιωτών «Η ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ»

Ιδρύθηκε το έτος 1974 και διαθέτει χορευτικό συγκρότημα διαφορετικών ηλικιών με παραδοσιακές στολές. Δραστηριοποιείται με συμμετοχή στο πανελλήνιο Αντάμωνα Βλάχων και σε διάφορα συνέδρια Λαογραφίας και πολιτιστικού περιεχομένου. Διοργανώνει δένδροφυτεύσεις και εκδίδει περιοδικό.

2.1.3.1.4.8 Δημοτική Ενότητα Μεσολουριού

Τριήμερο πανηγύρι του Δεκαπενταύγουστου. Μετά τη δοξολογία στήνονται καζάνια που ονομάζονται "Γιάκλιση" και το φαγητό διανέμεται δωρεάν. Παραδοσιακό γλέντι ως το απόγευμα. Ψήνονται αρνιά στην αυλή κάθε σπιτιού και το γλέντι κορυφώνεται στην πλατεία. Εκκλησιασμός στον Αγ. Δημήτριο. Ακολουθεί χορός στην πλατεία του χωριού, όπου το βράδυ διεξάγεται το παραδοσιακό γλέντι.

2.1.3.1.4.9 Δημοτική Ενότητα Περιβολίου

Γιορτή του Προφήτη Ηλία στις 20 Ιουλίου. Μετά τη δοξολογία γίνεται δημοπράτηση της εικόνας. Αυτός που δίνει τη μεγαλύτερη προσφορά σέρνει το χορό μαζί με την οικογένειά του υπό τη συνοδεία μουσικών οργάνων και το ίδιο βράδυ διοργανώνεται γλέντι στα καφενεία του χωριού.

Πανηγύρι της Αγ. Παρασκευής. Δημοτική ορχήστρα και χορός στην πλατεία.

Στις 6 Αυγούστου (Μεταμόρφωση του Σωτήρα) γίνεται δημοπράτηση εικόνας. Το Σαββατοκύριακο που προηγείται του Δεκαπενταύγουστου, ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού διοργανώνει εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν αγώνες ανωμάλου δρόμου για όλους, καθώς και διαγωνισμό ζωγραφικής για τα παιδιά. Κλήδωνα στις 22 Ιουνίου

Το μεγάλο πανηγύρι του χωριού γίνεται στις 8 Σεπτεμβρίου (Γέννηση της Θεοτόκου). Την παραμονή το βράδυ γίνεται στον Αγ. Γεώργιο εσπερινός, αρτοκλασία και παράκληση. Ακολουθεί η περιφορά της εικόνας του αγίου, ενώ οι εκκλησιάζοντες ακολουθούν με λάβαρα, κεριά και μικρές εικόνες τα παιδιά. Γίνεται λιτανεία και όλοι μαζί κάνουν 3 φορές το γύρο της εκκλησίας ψάλλοντας. Το πρωί γίνεται εκκλησιασμός και ύψωμα και η εκκλησία κάνει το τραπέζι στον πλειοδότη.

❖ Σύλλογος Περιβολιτών Νομού Μαγνησίας

Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1976 με έδρα την πόλη του Βελεστίου από Περιβολιώτες που κατοικούν μόνιμα τη Μαγνησία. Σήμερα τα μέλη του ανέρχονται σε 4000 και αποτελεί έναν από τους ζωντανότερους φορείς της παράδοσης και του πολιτισμού, όχι μόνο στη Μαγνησία αλλά και σε ολόκληρη την Ελλάδα. Διαθέτει χορευτικά τμήματα όλων των ηλικιών, τα οποία ξεπερνούν τα 100 άτομα, καθώς και χορωδία αποτελούμενη από 20 και πλέον άτομα. Σκοπός του συλλόγου είναι η ανάπτυξη και διατήρηση του δεσμού των καταγόμενων από το Περιβόλι μελών του, η διατήρηση και διάδοση της πλούσιας παράδοσης του Περιβολίου και γενικότερα η συμβολή του σε θέματα που αφορούν το Περιβόλι και τους Περιβολιώτες της Μαγνησίας.

❖ Σύλλογος Βλάχων Περιβολιωτών Ημαθίας

Ιδρύθηκε το 1997 από βλάχους Περιβολιώτες, κυρίως της κοινότητας παλαιού Σκυλιτσίου Ημαθίας, αλλά και από τα γειτονικά χωριά Διαβατό και Σταυρό Ημαθίας. Η έδρα του συλλόγου βρίσκεται στο παλαιό Σκυλίτσι. Σκοπός του συλλόγου είναι να συμβάλλει στη διατήρηση και διάδοση της παράδοσης, των εθίμων και όλης της πολιτιστικής κληρονομιάς των βλάχων Περιβολιωτών, με μαθήματα χορού και

χορευτικές εκδηλώσεις, γλέντια, επιμόρφωση των μελών του, εκδρομές, εκθέσεις κτλ

❖ Εξωραϊστικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Περιβολίου
Ιδρύθηκε το 1980. Σκοπός του συλλόγου είναι η επαφή και η επικοινωνία των μελών μεταξύ τους με σκοπό την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων και πνεύματος αλληλεγγύης.

2.1.3.1.4.10 Δημοτική Ενότητα Σαμαρίνας

Στις 26 Ιουλίου, της Αγ. Παρασκευής, γίνεται δοξολογία στο μοναστήρι με τη συμμετοχή πολύ κόσμου. Ακολουθεί ύψωμα στο προαύλιο και στη συνέχεια χορός. Την επομένη η εικόνα της Αγ. Παρασκευής μεταφέρεται στη Σαμαρίνα συνοδευόμενη από ανθρώπους της εκκλησίας. Οι Σαμαριναίοι την περιμένουν στην εκκλησία του Αγ. Αθανασίου και μόλις φθάσει, οδεύουν όλοι μαζί ψάλλοντας προς την πλατεία του χωριού. Εκεί γίνεται αγιασμός, προσκύνημα και δημοπράτηση της εικόνας. Όποιος προσφέρει το περισσότερο λάδι παίρνει για ένα βράδυ την εικόνα στο σπίτι του, ενώ την άλλη μέρα η εικόνα περιφέρεται σ' όλα τα σπίτια του χωριού.

Η γιορτή του Δεκαπενταύγουστου αποτελεί το "Πάσχα των Σαμαριναίων". Ξεκινά την ίδια ημέρα με εκκλησιασμό στη Μεγάλη Παναγία, με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου που έρχεται από πολλές περιοχές της Ελλάδας. Σ' όλο το χωριό ψήνονται αρνιά στις αυλές των σπιτιών. Στις 16 Αυγούστου ψάλλεται η θεία Λειτουργία και παρευρίσκονται ο Δεσπότης και οι Αρχές του νομού Γρεβενών. Ακολουθεί στο προαύλιο της εκκλησίας λαϊκός χορός, ο περίφημος " Τσιάτσιος" και στη συνέχεια γίνονται επισκέψεις στα σπίτια των εορταζόντων και εκδρομές στις γύρω περιοχές. Το ίδιο σκηνικό επαναλαμβάνεται και στις 17 Αυγούστου με τη συμμετοχή όμως λιγότερου κόσμου. Και τις τρεις ημέρες το γλέντι διεξάγεται τα βράδια στην πλατεία, με φαγοπότη και χορό ως το πρωί, υπό τη συνοδεία μουσικών παραδοσιακών συγκροτημάτων.

Στις 18 Αυγούστου γιορτάζει ο εκ Σαμαρίνης νεομάρτυρας Δημήτριος, με εκκλησιασμό στην ομώνυμη εκκλησία. Στις 19 του μήνα οι Σαμαριναίοι εκκλησιάζονται στην Ι.Μ. Αγ. Παρασκευής. Στην εκκλησία του Αγ. Κοσμά γίνεται η δοξολογία για τη γιορτή του Αγ. Κοσμά του Αιτωλού στις 24 Αυγούστου και ακολουθεί χορός στο προαύλιο.

Το τελευταίο πανηγύρι είναι στις 8 Σεπτεμβρίου, οπότε και γιορτάζεται το Γενέσιο της Θεοτόκου. Μετά τον εκκλησιασμό, αρχίζει χορός έξω από την εκκλησία με παραδοσιακά τραγούδια, ενώ με συνθηματικό σφύριγμα μπαίνουν στο χορό και μουσικά όργανα.

Το έθιμο του Κλείδωνα αναβιώνει στη Σαμαρίνα σε μια ακόμη παραλλαγή του. Στις 23 Ιουνίου το απόγευμα οι Σαμαριναίες στολίζουν ένα γκιούμι με λουλούδια και τοποθετούν μέσα τα δαχτυλίδια τους. Γεμίζουν το γκιούμι με νερό στη βρύση της Μεγάλης Παναγιάς και τραγουδώντας, υπό τη συνοδεία μουσικών παραδοσιακών οργάνων, κάνουν κύκλο τις βρύσες του χωριού, καταλήγοντας στην πλατεία, όπου συνεχίζουν το χορό. Την επομένη (24 Ιουνίου) το απόγευμα, ξεκινούν από το ίδιο σημείο και τραγουδώντας καταλήγουν στην πλατεία. Αδειάζουν το νερό από το

γκιούμι και βγάζουν τα δαχτυλίδια τους κάνοντας ευχές. Ακολουθεί γλέντι και χορός με τη συμμετοχή μόνο γυναικών .

2.1.3.1.4.11 Δημοτική Ενότητα Φιλιππίων

Τα πανηγύρια ξεκινάνε από την Κουρούνα και το εξωκλήσι του Προφήτη Ηλία στις 20 Ιουλίου, με δοξολογία και κατόπιν χορό με παραδοσιακά τραγούδια στην πλατεία του χωριού.

Την ημέρα του Δεκαπενταύγουστου γίνεται εκκλησιασμός στην εκκλησία της Παναγίας στην Κουρούνα και ακολουθεί δωρεάν διανομή φαγητού με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου και της κοινότητας. Στη συνέχεια στήνεται μικτός χορός, χωρίς ορχήστρα. Το ίδιο βράδυ γίνεται γλέντι στην πλατεία. Την επομένη 16/8 ο εκκλησιασμός γίνεται στην εκκλησία των Αγ. Κων/νου και Ελένης, με χορό μετά στο προαύλιο, ενώ η κοινότητα προσφέρει ξανά μεζέδες και ποτά. Από το μεσημέρι ως τις πρώτες βραδινές ώρες οι κάτοικοι του χωριού περιφέρονται από σπίτι σε σπίτι, συνοδευόμενοι από μουσικά όργανα. Το βράδυ το γλέντι διεξάγεται στην πλατεία πανηγύρι με χορό ως το πρωί, οπότε και γίνεται στις 17 /8 η εκδρομή στο Ασπροπήγαδο, στα σύνορα με το Μεσολούρι.

Το πανηγύρι αυτό παλιά, σύμφωνα με διηγήσεις των κατοίκων, γινόταν στις 21 Μαΐου, λόγω της απουσίας πολλών ανδρών του χωριού με τα μουλάρια σε δρομολόγια (κυρατζήδες) από τον Ιούνιο μέχρι και το χειμώνα.

Στις αρχές Αυγούστου ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού διοργανώνει το ετήσιο γλέντι με παραδοσιακά συγκροτήματα στην πλατεία των Φιλιππίων. Σερβίρονται δωρεάν φαγητά και παραδοσιακές πίτες που φτιάχνονται από τις γυναίκες του χωριού.

2.1.3.1.4.12 Δημοτική Ενότητα Δοτσικού

Πανηγύρι διεξάγεται στο Δοτσικό με την ευκαιρία της γιορτής της Αγ. Παρασκευής και είναι τριήμερο (26, 27, 28 Ιουλίου). Στις 26 γίνεται εκκλησιασμός και διάκλιση στην ομώνυμη εκκλησία. Ακολουθεί χορός γύρω από την εκκλησία, που τον σέρνει ο γεροντότερος του χωριού. Και τα τρία βράδια το γλέντι γίνεται στην πλατεία με χορούς και τραγούδια.

2.1.3.1.4.13 Δημοτική Ενότητα Σμιξής

Αξιοσημείωτη είναι η πολιτιστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στην περιοχή με εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα είτε με πρωτοβουλία και αρωγή του Δήμου Γρεβενών , είτε του Μορφωτικού και Λαογραφικού Συνδέσμου Σμιξιωτών «Η ΩΡΑΙΑ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ» καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως στα πλαίσια του εορτασμού του Δεκαπενταύγουστου , διατηρώντας και αναπτύσσοντας την παράδοση και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

κληρονομιά του τόπου μας και συμβάλλοντας στην προαγωγή δράσεων πολιτισμού. Ο Μορφωτικός και Λαογραφικός Σύνδεσμος Σμιξιωτών «Η ΩΡΑΙΑ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ», ιδρύθηκε το 1960 , απαριθμεί 600 περίπου ενεργά μέλη , διαθέτει χορευτικό συγκρότημα με μεγάλη ποικιλία παραδοσιακών στολών και εκδίδει τρίμηνη τοπική εφημερίδα με το διακριτικό τίτλο «Η ΣΜΙΞΗ».Οι δραστηριότητες του συνδέσμου περιλαμβάνουν την αναβίωση εθίμων συμβάλλοντας στη διοργάνωση των πανηγυριών καθώς κι άλλων εορταστικών εκδηλώσεων αλλά και εκδρομών. Επιπλέον με πρωτοβουλία του Συνδέσμου κάθε χρόνο στις 24 Ιουνίου διοργανώνεται γιορτή Κλείδωνα που περιλαμβάνει χορευτικές παραστάσεις με θέμα την αναβίωση του εν λόγω εθίμου . Στις 29 και 30 Ιουνίου γιορτάζουν οι Αγ. Απόστολοι . Ακολουθεί ο εορτασμός του Προφήτη Ηλία στις 20 Ιουλίου , ενώ μετά το πανηγύρι της Αγ. Παρασκευής , του Αγ. Παντελεήμονα και της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα (6 Αυγούστου).

Το Δεκαπενταύγουστο διοργανώνονται τα «ΣΜΙΞΙΩΤΙΚΑ» που περιλαμβάνουν πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων χορευτικές παραστάσεις , διαγωνισμό ζωγραφικής καθώς και αθλητικών (αγώνες δρόμου, άλματος εις τριπλούν, ποδοσφαίρου), όπως επίσης και στις 17 Αυγούστου διοργανώνεται το έθιμο του Νυφοδιαλέγματος.

Επιπροσθέτως στα πλαίσια του εθελοντισμού διοργανώνει «Ημέρες περιβάλλοντος» με εθελοντική συμμετοχή των δημοτών σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες καθώς και «Ημέρες Αιμοδοσίας» στα πλαίσια της κοινωνικής προσφοράς και αλληλεγγύης. Επίσης στην περιοχή έχει συσταθεί Βιοτεχνικός Σύλλογος που δραστηριοποιείται στην παραγωγή παραδοσιακών υφαντών , τα οποία στη συνέχεια πωλούνται σε επισκέπτες ή διοχετεύονται στην αγορά προσφέροντας επιπλέον εισόδημα στους κατοίκους της περιοχής αποτελώντας ταυτόχρονα προϊόν ιδιαίτερης πολιτιστικής σημασίας.

Τέλος στην περιοχή, λόγω και της γειτνίασης της με το Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας, δραστηριοποιείται ο Ελληνικός Χιονοδρομικός Σύλλογος Σμίξης Γρεβενών, προσφέροντας τη δυνατότητα σε όποιον ενδιαφέρεται για το συγκεκριμένο άθλημα να εγγραφεί και να συμμετέχει στα μαθήματα που γίνονται σε μια προσπάθεια να προωθηθεί η ενασχόληση των κατοίκων της περιοχής με τον αθλητισμό.

Στον πίνακα (βάσει του Εντύπου Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α) που ακολουθεί, αποτυπώνονται το πλήθος των πολιτιστικών υποδομών και το πλήθος των πολιτιστικών εκδηλώσεων που υλοποιούνται ανά δημοτική ενότητα. Ακόμη καταγράφονται οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι με αντικείμενο συναφές.

Πολιτιστική Υποδομή και Δραστηριότητες

Υποδομές - Χώροι - Δομές

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Πλήθος	Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3	Δ.Ε.4	Δ.Ε.5	Δ.Ε.6
Πλήθος							
Αρχαιολογικοί Χώροι	2				1	1	
Μουσεία	3				1	1	1
Πολιτιστικά Κέντρα	3	1			2		
Φιλαρμονική	1	1					
ΔΗΠΕΘΕ							
Δημοτικοί Κινηματογράφων	1	1					
Σχολές Χορού							
Ωδεία	1	1					
Πολιτιστικές Εκδηλώσεις							
	<i>Ονομασία</i>						
Εκδηλώσεις	Πολιτιστικές εκδηλώσεις στο υπαίθριο θέατρο «Καστράκι» το καλοκαίρι						
	«Αχίλλεια» την τελευταία εβδομάδα του Ιουνίου						
	Τις Αποκριές το έθιμο του «Φανού»						
	Το έθιμο «Ρουγκατσάρια»						
	«Τα Μανάκια» στην Αδέλλα						
	Στις 16 Αυγούστου ο λαϊκός χορός, " Τσιάτσιος" στη Σαμαρίνα						
	Το Δεκαπενταύγουστο «Σμιζιώτικα» στη Σμίξη						
	Αποκριάτικες εκδηλώσεις						
	Καρναβάλι της Κιβωτού Γρεβενών						
	Πανηγύρια σε όλα χωριά						
	Στις εορτές των Χριστουγέννων το έθιμο της «Γουρονοχαράς».						
Σύλλογοι							
1.	Πολιτιστικός Σύλλογος Αμυγδαλέων – Αμυγδαλιές						
2.	Πολιτιστικός Σύλλογος Μεγ.Σειρήνιου «Το Λειψοκούκι» - Μεγ. Σειρήνι						
3.	Πολιτιστικός Σύλλογος Μεγ.Σειρήνιου «Η Κούλια» - Μεγ. Σειρήνι						

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

4.	Πολιτιστικός Σύλλογος Γρεβενών «ΠΙΝΔΟΣ» - Γρεβενά
5.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βαροσίου Γρεβενών – Γρεβενά
6.	Φιλοπροοδευτικός Σύλλογος Απανταχού Ροδιωτών «Η Αδελφότης Άγιο Πνεύμα» - Ροδιά
7.	Σύλλογος Ποντίων & Μικρασιατών Γρεβενών – Γρεβενά
8.	Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Βατολάκκου – Βατόλλακος
9.	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγ.Θεοδώρων «Η Εργάνη» - Αγ.Θεόδωροι
10.	Φιλοπροοδευτικός Σύλλογος Μυρσίνης- Μυρσίνη
11.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Ελευθέρου «Άγιοι Ταξιάρχες» - Ελεύθερο
12.	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίου Κοσμά Γρεβενών «Ο Άγιος Αθανάσιος» - Άγιος Κοσμάς
13.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κιβωτού – Κιβωτός
14.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κηπουρείου – Κηπουρείο
15.	Εκπολιτιστικός Εξωραϊστικός Σύλλογος Καλοχιτών * Η Σκαμνιά * - Καλόχι
16.	Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Κυρακαλιωτών Γρεβενών - Κυρακαλή
17.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κέντρου Γρεβενών *Βέντζι* -Κέντρο
18.	Πολιτιστικός Σύλλογος Συνδένδρου -Σύνδενδρο
19.	Πολιτιστικός Σύλλογος Εργατικών Κατοικιών * Ο Αυγερινός* -Εργατικές Κατοικίες
20.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κάστρου * Άγιος Χαράλαμπος* -Κάστρο
21.	Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Κυρακαλιωτών Γρεβενών - Κυρακαλή
22.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Νησιού Γρεβενών * Τα οχτώ Βραχάκια* - Νησί
23.	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγάπης * Η Γαλιάννα* -Αγάπη
24.	Επιμορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πηγαδιτσιωτών Γρεβενών - Πηγαδίτσα
25.	Πολιτιστικός Σύλλογος Ποντινής Γρεβενών - Ποντινή
26.	Επιμορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πηγαδιτσιωτών Γρεβενών - Πηγαδίτσα
27.	Πολιτιστικός Σύλλογος Μικροκλεισούρας Γρεβενών * Αγία Τριάς* - Μικροκλεισούρα
28.	Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυνερίου - Πολυνέρι
29.	Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυνερίου - Πολυνέρι
30.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Φελλίου - Φελλί
31.	Φιλοπροοδευτικός Σύλλογος Απανταχού Τρικωμιωτών * Ο Άγιος Αθανάσιος* -Τρίκωμο
32.	Πολιτιστικός Σύλλογος Λαβδανιωτών *Η Λάβδα*- Λάβδα
33.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κνίδης -Κνίδη
34.	Σύλλογος Σαμαριναίων Γρεβενών *Η Κιούριστα* -Σαμαρίνα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

35.	Σύλλογος Περιβολιωτών Ν. Γρεβενών -Περιβόλι
36.	Μορφωτικός & Λαογραφικός Σύνδεσμος Σμιξιωτών * Η Ωραία Βασιλίτσα* -Σμίξη
37.	Σύλλογος Περιβολιωτών Ν. Γρεβενών -Περιβόλι
38.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κρανιας -Κρασιά
40.	Φιλοπροοδευτικός Σύλλογος των Απανταχού Φιλιππιωτών * Ο Άγιος Νικόλαος* -Φιλιππάιοι
41.	Μορφωτικός Σύλλογος Δοτσικού- Δοτσικό
42.	Πολιτιστικός Σύλλογος Δοξαρά Γρεβενών - Δοξαράς Γρεβενών
43.	Πολιτιστικός Σύλλογος Μεγαριωτών * Το Μέγαρον * - Μέγαρο Γρεβενών
44.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κρανιας
45.	Πολιτιστικός Σύλλογος Μικρολιβάδου
46.	Πολιτιστικός Σύλλογος Καλλιθέας
47.	Πολιτιστικός Σύλλογος Πριονίων

2.1.3.1.5 Αθλητικές Υποδομές και Δραστηριότητες

Για την εξυπηρέτηση των αθλητικών δραστηριοτήτων του πληθυσμού, λειτουργούν στο Δήμο Γρεβενών:

- Το Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο
- Το Κλειστό Γυμναστήριο του 1^{ου} Γυμνασίου
- Το Κλειστό Γυμναστήριο του 2^{ου} Γυμνασίου - 1^{ου} ΓΕΛ
- Το ΔΑΚ Γρεβενών (Δημοτικό Στάδιο)
- Δύο (2) γήπεδα της ΕΠΣ Γρεβενών
- Δέκα (10) γήπεδα ποδοσφαίρου 5Χ5 και
- Ένα (1) κλειστό κολυμβητήριο.
- Δεκαπεντά (17) γήπεδα ποδοσφαίρου στις περιφερειακές δημοτικές ενότητες, τα οποία εξυπηρετούν τις ανάγκες τοπικών συλλόγων.

Στο Δήμο δραστηριοποιούνται αθλητικά σωματεία, όπως :

- Φιλοπροοδευτικός Αθλητικός Σύλλογος (ΦΑΣ) Πυρσός Γρεβενών, με έτος ίδρυσης το 1927 και σημαντική παρουσία στον αθλητισμό της περιοχής (σημαντικότερη διάκριση η συμμετοχή του στο πρωτάθλημα της Β΄ Εθνικής τις περιόδους 1971-1973)
- Γυμναστικός Σύλλογος Γρεβενών, με έτος ίδρυσης το 1976 και σημαντικές διακρίσεις τόσο των τμημάτων βόλεϊ (ανδρών και γυναικών) όσο του τμήματος κλασικού αθλητισμού.
- Φιλαθλητικός Όμιλος (Φ.Ο.) Πρωτέας Γρεβενών, που διατηρεί τμήματα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

καλαθοσφαίρισης (μπάσκετ) όλων των ηλικιών και από τις τάξεις του αναδείχθηκαν πολλοί αθλητές.

- Α.Σ. Γρεβενών «Μέγας Αλέξανδρος», με έτος ίδρυσης το 1999 και βασική κατεύθυνση την προαγωγή και καλλιέργεια του αθλήματος τα κολύμβησης.
- Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Σύλλογος Γρεβενά Αεράτα
- Α.Σ. Αστέρας Γρεβενών (Βόλει)
- Δρομείς Υγείας Γρεβενών
- Κεραυνός Αγίου Γρεωργίου (Μπάσκετ)
- Α.Ε. Ποντίων Βατολάκκου
- Α.Ε. Κοκκινιάς – Πολυδένδρου
- Αλιάκμων Κιβωτού
- Α.Ο. Σειρήνα
- Άρης Μηλιάς
- ΑΦ.Σ. Αμυγδαλιάς
- Κεραυνός Μεγάρου
- Κτηνοτροφικός Αστέρας Καληράχης
- Δόξα Παλαιοχωρίου
- Α.Σ. Νεοχωρίου
- Π.Α.Ο. Τριφυλλιακός
- Ποντιακή Νεολαία Ποντινής

Ο Δήμος διαθέτει τα ακόλουθες αθλητικές υποδομές και επιτελεί τα ακόλουθες δραστηριότητες (βάσει του Εντύπου Ε3 του Οδηγού τα Ε.Ε.Τ.Α.Α)

Αθλητικές Υποδομές & Δραστηριότητες							
Αθλητικοί Χώροι							
	Πλήθος	Έκταση (τ.μ)					
Γήπεδα ποδοσφαίρου	20	110.000					
Κλειστά Γυμναστήρια	2	7.000					
Κολυμβητήρια	1	5.500					
Γήπεδα Τέννις	2	1.000					
Γήπεδα ποδοσφαίρου 5Χ5	10	10.000					
Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία							
1. Φιλοπροοδευτικός Αθλητικός Σύλλογος (ΦΑΣ) Πυρσός Γρεβενών							

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2.	Αθλητικός Σύλλογος Μέγας Αλέξανδρος
3.	Φ.Ο. Πρωτέας Γρεβενών
4.	Αθλητικός Σύλλογος Γρεβενά Αεράτα
5.	Γυμναστικός Σύλλογος Γρεβενών
6.	Αστέρας Γρεβενών
7.	Κεραυνός Αγίου Γεωργίου
8.	Α.Ε. Ποντίων Βατολάκκου
9.	Α.Ε. Κοκκινιάς – Πολυδένδρου
10.	Αλιάκμων Κιβωτού
11.	Α.Ο. Σειρήνα
12.	Άρης Μηλιάς
13.	ΑΦ.Σ. Αμυδαλιάς
14.	Κεραυνός Μεγάρου
15.	Κτηνοτροφικός Αστέρας Καληράχης
16.	Δόξα Παλαιοχωρίου
17.	Α.Σ. Νεοχωρίου
18.	Π.Α.Ο. Τριφυλλιακός
19.	Ποντιακή Νεολαία Ποντινής
20.	Ε.Π.Σ. Γρεβενών
21.	Δρομείς Υγείας Γρεβενών
Διοργανώσεις - Εκδηλώσεις - Αγώνες	
Αγώνες Ποδοσφαίρου	
Αγώνες Μπάσκετ	
Αγώνες Βόλεϋ	
Αγώνες Κολυμβητικοί	

2.1.3.1.6 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός»

Στην ενότητα που ακολουθεί περιγράφονται άλλα πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός».

Διασφάλιση επαρκών πόρων για την κοινωνική δράση

Το πρόβλημα της ανεπαρκούς χρηματοδότησης των ΟΤΑ στη χώρα μας είναι, ως γνωστό, πολύ ευρύτερο των διαθέσιμων πόρων για αυτοδιοικητικές κοινωνικές υπηρεσίες και των τρόπων που αυτοί χορηγούνται στους Δήμους. Απαριθμούνται ορισμένες πιθανές εναλλακτικές προς τη διασφάλιση επαρκών πόρων για κοινωνική δράση σε δύο κατευθύνσεις, την κρατική επιχορήγηση και τις πηγές πρόσθετων πόρων:

1. Διεκδικητικό πλαίσιο για τη διεύρυνση των πόρων για Κοινωνική Πολιτική σε ενωσιακό επίπεδο, από κοινού με τα συλλογικά όργανα των ΟΤΑ, αλλά και τα συλλογικά όργανα των χρηστών των υπηρεσιών αυτών όπως εθνικές ομοσπονδίες ΑμεΑ, γυναικείες οργανώσεις, ευρωπαϊκά συνδικάτα κ.λπ.

2. Διεκδικητικό πλαίσιο για τη διεύρυνση και τον εξορθολογισμό χορήγησης των πόρων της κρατικής επιχορήγησης, σε συνεργασία και πάλι με τους εθνικούς φορείς των χρηστών

3. Ανταποδοτικά έσοδα από επιλεγμένες ομάδες επαρκούς εισοδήματος,

4. Συνεργασία με ασφαλιστικά ταμεία για παροχή τιμολογούμενων υπηρεσιών τα έσοδα των οποίων θα επανεπενδύονται σε κοινωνικά προγράμματα

5. Συνεργασία με φορείς ιδιωτικής ασφάλισης κ.ά. για παροχή τιμολογούμενων υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας, συμβουλευτικής, κατάρτισης κ.λπ. τα έσοδα των οποίων θα επανεπενδύονται ομοίως σε κοινωνικά προγράμματα

Εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε αυτοδιοικητικό επίπεδο

Απαιτείται εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε αυτοδιοικητικό επίπεδο. Το πεδίο είναι παραγωγικά ιδιόμορφο έτσι ώστε για την αποτελεσματική διευθέτηση και διαχείρισή του να μην επαρκεί προσωπικό γενικών διοικητικών καθηκόντων. Η εξειδίκευση του προσωπικού θα πρέπει να καλύπτει:

- τόσο την κοινωνική διοίκηση
- όσο και την τεχνογνωσία «περιεχομένου».

Στην πρώτη κατηγορία εντάσσεται προσωπικό ειδικευμένο σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής τόσο από νομική όσο και από οικονομική προσέγγιση. Εντάσσεται επίσης προσωπικό ειδικευμένο στο μάνατζμεντ κοινωνικών υπηρεσιών.

Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται στελέχη όπως ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και κοινωνιολόγοι εξειδικευμένοι σε θέματα απεξάρτησης, συμβουλευτικής, μαθησιακών προβλημάτων κ.λπ. νοσηλευτές, βρεφονηπιοκόμοι και νηπιαγωγοί, ενδεχομένως γιατροί, κυρίως παθολόγοι και γενικής ιατρικής αλλά και ψυχίατροι, εργοθεραπευτές και λογοθεραπευτές κ.λπ.

Ειδικά για τη Κοινωφελή Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Γρεβενών, που εμπλέκεται στο σχεδιασμό το μεγαλύτερο τουλάχιστον μέρος του προσωπικού πρέπει να είναι αυξημένων προσόντων.

Δίκτυο μεταξύ των πολιτιστικών συλλόγων

Η συνεργασία των ιστορικών-λαογραφικών μουσείων και συλλόγων του Δήμου Γρεβενών μέσω της δημιουργίας ενός θεματικού δικτύου υποστήριξης με την ενεργή στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μπορεί και πρέπει να αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματική για την επίτευξη του σκοπού της ανάδειξης, της προβολής, της τεκμηρίωσης και της διάσωσης και διάδοσης της ιστορίας, της λαογραφίας και εν τέλει του πολιτισμού των επιμέρους περιοχών του Δήμου αλλά και του Νομού Γρεβενών συνολικά.

Η αποτελεσματικότητά στον τομέα του πολιτισμού επιβάλλει συνεργασίες σε όλα τα επίπεδα: διαδημοτικό και διαπεριφερειακό. Από την άλλη, η ευαισθησία υπαγορεύει σεβασμό στις ποικίλες πολιτιστικές εκφράσεις της περιοχής και ισόρροπη ανάπτυξη, διακύβευμα που επίσης περνάει μέσα από τη συνεργασία. Με άλλα λόγια, η συνεργασία και η δικτύωση δείχνει ευτυχώς να είναι μονόδρομος, που αν αξιοποιηθεί, θα υπάρξουν οφέλη σε όλα τα επίπεδα: πολιτισμός, κοινωνική συνοχή, οικονομία.

Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να διαφεύγει το γεγονός πως η τοπική ανάπτυξη αποτελείται από ένα σύνολο συνισταμένων, οι οποίες συμβάλουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Η πολιτιστική ανάπτυξη αποτελεί μια από αυτές και οφείλουμε να δείξουμε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την αποτελεσματική προώθησή της».

Δικτύωση και τη συνεργασία των φορέων του πολιτισμού του Νομού, οι οποίοι πλέον θα πρέπει να γίνουν πιο εξωστρεφείς και να αναζητήσουν μόνοι τους διόδους επικοινωνίας με «θεματικούς» εταίρους, προκειμένου να υλοποιήσουν έργα και δράσεις με διαρκή και αξιολογήσιμα αποτελέσματα, καινοτομικό πνεύμα και αναφορά σε ευρύτερα γεωγραφικά μεγέθη.

Οργάνωση και λειτουργία των Πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου

Η οργάνωση και η λειτουργία των πολιτιστικών συλλόγων θα είναι ένα από τα πλέον κρίσιμα σημεία της πολιτικής του Δήμου. Απέναντι τους πρέπει να διαμορφωθεί μια δυναμική πολιτική ενίσχυσης τους, που θα τους βοηθήσει να λειτουργήσουν συγκροτημένα και με προοπτική, ώστε να αναβαθμίσουν το παραγόμενο έργο τους. Οι σύλλογοι επιτελούν ένα πολύπλευρο έργο, αφού σε μια εποχή έντονων πολιτικών αλλά και πολιτισμικών αλλαγών, χαράζουν πολιτικές «αντίστασης».

Ανάπτυξη σύγχρονου Πολιτισμού

Πέρα από την Πολιτιστική Κληρονομιά, που παραδοσιακά συγκέντρωνε το ενδιαφέρον του κοινού, αλλά και τον κύριο όγκο των επενδύσεων, μετά τη δεκαετία του '60 και ο Σύγχρονος Πολιτισμός άρχισε να γνωρίζει αλματώδη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Το πεδίο του (σύγχρονου) Πολιτισμού γίνεται πλέον τομέας "αιχμής" της επιχειρηματικής δραστηριότητας και συντονίζεται με τις πρώτες ταχύτητες της διεθνούς οικονομίας. Οι επενδύσεις αφενός δημιουργούν υποδομές, αφετέρου συμπλέουν με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών δημιουργώντας αναπτυγμένες βιομηχανίες (π.χ. οπτικοακουστικά και μουσική). Στην Ελλάδα αντίστοιχα διακρίνεται μια τάση ανάπτυξης στη ζήτηση και προσφορά σύγχρονων πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών. Παρουσιάζονται εντούτοις σημαντικές ελλείψεις υποδομών, ιδιαίτερα στην περιφέρεια, καθώς το 60% των υποδομών βρίσκεται στα Μητροπολιτικά Κέντρα.

Ο Δήμος Γρεβενών θα πρέπει να έχει ως στόχο την αναβάθμιση των υποδομών σύγχρονου Πολιτισμού, ώστε αυτές να συγκλίνουν με τις αντίστοιχες υποδομές των άλλων Δήμων, την άμβλυνση των τοπικών ανισοτήτων στον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών και δικτύων, την ενίσχυση της προσφοράς πολιτιστικών υπηρεσιών και αγαθών με την ανάπτυξη και προώθηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Η ανάγκη για την υλοποίηση έργων με καινοτόμο χαρακτήρα σε τοπικό επίπεδο όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος για την αξιοποίηση και προώθηση πολιτιστικού και τουριστικού προϊόντος του Δήμου Γρεβενών, είναι αδιαμφισβήτητη τόσο στο επίπεδο της τοπικής ανάπτυξης όσο και στο πεδίο της διάσωσης και διάδοσης των ιστορικών και πολιτιστικών δεδομένων.

Παράλληλα ένα έργο ψηφιοποίησης των ιστορικών και πολιτιστικών δεδομένων του Δήμου Γρεβενών, με τον καινοτόμο χαρακτήρα του σε τοπικό επίπεδο, μέσω της συγκέντρωσης, καταγραφής και προβολής των προϊόντων, των πολιτιστικών δομών, των φορέων και θεσμών του Δήμου, μπορεί να συμβάλει στην ανάδειξη των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων και να αναδειχτεί σε πραγματικό συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής εφαρμογής.

Το έργο της ψηφιοποίησης των ιστορικών και πολιτιστικών δεδομένων θα ωφελήσει άμεσα τους δημότες και τους κατοίκους του Δήμου και του ευρύτερου πολεοδομικού συγκροτήματος που θα αποκτήσουν βελτιωμένη πρόσβαση στα προϊόντα των πολιτιστικών δομών, φορέων και θεσμών του Δήμου και ταυτόχρονα θα εξοικειωθούν με τη χρήση των νέων τεχνολογιών της κοινωνίας της πληροφορίας. Άμεσο όφελος θα προκύψει και από τη δημιουργία θέσης μερικής απασχόλησης με προοπτική μακρόχρονης διατήρησης.

Σημαντικά θα είναι όμως και τα έμμεσα οφέλη που θα προκύψουν από την υλοποίηση του έργου στο σύνολο της τοπικής οικονομίας από την αξιοποίηση και προώθηση του πολιτιστικού και τουριστικού προϊόντος

Στο πεδίο που ακολουθεί περιγράφονται άλλα πρόσθετα θέματα που αφορούν στο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός» (βάση του Εντύπου_Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Διασφάλιση επαρκών πόρων για την κοινωνική δράση
Εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε αυτοδιοικητικό επίπεδο
Δίκτυο μεταξύ των πολιτιστικών συλλόγων
Οργάνωση και λειτουργία των Πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου
Ανάπτυξη σύγχρονου Πολιτισμού

2.1.3.1.7 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός»

Ακολουθεί η περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός» (βάσει του Εντύπου Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών	1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας
	2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας
	3. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<p>ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας</p> <p>4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας</p> <p>5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούτων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων</p> <p>6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης</p> <p>7. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου</p> <p>8 Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής</p> <p>9. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο</p> <p>10. Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς</p> <p>11. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά</p> <p>12. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού</p> <p>13. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και χώρων άθλησης</p> <p>14. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων</p>
<p>Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αθλητισμού Δήμου Γρεβενών</p>	<p>1. Η υποστήριξη και η κοινωνική φροντίδα ατόμων τρίτης ηλικίας με την παροχή υπηρεσιών ιατροκοινωνικής προστασίας</p> <p>2. Η ανάπτυξη μελλοντικά δράσεων και υπηρεσιών που σχετίζονται με την οργάνωση δομών Βοήθειας στο Σπίτι</p> <p>3. Η οργάνωση βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών για την παροχή σύγχρονης προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης,</p>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<p>ψυχαγωγίας, διατροφής και φύλαξης βρεφών και νηπίων</p>
	<p>4. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης</p>
	<p>5. Η πληροφόρηση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των δημοτών για την δημιουργική και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων και προβλημάτων της σύγχρονης οικογένειας</p>
	<p>6. Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων. Ανάπτυξη προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Μέριμνα για την συντήρηση, βελτίωση, αποτελεσματική αξιοποίηση και εξοπλισμό όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων και υποδομών</p>
<p>Αυτοτελές τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Αθλητισμού</p>	<p>1. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας</p>
	<p>2. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετέχει σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών, και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που αφορούν την κοινωνική φροντίδα της οικογένειας, του παιδιού, των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία καθώς και ευπαθών κοινωνικών ομάδων</p>
	<p>3. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που αφορούν την κοινωνική φροντίδα της οικογένειας, του παιδιού, των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία καθώς και ευπαθών κοινωνικών ομάδων</p>
	<p>4. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη και φροντίδα της υγείας των δημοτών με την ίδρυση και λειτουργία εγκαταστάσεων για την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή της ψυχικής υγείας</p>
	<p>5. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην πρόληψη της παραβατικότητας στην περιοχή του Δήμου, με τη</p>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας
6.Μεριμνά για την προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών.
7.Συντονίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε τοπικό επίπεδο (πχ μέσω της εκπόνησης και περιοδικής αναπροσαρμογής ενός «Τοπικού Συμφώνου Κοινωνικής Πολιτικής»)
8.Λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου, οργάνωση Ιματιοθήκης, οργάνωση συσσιτίων
9.Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων Κοινωνικής Φροντίδας

2.1.3.2 Αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση και Πολιτισμός & Αθλητισμός»

Στην ενότητα αυτή γίνεται η αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου, στο θεματικό τομέα Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία & Δια Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός και εντοπίζονται Προβλήματα και Δυνατότητες, Ευκαιρίες και Κίνδυνοι ή Περιορισμοί. (βάση του Εντύπου Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Τομέας 1 Κοινωνική Πολιτική / Υγεία	<p align="center">Προβλήματα/ανάγκες</p> <ul style="list-style-type: none"> Μεγάλος αριθμός ηλικιωμένων κατοίκων στο σύνολο του δήμου, με αυξημένες απαιτήσεις ιατρικής φροντίδας Οι υποδομές και ο εξοπλισμός στα περιφερειακά ιατρεία χρίζουν περαιτέρω βελτίωσης Συμβάσεις ορισμένου χρόνου (αν όχι και έργου) αποτελούν στις πλείστες των 	<p align="center">Δυνατότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> Λειτουργία περιφερειακών ιατρείων στις περισσότερες Δημοτικές Ενότητες. Λειτουργία δομών «Βοήθεια στο Σπίτι» Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<p>περιπτώσεων το κύριο καθεστώς του υπηρετούντος εξειδικευμένου προσωπικού (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κ.λπ.) με αποτέλεσμα η δαμόκλειος σπάθη της ανανέωσης να παρεμποδίζει την ανάπτυξη, τη συνέχεια την πρωτοβουλία λειτουργώντας σαν αντικίνητρο για το ανθρώπινο δυναμικό σε έναν τομέα ιδιαζόντως ανθρωποκεντρικό και «εντάσεως εργασίας»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποσοτική και ποιοτική ανεπάρκεια του ανθρώπινου δυναμικού • Ανάγκη ολοκλήρωσης υποδομών προσβασιμότητας ΑμεΑ στα δημόσια κτίρια 	<p>ηλικιωμένων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Δυνατότητα εξυπηρέτησης όλων των ατόμων τρίτης ηλικίας με υπηρεσίες που βοηθούν στη δραστηριοποίησή τους, προκειμένου να παραμείνουν κοινωνικά και πολιτιστικά ενεργά άτομα • Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου • Ενισχυμένο και αποκεντρωμένο δίκτυο Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών, καθώς και δομών πρωτοβάθμιας Κοινωνικής Φροντίδας, με σκοπό κυρίως την πρόληψη εμφάνισης φαινόμενων κοινωνικού αποκλεισμού
	<p>Περιορισμοί</p>	<p>Ευκαιρίες</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση της αξίας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους τελικούς αποδέκτες λόγω αλλαγής των κοινωνικών και οικονομικών δεδομένων των αποδεκτών • Αύξηση του μέσου προσδόκιμου ζωής που συνεπάγεται αύξηση των ατόμων τρίτης ηλικίας • Ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό υγείας στο σύνολο των μονάδων υγείας της χώρας λόγω υπό-χρηματοδότησης • Αύξηση των αρμοδιοτήτων πρωτοβάθμιας υγείας των ΟΤΑ α' βαθμού, χωρίς αντίστοιχη παροχή επιπλέον χρηματοδότησης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υποβολή προτάσεων για ένταξη δράσεων ανάπτυξης πρωτοβάθμιας υγείας στο δήμο, στα Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» και «Υγεία-Πρόνοια» του ΕΣΠΑ • Συνεργασία με μέλη εθελοντικών οργανώσεων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (π.χ. Ερυθρός Σταυρός) για τη διοργάνωση προληπτικών δράσεων υγείας
<p>Τομέας 2 Πολιτισμός</p>	<p>Προβλήματα/ανάγκες</p>	<p>Δυνατότητες</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπαρκείς διαδικασίες συνεργασίας και δικτύωσης των Πολιτιστικών Συλλόγων της περιοχής • Ανεπαρκή αξιοποίηση του τοπικού πολιτιστικού προϊόντος 	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη προϋποθέσεων ανάπτυξης και προσέλκυσης επισκεπτών και τις τέσσερις εποχές του χρόνου (Εθνικός Δρυμός της Βάλιας Κάλντα, Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας, ποτάμια, βυζαντινές εκκλησίες κ.α) • Αξιοποίηση των σημαντικών αποθεμάτων αρχαιολογικού, ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής • Ύπαρξη πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος στη περιοχή • Ύπαρξη μεγάλου αριθμού δραστήριων συλλόγων και συνδέσμων καταγόμενων από την περιοχή, που διαμένουν μόνιμα σε μεγάλα αστικά κέντρα. • Πλούσια λαογραφική κληρονομιά (έθιμα, παραδόσεις) στη περιοχή

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

		<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη λαογραφικών Μουσείων στην περιοχή του Δήμου • Σημαντικά θρησκευτικά μνημεία • Ύπαρξη οικισμών ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Περικοπές πόρων της κεντρικής κυβέρνησης που αφορούν πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες των ΟΤΑ • Αυξημένη γραφειοκρατία και καθυστερήσεις στις εγκρίσεις δαπανών για πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς για την ανάδειξη και προβολή των αρχαιολογικών μνημείων της περιοχής • Αξιοποίηση προγραμμάτων χρηματοδότησης για την ανάδειξη και προβολή του πολιτιστικού προϊόντος • Αξιοποίηση Τ.Π.Ε. για την προβολή του πολιτιστικού προϊόντος
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Τομέας 3 Αθλητισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη συντήρησης και εκσυγχρονισμού υφιστάμενων αθλητικών υποδομών • Δημιουργία νέων εγκαταστάσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Η διεξαγωγή αγώνων, η διοργάνωση μεγάλων αθλητικών συναντήσεων (η υποστήριξη του μαζικού και σχολικού αθλητισμού και η υποστήριξη ψυχαγωγικών, και πολιτιστικών εκδηλώσεων • Η καλλιέργεια και ανάπτυξη αθλητικού πνεύματος σε μεγάλο τμήμα του πληθυσμού, από πολύ μικρές, μέχρι πολύ μεγάλες ηλικίες • Οι προοπτικές του Χιονοδρομικού Κέντρου Βασιλίτσας
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Περικοπές πόρων της κεντρικής κυβέρνησης που αφορούν πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες των ΟΤΑ • Καθυστερήσεις στις εγκρίσεις δαπανών για αθλητικές εκδηλώσεις • Οι τομείς της παιδείας και αθλητισμού δεν καλύπτονται επαρκώς από το τμήμα λόγω ελλειπούς στελέχωσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοδότηση δράσεων μαζικού αθλητισμού και αναβάθμισης αθλητικών υποδομών από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Τομέας 4 Παιδεία και Δια Βίου Μάθηση	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπάρκεια συμπληρωματικών υποδομών Α' βάθμιας και Β' βάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες τηρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές (υποδομές άθλησης, χώροι πολυ-δραστηριοτήτων κλπ). • Ανεπάρκεια υποδομών Α' βάθμιας και Β' βάθμιας εκπαίδευσης, για τη λειτουργία ολοήμερων σχολείων • Έλλειψη δομών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για ΑμεΑ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Δήμος Γρεβενών διαθέτει αξιόλογες εκπαιδευτικές υποδομές και δομές όλων των βαθμίδων • Η ύπαρξη παραρτήματος του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας • Λειτουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών ΑΜΕΑ • Λειτουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης • Λειτουργίας Θεάτρου – Κινηματογράφου • Λειτουργίας Δημοτικού Ωδείου
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμός των κρατικών δαπανών που παρέχονται στους ΟΤΑ για την παιδεία. • Καθυστερήσεις έργων που αφορούν 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση Τ.Π.Ε. για διοργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (e-learning). • Αξιοποίηση του Ε.Π. «Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση» που χρηματοδοτεί σχετικές

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<p>την αναβάθμιση των σχολικών μονάδων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεταφορά αρμοδιοτήτων σχετικών με την παιδεία στους ΟΤΑ α' βαθμού χωρίς την παροχή αντίστοιχης επιπλέον χρηματοδότησης 	<p>δραστηριότητες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προγράμματα αναβάθμισης σχολικών μονάδων
--	--	---

ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Τομέας Κοινωνικής Πολιτικής / Υγείας

Στο Δήμο Γρεβενών αναπτύχθηκαν προγράμματα κοινωνικών υπηρεσιών σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της κεντρικής διοίκησης. Παρέχει υπηρεσίες προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας αξιοποιώντας το πανελλαδικό πλαίσιο για τα ΚΑΠΗ και τα προγράμματα κατ' οίκον βοήθειας («Βοήθεια στο Σπίτι»). Παράλληλα παρέχει παιδαγωγικές υπηρεσίες προσχολικής και παιδικής ηλικίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες γίνεται προσπάθεια να καλύψουν επαρκώς ολόκληρο το Δήμο

- **Παιδικοί/ Βρεφονηπιακοί Σταθμοί**

Οι Παιδικοί/ Βρεφονηπιακοί Σταθμοί προσφέρουν κοινωνικό και παιδαγωγικό έργο. Κρίσιμο ζήτημα είναι η αύξηση των δαπανών για την κοινωνική μέριμνα και η κάλυψη όλων των εξόδων από τον κρατικό προϋπολογισμό, όπως επίσης της αύξησης του προσωπικού ώστε να ανταπεξέλθουν σε περίπτωση υπεράριθμων εγγραφών, στις στοιχειώδεις διδακτικές και παιδαγωγικές αρχές, αλλά και στις συνθήκες φύλαξης που πρέπει να υπάρχουν σε έναν βρεφονηπιακό σταθμό.

Άμεση ανάγκη κατάρτισης Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας και κάλυψη των θέσεων με προσωπικό σχετικό με τα παιδαγωγικά καθήκοντα.

Συνεχής επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού με σεμινάρια ώστε να βελτιώνεται συνεχώς το επίπεδο της επιστημονικής του κατάρτισης και άρα και οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους δημότες και τα παιδιά τους. Διαρκής ενημέρωση του προσωπικού των παιδικών σταθμών σε θέματα που άπτονται της σύγχρονης αγωγής, της υγιεινής διαβίωσης και ασφάλειας των παιδιών που φιλοξενούνται στους παιδικούς σταθμούς.

- **Εξασφάλιση απρόσκοπτης λειτουργίας των προγραμμάτων «Βοήθεια στο Σπίτι»**

Στις 31 Δεκεμβρίου 2015 λήγει η χρηματοδότησή του «Βοήθεια στο Σπίτι από το ΕΣΠΑ, με συνέπεια να είναι ορατός ο κίνδυνος ωφελούμενοι και εργαζόμενοι να βρεθούν πλέον «αβοήθητοι» και μετέωροι. Η ΚΕΔΕ πιέζει για συνέχιση λειτουργίας του υφιστάμενου προγράμματος και καθώς και για συνέχιση της εργασίας του υπάρχοντος προσωπικού, αλλά και να αποσαφηνιστεί άμεσα το θεσμικό πλαίσιο της διάδοχης μορφής του.

- **ΚΑΠΗ**

Στον Δήμο Γρεβενών λειτουργούν επτά (7) προγράμματα "Βοήθεια στο σπίτι", τα οποία δραστηριοποιούνται στις περιοχές του δήμου και βρίσκονται σε συνεργασία με τα 2 Κ.Α.Π.Η, αλλά και ευρύτερα τις υπόλοιπες υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας που λειτουργούν.

Σκοπό τους έχουν την παροχή οργανωμένης και συστηματικής πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας σε ηλικιωμένα και σε άτομα με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Έτσι προασπίζοντας τα ατομικά και κοινωνικά τους δικαιώματα εξασφαλίζεται η όσο το δυνατόν βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και η διαβίωση τους με αξιοπρέπεια και υγεία. Σκοπός του προγράμματος είναι η διασφάλιση και διατήρηση μιας καλής ποιότητας ζωής για τα ηλικιωμένα άτομα και η προσπάθεια βελτίωσης της στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον που έχουν τα ίδια επιλέξει να ζουν.

Στον κλάδο της δημόσιας υγείας, η περιοχή αντιμετωπίζει μια σειρά σοβαρών προβλημάτων, τα οποία δυστυχώς τείνουν να διογκώνονται, λόγω της έλλειψης πόρων. Οι λόγοι αυτής της εξέλιξης εντοπίζονται σε δύο κύριους παράγοντες, την γήρανση

του τοπικού πληθυσμού, δεδομένο που επιβαρύνει ιδιαίτερα όλες τις βαθμίδες υγείας αλλά και η έλλειψη πόρων, ή οποία έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση των υποδομών υγείας. Στο περιβάλλον αυτό, οι ΟΤΑ α' βαθμού, έχουν μάλλον περιορισμένο πεδίο παρέμβασης, με τις δράσεις πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και ενημέρωσης του πληθυσμού επί ιατρικών ζητημάτων να είναι οι πλέον ενδεδειγμένες, καθώς δεν απαιτούν υψηλά κονδύλια και παράλληλα περιλαμβάνονται στο πλέγμα των αρμοδιοτήτων τους.

Τομέας 3 Αθλητισμού

Με φορέα υλοποίησης το Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης Πολιτισμού και Αθλητισμού του Δήμου Γρεβενών , πραγματοποιούνται προγράμματα μαζικού αθλητισμού για διάφορες κατηγορίες πληθυσμού (παιδιά , νέοι , γυναίκες) που γνωρίζουν σημαντική αποδοχή και συμμετοχή. Στα πλαίσια της δράσης αυτής, κρίνεται απαραίτητη η συνέχιση των προγραμμάτων αυτών και η δημιουργία νέων δομών «αθλητισμού για όλους» , που σε αναβάθμιση των αθλητικών υποδομών και τη λειτουργία αθλητικών σωματείων της περιοχής, θα εξασφαλίζεται η εκγύμναση και η ψυχαγωγία όλων των κατοίκων του Δήμου Γρεβενών.

Σημείο αναφοράς για την αθλητική ανάπτυξη στην περιοχή αποτελεί το Εθνικό Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας που αποτελεί αν όχι το καλύτερο σίγουρα ένα από τα καλύτερα της Ελλάδος . Οι προοπτικές του Χιονοδρομικού Κέντρου Βασιλίτσας είναι τεράστιες και με τις κατάλληλες ενέργειες θα μπορούσε να καταστεί πόλος έλξης τουριστών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το χιονοδρομικό κέντρο απαρτίζεται από δύο τμήματα . Το επάνω τμήμα του χιονοδρομικού είναι το παλιότερο με τέσσερις συρόμενους αναβατήρες και έναν παιδικό ,ενώ το κάτω λειτούργησε για πρώτη φορά το 1994 και έχει πιο μεγάλες πίστες και πιο σύγχρονους αναβατήρες. Και οι δύο περιοχές όμως στερούνται σύγχρονων υποστηρικτικών υποδομών.

Τομέας 2 Πολιτισμού

Έλλειπής προβολή του τοπικού πολιτιστικού προϊόντος, το οποίο είναι ιδιαίτερα πλούσιο στην περιοχή (τοπικά ήθη και έθιμα λαογραφικά στοιχεία) και ανεπαρκής αξιοποίηση σημαντικών κειμηλίων. Επιπλέον, επισημαίνεται η έλλειψη πολιτιστικών εκδηλώσεων και χώρων ψυχαγωγίας, που απευθύνονται στις νεότερες ηλικίες.

Ο Δήμος και συνολικά ο Νομός Γρεβενών έχει όλες εκείνες τις δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης και προσέλκυσης επισκεπτών και τις τέσσερις εποχές του χρόνου (Εθνικός Δρυμός της Βάλιας Κάλντα, Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας, ποτάμια, βυζαντινές εκκλησίες κ.α) Ο Εθνικός Δρυμός Πίνδου (Βάλια Κάλντα) χαρακτηρίζεται μοναδικός από τους ειδικούς για το οικολογικό και ερευνητικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει. Συνδυάζει το αισθητικό τοπίο μεγάλης αξίας, το βιότοπο με μεγάλη ποικιλότητα της χλωρίδας και της πανίδας, την πολυποικίλη γεωμορφολογική σύνθεση και αισθητικότητα και μοναδικότητα σε εθνική και ευρωπαϊκή κλίμακα. Ο Εθνικός Δρυμός απέχει 50 km από την πόλη των Γρεβενών και βρίσκεται στο Νοτιοδυτικό μέρος του Νομού.

Στα θετικά στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης, είναι επίσης η λειτουργία μεγάλου αριθμού πολιτιστικών συλλόγων και λαογραφικών μουσείων σε ποικιλία επί μέρους πολιτιστικών θεμάτων (παραδοσιακούς χορούς, λαογραφική ιστορία, αναβίωση παλιών εθίμων) και ο πλούτος πολιτιστικών, αρχαιολογικών και θρησκευτικών μνημείων. Σε ότι αφορά τις μελλοντικές ευκαιρίες, η διοργάνωση ετήσιων πολιτιστικών γεγονότων με επίκεντρο τοπικά προϊόντα ή παραδόσεις και η αξιοποίηση Τ.Π.Ε. για την ψηφιοποίηση των συλλογών και των αρχείων που βρίσκονται στην κατοχή του δήμου αποτελούν τις βασικότερες προκλήσεις. Τέλος, σε ότι αφορά τις περιοριστικές συνθήκες, η αυξημένη γραφειοκρατία που υφίσταται στην έγκριση υλοποίησης πολιτιστικών εκδηλώσεων και η μείωση των πόρων που αφορούν πολιτιστικές δράσεις και δομές, κρίνονται ως οι πλέον σημαντικές.

Τομέας 4 Παιδείας και Δια Βίου μάθησης

Ο Δήμος Γρεβενών διαθέτει αξιόλογες εκπαιδευτικές υποδομές και δομές όλων των βαθμίδων. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ύπαρξη του παραρτήματος του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, το οποίο παρά τα προβλήματα με τον αριθμό σπουδαστών, συνεισφέρει καθοριστικά στην οικονομική και πνευματική ανάπτυξη του τόπου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Λειτουργεί ένα τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων με δύο εισαγωγικές κατευθύνσεις.

Οι εγκαταστάσεις του παραρτήματος περιλαμβάνουν σύγχρονες αίθουσες διδασκαλίας και εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς επίσης και βιβλιοθήκη.

Η περαιτέρω ανάπτυξη του είναι βέβαιο ότι θα μπορούσε να συμβάλλει στην ανάπτυξη της περιοχής.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τομέας Κοινωνικής Πολιτικής / Υγείας

- Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας
- Η βελτίωση των ιατρικών υπηρεσιών και τη διασύνδεση των προσφερόμενων υπηρεσιών των Κ.Α.Π.Η. με το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι"
- Εξασφάλιση χρηματοδότησης και η συνέχιση της δομής «Βοήθεια στο Σπίτι»
- Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

Τομέας Αθλητισμού

- Ενίσχυση υφιστάμενων αθλητικών υποδομών και κατασκευή νέων
- Επέκταση των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού

Τομέας Πολιτισμού

- Διαφοροποίηση και ταυτοποίηση του τουριστικού και πολιτιστικού προϊόντος, μέσω της αξιοποίησης των ποικίλων φυσικών και πολιτισμικών πόρων και της ανάπτυξης και προώθησης του θεματικού τουρισμού (αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, πολιτισμικός, θρησκευτικός, περιηγητικός κλπ. τουρισμός)
- Ανάδειξη του Δήμου σε «Πράσινο», με γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα ονομασίας προέλευσης ΠΟΠ
- Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, εντάσσοντας τες σε ένα πλαίσιο – πρότυπο τουριστικής και πολιτισμικής ανάπτυξης με βασικό άξονα την αειφορία
- Δημιουργία συνεργασιών σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και προώθηση του τουριστικού και πολιτισμικού προϊόντος του Δήμου Γρεβενών
- Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των τουριστικών και πολιτιστικών πόρων που αποτελούν τη βάση της τουριστικής ανάπτυξης του Δήμου Γρεβενών. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην προστασία και βιώσιμη αξιοποίηση των πλούσιων φυσικών και πολιτισμικών πόρων και στη βελτίωση των υφιστάμενων τουριστικών και πολιτισμικών υποδομών

Τομέας Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης

- Στον τομέα της παιδείας και δια βίου κατάρτισης -προς στιγμής-η παρεμβατική δυνατότητα των ΟΤΑ α΄ βαθμού είναι σχετικά περιορισμένη και τα βασικότερα προβλήματα, όπως και οι στρατηγικές αποφάσεις αφορούν φορείς της κεντρικής κυβέρνησης. Εξάρτηση αποτελούν οι παιδικό/βρεφονηπιακοί σταθμοί (οι οποίοι άλλωστε δεν αποτελούν αμιγή εκπαιδευτικό φορέα αλλά και φορέα κοινωνικής μέριμνας), στους οποίους η αυξανόμενη ζήτηση για τις υπηρεσίες τους, σε συνδυασμό με την έλλειψη πόρων, δημιουργεί προβλήματα.

2.1.4 Η Περιοχή του Δήμου και οι κάθετες Υπηρεσίες στο Θεματικό Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

2.1.4.1 Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου, στο Θεματικό Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

2.1.4.1.1 Απασχόληση

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας για το 1^ο τρίμηνο του έτους 2015 ανέρχεται σε ποσοστό στο 29 %

Την αντίστοιχη περίοδο του έτους 2014, η ανεργία ήταν στα επίπεδα του 28,4 %.

Στα ίδια επίπεδα περίπου κυμαίνεται η ανεργία και για το Δήμο Γρεβενών (30-32 %)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ (σύμφωνα με την απογραφή του 2011)									
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Σύνολο	Άρρενες				Θήλειες			
		Οικονομικά ενεργοί			Οικονομικά μη ενεργοί	Οικονομικά ενεργοί			Οικονομικά μη ενεργοί
		Απασχολούμενοι	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά		Απασχολούμενοι	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά	
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	17.610	3.148	563	238	5.414	2.150	291	217	5.589
ΑΒΔΕΛΛΑΣ	280	47	x	x	86	14	-	-	128
ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ	870	111	28	8	289	61	16	9	348
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	1.969	299	33	36	635	138	10	21	797
ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ	885	136	10	8	279	40	6	16	390
ΔΟΤΣΙΚΟΥ	39	11	x	-	5	x	-	-	15
ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ	1.890	299	26	55	563	137	6	31	773
Θ. ΖΙΑΚΑ	1.297	153	27	x	458	58	10	x	580
ΜΕΣΟΛΟΥΡΙΟΥ	33	4	-	x	14	x	-	-	11
ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	21	6	-	x	4	x	x	-	6
ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	378	95	6	6	101	34	3	-	133
ΣΜΙΞΗΣ	454	100	6	x	111	34	x	x	195
ΦΙΛΙΠΠΑΙΩΝ	179	32	3	x	51	20	x	x	70
ΣΥΝΟΛΑ	25.905	4.441	702	351	8.010	2.686	342	294	9.035

Πίνακας 4.1: Χαρακτηριστικά του μόνιμου πληθυσμού ως προς την απασχόληση Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Ως προς τους την τομεακή σύνθεση της απασχόλησης, ο Δήμος παρουσιάζει μεγάλη μεταστροφή στον τριτογενή τομέα (παροχή υπηρεσιών) με ποσοστό που ανέρχεται στο 64% του συνόλου των απασχολουμένων.

Στο δευτερογενή τομέα απασχόλησης (επεξεργασία – μεταποίηση προϊόντων) απασχολείται περίπου το 18 %.

Στο πρωτογενή τομέα (δηλ. στην παραγωγή πρώτων υλών, όπως γεωργία κτηνοτροφία κ.λ.π.) απασχολείται περίπου το 18 %

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Απασχολούμενοι	Τομέας απασχόλησης			
		Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δεν δηλώθηκε Τομέας
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	5.298	577	945	3.776	
ΑΒΔΕΛΛΑΣ	61	28	13	20	
ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ	172	64	33	75	
ΒΕΝΤΖΙΟΥ	437	180	88	169	
ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ	176	89	20	67	
ΔΟΤΣΙΚΟΥ	18	x	x	x	
ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ	436	205	55	176	
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ	211	58	37	116	
ΜΕΣΟΛΟΥΡΙΟΥ	7	-	x	x	
ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ	9	x	x	x	
ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	129	53	19	57	
ΣΜΙΞΗΣ	134	27	19	88	
ΦΙΛΙΠΠΑΙΩΝ	52	x	x	32	
ΣΥΝΟΛΑ	7.140	1.281	1.229	4.576	54

Πίνακας 4.2: Απασχολούμενοι ανά τομέα απασχόλησης Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΑΕΔ Γρεβενών, ο αριθμός των ανέργων για το έτος 2014 ανέρχονταν σε 1.671, αριθμός που το πρώτο τρίμηνο του 2015 αυξήθηκε σε 2.031. Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων είναι γυναίκες (περίπου 60%). Ανά ηλικιακή ομάδα υψηλότερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται στις ηλικίες 26-35 (περίπου 27%), ακολουθούν οι ηλικίες 36-45 (περίπου 24%), 46-55 (περίπου 21,5%), 19-25 (περίπου 16%) και 56+ (περίπου 11%)

Ανά επίπεδο εκπαίδευσης, οι περισσότεροι άνεργοι είναι δευτεροβάθμιας εκπ/σης (περίπου 29%), ακολουθούν οι πρωτοβάθμιας εκπ/σης (περίπου 24 %), οι τριτοβάθμιας εκπ/σης (περίπου 19 %), οι μεταδευτεροβάθμιας εκπ/σης (περίπου 11 %), ενώ εμφανίζεται και ένα ποσοστό ανέργων κατόχων μεταπτυχιακών τίτλων (περίπου 0,5 %)

Πηγή ΟΕΑΔ Γρεβενών

2.1.4.1.2 Αγροτική Δραστηριότητα

Η γεωργική εκμετάλλευση της περιοχής χαρακτηρίζεται από την επικράτηση της καλλιέργειας σιτηρών και ειδικότερα των χειμερινών σιτηρών, η οποία οφείλεται κυρίως στο χαμηλό ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων. Σημειώνεται ότι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις είναι ως επί το πλείστον ξηρικές.

Στο Δήμο Γρεβενών υπάρχουν 13 αρδευτικά με δυνατότητα να καλύψουν περίπου 3025.000 στρ. Η λειτουργία τους όμως είναι προβληματική και στην πραγματικότητα αρδεύεται κανονικά πολύ μικρότερη έκταση

Οι περισσότερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις βρίσκονται στα χαμηλά τμήματα της λεκάνης των Γρεβενών και στην κοιλάδα του Αλιάκμονα.

Σημαντική καλλιέργεια επίσης, κυρίως στην ορεινή ζώνη, είναι τα κτηνοτροφικά φυτά για τροφή των εκτρεφόμενων στην περιοχή ζώων. Οι υπόλοιπες εκτάσεις των καλλιεργειών και οι αντίστοιχες ποσότητες είναι πολύ μικρές, και καλύπτουν

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

προφανώς την ίδια κατανάλωση της περιοχής, χωρίς να μπορεί να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα της γεωργικής παραγωγής, αν και σε μερικά προϊόντα η συνολική παραγωγή της περιοχής αντιπροσωπεύει μεγάλο ποσοστό στο σύνολο του νομού.

ΕΙΔΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ		
Σιτηρά	250.000	στρέμματα
Κτηνοτροφικά φυτά	50.000	στρέμματα
Αμπέλια	2.300	στρέμματα
Κηπευτικά	1.000	στρέμματα

ΚΑΡΠΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ	
Κερασιές	26.500
Αμυγδαλιές	12.000
Καρυδιές	50.000
Μηλιές	13.000
Διάφορα καρποφόρα	8.000

2.1.4.1.3 Κτηνοτροφική Δραστηριότητα

Στις ημιορεινές περιοχές του Δήμου υπάρχει αναπτυγμένη κτηνοτροφία, με την οποία ασχολείται μεγάλο μέρος του πληθυσμού, που όμως ως επί το πλείστον βασίζεται στην εκτατική κτηνοτροφία με αποτέλεσμα τη χαμηλή παραγωγικότητα του κλάδου. Το γεγονός αυτό απομακρύνει τη νέα γενιά από την παραδοσιακή κτηνοτροφία. Η κτηνοτροφία είναι ανάγκη να αλλάξει μορφή να εκσυγχρονιστεί και να εισάγει τη νέα τεχνολογία.

Η κτηνοτροφία στο Νομό Γρεβενών αποδίδει σημαντική παραγωγή κυρίως σε γαλακτοκομικά προϊόντα και κρέας. Γενικά τα κτηνοτροφικά προϊόντα είναι καλής ποιότητας, χωρίς παρά πολύ μεγάλες αποδόσεις, λόγω των συνθηκών και της εκτροφής της κτηνοτροφίας (ορεινές βοσκές).

Πίνακας 1: Βασικότερα είδη ζωικού κεφαλαίου για το 2015

Είδος	Αριθμός
Αιγοπρόβατα	164.100 (εκ των οποίων 100.000 περίπου ανοίκουν σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους)
Βοοειδή	7.350 (εκ των οποίων 3.300 περίπου ανοίκουν σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους)
Χοιρινά	1.100
Ίπποι	466

Πηγή: Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης του Δήμου Γρεβενών 2015

Η διάρθρωση της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης στον νομό Γρεβενών παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα και αυτό που παρατηρούμε είναι μια ανισότητα στην σχέση εκτροφόμενων προβάτων με αυτήν των εκμεταλλεύσεων, συγκριτικά με τα αντίστοιχα των αιγών.

Πίνακας 1: Αριθμός εκμεταλλεύσεων ανά είδος ζωικού κεφαλαίου

Είδος	Αριθμός εκμεταλλεύσεων
εκμεταλλεύσεις με βοοειδή	106 (εκ των οποίων 36 μετακινούμενοι)
εκμεταλλεύσεις με αιγοπρόβατα	790 (εκ των οποίων 281 μετακινούμενοι)
εκμεταλλεύσεις με χοιρινά	20

Πηγή: Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης του Δήμου Γρεβενών 2015

Σημειώνεται ότι από το ως άνω καταγεγραμμένο ζωικού κεφαλαίου, στη δυτική περιοχή του Νομού και ειδικότερα στις ορεινές Κοινότητες της Πίνδου, που εγκαταλείπονται από τους κατοίκους τους κατά την χειμερινή περίοδο, υπάρχει ένας αξιόλογος αριθμός νομαδικών αιγοπροβάτων που διατρέφονται επί πεντάμηνο περίπου κατά την θερινή περίοδο στις εκεί βοσκές.

Μελισσοκομία

Η μελισσοκομία συναντάται σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα του Νομού. Συνολικά υπάρχουν 225 ενεργοί παραγωγοί που διαθέτουν 11.730 κυψέλες. Κατά τους θερινούς μήνες στο Νομό Γρεβενών φιλοξενούνται μελίτσια από άλλες περιοχές της Ελλάδας. Η μελισσοκομία αποτελεί περιορισμένη δραστηριότητα σε σύγκριση με το δυναμικό της περιοχής και είναι σχεδόν πάντα δευτερεύουσα εργασία. Η τυποποίηση και η μεταποίηση είναι υποτυπώδεις. Το μέλι συσκευάζεται σε μεγάλα δοχεία και πωλείται στο οικείο περιβάλλον του μελισσοκόμου. Δεν χρησιμοποιούνται εμπορικά κανάλια και ούτε έχει πραγματοποιηθεί ποτέ έρευνα αγοράς. Ως εκ τούτου, ποτέ δεν έχει γίνει επένδυση στον τομέα της μελισσοκομίας με επιστημονική συμβολή που να προσβλέπει στην παραγωγή μελιού και άλλων προϊόντων (π.χ. βασιλικού πολτού) για θεραπευτική και φαρμακευτική χρήση.

2.1.4.1.4 Δευτερογενής Τομέας

Στο δευτερογενή τομέα υπάγονται οι κλάδοι των ορυχείων και λατομείων, της μεταποίησης, του ηλεκτρισμού και των κατασκευών.

Στη Δημοτική Ενότητα Βεντζίου λειτουργούν δύο μονάδες εξόρυξης ορυκτών αργίλου και ολιβίνη.

Οι υπάρχουσες βιοτεχνικές-βιομηχανικές μονάδες στο Δήμο ανήκουν κύρια στον κλάδο της αγροτικής βιομηχανίας (τυροκομεία), στον κλάδο προϊόντων και επεξεργασίας ξύλου (ξύλεια-επιπλοποιεία), ο οποίος κατέχει και την πρώτη θέση στις βιομηχανικές μονάδες του περιοχής, και στον κλάδο της βιοτεχνίας ενδυμάτων.

Στο Δήμο Γρεβενών είναι περιορισμένη η αξιοποίηση ανθρώπινων και φυσικών πόρων και το κόστος παραγωγής σε πολλούς κλάδους του δευτερογενή τομέα είναι αυξημένο. Αυτό οφείλεται στο μέγεθος και την κακή οργάνωση των παραγωγικών μονάδων, στην έλλειψη της απαραίτητης υποδομής, στις μεγάλες αποστάσεις, στις

δυσκολίες μεταφοράς και στην έλλειψη σημαντικού μεγέθους αγοράς.

Η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα στηρίζεται κυρίως στην αξιοποίηση των γεωργοκτηνοτροφικών και δασικών προϊόντων.

Η μεταποίηση παρουσιάζει σημαντική καθυστέρηση. Οι παραγωγικές μονάδες είναι κυρίως μικρές βιοτεχνίες, (το 93% απασχολούν 1 έως 5 άτομα) με αντικείμενο την επεξεργασία προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

Στον κλάδο οικοδόμηση-κατασκευές απασχολούνταν στο παρελθόν αρκετά άτομα στη περιοχή. Η οικοδομική δραστηριότητα ήταν μεγάλη, ειδικά μετά τον μεγάλο σεισμό του Μαΐου του 1995. Τα τελευταία χρόνια οι οικοδομικές δραστηριότητες έχουν σχεδόν εκμηδενιστεί και ο κλάδος καταγράφει υψηλά επίπεδα ανεργείας.

Η κυριότερη μεταποιητική δραστηριότητα ήταν αυτή της επεξεργασίας και εμπορίας ξύλου και προϊόντων ξυλείας που επίσης διέρχεται σοβαρή κρίση. Στο Δήμο Γρεβενών λειτουργούσε η μοναδική στην Ελλάδα Εταιρεία Αναπτύξεως και Αξιοποίησης Δασικού Πλούτου περιοχής Δυτικής Μακεδονίας «ΠΙΝΔΟΣ Α.Ε.» μετοχικού ενδιαφέροντος –κατά 52% - της Α.Τ.Ε. με μέσο απασχολούμενο προσωπικό 100 ατόμων), η οποία αγοράστηκε από την Alfa Wood και σήμερα λειτουργεί με το μισό περίπου προσωπικό αφού και αυτή αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα.

Επίσης ο κλάδος της τυροκομείας έχει σημαντικό μερίδιο στη μεταποιητική δραστηριότητα. Σημαντική θέση σ' αυτό τον κλάδο κατέχει η εταιρεία ΚΟΥΡΕΛΛΑΣ ΑΕ που διακινεί στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, με το εμπορικό σήμα " ΒΙΟΡΑΝ", και με τις γερμανικές προδιαγραφές της "Naturland", ζωικά βιολογικά προϊόντα.

Δραστηριοποιούνται εννέα (9) μεταποιητικές μονάδες γάλακτος (τυροκομεία) και πέντε (5) αλευρόμυλοι.

Ο κλάδος των τροφίμων και ζαχαροπλαστικής εμφανίζει σημάδια ανάκαμψης κυρίως λόγω της κατανόησης της σημασίας προώθησης των παραδοσιακών προϊόντων και της ζαχαροπλαστικής. Σημειώνεται ότι στο Νομό λειτουργεί εργοστάσιο ζαχαροπλαστικής το οποίο προμηθεύει μέσω franchising σε όλη την Ελλάδα.

Σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Γρεβενών στο Δήμο Γρεβενών δραστηριοποιούνται 264 επιχειρήσεις.

2.1.4.1.5 Τριτογενής Τομέας

Η περιοχή του Δήμου Γρεβενών δεν διαθέτει σημαντικές βιομηχανικές μονάδες. Η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα και η τόσο σημαντική συμμετοχή του στο Α.Ε.Π. έχει να κάνει με την ανάπτυξη του τουρισμού τα τελευταία χρόνια αλλά και με το γεγονός ότι αναπτύσσονται επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Αν συνυπολογιστούν και οι εργαζόμενοι στις δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς τότε είναι εμφανής ο λόγος που ο τριτογενής τομέας αποτελεί και τον πιο σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης για το

Δήμο Γρεβενών.

Ο τομέας του εμπορίου αποτελείται από μικρές τοπικές επιχειρήσεις και δεν παρατηρείται είσοδος στην αγορά μεγάλων επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και αλυσίδων εμπορίου. Είναι φανερό ότι η περιοχή δεν βρίσκεται στην αγορά στόχο των ελληνικών μεγάλων επιχειρήσεων και αλυσίδων αφού δεν έχουν εισέλθει σχεδόν καθόλου σε αντίθεση με άλλες περιοχές.

Οι επιχειρήσεις χονδρικού και λιανικού εμπορίου ανέρχονται στις 500, ενώ στον τομέα των υπηρεσιών υπάρχουν 1.101 επιχειρήσεις (στοιχεία του Επιμελητηρίου Γρεβενών)

Οι λοιπές συμπληρωματικές υπηρεσίες ως προς το τουριστικό προϊόν είναι σε καλό επίπεδο. Οι υποδομές αυτές δίνουν προστιθέμενη αξία στο τουριστικό προϊόν της περιοχής και όπως διαπιστώνεται κυρίως στα καταστήματα του λιανικού εμπορίου είναι προσανατολισμένες έτσι ώστε να συμπληρώνουν τις λοιπές δραστηριότητες και να καλύπτουν τις ανάγκες που μπορεί να γεννηθούν από το τουριστικό προϊόν της περιοχής και γενικότερα του Νομού.

2.1.4.1.6 Τουριστικές Υποδομές

- Συγκεντρώσεις τουριστικών καταλυμάτων, με την έννοια της ύπαρξης «τουριστικών περιοχών», δεν παρατηρούνται στο Δήμο. Δεν μπορούμε, επομένως, να μιλάμε για «τουριστικές» περιοχές, με εξαίρεση την ευρύτερη περιοχή του Χιονοδρομικού Κέντρου «Βασιλίτσας».

Σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Γρεβενών, στο Δήμο δραστηριοποιούνται 44 επιχειρήσεις με αντικείμενο την «ενοικίαση δωματίων» και λειτουργούν 23 ξενοδοχειακές επιχειρήσεις (σύμφωνα με στοιχεία του συλλόγου ξενοδόχων Γρεβενών). Η συνολική δυναμικότητά τους ανέρχεται σε 1.030 κλίνες.

Περιγραφή και αποτύπωση της περιοχής του Δήμου, στο Θεματικό Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» (βάσει του Εντύπου 4 του Οδηγού

* Δ.Ε.1 Γρεβενών Δ.Ε.2 Βεντζίου Δ.Ε.3 Ηρακλεωτών Δ.Ε.4 Αγίου Κοσμά Δ.Ε.5 Γόργιανης Δ.Ε.6 Θεόδωρου Ζιάκα – Σε περίπτωση που υπάρχουν διακριτά στοιχεία για τις Δημοτικές Ενότητες α. Αβδέλλας β. Μεσολουρίου γ. Περιβολίου δ. Σαμαρίνης ε. Φιλιππαίων στ. Δότσικου ζ. Σμίξης θα συμπεριληφθούν ξεχωριστά)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Οικονομικώς ενεργοί								
Σύνολο	Απασχολούμενοι					Άνεργοι		Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δεδήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο	Από αυτούς Νέοι Άνεργοι	
8.860	7.140	1.281	1.229	4.576	54	1.720		17.045

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

		Μονάδες Μέτρησης						
	Ημ/νία Καταγραφής	Σύνολο	Δ.Ε. 1	Δ.Ε. 2	Δ.Ε. 3	Δ.Ε. 4	Δ.Ε. 5	Δ.Ε. 6
Αγροτική Δραστηριότητα		<i>Καλλιεργήσιμη Έκταση σε στρ.</i>						
		450.000 στρ (συμπεριλαμβανομένων και των εκτάσεων σε αγρανάπαυση)						
Αγροτική Δραστηριότητα		<i>Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Αγροτικών Προϊόντων</i>						
		14						
Κτηνοτροφική Δραστηριότητα		<i>Μονάδες Εκτροφής / Αριθμός Εκμεταλλεύσεων</i>						
		Μονάδες με Βοοειδή	Εκμεταλλεύσεις με αιγοπρόβατα			Εκμεταλλεύσεις με χοιρινά		
		<i>Ζωικός Πληθυσμός</i>						
		Αιγοπρόβατα 164.100 (εκ των οποίων 100.000 μετακινούμενη κτηνοτροφία)	Χοιρινά 1.100	Βοοειδή 7.350 (εκ των οποίων 3.300 σε μετακινούμενη κτηνοτροφία)			Ίπποι 466	
Δραστηριότητες Μεταποίησης/ Παραγωγής		<i>Επιχειρήσεις</i>						
		264 Επιχειρήσεις						
Δραστηριότητες Τουρισμού/Υπηρεσίες		<i>Ξενοδοχεία/Καταλύματα 5***** (κλίνες)</i>						
		1					1	
		<i>Ξενοδοχεία/Καταλύματα 4**** (κλίνες) 1 Δ.Ε Σαμαρίνας και 1. Δ.Ε. Σμίξης</i>						
	4						1	1

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<i>Ξενοδοχεία/Καταλύματα 3*** (κλίνες) 3 Δ.Ε Φιλιππίων</i>						
	11	2				1	5
	<i>Ξενοδοχεία/Καταλύματα 2** (κλίνες) 1 Δ.Ε Περιβολίου, 1 Δ.Ε Σμίξης</i>						
	6	2				1	2
	<i>Ξενοδοχεία/Καταλύματα 1* (κλίνες)</i>						
	<i>Τουριστικά κάμπινγκ</i>						
	<i>Μονάδες Αγροτουρισμού</i>						
	<i>Εμπορικές Επιχειρήσεις</i>						
	500 Επιχειρήσεις						
	<i>Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών (εκτός ξενοδοχείων/ καταλυμάτων/ τουριστικών κάμπινγκ)</i>						
	1.101 Επιχειρήσεις						
	<i>Χιονοδρομικά</i>						
	Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας						
	<i>Εγκαταστάσεις Θερμαλιστικού Τουρισμού - Ιαματικές Πηγές (Πλήθος)</i>						
	Ιαματικές Πηγές του Δ.Δ. Κιβωτού						
Παραγωγή Ενέργειας	<i>Θερμική Παραγωγή</i>						
	<i>Ισχύς μικρότερη των 0.5 MW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Ισχύς μεγαλύτερη των 0.5 MW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Σύνολο (Πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Υδροηλεκτρική 1 Δ.Ε. Φιλιππίων, 1 Δ.Ε. Περιβολίου</i>						
	<i>Ισχύς μικρότερη των 10 MW (πλήθος)</i>						
	3						
	<i>Ισχύς μεγαλύτερη των 10 MW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Σύνολο (Πλήθος)</i>						
	3						

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	Αιολική						
	<i>Ισχύς μικρότερη των 100 KW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Ισχύς μεγαλύτερη των 100 KW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Σύνολο (Πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	Ηλιακή						
	<i>Ισχύς μικρότερη των 1 MWp (πλήθος)</i>						
	300 περίπου οικιακά Φ/Β < 250 kw						
	<i>Ισχύς μεγαλύτερη των 1 MWp (πλήθος)</i>						
	1		1				
	<i>Σύνολο (Πλήθος)</i>						
	Άλλη ΑΠΕ						
	<i>Ισχύς μικρότερη των 10 MW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Ισχύς μεγαλύτερη των 10 MW (πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Σύνολο (Πλήθος)</i>						
	Δεν υπάρχει						
Βιομηχανικές Μονάδες	Μονάδες Πετροχημικών (Πλήθος)						
	<i>Κινητήρια ισχύς έως 22 KW ή θερμική ισχύς έως 50 KW</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Κινητήρια ισχύς μεγαλύτερη των 22 KW ή θερμική ισχύς μεγαλύτερη των 50 KW</i>						
	Δεν υπάρχει						
	Μονάδες Επεξεργασίας Μεταλλευμάτων (Πλήθος)						
	<i>Κινητήρια ισχύς έως 22 KW ή θερμική ισχύς έως 50 KW</i>						
	Δεν υπάρχει						
	<i>Κινητήρια ισχύς μεγαλύτερη των 22 KW ή θερμική ισχύς μεγαλύτερη των 50 KW</i>						
	Δεν υπάρχει						
	Τσιμεντοβιομηχανίες (Πλήθος)						

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	Κινητήρια ισχύς έως 22 KW ή θερμική ισχύς έως 50 KW					
	Δεν υπάρχει					
	Κινητήρια ισχύς μεγαλύτερη των 22 KW ή θερμική ισχύς μεγαλύτερη των 50 KW					
	Δεν υπάρχει					

2.1.4.1.7 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα Τοπική Οικονομία & Απασχόληση

Στην ενότητα που ακολουθεί, περιγράφονται άλλα πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα Τοπική Οικονομία & Απασχόληση.

Ολοκληρωμένο τοπικό σχέδιο δράσης σε συνεργασία με όλους του φορείς του Νομού Γρεβενών

Η τοπική αυτοδιοίκηση που αποτελεί το πρώτο επίπεδο δημοκρατικά εκλεγμένης διοίκησης, κατά συνέπεια το πλησιέστερο στον πολίτη και στην τοπική οικονομία επίπεδο, έχει να παίξει σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη σύσταση συμπράξεων μεταξύ όλων των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την προώθηση της απασχόλησης.

Η Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού βρίσκεται στο επίκεντρο του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση ΤΣΔΑ.

Τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση αποσκοπούν:

- στη συγκρότηση μιας διευρυμένης αγοράς εργασίας, όπου θα διευκολύνεται η πρόσβαση όλων των ομάδων μιας τοπικής κοινωνίας, και
- στην επιτάχυνση των αναπτυξιακών διαδικασιών, μέσω της ενεργοποίησης όλων των ομάδων του πληθυσμού, αλλά και της προώθησης δικτύων και συνεργασιών σε τοπικό και σε υπερ-τοπικό επίπεδο

Ενίσχυση Κοινωνικής Οικονομίας

- ενσωμάτωση ανέργων ή αναξιοπαθούντων ατόμων μέσω απόκτησης εργασιακής πείρας
- παραγωγή κοινωφελών αγαθών και υπηρεσιών.

- Χρηματοδότηση από δημόσια προγράμματα, ιδίως όσα στοχεύουν στην ενεργοποίηση πολιτικών για την απασχόληση.

Εναλλακτικές μορφές κτηνοτροφικής παραγωγής

Η σημερινή εντατική γεωργία αποβλέπει στην αύξηση της παραγωγικότητας του εδάφους καθώς και των αποδόσεων των παραγωγικών ζώων. Ο στόχος όμως αυτός επιτυγχάνεται με αλόγιστη χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, αλόγιστη εκμηχάνιση σε πολλές περιπτώσεις της παραγωγικής διαδικασίας και σπατάλη των υδάτινων πόρων, χρησιμοποίηση νέων μεθόδων αναπαραγωγής και διαχείρισης των ζώων και μεγάλη ενεργειακή σπατάλη. Η εντατικοποίηση της γεωργίας οδηγεί στις μονοκαλλιέργειες και στην αποσύνδεση της παραγωγής από το έδαφος. Δημιουργείται έτσι μεγάλη ρύπανση των υδάτων και του εδάφους, διάβρωση και απώλεια εδαφών, απώλεια της γενετικής βιοποικιλότητας και αποσταθεροποίηση του οικοσυστήματος.

Η ορθολογική αξιοποίηση και προστασία των φυσικών βοσκοτόπων των τεχνητών λειμώνων αλλά και των καλλιεργούμενων με κτηνοτροφικά φυτά εκτάσεων διασφαλίζει τη διαρκή διαθεσιμότητα των ανανεώσιμων πηγών θρεπτικών ουσιών που προορίζονται για τη διατροφή των αγροτικών ζώων. Η ενέργεια αυτή έχει ως αποτέλεσμα την αειφόρο αξιοποίηση των διατροφικών πόρων και τη διαρκή παραγωγή υψηλής βιολογικής αξίας προϊόντων ζωικής προέλευσης χωρίς την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η αειφόρος γεωργία, στα πλαίσια της ζωικής παραγωγής, συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση των εισροών στις καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών και στις εκτροφές των παραγωγικών ζώων, χρησιμοποιεί ήπια, προσαρμοσμένα σε κάθε περιοχή τεχνολογία και αξιοποιεί τους τοπικούς παραγωγικούς πόρους.

Τα ολοκληρωμένα συστήματα παραγωγής γεωργικών προϊόντων και ιδιαίτερα η βιολογική γεωργία, που εφαρμόζονται τα τελευταία χρόνια σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου, κερδίζουν συνεχώς μεγαλύτερο μερίδιο της γεωργικής γης.

Η προοπτική εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής στη χώρα μας είναι μεγάλη γιατί είναι ο καλύτερος τρόπος άσκησης της γεωργίας και κτηνοτροφίας

Η εφαρμογή της όμως στην περιοχή των Γρεβενών παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα. Προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεντρωμένων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και ιδιαίτερα καλλιεργειών ζωοτροφών σε κάθε περιοχή. Οι παραγωγοί πρέπει να αποδεχτούν ένα σύστημα ομαδοποιημένης παραγωγής (ομαδική εκμετάλλευση). Αυτό είναι αναγκαίο διότι παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου των εισροών και εκροών, ελέγχου των απαραίτητων πρακτικών για την προστασία του

περιβάλλοντος και ελέγχου της αγοράς με μεγαλύτερη διαπραγματευτική ικανότητα κατά τη διάθεση των προϊόντων, αφού το σύστημα αυτό παρέχει μεγάλες δυνατότητες κάλυψης των αναγκών της αγοράς σε ποσότητα και διάρκεια διάθεσης προϊόντων.

Στην περιοχή μας δεν υπάρχουν επί του παρόντος όλες αυτές οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής. Υπάρχουν όμως προϋποθέσεις για την εφαρμογή της βιολογικής κτηνοτροφίας, η οποία ήδη εφαρμόζεται από κτηνοτρόφους και γεωργούς τα τελευταία χρόνια.

Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού

Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της περιοχής, ενίσχυση των τοπικών πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, ενεργοποίηση του κοινωνικού μηχανισμού της τοπικής συνείδησης, ανάπτυξη πολυκεντρικών δικτύων και συνέργιας και στην αντιμετώπιση των οικουμενικών προβλημάτων όπως είναι η μόλυνση του Περιβάλλοντος, η ανεργία, η παγκοσμιοποίηση, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών κλπ. με στόχο την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και προώθηση της τοπικής αειφορίας.

Στο παραπάνω πλαίσιο εντάσσεται η ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στις αγροτικές και ορεινές περιοχές, η οποία τα τελευταία χρόνια λόγω της κρίσης έχει μειωθεί σημαντικά.

Για μια αειφόρο τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, πρέπει αφ' ενός να ληφθούν υπόψη όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής σε σχέση με την τουριστική προσφορά καθώς και οι νέες τάσεις του τουρισμού διεθνούς και εγχωρίως. Ο Ν. Γρεβενών δεν μπορεί να υπολογίζει τόσο στο μαζικό (ιδίως διεθνή) τουρισμό. Μένει λοιπόν να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ή ενίσχυσης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού συνιστούν, κατά βάση, δραστηριότητες που εμπίπτουν στην κατηγορία του ήπιου τουρισμού (soft tourism). Ήπιος τουρισμός είναι ένας πιο ανθρώπινος τουρισμός που δεν δημιουργεί βαθιές και ανιάτες πληγές στο φυσικό και στο κοινωνικό περιβάλλον του τόπου υποδοχής.

Πέραν των ήδη εγκαταστημένων και αρκετά ανεπτυγμένων τουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Νομού Γρεβενών, η κύρια μορφή όπου θα πρέπει να επικεντρωθεί η προσπάθεια είναι ο αγροτικός τουρισμός. Αυτός αποτελεί μια δραστηριότητα πολύ διαδεδομένη, αποτελεί δε μια μοναδική ευκαιρία ενίσχυσης της υπαίθρου και συγκράτησης του πληθυσμού με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος. Λόγω του τελευταίου μπορεί να χαρακτηριστεί και "οικολογικός" τουρισμός.

Με τον αγροτουρισμό, πετυχαίνουμε την παραμονή των κατοίκων στις περιοχές τους, την διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, την ανακαίνιση σπιτιών και αρχοντικών που αφέθηκαν στον χρόνο. Μέσω του αγροτουρισμού προβάλλεται η πολιτιστική κληρονομιά, η μοναδικότητα της κάθε περιοχής που χάνεται και διαβρώνεται

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Παράλληλα, πεδίο εφαρμογής θα αποτελέσει και ο αστικός χώρος όπου υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού, όπως ο ο συνεδριακός τουρισμός, και Θρησκευτικός – προσκυνητικός τουρισμός.

Το ζητούμενο είναι η δημιουργία σύνθετων τουριστικών προϊόντων με τη χρήση συνδυασμού δραστηριοτήτων και άλλων υπηρεσιών και ειδικότερα η ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού (ειδικού ενδιαφέροντος και εναλλακτικού τουρισμού) κατ' αρχή αξιοποιώντας υπάρχοντες πόρους και υποδομές. Τέτοια προϊόντα μπορεί να εστιάζονται σε μορφές όπως:

- Συνεδριακός τουρισμός: Το πνευματικό κέντρο της πόλης των Γρεβενών είναι ένα σύγχρονο κτίριο πολλαπλών χρήσεων καθώς μπορούν να φιλοξενηθούν εκτός από , ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις λόγου, μουσικής, θεάτρου και διάφορες οργανώσεις συνεδρίων κλπ.

- Θρησκευτικός – προσκυνητικός τουρισμός. Ο ιστορικός, εκκλησιαστικός και μοναστηριακός πλούτος του Δήμου Γρεβενών είναι πολύ σημαντικός.

Θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο εκείνο των τουριστικών δραστηριοτήτων το οποίο επικεντρώνεται γύρω από μνημεία και χώρους θρησκευτικής σημασίας. Βασική επιδίωξη του Δήμου είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μοντέλου αξιοποίησης και εκμετάλλευσης των εκκλησιαστικών μνημείων για την ανάπτυξη θρησκευτικού-προσκυνητικού τουρισμού.

Οι στοχευόμενες παρεμβάσεις στον τουριστικό τομέα έχουν ως πεδίο εφαρμογής τόσο τους ήδη ανεπτυγμένους τουριστικούς προορισμούς, όπου απαιτούνται σημαντικές παρεμβάσεις αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του τουριστικού προϊόντος, όσο και τους αναπτυσσόμενους τουριστικούς προορισμούς η ποικιλότητα πόρων των οποίων προσφέρεται για την ανάπτυξη ενός πολυδιάστατου τουριστικού προϊόντος.

Το LEADER, σε συνδυασμό με το πρόγραμμα LIFE μπορούν να λύσουν προβλήματα της αυτοδιοίκησης, αλλά και να συμβάλλουν στην οικονομική-πολιτιστική- κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής μας, με σεβασμό πάντοτε στο περιβάλλον.

Στο πεδίο που ακολουθεί περιγράφονται άλλα πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα Τοπική Οικονομία & Απασχόληση (βάσει του Εντύπου Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ολοκληρωμένο τοπικό σχέδιο δράσης σε συνεργασία με όλους του φορείς του Νομού Γρεβενών
Ενίσχυση Κοινωνικής Οικονομίας
Προώθηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα και κυρίως των μικρών επιχειρήσεων στην διαμόρφωση τοπικών δράσεων για την απασχόληση

Εναλλακτικές μορφές κτηνοτροφικής παραγωγής
Εναλλακτικές μορφές τουρισμού στον Αστικό και Περιαστικό χώρο

2.1.4.1.8 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου στο θεματικό τομέα Τοπική & Απασχόληση

Στην ενότητα αυτή γίνεται περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα Τοπικής Οικονομίας & Απασχόλησης.

Το Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης είναι αρμόδιο για την προστασία και ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής, της ζωικής παραγωγής και της αλιείας στην περιοχή του Δήμου, την υποστήριξη του αγροτικού κόσμου για την βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, την παρακολούθηση, αδειοδότηση και εποπτεία των εμπορικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δήμου, την προστασία του καταναλωτή, την προώθηση της απασχόλησης και την εφαρμογή ενεργειών τουριστικής ανάπτυξης. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του Τμήματος στο πλαίσιο της αποστολής του, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Στο τμήμα υπάγεται το Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού, το οποίο δραστηριοποιείται σε θέματα απασχόλησης.

Ακολουθεί η περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (βάση του Εντύπου_Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης	<p>1. Σχεδιάζει, εισηγείται την εφαρμογή και εφαρμόζει τοπικά προγράμματα δράσης και τοπικές πρωτοβουλίες ή συμμετέχει σε ανάλογες δράσεις και πρωτοβουλίες, για την προώθηση και διεύρυνση της απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου.</p> <p>2. Μεριμνά για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής κατάρτισης προωθώντας την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης σε συνεργασία και με το Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού και με τη Διεύθυνση Δια Βίου Μάθησης και Απασχόλησης της αντίστοιχης Περιφέρειας και λαμβάνοντας υπόψη τις προγραμματικές επιλογές για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης του περιφερειακού</p>

προγράμματος δια βίου μάθησης.

3. Μερικώς για την απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής του Δήμου με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων προς τους ανέργους και την προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας.

2.1.4.1.9 Δράσεις άλλων φορέων που εκτελούνται στην περιοχή του Δήμου

Στην ενότητα αυτή, περιγράφονται πιθανές δράσεις άλλων φορέων που εκτελούνται στην περιοχή του Δήμου και αφορούν τον θεματικό τομέα και επηρεάζουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου.

ΑνΓρε Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

Οι κύριες δραστηριότητες της εταιρείας στην ευρύτερη περιοχή του Νομού Γρεβενών, που επηρεάζουν τον Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου στο θεματικό τομέα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση, είναι η διαχείριση και εφαρμογή προγραμμάτων.

Συγκεκριμένα, για την περίοδο 2009-2015 η ΑνΓρε υλοποιεί το πρόγραμμα LEADER – Άξονας 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ), προϋπολογισμού 6.250.000 ευρώ, με τις δράσεις του οποίου επιδιώκεται η στήριξη της καινοτομίας, περιλαμβάνοντας τη δημιουργία και ανάπτυξη πολύ μικρών επιχειρήσεων, την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων, την αναδειξη της αγροτικής κληρονομιάς, των αναμόρφωση χωριών, τις συνεργασίες, τη δικτύωση κ.α.

Επίσης, στα πλαίσια του ΠΑΑ, η ΑνΓρε ως μέλους του Μηχανισμού Υποστήριξης Δυτικής Μακεδονίας, θα υλοποιήσει τον Άξονα 3 για την περίοδο 2012-2015. Οι ομάδες μέτρων, τα μέτρα και οι δράσεις, έχουν ως στόχο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση της υπαίθρου, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται η οικονομική αυτοδυναμία της, η προστασία του περιβάλλοντος και η διάσωση και διαφύλαξη των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τέλος, σε συνεργασία με άλλους φορείς μέχρι τον Ιούνιο του 2012, η ΑνΓρε υλοποιεί το πρόγραμμα LIFE. Το έργο αποσκοπεί στην εφαρμογή πρότυπων δράσεων διατήρησης του δασικού πλούτου και ειδών της άγριας πανίδας στις τρεις περιοχές Natura 2000 (Scis – SPAs) του Νομού Γρεβενών. Οι δράσεις που εφαρμόζονται στην περιοχή, αφορούν φυτεύσεις και συντήρηση οπωροφόρων δέντρων, δημιουργία κέντρου για την αναπαραγωγή και διάδοση αποτελεσματικών σκύλων φύλαξης/ελληνικού ποιμενικού, εξοπλισμός και λειτουργία κέντρου ενημέρωσης και ενημερωτικές εκδηλώσεις – ημερίδες για παραγωγούς, κατοίκους και το ευρύ κοινό, σεμινάρια, ενημερωτικό υλικό, Media Work, συνέδριο, συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια.

Αν.Δη.Γ.Α.Ε. ΟΤΑ

Την 10/12/2010 καταχωρήθηκε στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών και πήρε αριθμό μητρώου 70374/50/Β/10/02 η Ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Αναπτυξιακής Δήμου Γρεβενών Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ» και δ.τ. «Αν.Δη.Γ. Α.Ε. ΟΤΑ» καθώς επίσης και η με αριθμό 1126/9–12–2010 απόφαση του Νομάρχη Γρεβενών με την οποία δόθηκε η άδεια σύστασης και εγκρίθηκε το καταστατικό της παραπάνω εταιρείας, όπως καταρτίστηκε με την υπ' αριθμ. 12.389/3–11–2010 πράξη της συμβολαιογράφου Γρεβενών Ανθής Βεγενά του Εμμανουήλ.

Σκοπός της εταιρείας είναι η εκπόνηση, εφαρμογή και διαχείριση επιχειρηματικών και επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων για την αξιοποίηση των φυσικών και οικονομικών πόρων της περιοχής.

Ταυτόχρονα ανάμεσα στις λειτουργίες της είναι η μελέτη και εφαρμογή προγραμμάτων και έργων για την προστασία, την ανάπτυξη και τη διαχείριση πόρων για το φυσικό και το οικιστικό περιβάλλον, την αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά και κάθε είδους δραστηριότητα με στόχο την ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη.

Η τρέχουσα δραστηριότητά της σχετίζεται με τη λειτουργία των Δημοτικών Σφαγείων.

Επιμελητήριο Γρεβενών

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το Επιμελητήριο Γρεβενών αποτελεί συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό όργανο της Πολιτείας και των Επιχειρήσεων Μελών. Ως σκοπό έχει την εκπροσώπηση, παρακολούθηση και προώθηση της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας, του εμπορίου και των υπηρεσιών, με γνώμονα την ανάπτυξη της Οικονομίας.

Στο πλαίσιο του θεσμικού του ρόλου, το Επιμελητήριο Γρεβενών

- Παρέχει υπηρεσίες δημόσιας αρχής (χορήγηση πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, αδειών, κλπ)
- Αποτελεί Σύμβουλο της Πολιτείας (παρέχει πληροφορίες, γνωματεύσεις, υποβάλλει προτάσεις, λειτουργεί επιτροπές πραγματογνωμόνων)
- Συμμετέχει σε επιτροπές προγραμματισμού των περιφερειακών αποκεντρωμένων οργάνων και των οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Αναπτύσσει δράσεις και παρέχει υπηρεσίες υποστηρικτικού χαρακτήρα (παρέχει πληροφόρηση, συμβουλές και κατάρτιση-επιμόρφωση προς τα μέλη, εκπονεί μελέτες και εμπειρογνωμοσύνες, προωθεί τις επιχειρηματικές συνεργασίες και συμμετέχει σε φορείς ανάπτυξης.
- Συνεργάζεται με φορείς σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο καθώς και με πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα.
- Ενισχύει οικονομικά τις πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

- οργανώσεις και τις πρωτοβουλίες τους.
- Διαχειρίζεται τις υποδομές που διαθέτει και σχεδιάζει την ίδρυση νέων.

Ακολουθεί η περιγραφή άλλη φορών που έχουν δραστηριότητα στο θεματικό τομέα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (βάση του Εντύπου_Ε4 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1.	ΑνΓρε Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ
2.	Αν.Δη.Γ.Α.Ε. ΟΤΑ
3.	Επιμελητήριο Γρεβενών

2.1.4.2 Αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής Ανάπτυξης στο θεματικό τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Στην ενότητα αυτή γίνεται η αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου, στον θεματικό τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και εντοπίζονται Προβλήματα και Δυνατότητες, Ευκαιρίες και Κίνδυνοι ή Περιορισμοί. (βάσει του Εντύπου_Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Τομέας Αγροτική	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Παραγωγή	<ul style="list-style-type: none"> • Τα προβλήματα διαδοχής στον πρωτογενή τομέα (περιορισμένος αριθμός νέων αγροτών) • Περιορισμένες πρωτοβουλίες προώθησης νέων ή καινοτόμων καλλιεργειών • Χαμηλά εισοδήματα των παραγωγών από την πώληση των προϊόντων τους λόγω των στρεβλώσεων της εφοδιαστικής αλυσίδας • Οι αδυναμίες σύνδεσης της τοπικής επιχειρηματικότητας με τη γεωργία • Η έλλειψη οργανωμένων δομών για την προώθηση τοπικών προϊόντων 	<ul style="list-style-type: none"> • Η πλειοψηφία του τοπικού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα • Παραγωγή προϊόντων διατροφής πιστοποιημένης ποιότητας (βιολογική γεωργία) • Παράδοση ενασχόληση και εμπειρία του τοπικού πληθυσμού με τις γεωργο-κτηνοτροφικές δραστηριότητες • Βελτίωση της λειτουργίας της υπηρεσιακής μονάδας του δήμου, με εξειδίκευση στον πρωτογενή τομέα παραγωγής (Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης). • Σημαντικός αριθμός παραδοσιακών τοπικών προϊόντων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Συγκρούσεις χρήσεων γης • Προβλήματα ανταπόκρισης του υφιστάμενου παραγωγικού συστήματος στις απαιτήσεις της Νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. • Κίνδυνοι καταστροφών των γεωργικών καλλιεργειών είτε από φυσικά φαινόμενα (παγετοί - χαλαζοπτώσεις) είτε από ασθένειες • Προβλήματα άρδευσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Πιστοποίηση τοπικών προϊόντων (Π.Ο.Π.) • Τα αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών για την αποδοτικότητα νέων καλλιεργειών • Αναμενόμενη στροφή του πληθυσμού σε δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, λόγω της έντονης ύφεσης των κλάδων οικοδομικών δραστηριοτήτων και των υπηρεσιών τα τελευταία χρόνια. • Αξιοποίηση ΕΠ για χρηματοδότηση γεωργικών δραστηριοτήτων. • Επενδυτικό ενδιαφέρον για ειδικές καλλιέργειες (κτηνοτροφικά φυτά, βιομάζα, αρωματικά φυτά, βιομηχανικές καλλιέργειες) που είναι δυνατό να υλοποιηθούν στην περιοχή.
Τομέας Τουρισμός	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού τουριστικής προβολής της περιοχής • Προβληματικό οδικό δίκτυο • Ανεπαρκής αξιοποίηση του πλούσιου πολιτιστικού προϊόντος, για την προσέλκυση επισκεπτών • Ανεπαρκής χρήση Τ.Π.Ε. για προβολή από τις υφιστάμενες τουριστικές επιχειρήσεις (ιστοσελίδες, αυτόματη αποστολή SMS, ηλεκτρονικές διαφημιστικές καταχωρήσεις) για προβολή των δραστηριοτήτων τους 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Νομός Γρεβενών έχει όλες εκείνες τις δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης και προσέλκυσης επισκεπτών και τις τέσσερις εποχές του χρόνου (Εθνικός Δρυμός της Βάλιας Κάλντα, Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας, ποτάμια, βυζαντινές εκκλησίες κ.α)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση του εσωτερικού τουρισμού, λόγω του δυσχερούς οικονομικού περιβάλλοντος. • Περικοπές των πόρων της κεντρικής κυβέρνησης που κατευθύνονται στη τουριστική ανάπτυξη • Ισχυρός «ανταγωνισμός» από ανεπτυγμένους γειτονικούς τουριστικούς προορισμούς • Αύξηση του κόστους λειτουργίας και η μείωση του περιθωρίου κέρδους των τουριστικών επιχειρήσεων λόγω της οικονομικής κρίσης της Ελλάδας 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοδότηση αγροτουριστικών δραστηριοτήτων από τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (leader, ΟΠΑΑΧ) • Αξιοποίηση θρησκευτικών και αρχαιολογικών μνημείων για προσέλκυση επισκεπτών • Συνεργασία με σχετικούς δημόσιους (ΕΟΤ, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας) και ιδιωτικούς φορείς (τουριστικοί πράκτορες) για την προβολή του τουριστικού προϊόντος του δήμου. • Χρηματοδότηση δράσεων εναλλακτικού και «πράσινου» τουρισμού από Ε.Π. του ΕΣΠΑ. • Δημιουργία στοχευμένων τουριστικών πακέτων (εναλλακτικού, θρησκευτικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.α). • Συμμετοχή σε δράσεις (portal, εκθέσεις κλπ) για την προβολή των τουριστικών αξιοθέατων (ορεινές διαδρομές, θέσεις θέας) αλλά και των τουριστικών επιχειρήσεων της περιοχής (στοιχεία επικοινωνίας, σύντομες παρουσιάσεις, φωτογραφικό υλικό)
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Τομέας Απασχόληση	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία απορρόφησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού από τον δευτερογενή τομέα παραγωγής • Περιορισμένη ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και του ανταγωνισμού. • Περιορισμένη μεταποιητική δραστηριότητα. • Ισχυρή εξάρτηση της τοπικής απασχόλησης, από τον τριτογενή τομέα παραγωγής. • Μειωμένες δυνατότητες απασχόλησης στον αγροτικό χώρο • Μεταστροφή του παραγωγικού προτύπου της περιοχής 	<ul style="list-style-type: none"> • Η επεξεργασία και μεταποίηση βιολογικών προϊόντων της γεωργίας και κτηνοτροφίας • Ο κλάδος των ειδών λαϊκής τέχνης • Το φυσικό περιβάλλον ως σημαντικό απόθεμα για ανάπτυξη νέου τύπου τουριστικών αλλά και ερευνητικών δραστηριοτήτων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Αλματώδη αύξηση της ανεργίας σε πανελλαδικό επίπεδο • Περικοπές πόρων από την κεντρική κυβέρνηση για την καταπολέμηση της ανεργίας • Αναδιάρθρωση του πρωτογενούς τομέα παραγωγής, που «δημιουργεί» επιπλέον ανέργους • Περιορισμοί, απαγορεύσεις και γραφειοκρατία, στις προσλήψεις (ακόμα και εποχικών υπαλλήλων) από τους δήμους 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση των προγραμμάτων επιδότησης της απασχόλησης (ΟΑΕΔ) • Προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων του ΕΣΠΑ • Αξιοποίηση των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΟΠΣΑ). • Συνεργασία με ΟΤΑ και αρμόδιους φορείς (ΟΑΕΔ, σύλλογοι απασχόλησης, Εργατικό Κέντρο) για υλοποίηση δράσεων καταπολέμησης της ανεργίας
ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ		

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει επηρεάσει όλους τους κλάδους της οικονομίας του Δήμου.

Ο πρωτογενής τομέας είναι κυρίαρχη δραστηριότητα στις περισσότερες Δημοτικές Ενότητες, γεγονός που υποδηλώνει μειωμένες δυνατότητες εναλλακτικής απασχόλησης.

Το κλείσιμο ορισμένων παραγωγικών μονάδων, η επιβράδυνση των παραγωγικών επενδύσεων και η έξοδος του πληθυσμού από τη γεωργία προκάλεσε αύξηση της ανεργίας, σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα.

Οι μειωμένες δυνατότητες απασχόλησης στον αγροτικό χώρο, σε συνδυασμό με την επιθυμία για καλύτερες υπηρεσίες και εναλλακτικές ζωής, προκάλεσε σημαντική τάση συγκέντρωσης του πληθυσμού στην πόλη των Γρεβενών, στην οποία κατοικεί περίπου το 70% του συνολικού πληθυσμού. Ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού των ορεινών κοινοτήτων δεν έχει μόνιμη κατοικία στην περιοχή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός της ιδιαιτερότητας της απασχόλησής τους που είναι κατά κύριο λόγο στην κτηνοτροφία και έχει σαν αποτέλεσμα ο πληθυσμός αυτός να είναι μετακινούμενος και ένα μεγάλο διάστημα του έτους να κατοικεί σε άλλες περιοχές, τόσο του νομού Γρεβενών, όσο και σε άλλες περιοχές της χώρας και ειδικά στην Θεσσαλία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν κοινότητες που ο πληθυσμός τους είναι σχεδόν μηδενικός για πολλούς μήνες, ενώ παράλληλα οι πληθυσμοί αυτοί δεν καλύπτονται για μια σειρά εξυπηρετήσεων από τις κοινότητες στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι, αλλά από άλλες στις περιοχές τις οποίες κατοικούν το μεγαλύτερο διάστημα του έτους.

Τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκαν δραστηριότητες τόσο στον τομέα του τουρισμού με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών, όσο και στη μεταποίηση στον τομέα των παραδοσιακών τροφίμων και την επεξεργασία του ξύλου.

Ο δευτερογενής τομέας παραγωγής αποτελεί τον πιο προβληματικό τομέα για το Δήμο και για όλο το Νομό Γρεβενών. Ο κλάδος βρίσκεται στο σύνολο του σε κρίση με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Σχετική ανάπτυξη παρουσιάζει ο κλάδος των τροφίμων και της ζαχαροπλαστικής με την στροφή στην παραδοσιακή γαστρονομία της περιοχής η οποία αποτελείται από μια μεγάλη ποικιλία παραδοσιακών τροφών. Ο κλάδος παρουσιάζει αυξανόμενη παραγωγή και διακίνηση των προϊόντων σε όλη την Ελλάδα.

Ο κλάδος των κατασκευών μετά την εκτίναξή του το 1995 κυρίως λόγω της κατασκευαστικής δραστηριότητας μετά τον σεισμό, τα τελευταία χρόνια χειμάζεται.

Παρουσιάζονται έντονα φαινόμενα μετανάστευσης λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας από την απουσία του δευτερογενούς τομέα και οι προσπάθειες που έχουν γίνει ενισχύοντας τους άλλους κλάδους της παραγωγής δεν μπορούν να δώσουν λύση στο πρόβλημα της απασχόλησης.

Θα πρέπει λοιπόν να δοθεί βαρύτητα στην ενίσχυση της μεταποίησης και στην δημιουργία μονάδων ικανών να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας αλλά και να δημιουργηθεί μέσω στρατηγικού σχεδιασμού μακροπρόθεσμη στρατηγική ανάπτυξης του τομέα αυτού.

Ένας σημαντικός κλάδος που έχει δυναμική και μπορεί να συμβάλει άμεσα στην ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα είναι η επεξεργασία και μεταποίηση βιολογικών προϊόντων της γεωργίας και κτηνοτροφίας που όπως προαναφέρθηκε, ο Νομός παράγει και με αρκετά καλές προϋποθέσεις.

Εκτιμάται ότι οι προοπτικές είναι καλές αν ληφθούν υπόψη τα λίγα καλά παραδείγματα μεσαίων μονάδων που δραστηριοποιούνται ήδη στο Νομό. Η εξαγωγική τους δραστηριότητα έχει δημιουργήσει ένα πρόσφορο έδαφος και τα προϊόντα του Νομού έχουν αποκτήσει ένα καλό όνομα στην αγορά.

Η περιοχή του Δήμου Γρεβενών δεν διαθέτει σημαντικές βιομηχανικές μονάδες. Ο τριτογενής τομέας και η σημαντική συμμετοχή του στο Α.Ε.Π. έχει να κάνει με τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Αν συνυπολογιστούν και οι εργαζόμενοι στις δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς τότε είναι εμφανής ο λόγος που ο τριτογενής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

τομέας αποτελεί και τον πιο σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης για το Δήμο Γρεβενών.

Η γεωργική εκμετάλλευση της περιοχής θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σχεδόν μονοκαλλιέργεια σιτηρών. Η ολοκληρωτική επικράτηση των αροτριάων καλλιεργειών και ειδικότερα των χειμερινών σιτηρών, οφείλεται κυρίως στο χαμηλό ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων. Η μονοκαλλιέργεια των σιτηρών που επηρεάζεται κατά μεγάλο βαθμό από την πολιτική των στρεμματικών ενισχύσεων, είναι ένα σημαντικό πρόβλημα.

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Γρεβενών είναι ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας γεγονός που διασφαλίζει ποιότητα ζωής, ενώ συγχρόνως αποτελεί σημαντικό απόθεμα και μια προϋπόθεση για ανάπτυξη τουριστικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων, καθώς επίσης η ανάδειξη σημαντικών στοιχείων της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, όπως για παράδειγμα τα πάρα πολλά παραδοσιακά γεφύρια που έχουν ξεχωριστή κατασκευαστική τεχνική, ή τα απολιθώματα προϊστορικών ζώων ή οι απειράριθμες πολιτιστικές εκδηλώσεις που διατηρούν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του τόπου.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- Βελτίωση και ολοκλήρωση των αντιπλημμυρικών και αρδευτικών έργων και υποδομών.
- Αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και κτηνοτροφίας στο Δήμο.
- Ενίσχυση των βιοκαλιεργητών του Νομού, με στόχο όλο και περισσότεροι αγρότες και κτηνοτρόφοι να στραφούν στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων.
- Δημιουργία δικτύου για την έρευνα, τη ζήτηση της απασχόλησης και τον προσανατολισμό της προσφοράς εργασίας
- Υπηρεσίες ομαδικής στήριξης επιχειρήσεων για επενδύσεις στο πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση προϊόντων και σε ήπιες μορφές εναλλακτικού τουρισμού
- Υποστήριξη των αγροτών στις διαδικασίες πιστοποίησης των παραγόμενων προϊόντων ως ΠΟΠ, ΠΓΕ.
- Προώθηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα και κυρίως των μικρών επιχειρήσεων στην διαμόρφωση τοπικών δράσεων για την απασχόληση
- Ενίσχυση Κοινωνικής Οικονομίας
- Η αξιοποίηση, προώθηση και προβολή ήπιων μορφών τουρισμού
- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας του τουρισμού

2.1.5 Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου

2.1.5.1 Περιγραφή και αποτύπωση της οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου

2.1.5.1.1 Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Γρεβενών

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Γρεβενών ψηφίστηκε με την αριθμ. 321/2011 απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που επικυρώθηκε με την αριθμ. Αριθμ. Πρωτ.:54251/2825 (+53963/2812, 52329/2715, 50580/2612, 47982/2487, 46858/2425)/31-10-2011 απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας και δημοσιεύθηκε στο αριθμ. 2577/7-11-2011 ΦΕΚ τεύχος β', (η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 421/2011 όμοια, και συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 104/2012 και 244/2013 όμοιες).

2.1.5.1.2 Διάρθρωση Υπηρεσιών

Στην παρούσα Ενότητα αποτυπώνεται η διαρθρωτική δομή του Δήμου Γρεβενών, όπως διαμορφώθηκε με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

ΜΕΡΟΣ 1

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Άρθρο 1

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου :

ΕΝΟΤΗΤΑ Α :

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Γενικός Γραμματέας
2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.
3. Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
4. Νομική Υπηρεσία
5. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
6. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
7. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας *
8. Αυτοτελές Τμήμα Μαθητικής Εστίας

* Με το Ν. 4172/2013 καταργήθηκαν οι θέσεις του κλάδου της Δημοτικής Αστυνομίας και από της ισχύος του ανωτέρω νόμου το Αυτοτελές Τμήμα της Δημοτικής Αστυνομίας στην ουσία έχει καταργηθεί

ΕΝΟΤΗΤΑ Β :

ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

-Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- α) Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- β) Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ :

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

-Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία :

- α) Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής
- β) Γραφείο Αλιείας
- γ) Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- δ) Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ :

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ*

-Διεύθυνση Πολεοδομίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
- β) Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών
- γ) Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών
- δ) Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης

*Πλέον μετονομάστηκε σε Υπηρεσία Δόμησης

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε :

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

-Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Τμήμα Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων υλικών
- β) Τμήμα Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων και Ειδικών Συνεργειών

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ :

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

-Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- β) Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- γ) Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ :

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

- α) Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

β) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου

γ) Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης

δ) Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού

ε) Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας

2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

α) Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου

β) Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας

γ) Τμήμα Ταμείου.

Δ) Τμήμα Προμηθειών και Αποθήκης

3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

α) Τμήμα Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων

β) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης

γ) Τμήμα Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων

δ) Τμήμα Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων

ε) Τμήμα Πολιτικής Προστασίας και Κίνησης Οχημάτων

στ) Τμήμα Πρασίνου και Διαχείρισης Δασών

ζ) Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης

4. Διεύθυνση ΚΕΠ που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες :

α) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών

β) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης

Άρθρο 2

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα δημοτικών ενότητων, εξυπηρετούν τις δημοτικές / τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες μονάδες των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

**ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΟ
(ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

**ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΚΗΠΟΥΡΕΙΟ
(ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

**ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ ΚΝΙΔΗ
(ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΕΝΤΖΙΩΝ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

**ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΟΠΩΣ
ΜΑΥΡΑΝΑΙΟΥΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΙΑΚΑ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

**ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΜΕΓΑΡΟ
(ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

**ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ': ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΤΥΡΝΑΒΟ
(ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 3.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

**ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ': ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ ΛΑΡΙΣΑ
(ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ)**

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 3.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

2.1.5.1.3 Αρμοδιότητες Επιτελικών Υπηρεσιών

Στις ακόλουθες παραγράφους, αποτυπώνονται οι κυριότερες αρμοδιότητες των Διευθύνσεων και των Αυτοτελών Τμημάτων όπως προκύπτουν από τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Γρεβενών. Περισσότερες πληροφορίες για τις αρμοδιότητες των επιμέρους γραφείων ανά Διεύθυνση ή Τμήμα, όπως και για τις αρμοδιότητες των Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών παρέχονται στον ΟΕΥ του Δήμου Γρεβενών.

Αρμοδιότητες Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής

Το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής του Δήμου είναι αρμόδιο για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των υπηρεσιών του Δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχομένων κάθε είδους υπηρεσιών. Επίσης είναι αρμόδιο για τη διασφάλιση της ένταξης των πολιτικών ισότητας των φύλων στις τοπικές πολιτικές. Επιπρόσθετα το Τμήμα είναι αρμόδιο για την ανάπτυξη, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ΤΠΕ του Δήμου, περιλαμβανομένης της ευθύνης εκπλήρωσης του έργου του ΚΟ.Σ.Ε. (Κομβικό Σημείο Επαφής) του Δήμου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 του Ν. 3882 / 2010 (ΦΕΚ Α' 166).

Αρμοδιότητες Αυτοτελούς Τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης

Το Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης είναι αρμόδιο για την προστασία και ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής, της ζωικής παραγωγής και της αλιείας στην περιοχή του Δήμου, την υποστήριξη του αγροτικού κόσμου για την βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, την παρακολούθηση, αδειοδότηση και εποπτεία των εμπορικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δήμου, την προστασία του καταναλωτή, την προώθηση της απασχόλησης και την εφαρμογή ενεργειών τουριστικής ανάπτυξης. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του Τμήματος στο πλαίσιο της αποστολής του, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Πολεοδομίας

Η Διεύθυνση Πολεοδομίας είναι αρμόδια για την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδιασμού, την έκδοση και έλεγχο εφαρμογής των οικοδομικών αδειών και τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Η Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, της χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και τη συντήρηση των οχημάτων του Δήμου. Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Τμήματα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

Αρμοδιότητες Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού

Το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Συγχρόνως το Τμήμα είναι αρμόδιο για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, καθώς και για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του Τμήματος στο πλαίσιο της αποστολής του, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Αρμοδιότητες Αυτοτελούς Τμήματος Μαθητικής Εστίας.

Το Αυτοτελές Τμήμα Μαθητικής Εστίας είναι αρμόδιο για τη φιλοξενία παιδιών γυμνασίου –λυκείου και άλλων συναφών σχολών, με μικρό έως μηδαμινό εισόδημα από χωριά του νομού Γρεβενών και από όμορους νομούς, η διαμονή και η σίτιση των μαθητών, η φιλοξενία Κ.Α.Π.Η, αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και η υλοποίηση σεμιναρίων.

Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου και για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση / διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Παράλληλα η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την γραμματειακή υποστήριξη των πολιτικών οργάνων του Δήμου, τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Στη Διεύθυνση, και ειδικότερα στο Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας, υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Διοικητικών Θεμάτων σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η Διεύθυνση μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου.

Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά, και ειδικότερα στο Τμήμα Ταμείου, και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Οικονομικών Θεμάτων σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησή τους. Συγχρόνως η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων, την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών κυρίως στον τομέα των μεταφορών. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την

υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου. Εσωτερικών.

Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Τμήματα Κ.Ε.Π. σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.

2.1.5.1.4 Δημοτικά Όργανα και Επιτροπές

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του Ν. 3852/2010, ορίζεται πως ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο. Το Δημοτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από 33 μέλη .

Η υποχρέωση συγκρότησης της Εκτελεστικής, της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής απορρέει από τις διατάξεις του Ν.3852/2010 και για την μεν Οικονομική και Εκτελεστική Επιτροπή είναι υποχρεωτική για όλους τους Δήμους (για την Εκτελεστική θα πρέπει να ικανοποιείται ο περιορισμός να υπάρχει τουλάχιστον ένας αντιδήμαρχος), ενώ, η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής συγκροτείται υποχρεωτικά σε όλους τους Δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων.

Στο Δήμο Γρεβενών, η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από 9 μέλη, ήτοι τον Δήμαρχο και τους 8 Αντιδημάρχους. Με την υπ. αριθμό απόφαση 311/2014 του Δημοτικού Συμβουλίου, ορίστηκαν τα μέλη της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Με την υπ. αριθμό απόφαση 310/2014 του Δημοτικού Συμβουλίου, ορίστηκαν τα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής. Με την υπ. αριθμό απόφαση 480/2014 του Δημοτικού Συμβουλίου, ορίστηκαν τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης. Τέλος με Με την υπ. αριθμό απόφαση 481/2014 του Δημοτικού Συμβουλίου, ορίστηκαν τα μέλη του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών

Κυριότερες Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής

Σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν. 3852/2010, οι κυριότερες αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής είναι οι κάτωθι:

α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου,

β) ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου,

γ) προελέγχει τον απολογισμό,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

δ) αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις,

ε) με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος, καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,

στ) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο,

ζ) εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών,

η) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,

θ) εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο.

Κυριότερες Αρμοδιότητες Εκτελεστικής Επιτροπής

Σύμφωνα με το άρθρο 63 του Ν.3852/2010, οι κυριότερες αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι οι κάτωθι:

α) Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

β) Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο.

γ) Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.

δ) Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.

ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

στ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια: i) Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, ii) Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.

ζ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και

διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

η) Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.

θ) Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της περιφέρειας και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

ι) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του δήμου και ενημερώνει σχετικά το δημοτικό συμβούλιο.

Κυριότερες Αρμοδιότητες Επιτροπής Ποιότητας Ζωής

Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Ν.3852/2010, οι κυριότερες αρμοδιότητες της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής ορίζονται οι εξής:

α) η χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου,

β) η ανάκληση ή η οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων επιχειρήσεων

γ) η χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

δ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο:

i) θέματα καθορισμού χρήσεων γης,

ii) θέματα ρυθμιστικών σχεδίων, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.) και έγκρισης πολεοδομικών μελετών,

iii) τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος,

iv) τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και άλλων, σχετικών με το αντικείμενο, αρμοδιοτήτων του,

v) το σχέδιο κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 79 και 82 του Κ.Δ.Κ..

Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

Με το άρθρο 76 του Ν.3852/10 ορίζεται ότι:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

«1. Στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους συγκροτείται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του και εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, δημοτική επιτροπή διαβούλευσης ως όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Η διάρκεια της θητείας της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης δεν υπερβαίνει τα δύομιση έτη. Δημοτική επιτροπή διαβούλευσης μπορεί να συγκροτηθεί και σε μικρότερους δήμους, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

α) των τοπικών εμπορικών και επαγγελματικών συλλόγων και οργανώσεων

β) των επιστημονικών συλλόγων και φορέων

γ) των τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών

δ) των εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα

ε) των ενώσεων και συλλόγων γονέων

στ) των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων

ζ) των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών

η) άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών

θ) εκπρόσωποι των τοπικών συμβουλίων νέων και

ι) δημότες.

Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης:

α) Γνωμοδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου.

β) Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο.

γ) Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

δ) Δύναται να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.Κ..

Συμβούλιο ένταξης μεταναστών

Κατά τις διατάξεις του άρθρ. 78 του Ν. 3852/2010

Οι Αρμοδιότητες και το Έργο του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών Έργο του συμβουλίου είναι η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του δήμου για θέματα που

αφορούν στην ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, στην επαφή τους με τη δημοτική αρχή ή άλλες δημόσιες αρχές, στην υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και, εν γένει, στην επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς και στη διοργάνωση σε συνεργασία με τον δήμο, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού. Έργο επίσης του συμβουλίου είναι η συνεργασία ιδίως με το ΥΠΕΣΑΗΔ, το Υπουργείο Παιδείας και δια Βίου Μάθησης, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθώς και με άλλους φορείς για τα θέματα που απασχολούν τους μετανάστες όπως είναι η εκπαίδευση τους, η ομαλή ενσωμάτωσή τους, η πολιτογράφηση κτλ κατά τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

2.1.5.1.5 Νομικά Πρόσωπα του Δήμου

Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών (Δ.Ε.Κ.Ε.Γ)

Η Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών με τον διακριτικό τίτλο «Δ.Ε.Κ.Ε.Γ», που συστάθηκε με την υπ' αριθ. 8341/22-10-99 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (ΦΕΚ 2019/Β'/17-11-99), η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 15767/1013/13.4.2009 απόφασή (ΦΕΚ 805/ Β'/30.4.2009), η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 74145/4274/17.8.2009 απόφασή (ΦΕΚ 1841/Β'/3.9.2009)

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι η οργάνωση και η λειτουργία των κάτωθι υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων:

Α. Η Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με τη δημιουργία και λειτουργία δομών όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περιθαλψής και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.
3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης.

4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας.
  5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
  6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.
  7. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου.
- Β. Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:
1. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
  2. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
  3. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.
  4. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.
  5. Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών.
  6. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.
  7. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά.
  8. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
  9. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.
  10. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και χώρων άθλησης.
  11. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.

Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αθλητισμού Δήμου Γρεβενών

Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ», το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των Ν. 3463/2006 και 3852/2010 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας και Νέα Αρχιτεκτονική δομή της Αυτοδιοίκησης), με έδρα τα Γρεβενά.

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι η οργάνωση και η λειτουργία των κάτωθι υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων:

Α) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης στην οποία περιλαμβάνεται, ιδίως:

- Η υποστήριξη και η κοινωνική φροντίδα ατόμων τρίτης ηλικίας με την παροχή υπηρεσιών ιατροκοινωνικής προστασίας και σκοπό την αποφυγή της απένταξής τους από τον οικογενειακό και κοινωνικό ιστό.
- Η ανάπτυξη μελλοντικά δράσεων και υπηρεσιών που σχετίζονται με την οργάνωση δομών Βοήθειας στο Σπίτι και Ψυχολογικής υποστήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
- Η οργάνωση βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών για την παροχή σύγχρονης προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, διατροφής και φύλαξης βρεφών και νηπίων, με σκοπό την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας τους, την φροντίδα της υγείας τους, την ανάπτυξη των νοητικών τους ικανοτήτων, την υποστήριξη και βελτίωση των γλωσσικών τους δεξιοτήτων και γενικότερα όλων εκείνων των στοιχείων που θα συνδράμουν μαζί με το οικογενειακό τους περιβάλλον στην ομαλή και επιτυχημένη μετάβασή τους στο σχολικό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.
- Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.
- Η πληροφόρηση, ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των δημοτών για την δημιουργική και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων και προβλημάτων της σύγχρονης οικογένειας.
- Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.

B) Αθλητισμού στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

- Δράσεις προώθησης του αθλητισμού γενικά, με σκοπό τη καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος, της ομαδικότητας και της ευγενούς άμιλλας.
- Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων με παράλληλη ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εθελοντικής συμμετοχής των πολιτών στα αθλητικά και γενικότερα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού με ιδιαίτερη μέριμνα στην εξασφάλιση των προϋποθέσεων συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων δημοτών.
- Μέριμνα για την συντήρηση, βελτίωση, αποτελεσματική αξιοποίηση και εξοπλισμό όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων και υποδομών.

Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Γρεβενών

Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Γρεβενών», οποίο διέπεται από τις διατάξεις των Νόμων 1984/2006, 3463/2006 και 3852/2010 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας και Νέα Αρχιτεκτονική δομή της Αυτοδιοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης»), καθώς και της 8440/2011 Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με έδρα τα Γρεβενά.

Σκοπός της Σχολικής Επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλωσίμων

υλικών κλπ), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντιστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Παιδείας και Διά Βίου Μάθησης με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχομένη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για την στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων. Επίσης, η εκτέλεση έργων επισκευής και συντήρησης σχολικών κτιρίων στα πλαίσια της Κοινή Υπουργική Απόφαση 13172/24-3-1995 (ΦΕΚ 217 Β').

Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Γρεβενών

Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Γρεβενών», διέπεται από τις διατάξεις των Νόμων 1984/2006, 3463/2006 και 3852/2010 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας και Νέα Αρχιτεκτονική δομή της Αυτοδιοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης»), καθώς και της 8440/2011 Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με έδρα τα Γρεβενά.

Σκοπός της Σχολικής Επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθεται για κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλωσίμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντιστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Παιδείας και Διά Βίου Μάθησης με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχομένη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για την στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων. Επίσης, η εκτέλεση έργων επισκευής και συντήρησης σχολικών κτιρίων στα πλαίσια της κοινής υπουργικής απόφασης 13172/24-3-1995 (ΦΕΚ217 Β').

Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Γρεβενών (Δ.Ε.Υ.Α.Γ)

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης, είναι νομικό πρότυπο ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελή χαρακτήρα και διέπεται ως προς τη διοίκηση, οργάνωση, εκτέλεση, λειτουργία και συντήρηση των έργων της αρμοδιότητάς της καθώς και τις πηγές χρηματοδότησής της από τις διατάξεις του Ν.1069/1980 «περί κινήτρων διά την ίδρυσην επιχειρήσεων υδρεύσεως και αποχετεύσεως» Έδρα της Επιχείρησης είναι ο Δήμος Γρεβενών του Νομού Γρεβενών (άρθρο 1 παρ 3 Ν.1069/1980). Περιοχή αρμοδιότητας της επιχείρησης είναι η διοικητική περιφέρεια του Δήμου Γρεβενών(άρθρο 1 παρ 3 Ν.1069/1980).

Στην περιουσία της Επιχείρησης ανήκουν τα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης της περιοχής αρμοδιότητας της επιχείρησης, τα οποία εκτελέστηκαν ή θα εκτελεστούν

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

με βάση συγκεκριμένες μελέτες , όλοι οι υπόνομοι που υπάρχουν και οι εγκαταστάσεις ύδρευσης και αποχέτευσης ακάθαρτων και όμβριων υδάτων, όλοι οι υπόνομοι ή ανοικτοί αγωγοί που εκβάλλουν άμεσα ή έμμεσα στο δίκτυο, καθώς επίσης και οι μονάδες επεξεργασίας πόσιμου ύδατος και υγρών αποβλήτων (άρθρο 8 παρ 1 Ν.1069/1980).

Στο πεδίο του εντύπου Ε5 αναφέρεται το οργανόγραμμα του Δήμου και στη συνέχεια απαριθμούνται οι επιτροπές και τα νομικά πρόσωπα του Δήμου, (βάσει του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_05: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ
<p>Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Γρεβενών ψηφίστηκε με την αριθμ. 321/2011 απόφαση του δημοτικού συμβουλίου (η οποία τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις υπ' αριθμ. 421/2011, 104/2012 και 244/2013) που επικυρώθηκε με την αριθμ. 54251/2825(+53963/2812, 52329/2715, 50580/2612, 47982/2487, 46858/2425)/31-10-2011 απόφαση του Γ.Γ. της Αποκεντρωμένης Δ/σης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας και δημοσιεύθηκε στο αριθμ. 2577/7-11-2011 ΦΕΚ τεύχος δεύτερο, παρουσιάζει τις εξής διοικητικές ενότητες:</p> <p>ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Γενικός Γραμματέας
2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.
3. Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
4. Νομική Υπηρεσία
5. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
6. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
7. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας *
8. Αυτοτελές Τμήμα Μαθητικής Εστίας <p>*Με το Ν. 4172/2013 καταργήθηκαν οι θέσεις του κλάδου της Δημοτικής Αστυνομίας και από της ισχύος του ανωτέρω νόμου το Αυτοτελές Τμήμα της Δημοτικής Αστυνομίας στην ουσία έχει καταργηθεί</p> <p>ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ</p> <p>-Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής που περιλαμβάνει:</p> <ol style="list-style-type: none">
α) Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
β) Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) <p>ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</p> <p>-Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει:</p> <ol style="list-style-type: none">
α) Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής
β) Γραφείο Αλιείας
γ) Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
δ) Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού <p>ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ*</p> <p>-Διεύθυνση Πολεοδομίας που περιλαμβάνει:</p> <ol style="list-style-type: none">
α) Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
β) Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών
γ) Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών
δ) Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης <p>*Πλέον μετονομάστηκε σε Υπηρεσία Δόμησης</p>

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

-**Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης** που περιλαμβάνει:

- α) Τμήμα Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων υλικών
- β) Τμήμα Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων και Ειδικών Συνεργείων

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

-**Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού** που περιλαμβάνει:

- α) Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- β) Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- γ) Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει:

- α) Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
- β) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
- γ) Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης
- δ) Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού
- ε) Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας

2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει:

- α) Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
- β) Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας
- γ) Τμήμα Ταμείου.
- δ) Τμήμα Προμηθειών και Αποθήκης

3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει:

- α) Τμήμα Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων
- β) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης
- γ) Τμήμα Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων
- δ) Τμήμα Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων
- ε) Τμήμα Πολιτικής Προστασίας και Κίνησης Οχημάτων
- στ) Τμήμα Πρασίνου και Διαχείρισης Δασών
- ζ) Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης

4. Διεύθυνση ΚΕΠ που περιλαμβάνει:

- α) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών
- β) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στις έδρες δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις δημοτικές / τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες μονάδες των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

-ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ)

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

- ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΚΗΠΟΥΡΕΙΟ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ)

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

-ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ ΚΝΙΔΗ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΕΝΤΖΙΩΝ)

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.
- 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη.
- 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.

-ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΥΣ ΜΑΥΡΑΝΑΙΟΥΣ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Θ. ΖΙΑΚΑ)

- 1.Γραφείο ΚΕΠ.
- 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

<p>3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη. 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων. -ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΜΕΓΑΡΟ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ) 1.Γραφείο ΚΕΠ. 2.Γραφείο καθαριότητας και ανακύκλωσης. 3.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη. 4.Γραφείο οικονομικών θεμάτων. -ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΤΥΡΝΑΒΟ (ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ) 1.Γραφείο ΚΕΠ. 2.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη. 3.Γραφείο οικονομικών θεμάτων. -ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ ΛΑΡΙΣΑ (ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ) 1.Γραφείο ΚΕΠ. 2.Γραφείο διοικητικών θεμάτων και εξυπηρέτησης του πολίτη. 3.Γραφείο οικονομικών θεμάτων.</p>	
ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ	
1.	Εκτελεστική Επιτροπή (σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 62 του Ν. 3852/2010)
2.	Οικονομική Επιτροπή (υπ' αριθ. 310/2014 απόφαση Δημ. Συμβουλίου)
3.	Επιτροπή Ποιότητας Ζωής (υπ' αριθμ. 311/2014 απόφαση Δημ. Συμβουλίου)
4.	Συντονιστικό Τοπικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (υπ' αριθμ. 342/2014 απ. Δημ. Συμβουλίου)
5.	Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (υπ' αριθμ.480/2014 απόφαση Δημ. Συμβουλίου)
6.	Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών (υπ' αριθμ.481/2014 απόφαση Δημ. Συμβουλίου)
7.	Επιτροπή Παιδείας (υπ' αριθμ.572/2014 απόφαση Δημ. Συμβουλίου)
8.	Δημοτική Επιτροπή Ισότητας (υπ' αριθμ.574/2014 απόφαση Δημ. Συμβουλίου)
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
1.	Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών (Δ.Ε.Κ.Ε.Γ)
2.	Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αθλητισμού Δήμου Γρεβενών (Κ.Κ.Α.Α.)
3.	Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Γρεβενών
4.	Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Γρεβενών
5.	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Γρεβενών (Δ.Ε.Υ.Α.Γ)
6.	Σύνδεσμος Ύδρευσης Δήμου Γρεβενών και Κοινοτήτων.
7.	Αναπτυξιακή Δήμου Γρεβενών (ΑΝ.ΔΗ.Γ.)
8.	Αναπτυξιακή Γρεβενών (ΑΝ.ΓΡΕ.) Α.Ε.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Στο σημείο αυτό γίνεται κατανομή των υπηρεσιών του Δήμου ανά θεματικό τομέα ανάπτυξης και διαχωρίζονται σε κάθετες και οριζόντιες υπηρεσίες, (βάση του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

Κύριες (κάθετες) λειτουργίες, είναι οι λειτουργίες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες του Δήμου σε ένα θεματικό τομέα ανάπτυξης (δηλ. δραστηριότητες αναπτυξιακές, πολιτιστικές, αθλητισμού, προστασίας περιβάλλοντος, κλπ.)

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής	Κοινωνική Πολιτική, παιδεία, πολιτισμός & αθλητισμός	Τοπική οικονομία & απασχόληση
Τεχνική Υπηρεσία	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού	Τεχνική Υπηρεσία
Υπηρεσία Περιβάλλοντος		Οικονομική Υπηρεσία
Υπηρεσία Δόμησης	Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών (Δ.Ε.Κ.Ε.Γ.)	Υπηρεσίες Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής
Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης -Αποχέτευσης Γρεβενών (Δ.Ε.Υ.Α.Γ.)	Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αθλητισμού Δήμου Γρεβενών	Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης
	Τεχνική Υπηρεσία	
	Αυτοτελές Τμήμα Μαθητικής Εστίας	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΟΥΝ ΚΑΘΕΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ		

Υποστηρικτικές ή οριζόντιες λειτουργίες, είναι οι λειτουργίες των οποίων ο ρόλος συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του (όπως διοίκηση προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, υποστήριξη του προγραμματισμού, σχεδιασμός, ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων, κλπ.).

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής
Διεύθυνση ΚΕΠ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΟΥΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ή ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

2.1.5.1.6 Ανθρώπινο Δυναμικό

Στον Δήμο Γρεβενών απασχολούνται συνολικά 178 υπάλληλοι, εκ των οποίων οι 124 είναι μόνιμοι, οι 48 ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ), ένας (1) με πάγια αντιμισθία και 5 μετακλητοί υπάλληλοι .

Από τους εργαζόμενους 67 είναι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ποσοστό 37,6 %) 43 είναι πανεπιστημιακής εκπ/σης (ποσοστό 24,2 %), 27 είναι τεχνολογικής εκπ/σης (ποσοστό 15,2 %) και 41 είναι υποχρεωτικής εκπ/σης (ποσοστό 23 %)

Η αναλυτική κατανομή του προσωπικού ανά υπηρεσία και ανά κλάδο ειδικότητας ,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί (βάση του Εντύπου Ε5 του Οδηγού) :

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ		
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις, Ειδικές θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
1	ΠΕ Νομικής	Μετακλητός υπάλληλος
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
Δεν είναι στελεχωμένο. Εξυπηρετείται από το Ιδιαίτερο Γραφείο του Δημάρχου		
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΠΕ ΝΟΜΙΚΗΣ	Πάγια αντιμισθία
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
Δεν είναι στελεχωμένο. Εξυπηρετείται από το Ιδιαίτερο Γραφείο του Δημάρχου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΒΘΗΘΕΙΑΣ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
Δεν είναι στελεχωμένο. Εξυπηρετείται από το Ιδιαίτερο Γραφείο του Δημάρχου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
Με το Ν. 4172/2013 καταργήθηκαν οι θέσεις του κλάδου της Δημοτικής Αστυνομίας και από της ισχύος του ανωτέρω νόμου το Αυτοτελές Τμήμα της Δημοτικής Αστυνομίας στην ουσία έχει καταργηθεί		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΔΕ Χειριστών Η/Υ	Μόνιμο προσωπικό
1	ΔΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ Εργατών Γεν. Καθηκόντων	ΙΔΑΧ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ		
Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1.	ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπόνων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού	ΙΔΑΧ
Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1.	ΠΕ Πληροφορικής	Μόνιμο Προσωπικό
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Γεωπόνων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπόνων	Μόνιμο Προσωπικό
Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1.	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1.	ΔΕ Χειριστών Η/Υ	Μόνιμο Προσωπικό
-Γραφείο Αλιείας		
-Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού		
Δεν είναι στελεχωμένα		
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΟΜΗΣΗΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ)		
Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
2	ΠΕ Αρχιτεκτόνων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

1	ΤΕ Μηχανολόγων	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Πολεοδομικών Εφαρμογών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό (με απόσπαση)
Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΤΕ Δομικών Έργων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Εργοδηγών	Μόνιμο Προσωπικό
Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΔΕ Χειριστών Η/Υ υπολογιστών	Μόνιμο Προσωπικό
3	ΔΕ Διοικητικών	ΙΔΑΧ
ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ)		
Τμήμα Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακυκλώσιμων υλικών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
2	ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας	Μόνιμο Προσωπικό
7	ΥΕ Εργατών καθαριότητας	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΥΕ Γενικών καθηκόντων	ΙΔΑΧ
2	ΥΕ Εργατών καθαριότητας	ΙΔΑΧ
4	ΔΕ Οδηγών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Οδηγών	ΙΔΑΧ
Τμήμα Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων και Ειδικών Συνεργείων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
3	ΥΕ Γενικών καθηκόντων	ΙΔΑΧ
2	ΥΕ Εργατών καθαριότητας	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΥΕ Εργατών καθαριότητας	ΙΔΑΧ
1	Καθαριστριών γραφείων	ΙΔΑΧ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

-Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
3	ΤΕ Κοινωνικών λειτουργιών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
-Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
16	ΥΕ Καθαριστριών Σχολικών Μονάδων	ΙΔΑΧ
-Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας		
<i>(Δεν είναι στελεχωμένο. Εξυπηρετείται από τα άλλα τμήματα</i>		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		
Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΔΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
3	ΔΕ Χειριστών Η/Υ	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
1	ΠΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
1	ΤΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
5	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
1	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΔΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ Κλητήρων	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
3	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
Δεν είναι στελεχωμένο. Η αρμοδιότητα έχει μεταφερθεί στην αποκεντρωμένη διοίκηση		
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		
Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
5	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΤΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΔΕ Χειριστών Η/Υ	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Ταμείου.		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΔΕ Ελεγκτών Εσόδων - Εξόδων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Εισπρακτόρων	Μόνιμο Προσωπικό
Τμήμα Προμηθειών και Αποθήκης		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΠΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
1	ΤΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		
-Τμήμα Συγκοινωνιακών και Κτιριακών Έργων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	Π.Ε. Μηχανολόγων Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
2	Π.Ε. Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
1	Τ.Ε. Πολιτικών Μηχανικών,	Μόνιμο Προσωπικό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

1	Τ.Ε. Μηχανολόγων Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Τεχνιτών	ΙΔΑΧ
-Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	Τ.Ε. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΔΕ Ηλεκτρολόγων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Τεχνιτών	ΙΔΑΧ
-Τμήμα Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
-Τμήμα Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών	Μόνιμο Προσωπικό
-Τμήμα Πολιτικής Προστασίας και Κίνησης Οχημάτων		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
1	ΠΕ Γεωπονίας	Μόνιμο Προσωπικό
8	ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων	ΙΔΑΧ
1	ΔΕ Εργοδηγών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΥΕ Εργατών Γεν. Καθηκόντων	ΙΔΑΧ
1	ΔΕ Οδηγών	Μόνιμο Προσωπικό
-Τμήμα Πρασίνου και Διαχείρισης Δασών		
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας
2	ΠΕ Δασολόγων	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Δενδροκηπουρών	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΥΕ Εργατών κήπων	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΥΕ Εργατών Γεν. Καθηκόντων	ΙΔΑΧ
1	ΥΕ Εργατών	Μόνιμο Προσωπικό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

-Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Μηχ. Κιν/φου	
1	ΔΕ Χειριστών Η/Υ	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Διοικητικού	ΙΔΑΧ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ (ΚΕΠ)		
-Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
1	ΤΕ Διοικητικών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΔΕ Χειριστών Η/Υ	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΤΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
-Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης		
<i>Πλήθος</i>	<i>Επίπεδο Εκπαίδευσης Κλάδος &Ειδικότητα</i>	<i>Σχέση Εργασίας</i>
1	ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
2	ΤΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΜΕΓΑΡΟ (Δ.Ε. ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ)		
-Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων		
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
-Γραφείο ΚΕΠ		
1	ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗΝ ΚΝΙΔΗ (Δ.Ε. ΒΕΝΤΖΙΟΥ)		
-Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων		
1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
-Γραφείο ΚΕΠ		
1	ΤΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
1	ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	Μόνιμο Προσωπικό
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΚΗΠΟΥΡΕΙΟ (Δ.Ε. ΓΟΡΓΙΑΝΗΣ)		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

-Γραφείο ΚΕΠ		
1	<i>ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ (Δ.Ε. ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ)		
-Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων		
3	<i>ΔΕ Διοικητικού</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>
-Γραφείο ΚΕΠ		
2	<i>ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΥΣ ΜΑΥΡΑΝΑΙΟΥΣ (Δ.Ε. Θ. ΖΙΑΚΑ)		
-Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων		
1	<i>ΔΕ Χειριστών Η/Υ</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>
-Γραφείο ΚΕΠ		
2	<i>ΠΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΗ ΛΑΡΙΣΑ (ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ - Δ.Ε. ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ)		
-Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων		
1	<i>ΔΕ Χειριστών Η/Υ</i>	<i>ΙΔΑΧ</i>
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΝ ΤΥΡΝΑΒΟ (ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΕΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ - Δ.Ε. ΣΜΙΞΗΣ)		
-Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων		
1	<i>ΔΕ Διοικητικού</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>
-Γραφείο ΚΕΠ		
1	<i>ΔΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών</i>	<i>Μόνιμο Προσωπικό</i>

2.1.5.1.7 Συστήματα και εργαλεία που χρησιμοποιεί ο Δήμος για την υποστήριξη της οργάνωσης και της λειτουργίας του

Ο Δήμος Γρεβενών, προκειμένου να μπορεί να συμμετέχει, από 1.11.2011, ως δικαιούχος, σε προσκλήσεις πράξεων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ της περιόδου 2007 – 2013, οφείλει να προχωρήσει σε επιβεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας. Σύμφωνα δε με το άρθρο 10 παρ. 11 του Ν. 3840/2010, είναι δυνατή η επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας δικαιούχου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ελληνικού προτύπου ΕΛΟΤ 1429:2008.

Σύμφωνα με την ΥΑ 22867/ΕΥΘΥ/984, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 792Β/8-6-2011,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ρυθμίστηκαν οι βασικές κατευθύνσεις για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία με την οποία πραγματοποιείται η επιβεβαίωση της επάρκειας των δικαιούχων των πράξεων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 11 του Ν.3840/2010, και η υποχρέωση δικαιούχων με επιβεβαιωμένη διαχειριστική επάρκεια, που συνενώνονται ή συγχωνεύονται με άλλον, να ενημερώσουν το φάκελο της διαχειριστικής του επάρκειας υποβάλλοντας συμπληρωματικά στοιχεία στην αρμόδια Ειδική Υπηρεσία που το εξέδωσε, προκειμένου να εκδοθεί νέο έγγραφο επιβεβαίωσης.

Με την ΥΑ 25549/ΕΥΘΥ/1305 του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1412/Β/16-6-2011, τροποποιήθηκε η ΥΑ «Ρυθμίσεις για την επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων της περιόδου 2007-2013». Πιο συγκεκριμένα, για τους νέους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού που συστάθηκαν με το ν. 3852/2010, ως καταληκτική ημερομηνία για την ενημέρωση του φακέλου της διαχειριστικής τους επάρκειας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6.2 της ΥΑ 22867/ΕΥΘΥ/984, ορίζεται η 31η Οκτωβρίου 2011.

Σύμφωνα όμως με τα ανωτέρω, ο Δήμος Γρεβενών προχώρησε σε νέα επιβεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ελληνικού προτύπου ΕΛΟΤ 1429:2008.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ		
Πρότυπα - Συστήματα - Εργαλεία	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαχειριστική Επάρκεια	ΝΑΙ	Έγγραφο επιβεβαίωσης 2478/26-10-2011
Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης	ΟΧΙ	
ISO 9001/2008	ΝΑΙ	Έγγραφο επιβεβαίωσης συστήματος διαχειριστικής επάρκειας ΕΛΟΤ 1429:2008 Πιστοποιητικό 01100083115/01
Επιμορφώσεις - Κατάρτιση	ΝΑΙ	Το προσωπικό συμμετέχει σε εκπαιδεύσεις που πραγματοποιούνται από το ΙΝΕΠ, προκειμένου να διατηρεί επίκαιρη τη γνώση του, σχετικά με το αντικείμενο εργασίας τους. Ωστόσο ο Δήμος δεν εφαρμόζει συστηματική διαδικασία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

		διευρέυνησης των εκπαιδευτικών αναγκών του προσωπικού.
Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων	ΝΑΙ	Ο Δήμος διαθέτει πλήρως μηχανογραφημένες οικονομικές υπηρεσίες , οι οποίες παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τη διαχείριση των οικονομικών πόρων του οργανισμού.
Σύστημα Διαχείρισης Γνώσης	ΟΧΙ	
Σύστημα Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Έργων	ΝΑΙ	Από τις αρχές του έτους 2015 έχει εγκατασταθεί πρόγραμμα ηλεκτρονικής παρακολούθησης των έργων του Δήμου. Μετά τη σχετική ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού στη χρήση του, αναμένεται να είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τον προγραμματισμό και την παρακολούθηση των έργων.
Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	ΝΑΙ	Εφαρμόζονται τα ισχύοντα από την νομοθεσία, αναφορικά με τη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού και υπάρχει εγκατεστημένο πρόγραμμα διαχείρισης προσωπικού

Στο επόμενο πεδίο αποτυπώνονται στοιχεία της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης του Δήμου όπως είναι η διαδικτυακή του πύλη, η ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη, οι εγκαταστάσεις δικτύου τοπικού – ασύρματου κλπ. (βάση του Εντύπου Ε5 του Οδηγού)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		
	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαδικτυακή Πύλη	ΝΑΙ	url:www.dimosgrevenon.gr e--
Ηλεκτρονική Εξυπηρέτηση του Πολίτη	ΟΧΙ	
Διαβούλευση	ΟΧΙ	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Τοπικό δίκτυο (lan)	ΝΑΙ	
Ασύρματο δίκτυο (w-lan)	ΝΑΙ	
Αριθμός webservers	1	
Web servers/ Γραμμή επικοινωνία (εύρος ζώνης)	1/2mbit	

Στο πεδίο Ηλεκτρονική Εξυπηρέτηση του Πολίτη καταγράφεται η υποδομή των τηλεπικοινωνιών και της κοινωνίας των πληροφοριών του Δήμου. Περιγράφονται οι υπηρεσίες και κατηγοριοποιούνται. (βάσει του Εντύπου 5 του Οδηγού)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
A/A	Επίπεδο Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών	Περιγραφή
1.	Διαδικασίες εκτίμησης των τοπικών αναγκών και του βαθμού ικανοποίησης των πολιτών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες	Ο Δήμος Γρεβενών δεν εφαρμόζει συγκεκριμένες διαδικασίες, οι οποίες μπορούν να διαμορφώσουν συγκεκριμένους δείκτες εκτίμησης. Τα όποια συμπεράσματα απλώς εξάγονται από την καθημερινή επαφή των Δημοτών με το Δήμαρχο, τους Αντιδημάρχους, με το γραφείο του Δημάρχου, με τις δημοτικές υπηρεσίες και τα ΝΠ.
2.	Διαδικασίες ενημέρωσης/ πληροφόρησης	Οι ποιο διαδεδομένες μέθοδοι για την πληροφόρηση των πολιτών, πέρα από την ιστοσελίδα είναι τα ενημερωτικά φυλλάδια, οι ανακοινώσεις στους πίνακες κτλ
3.	Υπηρεσίες λογοδοσίας και	Οι διαδικασίες λογοδοσίας και διαφάνειας διασφαλίζονται, με

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	διαφάνειας	τη δημοσίευση στο τοπικό τύπο και στην ιστοσελίδα του Δήμου, των ημερήσιων διατάξεων και των διοικητικών αποφάσεων, καθώς και με την ανάρτηση των πάσης φύσης διοικητικών εγγράφων στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ
--	------------	---

2.1.5.1.8 Κτιριακή Υποδομή Δήμου και Τεχνικός εξοπλισμός

Στα δύο επόμενα πεδία αποτυπώνεται το σύνολο των κτιριακών υποδομών και εγκαταστάσεων του Δήμου καθώς και ο τεχνικός εξοπλισμός του. Στο πεδίο της καταγραφής των κτιριακών υποδομών αποτυπώνεται η επιφάνεια του κτιρίου σε τετραγωνικά μέτρα, η ονομασία του κτιρίου, η περιγραφή της ιστορικής/αρχιτεκτονικής του σημασίας, η δυναμικότητα του κτιρίου σε αριθμό ατόμων, ο υφιστάμενος αριθμός των εργαζομένων και η προσβασιμότητα σε ΑμεΑ.

Στο πεδίο καταγραφής του τεχνικού εξοπλισμού αποτυπώνεται το πλήθος και το είδος του τεχνικού εξοπλισμού που χρησιμοποιείται από τις υπηρεσίες του Δήμου (βάσει του Εντύπου 5 του Οδηγού)

ΚΤΙΡΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ					
Ονομασία Κτιρίου	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Δυναμικότητα κτιρίου	Αριθμός Εργαζομένων	Προσβασιμότητα σε ΑΜΕΑ
Δημαρχείο Γρεβενών	2.053,00			41	ΟΧΙ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΚΕΠ Δ. Γρεβενών	87,92			6	Ναι
Δημαρχείο πρώην Δ. Βεντζίου	757,88			4	Ναι
Δημαρχείο πρώην Δ. Ηρακλεωτών	1.198,29			5	Ναι
Δημαρχείο πρώην Δ. Γόργιανης	299,81			1	
Δημαρχείο πρώην Δ. Θ. Ζιάκα	418,20			3	
Δημαρχείο πρώην Δ. Κοσμά του Αιτωλού.	580			2	Ναι
Κτίριο παλαιού Δασαρχείο				25	Ναι
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ					
Πλήθος	Είδος				
20	Χορτοκοπτικό				
15	Θαμνοκοπτικό				
1	Μοτοσάπα				
1	Διαγραμμιστής Γηπέδου				
1	Φρέζα				
1	Κύλινδρος για πάτημα χόρτου				
1	Λιπασματοδιανομέας				
2	Γεννήτρια παροχής ρεύματος				
14	Μεσινέζα				
6	Σκάλες				
1	τροχός				
2	Κονφλέρ-αεροψάλιδο				
8	κλαδευτήρια				

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2	βεντάλιες
2	Τσουγκράνες
2	Τρυπάνι
1	Κατασκευή πυρόσβεσης
1	Ασφαλτοκοπτικό
1	Αρμοκόπτης
4	Λεπίδα αποχιονοσμού
1	Μικρό πολυμηχάνημα
1	Κανόνι κοχλίας
1	Διαμορφωτής γαιών
6	Αλυσοπρίονο
3	σάρωθρο
2	Φρέζα
1	Κοφλερ αεροψάλιδο
4	Τρακτέρ
2	Αποροφητήρας φυσητήρας φύλλων
1	Ψεκαστήρας χειρός
1	Ψεκαστήρας μηχάνημα
1	Μηχάνημα φύτευσης
6	Επιβατικά 4Χ4 τύπου jeep Το 1 έχει παραχωρηθεί
11	Αυτοκίνητο ανοικτό φορτηγό 4Χ4 ,Τα 7έχουν παραχωρηθεί
3	Πυροσβεστικό όχημα, Εχουν παραχωρηθεί
3	Φορτηγό
3	Λεωφορείο, Εχουν παραχωρηθεί τα 2
1	Αυτοκίνητο επιβατικό εννέα θέσεων
1	Αυτοκίνητο επιβατικό
5	Αυτοκίνητο επιβατικό, έχουν παραχωρηθεί
1	Πρωθητήρας γαιών (μπουλντόζα)
7	Όχημα πολ/λων χρήσεων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

7	Φορτωτής εκσκαφέας, Δύο έχουν παραχωρηθεί
2	Υδροφόρα
1	Μότο
3	Αλατοδιανομέας -Λεπίδα
1	Καδοπλυντήριο
1	Αποφρακτικό, έχει παραχωρηθεί
3	Σάρωθρο
2	Καλαθοφόρο
2	Φορτωτής
1	Εκχιονιστικό μικρό
3	Πολυμηχάνημα- εκχιονιστικό
3	Ισοπεδωτής γαιών
2	Προωθητήρας γαιών (μπουλντόζα)
140	Προσωπικοί υπολογιστές
10	SERVER
140	Εκτυπωτές
10	φωτοτυπικά

2.1.5.1.9 Βασικές συνεργασίες του Δήμου

Ο Δήμος Γρεβενών, στα πλαίσια της κοινωνικής, πολιτιστικής προσφοράς του και της αδιάλειπτης προσπάθειάς του για συνεχή βελτίωση του επιπέδου ζωής των δημοτών, συνεργάζεται σε διάφορους τομείς με σειρά άλλων φορέων εντός και εκτός Γρεβενών, όπως επιχειρήσεις, φορείς, τοπικά επιμελητήρια, συνδέσμους, συλλόγους, σωματεία, Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (ΜΚΟ), κλπ. Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά κάποιες από τις συνεργασίες του Δήμου Γρεβενών με μερικούς από τους φορείς αυτούς.

- Συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τους φορείς της περιοχής του Δήμου Γρεβενών

Η συνεργασία μεταξύ του Δήμου από τη μια πλευρά, και των επιχειρήσεων και φορέων από την άλλη, μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη τόσο για τους ίδιους, όσο και για την ανάπτυξη του Δήμου Γρεβενών γενικότερα.

Για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας απαιτείται δυναμική και εξειδικευμένη

επιχειρηματικότητα, η οποία θα πρέπει να διευκολύνεται αλλά και να καθοδηγείται αναπτυξιακά με στοχευμένες ενισχύσεις και θεσμικές αναδιαρθρώσεις από έναν επιτελικό, ρυθμιστικό και αποτελεσματικό δημόσιο τομέα, που θα παρέχει επιπλέον μια ισχυρότερη τεχνολογική βάση, ένα αρτιότερο δίκτυο άυλων και υλικών υποδομών και ένα αποτελεσματικότερο σύστημα χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης

Στόχος είναι η ενίσχυση της διακλαδικής και διατομεακής δικτύωσης των ΜΜΕ με στόχο την αξιοποίηση κοινών υποδομών και υπηρεσιών και τη δημιουργία συνεργιών και οικονομιών μοναδιαίου μεγέθους σε τομείς όπου υπάρχει δυνητικά κλαδικό συγκριτικό πλεονέκτημα.

- Συνεργασία με φορείς του Νομού Γρεβενών

Στο Νομό Γρεβενών υπάρχουν μια σειρά από φορείς όπως η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, η ΑνΓρε Αναπτυξιακή Γρεβενών Α.Ε., το Επιμελητήριο, η ΑΝΔΗΓ κτλ. που παίζουν σημαντικό ρόλο στην τοπική διακυβέρνηση, αλλά και στην επίλυση πολλών θεμάτων που έχουν χωρική αναφοράς στο σύνολο του Νομού. Θα πρέπει ο Δήμος Γρεβενών να ενισχύσει τις επαφές του με αυτούς τους φορείς, πέρα από τις θεσμοθετημένες διαδικασίες, έτσι ώστε να επιτυγχάνει με καλύτερο τρόπο την επίλυση των θεμάτων που τον αφορούν άμεσα.

- Συμμετοχή σε Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή δίκτυα συνεργασίας

Η μεταφορά καλών πρακτικών για την αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν τον Δήμο Γρεβενών δεν είναι δυνατόν να περιοριστεί στο χώρο της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Υπάρχουν πολλοί φορείς τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό που αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα και σε αρκετές περιπτώσεις έχουν προχωρήσει στην επίλυση των θεμάτων αυτών με τρόπους τους οποίους θα ήταν δυνατόν, με την κατάλληλη προσαρμογή, να υιοθετήσει και ο Δήμος Γρεβενών. Στο πλαίσιο της γενικότερης αναπτυξιακής προσέγγισης που ο Δήμος οφείλει να έχει, είναι σκόπιμη η αναζήτηση τέτοιων πρακτικών από Ελληνικά ή Διεθνή παραδείγματα και η προσπάθεια μεταφοράς τους στον Δήμο.

Παράλληλα τα θεματικά λειτουργικά σύνολα αποτελούν επιπλέον, παράγοντα διαφοροποίησης και «τοποθέτησης» του Δήμου στον εθνικό και Ευρωπαϊκό χάρτη ανταγωνιστικότητας των περιοχών. Ο διαρκής εμπλουτισμός τους είναι δείγμα θετικής αναπτυξιακής πορείας.

- Διαδημοτικές συνεργασίες

Ο Δήμος Γρεβενών έχει αναπτύξει μια σειρά από διαδημοτικές συνεργασίες στο Νομό σε ζητήματα όπως αυτά του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, της προστασίας του περιβάλλοντος, του σχεδιασμού των υποδομών και των μεταφορών, της δημιουργίας διαδημοτικών επιχειρήσεων και οργανισμών κ.α.

Σε αυτό το πεδίο του πίνακα απαριθμούνται οι βασικές συνεργασίες του Δήμου και των υπηρεσιών του για την υλοποίηση προγραμμάτων/δράσεων/ενεργειών που αφορούν στο θεματικό τομέα, (βάσει του Εντύπου 5 του Οδηγού)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	
1.	Συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τους φορείς της περιοχής του Δήμου Γρεβενών
2.	Συνεργασία με φορείς του Νομού Γρεβενών
3.	Συμμετοχή σε Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή δίκτυα συνεργασίας
4.	Διαδημοτικές συνεργασίες

2.1.5.1.10 Πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου

Η λειτουργία των οργάνων διοίκησης

Πρέπει να επιδιωχθεί ο συντονισμός της λειτουργίας των πρωτοβάθμιων, ούτως ώστε οι στρατηγικές τους να είναι συμβατές μεταξύ τους, με το συντονισμό των δευτεροβάθμιων οργανώσεων τους (ΤΕΔ), καθώς και των κεντρικών συντονιστικών οργάνων (ΠΕΔ).

Ενεργοποίηση θεσμών και διαδικασιών συμμετοχής και κοινωνικού ελέγχου

Βασικό ζητούμενο είναι η αποτελεσματικότητα στην λύση των διαφόρων προβλημάτων, που μπορεί να επιδιωχθεί την αναδιοργάνωση των τοπικών διοικήσεων και με ένα μοντέλο πολυσυλλεκτικής συμμετοχής και ανοιχτών συνεργασιών.

Πρωώθηση της χρηστής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση σε τοπικό επίπεδο αποτελεί το επίκεντρο του εκσυγχρονισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο εκσυγχρονισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προάγει την ποιότητα των «τοπικών» υπηρεσιών και την αποτελεσματικότητα της «τοπικής» δημοκρατίας, καθώς επιτρέπει στους οργανισμούς:

- τον σχεδιασμό συνολικής στρατηγικής για την τοπική ανάπτυξη
- την παροχή αποτελεσματικών και με μικρότερο κόστος υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση της τοπικής κοινωνίας
- την αποτίμηση της ποιότητας των υπηρεσιών αυτών
- τη λήψη γρήγορων, αποτελεσματικών και υπεύθυνων αποφάσεων

Στο πεδίο που ακολουθεί περιγράφονται άλλα πρόσθετα θέματα που αφορούν στο θεματικό τομέα Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου, βάση του Εντύπου Ε5 του Οδηγού)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Η λειτουργία των οργάνων διοίκησης
Ενεργοποίηση θεσμών και διαδικασιών συμμετοχής και κοινωνικού ελέγχου
Πρωώθηση της χρηστής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

2.1.5.1.11 Περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου με αναφορά στο εσωτερικό περιβάλλον του

Στην ενότητα αυτή γίνεται περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου με αναφορά στο εσωτερικό περιβάλλον του.

Ακολουθεί η περιγραφή των κυριότερων δραστηριοτήτων των υπηρεσιών του Δήμου (βάση του Εντύπου_Ε3 του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής</p>	<p>Το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής του Δήμου είναι αρμόδιο για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των υπηρεσιών του Δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχομένων κάθε είδους υπηρεσιών. Επίσης είναι αρμόδιο για τη διασφάλιση της ένταξης των πολιτικών ισότητας των φύλων στις τοπικές πολιτικές. Επιπρόσθετα το Τμήμα είναι αρμόδιο για την ανάπτυξη, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ΤΠΕ του Δήμου.</p>
<p>Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών</p>	<p>Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου και για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση / διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Παράλληλα η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την γραμματειακή υποστήριξη των πολιτικών οργάνων του Δήμου, τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Στη Διεύθυνση, και ειδικότερα στο Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας, υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Διοικητικών Θεμάτων σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.</p>
<p>Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών</p>	<p>Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η Διεύθυνση μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου. Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά, και ειδικότερα στο Τμήμα Ταμείου, και τα αποκεντρωμένα Γραφεία Οικονομικών Θεμάτων σε επιμέρους δημοτικές ενότητες.</p>
<p>Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)</p>	<p>Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου. Εσωτερικών.</p>
<p>Γενικός Γραμματέας</p>	<p>Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.</p>
<p>Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου</p>	<p>Το Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου παρέχει κάθε είδους διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη προς τον Δήμαρχο</p>
<p>Νομική Υπηρεσία</p>	<p>Η Νομική Υπηρεσία παρέχει νομική υποστήριξη προς τα αιρετά όργανα του Δήμου και τις δημοτικές υπηρεσίες με την παροχή των</p>

2.1.5.1.12 Χρηματοδοτικά εργαλεία

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2014-2020 (Σ.Ε.Σ.)

Τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου ΕΣΠΑ:

Κοινοτική Συνδρομή ΕΣΠΑ: 19,7 δις. (Δημόσια Δαπάνη 24,6 δις) ευρώ με δυνατότητα επαύξησης κατά 2 δις. με την εφαρμογή της ρήτρας αναθεώρησης το 2016.

Σε αυτό προστίθενται

- οι πόροι του CEF (Συνδέοντας την Ευρώπη) περίπου 580 εκ. € (ΔΔ 682 εκ. €) πόροι από Ταμείο Συνοχής που διαχειρίζονται κεντρικά από ΕΕ αλλά αποκλειστικά για έργα που θα προτείνει η χώρα
- οι πόροι για τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (231,7 εκ. €) (ΔΔ 289,6 εκ. €)
- οι πόροι του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους αγρότες (FEAD) που διαχειρίζεται η χώρα περίπου 281 εκ. € (351 εκ. €)

-Επτά Εθνικά Επιχειρησιακά προγράμματα (μαζί με την Τεχνική Βοήθεια)

- 1.«Επιχειρηματικότητα – Ανταγωνιστικότητα – Καινοτομία».
- 2.«Μεταρρύθμιση του Δημοσίου»
- 3.«Περιβάλλον-Μεταφορές»
- 4.«Εκπαίδευση-Κατάρτιση-Απασχόληση»
5. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
6. Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας (όταν οριστικοποιηθούν οι πόροι)

Δεκατρία Περιφερειακά Επιχειρησιακά

Αύξηση του ποσοστού των ΠΕΠ στο συνολικό πρόγραμμα από 22 στο 35 %.

-Ξεχωριστό πρόγραμμα για κάθε Περιφέρεια (ΠΕΠ) ΜΟΝΟ για ΕΤΠΑ και ΕΚΤ

-Όλες οι Περιφέρειες θα διαχειριστούν περισσότερους πόρους σε σχέση με το

σημερινό πρόγραμμα

-Έμφαση σε αναπτυξιακά έργα αλλά και επιχειρηματικότητα, κοινωνικές δράσεις

-Πολυτομεακά και πολυταμειακά προγράμματα

Η πρόβλεψη συμπράξεων Δήμων και Κοινοτήτων με τον ιδιωτικό τομέα με τους όρους και τη διαδικασία του Ν. 3389/2005 (ΣΔΙΤ)

Για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών, οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα και με τους όρους και τη διαδικασία του ν. 3389/2005 (ΦΕΚ 232 Α')¹, όπως κάθε φορά ισχύει².

Οι Συμπράξεις του Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ ή Public - Private Partnerships, PPP) αποτελούν μια μέθοδο κατασκευής δημοσίων υποδομών και παροχής δημοσίων υπηρεσιών στο κράτος και στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, με συνεχώς διευρυνόμενη εφαρμογή στην Ευρωπαϊκή αγορά.

Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ)

Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος χρηματοδότησης περιβαλλοντικών παρεμβάσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποτελεσματική και διαφανή διαχείριση των πόρων για την αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει τη θεσμοθέτηση της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Πολιτικής, ενός συμβουλευτικού οργάνου στο Υπουργείο, η οποία θα είναι αρμόδια να εισηγείται μέτρα, δράσεις και προγράμματα εθνικού ή τοπικού χαρακτήρα με σκοπό την προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Επίσης θα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των μέτρων, δράσεων και προγραμμάτων ως προς τη συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων προστασίας, ανάδειξης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

Οι ενδεικτικοί άξονες για τις δράσεις χρηματοδότησης του Πράσινου Ταμείου αποτελούν η βιοποικιλότητα, οι δασικές εκτάσεις, η προστασία υδάτων – εδάφους, η αντιμετώπιση σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων, η πρόληψη, προστασία και ρύθμιση του χωρικού σχεδιασμού, η αστική αναζωογόνηση, η ενίσχυση των ΑΠΕ, η εξοικονόμηση ενέργειας κα.

---

¹ Νόμος 3389/2005 «Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα» (ΦΕΚ Α' 232/22-9-2005)

² Άρθρο 224 ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 3463/2006 Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Πόροι του Πράσινου Ταμείου είναι α) οι Πράσινοι Πόροι (πόροι ΕΤΕΡΠΣ, Ειδικού Φορέα Δασών, πόροι Ταμείου Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου, εισφορές διανομέων ενέργειας, των διαχειριστών δικτύων διανομής και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας, άλλα τέλη και ειδικά πρόστιμα), β) χρηματοδοτήσεις από προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεθνείς οργανισμούς, γ) κέρδη, τόκοι ή άλλα έσοδα που προέρχονται από τη συμμετοχή του Πράσινου Ταμείου σε άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, δ) χορηγίες και δωρεές από φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ε) έσοδα από τη διαχείριση, εκμετάλλευση και αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του, στ) επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και χρηματοδοτήσεις από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και κάθε άλλο έσοδο από νόμιμη αιτία.

Πρόγραμμα Life+

Το Life+ είναι το χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον και αποτελεί συνέχεια του Life. Ο κύριος στόχος του Life+ είναι να συμβάλλει στην εφαρμογή, ενημέρωση και ανάπτυξη της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης του περιβάλλοντος σε άλλες πολιτικές, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Το Life+ στηρίζει την εφαρμογή του 6ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων των θεματικών στρατηγικών. Μέσω του Life+ χρηματοδοτούνται μέτρα και έργα με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για τα κράτη-μέλη.

Το Life+ αποτελείται από τρεις ενότητες:

Life+ Φύση και Βιοποικιλότητα με στόχο να συμβάλλει στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας για τη φύση και τη βιοποικιλότητα ιδιαίτερα σε σχέση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ για τη διατήρηση των άγριων πτηνών και την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση της χλωρίδας και πανίδας και των φυσικών οικοσυστημάτων και την υποστήριξη και περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή του δικτύου Natura 2000 συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων και θαλάσσιων ειδών.

Life+ Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση για την εφαρμογή των στόχων του 6ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων προτεραιότητας για τις κλιματικές αλλαγές, το περιβάλλον και την υγεία και ποιότητα ζωής, τους φυσικούς πόρους και τα απόβλητα και να συνεισφέρει στην ανάπτυξη και επίδειξη των καινοτόμων προσεγγίσεων πολιτικής, τεχνολογιών, μεθόδων και εργαλείων.

Life+ Πληροφόρηση και Επικοινωνία με στόχο τη διάχυση της πληροφόρησης και την αύξηση της ευαισθητοποίησης σε περιβαλλοντικά θέματα συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών.

2.5.1.2 Αξιολόγηση της οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης

Στο τελευταίο πίνακα του εντύπου του Οδηγού της Ε.Ε.Τ.Α.Α, γίνεται η αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου, στον θεματικό τομέα «Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου» και εντοπίζονται Προβλήματα και Δυνατότητες, Ευκαιρίες και Κίνδυνοι ή Περιορισμοί.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Επικαιροποίηση και προσαρμογή του Ο.Ε.Υ. στις πραγματικές ανάγκες του Δήμου • Οργανωτικά προβλήματα στην κατάρτιση του Τεχνικού Προγράμματος και την ενσωμάτωσή του στον Προϋπολογισμό • Πρόβλημα δυσλειτουργίας του Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού με το Τμήμα Μισθοδοσίας σ' ότι αφορά την παρακολούθηση των μεταβολών του προσωπικού λόγω προβλημάτων της μηχανογράφησης σ' αυτό τον τομέα • Προβληματική συνεργασία των υπηρεσιών που στεγάζονται στο Διοικητήριο (Τεχνική Υπηρεσία, Προγραμματισμός, Πολεοδομία, Πρόνοια κ.λ.π.) με τις διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες του Δήμου που στεγάζονται στο κεντρικό κτίριο του Δήμου στην πλ. Ελευθερίας, λόγω της απόστασης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ορθολογική κατανομή και αξιοποίηση όλου του ανθρώπινου δυναμικού • Με τη λειτουργία της εφαρμογής ηλεκτρονικής παρακολούθησης των έργων, θα λυθούν σημαντικά προβλήματα προγραμματισμού • Ο σταδιακός εκσυγχρονισμός του Hardware • Κατάρτιση και επιμόρφωση του προσωπικού. • Βελτίωση της ικανότητας προγραμματισμού της δράσης του ΟΤΑ, μέσω της εφαρμογής συστηματικών διαδικασιών Στρατηγικού σχεδιασμού και Επιχειρησιακού προγραμματισμού • Καθιέρωση Συστημάτων Αυτοαξιολόγησης (Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης) • Δυνατότητα αξιοποίησης δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας (Ν. 3230/ 04) • Δυνατότητα εφαρμογής συστημάτων διαχείρισης έργων • Συμμετοχή των υπηρεσιών στον ετήσιο προγραμματισμό του δήμου • Νομοθετική πρόβλεψη για δυνατότητα ανάπτυξης τοπικών δικτύων συνεργασίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Ο Δήμος αντιμετωπίζει αρκετά οργανωτικά προβλήματα τόσο σε σχέση με την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων όσο και με τη λειτουργία των υπηρεσιών εξαιτίας του μεγάλου αριθμού και της διασποράς των οικισμών • Η έλλειψη προσωπικού και η απαγόρευση προσλήψεων • Έλλειψη συστήματος αξιολόγησης, με βάση αντικειμενικά κριτήρια • Το φαινόμενο της έντονης γραφειοκρατικής διαδικασίας εξακολουθεί να υπονομεύει οποιαδήποτε προσπάθεια βελτίωσης στην εκτέλεση του συνόλου σχεδόν των ενεργειών • Επικαλύψεις ρόλων και προβλήματα στην περιγραφή των θέσεων δημιουργούν περαιτέρω δυσχέρειες στην αντίληψη της θέσης που έχει ο κάθε εργαζόμενος στα πλαίσια της λειτουργίας του φορέα 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση δράσεων επιμόρφωσης των στελεχών • Αξιοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., για διοργάνωση εσωτερικών εκπαιδευτικών δράσεων
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Στο Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών υπάρχει πρόβλημα ποσοτικής επάρκειας ανθρώπινου δυναμικού. Αυτό έχει ως συνέπεια να υπάρχει αυξημένη συσσώρευση ανέλεγκτων καταγγελιών, ο έλεγχος να γίνεται ύστερα από αρκετή καθυστέρηση και οι πολίτες να εκφράζουν δικαιολογημένα δυσφορία ή και αγανάκτηση ακόμη για την μη έγκαιρη ικανοποίηση του αιτήματός τους. • Παρατηρείται, στις περισσότερες περιπτώσεις, έλλειψη αυστηρά καθορισμένων και διακριτών αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπαλλήλων • Προβλήματα στελέχωσης των υπηρεσιών, ειδικά μετά τις αποχωρήσεις εξειδικευμένων και έμπειρων εργαζομένων, στα πλαίσια της εθελοντικής κινητικότητας και τις εσπευσμένες συνταξιοδοτήσεις, λόγω των αλλαγών στο ασφαλιστικό. 	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπειρία ανθρώπινου δυναμικού • Πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των στελεχών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία κάλυψης των αναγκών σε προσωπικό, λόγω των αυστηρών περιορισμών στις προσλήψεις 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση δράσεων επιμόρφωσης των στελεχών • Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος εκπαίδευσης και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

		κατάρτισης για την υποστήριξη θεσμικών και διαρθρωτικών αλλαγών στη δημόσια διοίκηση
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Πολύ μικρό πλήθος εφαρμογών και συστημάτων οργανωτικής υποστήριξης παρέχει υπηρεσίας προς τους πολίτες, ενώ οι περισσότερες από αυτές χρησιμοποιούνται για να υποστηρίξουν τις εσωτερικές λειτουργίες του Φορέα (εφαρμογές ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου, μισθοδοσίας, διαχείρισης προσωπικού, εξειδικευμένες εφαρμογές κ.α.). • Προβλήματα στη λειτουργία των συστημάτων μηχανοργάνωσης ορισμένων υπηρεσιών, λόγω της πρόσφατης αλλαγής εταιρείας που συνεργάζεται με το Δήμο. Προβλήματα εντοπίζονται σε ορισμένες εφαρμογές (όπως αυτή του Τμήματος Προϋπ/σμού και Λογιστηρίου και Προμηθειών) και στις διαδικασίες τεχνικής υποστήριξης και εκπαίδευσης. • Μη λειτουργικό πρόγραμμα μισθοδοσίας με ανυπαρξία σύνδεσης (γεφύρωσης) με το πρόγραμμα διαχείρισης προσωπικού και με το πρόγραμμα οικονομικής διαχείρισης • Μη αξιοποίηση της εφαρμογής ηλεκτρονικής παρακολούθησης των έργων του Δήμου • Η παλαιότητα του υλικού Hardware • Έλλειψη λογισμικού για καταγραφή της ακίνητης περιουσίας και του δικαιώματος βοσκής • Προβληματική εσωτερική υποστήριξη σε διαδικασίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης λόγω έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού (ένας μόνο υπάλληλος για όλο το Δήμο) 	<ul style="list-style-type: none"> • Η Δημοσίευση των διοικητικών αποφάσεων του Δήμου, στην ιστοσελίδα του προγράμματος “Διαύγεια” • Βελτίωση της λειτουργίας και της διαδραστικότητας της ιστοσελίδας του Δήμου • Ανάπτυξη και αξιοποίηση εφαρμογών με δυνατότητα δημιουργίας αναφορών προς τη διοίκηση για την εξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν τις λειτουργίες και τις υπηρεσίες των Φορέων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη περαιτέρω αξιοποίησης της πληροφορικής τεχνολογίας για τη βελτίωση της παραγωγικότητας των λειτουργιών γραφείου • Δυσκολίες αφομοίωσης των δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, από τους δημότες μεγαλύτερης ηλικίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση του Ε.Π. «Ψηφιακή σύγκλιση» και «Διοικητική Μεταρρύθμιση» για χρηματοδότηση δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης • Το νέο ΕΣΠΑ
ΚΤΙΡΙΑΚΗ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Το κεντρικό κτίριο λόγω της παλαιότητάς παρουσιάζει πολλά προβλήματα και από άποψη στενότητας χώρων και από άποψη συνθηκών εργασίας. Εξ αιτίας αυτών των προβλημάτων δημιουργούνται δυσχέρειες και στην εξυπηρέτηση των πολιτών αλλά και στην διεκπεραίωση της τρέχουσας εργασίας. Δεν υπάρχουν χώροι αρχειοθέτησης, τα γραφεία είναι ασυντήρητα, υπάρχουν προβλήματα θέρμανσης το χειμώνα και κλιματισμού το καλοκαίρι • Σε γενικές γραμμές η συντήρηση της κτιριακής υποδομής είναι ανεπαρκής. Συγκεκριμένα υπάρχουν σημαντικά προβλήματα στο σύστημα θέρμανσης, που λόγω και της παλαιότητάς του, παρουσιάζει μεγάλη συχνότητα βλαβών, ενώ έχουν σταματήσει λόγω έλλειψης χρηματοδότησης οι εργασίες λειτουργικής και αισθητικής αναβάθμισης του κτιρίου • Οι εργαζόμενοι στο Τμήμα Προγραμματισμού δεν στεγάζονται στον ίδιο χώρο. Ο ασχολούμενος με θέματα προγραμματισμού στεγάζεται σε γραφείο του Διοικητηρίου στο χώρο της Δ/σης Τεχνικής Υπηρεσίας Ο ασχολούμενος με θέματα Πληροφορικής στεγάζεται σε γραφείο του Κεντρικού Δημαρχείου στο χώρο της Δ/σης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα γραφεία στο Διοικητήριο είναι σύγχρονο και με αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας • Ύπαρξη πλεοναζόντων μη αξιοποιήσιμων κτιριακών υποδομών, που προέκυψαν από τη συγχώνευση των ΟΤΑ • Λεπτομερής καταγραφή των κτιριακών υποδομών του δήμου, στα πλαίσια της απογραφής της δημοτικής περιουσίας • Ποσοτικά, δεν αναφέρονται σημαντικές ελλείψεις Η/Μ εξοπλισμού στις δημοτικές υπηρεσίες • Ιδιόκτητες εγκαταστάσεις για το μεγαλύτερο μέρος των δημοτικών υπηρεσιών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Άνοδος των τιμών συντήρησης μηχανημάτων και κτιριακών εγκαταστάσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Προγράμματα αξιοποίησης ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας σε δημοτικά κτίρια • Αξιοποίηση προγραμμάτων του ΕΣΠΑ για την αναβάθμιση του τεχνικού εξοπλισμού
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Τα έσοδα, σε μεγάλο βαθμό συναρτώνται από εξωτερικούς παράγοντες και συγκεκριμένα από την κυβερνητική δημοσιονομική πολιτική • Το ύψος των βεβαιωμένων απαιτήσεων από καθυστερηματικούς καταλόγους των πρώην δήμων και κοινοτήτων είναι ιδιαίτερα μεγάλο και επισφαλές. • Παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων σ' ότι αφορά τη συμβολή τους στην απόδοση τελών και 	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοποιητική χαρακτηρίζεται η πιστοληπτική ικανότητα του Δήμου αν συνυπολογιστεί και η εξαιρετικά δυσμενής οικονομική συγκυρία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	<p>τοπικών φόρων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απουσία συστήματος ηλεκτρονικών συναλλαγών 	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Τα έσοδα του Δήμου από τέλη που εξαρτώνται από το μέγεθος των τοπικών οικονομικών δραστηριοτήτων έχουν μειωθεί σε μεγάλο βαθμό, γεγονός που εγκλωβίζει στη συνέχεια την αναδιανεμητική και ανταποδοτική πολιτική του φορέα • Αδυναμία της Οικονομικής υπηρεσίας να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της προς μερίδα προμηθευτών και ειδικά σε εκείνες που συνδέονται με χρηματοδοτήσεις του ΠΔΕ, γεγονός που επηρεάζει δυσμενώς το ήδη, λόγω της γενικευμένης οικονομικής ύφεσης, βαρύ κλίμα της τοπικής οικονομίας • Σημαντικές καθυστερήσεις στην είσπραξη βεβαιωμένων φόρων και τελών, λόγω της οικονομικής συγκυρίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντικά περιθώρια αξιοποίησης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων • Υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες αξιοποίησης της Δημοτικής Περιουσίας που μπορεί να επιφέρει αξιόλογη αύξηση των εσόδων • Σημαντικά περιθώρια εξορθολογισμού των δαπανών που μπορεί να επιφέρει σημαντική μείωση τους

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οργανωτική Δομή και Συστήματα Λειτουργίας

- Προσπάθεια βελτίωσης και εξορθολογισμού των διοικητικών δομών των υπηρεσιών με κύριο σκοπό την αποσαφήνιση ρόλων και αρμοδιοτήτων.
- Βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων και ενίσχυση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού.
- Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων οικονομικής διαχείρισης και μισθοδοσίας.
- Καθιέρωση διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου.
- Εισαγωγή και υιοθέτηση συστημάτων ηλεκτρονικών συναλλαγών.
- Προσπάθεια για καλύτερη αξιοποίηση του στελεχιακού δυναμικού των Υπηρεσιών με παράλληλη και συστηματική μέριμνα για την επιμόρφωσή του .
- Ορθολογική κατανομή του προσωπικού.
- Προσαρμογή του ΟΕΥ στις πραγματικές απαιτήσεις των υπηρεσιών του Δήμου

Οικονομικά και Περιουσία

- Συστηματική υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου οικονομικής διαχείρισης, βασισμένου στον άξονα του εξορθολογισμού των δαπανών, με σκοπό την κατάρτιση ενός υλοποιήσιμου σχεδίου αποπληρωμής και χρηματοδότησης των υποχρεώσεων προς τους προμηθευτές
- Επιδίωξη καθιέρωσης ευέλικτων πρακτικών βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων από τους επιτηδευματίες και γενικότερα τους δημότες (π.χ. συμψηφισμός αμοιβαίων υποχρεώσεων), με σκοπό αφενός την διευκόλυνσή τους και αφετέρου τον περιορισμό των απωλειών εσόδων του Δήμου.

- Κατάρτιση και υιοθέτηση κανονισμού τυποποίησης διαδικασιών και ενεργειών με σκοπό τον περιορισμό των φαινομένων έλλειψης συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών. Η προσπάθεια αυτή θα έχει άμεσα θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα των υπηρεσιών προς του πολίτες.
- Εγκατάσταση και λειτουργία, όσο το δυνατόν συντομότερα, συστήματος ηλεκτρονικών συναλλαγών που θα αποτελέσει, μέσα στα πλαίσια της μορφολογίας και των ιδιαιτεροτήτων του
- Εκσυγχρονισμός των βελτίωση της λειτουργικότητας των προγραμμάτων οικονομικής διαχείρισης και μισθοδοσίας

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

- Αναβάθμιση υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Αναγκαίες προσαρμογές στις γνώσεις και δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής δημοκρατίας
- Ανάπτυξη συνεργασιών στο πλαίσιο της τοπικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Αναβάθμιση Δικτυακού τόπου του φορέα
- Διασύνδεση του προγράμματος διαχείρισης προσωπικού με το πρόγραμμα της μισθοδοσίας
- Εξυπηρέτηση πολιτών – Εφαρμογή προγραμμάτων λειτουργίας συναλλαγών από απόσταση
- Πρόγραμμα παρακολούθησης των τελών και των τοπικών φόρων
- Θα πρέπει μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου να καταστούν διαθέσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο, πολεοδομικά στοιχεία της Υπηρεσίας, όπως ρυμοτομικό σχέδιο πόλης, οριοθετήσεις οικισμών, ρυμοτομικά σχέδια οικισμών (σχέδια διανομής) κ.λ.π. , καθώς και τα νομοθετήματα δόμησης των οικισμών.
- Ολοκλήρωση και λειτουργία της εφαρμογής ηλεκτρονικής παρακολούθησης τεχνικών έργων (εκπαίδευση του προσωπικού, καθορισμός των χρηστών)

Ανάγκες σε εξοπλισμό πληροφορικής και εξοπλισμό γραφείου

Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών

- Εκτυπωτές(έγχρωμοι και ασπρόμαυροι), Scanner, Η/Υ, UPS
- Λογισμικά για αρχιτεκτονικά, στατικά τοπογραφικά διαγράμματα – επεξεργασίας χαρτών
- Όργανα μέτρησης απόστασης με Laser
- GPS, Ηλεκτρονικό κλισίμετρο - πυξίδα.
- Θερμόμετρο με Laser.

Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

- Προσωπικοί Η/Υ, Κλιματιστικά συστήματα

Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

- Λογισμικό για καταγραφή ακίνησης περιουσίας και δικαιώματος βοσκής
- FAX, αντικατάσταση προσωπικών Η/Υ, συσκευή τηλεφώνου, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή

Υπηρεσία Περιβάλλοντος

- 2 Προσωπικούς Η/Υ, 1 εκτυπωτή

Υπηρεσία Πολεοδομίας

- 12 προσωπικούς Η/Υ και εκτυπωτές, UPS, 2 φωτοτυπικά, FAX, καταστροφέας εγγράφων

Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού

- Fax, Scanner, UPS

Ανθρώπινο Δυναμικό

- Ανάπτυξη εσωτερικών μηχανισμών σχεδιασμού και αξιοποίησης της εκπαίδευσης στους Υπαλλήλους από το τμήμα Ανθρωπίνου Δυναμικού
- Ανάπτυξη αποτελεσματικών μηχανισμών οριζόντιου, ενδο-υπηρεσιακού και δι-υπηρεσιακού, συντονισμού
- Προσαρμογή του Ο.Ε.Υ. στις πραγματικές απαιτήσεις του Δήμου.
- Στελέχωση του τμήματος Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής με καταρτισμένο και καταλλήλων ειδικοτήτων προσωπικό (Ενδεικτικά αναφέρονται οι ειδικοί ενός ΠΕ Μηχανικών, ένας ΔΕ Διοικητικού – Οικονομικού, ένας ΠΕ Πληροφορικής και ένας ΤΕ Πληροφορικής)
- Στελέχωση του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Αθλητισμού έναν οδηγό και έναν Τ.Ε. Κοινωνικής Εργασίας
- Απαραίτητη η στελέχωση της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος με προσωπικό των εξής ειδικοτήτων: 1 Π.Ε. Περιβάλλοντος, 3 Οδηγούς, 1 χειριστή καδοπλυντηρίου, 1 χειριστή σαρώθρου, 1 διοικητικό και 25 εργάτες καθαριότητας.
- Ορθολογική ανακατανομή των εργαζομένων στα Τμήματα Διοικητικής Μέριμνας και Δημοτικής κατάστασης και Ληξιαρχείου.
- Για την εύρυθμη λειτουργία της Δ/σης Οικονομικών απαιτείται η στελέχωσή της με: 4 ΠΕ Οικονομικών, 1 Χημικό ΠΕ ή ΤΕ (για το γραφείο Προμηθειών), 1 Τοπογράφο ή Γεωπόνο ΠΕ ή ΤΕ (για το γραφείο δημ. Περιουσίας), 1 Διοικητικό ΤΕ ή ΔΕ και 1 ΠΕ Νομικής.
- Απαιτήσεις σε ειδικότητες στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών : 3 ΠΕ Πολιτικοί Μηχανικοί, 1 ΠΕ Αρχιτέκτονας, 1 ΠΕ Τοπογράφος Μηχανικός, 1 ΠΕ Μηχανολόγος Μηχανικός, 1 ΠΕ Γεωλόγος, 1 ΠΕ Μηχ/κός Περιβαλλοντος, 1 ΤΕ Δομικών Έργων, 1 ΤΕ Έργων Υποδομής, 1 ΤΕ Δασοπόνος, 2 ΔΕ χειριστών Η/Υ, 3 ΔΕ ηλεκτρολόγων, 2 εργάτες οικοδομικών εργασιών, 2 εργάτες οδοποιίας, 2 εργάτες κήπων, 1 αποθηκάριος, 4 χειριστές μηχανημάτων, 1 οδηγό.
- Για το Τμήμα Τοπικής Οικ. Ανάπτυξης 2 ΠΕ ή ΤΕ Η/Υ
- Η Υπηρεσία Δόμησης έχει ανάγκες στελέχωσης: με 2 Τοπογράφου Μηχανικούς, 2 Μηχανολόγους Μηχανικούς, 2 Πολιτικούς Μηχανικούς και 1 Αρχιτέκτονα Μηχανικό.
- Επιμόρφωση Ανθρωπίνου δυναμικού της Τεχνικής Υπηρεσίας στα ακόλουθα θέματα : Νέα Νομοθεσία

Έργων – Υπηρεσιών – Μελετών καθώς και για τις ηλεκτρονικές συμβάσεις έργων, Νομοθεσία για κατασκευή έργων – προδιαγραφές – αδειοδοτήσεις, θέματα διαχείρισης εξοπλισμού – μηχανημάτων, θέματα Πολιτικής Προστασίας

- Επιμόρφωση των Ανθρωπίνου δυναμικού του τμήματος Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής , σε θέματα προγραμματισμού, καθώς και τη χρήση του προγράμματος των οικονομικών και της διαχείρισης έργων και θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Επιμόρφωση του προσωπικού της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών, σε θέματα ελέγχου νομιμότητας πράξεων ΟΤΑ, ανάρτησης πράξεων στο Διαύγεια, παροχής ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες, βελτίωσης δεξιοτήτων επικοινωνίας, ομαδικής δυναμικής, διαχείριση συγκρούσεων και κρίσεων, παιδαρχικό δίκαιο δημ. Υπαλλήλων, θέματα ληξιαρχείου και δημοτικής κατάστασης, εκπαίδευση προϊσταμένων, διοίκηση μέχρι στόχων, σύνταξη δημοσίων εγγράφων με επεξεργαστές κειμένου.
- Επιμόρφωση του προσωπικού της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, σε θέματα βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων, διεχείρισης – αξιοποίησης και προστασίας της δημ περιουσίας, μισθώσεις και εκμισθώσεις ακινήτων, ένδικα μέσα για τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων, αναγκαστικά μέτρα είσπραξης δημοτικών εσόδων και ληξιπρόθεσμων οφειλών, ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού στο χειρισμό των προγραμμάτων της υπηρεσίας και σε θέματα μελετών, προσφορών προμηθειών και διεξαγωγής ηλεκτρονικών διαγωνισμών.
- Επιμόρφωση του προσωπικού της Δ/σης Περιβάλλοντος σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων ανακυκλώσιμων και επικίνδυνων απόβλητων καθώς και θέματα ασφάλειας και υγιεινής.
- Επιμόρφωση του προσωπικού του Τμήματος Τοπικής Οικ. Ανάπτυξης στη σχετική νομοθεσία και στη χρήση Η/Υ/
- Επιμόρφωση του προσωπικού της Δ/σης ΚΕΠ σε θέματα νέων τεχνολογιών (προγραμμάτων και λογισμικού) και σε θέματα διοικητικής φύσης (δημοτολόγια, ληξιαρχείο προσωπικό)
- Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της επιμόρφωσης σε ότι αφορά την αξιοποίηση των παρεχόμενων γνώσεων και δεξιοτήτων στο περιβάλλον εργασίας του υπαλλήλου.

Κτιριακή Υποδομή κα ανάγκες σε Τεχνικό Εξοπλισμό

Τεχνική Υπηρεσία

- Φορτωτής, Καλαθοφόρο, Βοτκατ (διαβολάκι), Χορτοκοπτικό, Finisher (ασφαλτικά), Σάρωθρο (σκούπα), Απορριμματοφόρα 16 κυβικών

Υπηρεσία Περιβάλλοντος

- 4 Απορριμματοφόρα, 2 σκούπες, 8 απορροφητικά σάρωθρα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2.1.8 Δημοτική Περιουσία του Δήμου Προς Αξιοποίηση

Στα επόμενο πεδίο αποτυπώνεται η ακίνητη περιουσία του Δήμου προς αξιοποίηση στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου.

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_06: ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ						
ΑΚΙΝΗΤΑ						
A/A	Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κατάσταση	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
1		Αγ.Θεοδώρων		Βοσκότοποι		Βοσκότοποι που εκμισθώνονται συνήθως κατ' έτος
2		Αιμιλιανού		Βοσκότοποι		Με δυσκολία στην έγκριση περίσσειας βοσκής από τη Δ/νση Δασών.έ
3		Διάκου		Βοσκότοποι		
4		Μυρσίνης		Βοσκότοποι		
5		Τρίκωμου		Βοσκότοποι		
6		Λειψίου		Βοσκότοποι		
7		Μικρολίβαδου		Βοσκότοποι		
8				Χερδολίβαδα		Για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
				Δημοτικά δάση		Απόληψη δασικών προϊόντων μέσω διαχειριστικών μελετών.
				Δημοτικά αγροτεμάχια		Εκμίσθωση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

2.1.7 .Οικονομικά Στοιχεία του Δήμου

Στο έντυπο 7 καταγράφονται τα στοιχεία του προϋπολογισμού του έτους 2014, όπως έχει εγκριθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο. Η καταγραφή των οικονομικών στοιχείων ακολουθεί την κωδικοποίηση του προϋπολογισμού και αναλύεται σε επίπεδο διψήφιου κωδικού αριθμού.

Έντυπο ΕΠ_ 7:ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_07: ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
ΕΣΟΔΑ€		
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2014
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	378.003,94
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	43.719,61
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	1.506.391,54
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	221.174,19
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	82.281,04
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	8.104.636,30
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	133.244,78
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	10.469.451,40
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2014
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	150.200,62
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	7.084.055,83
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	84.782,77
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	618,90
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	7.319.658,12
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2014
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	395.959,37
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	152.651,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	548.610,37
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	2014
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	184.117,77
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	184.117,77
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	2014
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	2.202.360,65
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	25.853,20

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	2.228.213,85
2014		
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	42.175,66
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2.735.059,44
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	2.777.235,10
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	23.527.286,61
ΔΑΠΑΝΕΣ €		
2014		
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	
60	ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΈΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	4.429.683,10
61	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	400.116,28
62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	1.689.120,33
63	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΤΕΛΗ	44.354,10
64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΈΞΟΔΑ	134.853,31
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΗΣ	476.146,09
66	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	246.448,86
67	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ- ΠΑΡΟΧΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΔΩΡΕΕΣ	3.276.038,42
68	ΛΟΙΠΑ ΈΞΟΔΑ	6.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	10.702.760,49
2014		
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	
71	ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	6.465,73
73	ΈΡΓΑ	6.091.640,66
74	ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	153.357,14
75	ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	6.251.463,53
2014		
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
81	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	1.369.157,51
82	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	2.191.615,89
85	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΤΗ	
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	3.560.773,40
2014		
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	
91	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	20.514.997,42

Ως Ν χαρακτηρίζεται το έτος εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος. (2015)

Για την πρώτη εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος απαιτείται η αποτύπωση των

απολογιστικών οικονομικών στοιχείων μόνο για το προηγούμενο οικονομικό έτος.

2.2 .Καθορισμός του οράματος και της στρατηγικής του Δήμου

Στην Ενότητα αυτή γίνεται μια συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιθυμητής κατάστασης του Δήμου ως γεωγραφικής μονάδας και ως οργανισμού, για την επόμενη μεσο-μακροπρόθεσμη περίοδο, την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.

Η στρατηγική του Δήμου αποτελεί σύνολο στόχων και πολιτικών, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματος για:

- Ισόρροπη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Γρεβενών, άρση των αδυναμιών και των διαρθρωτικών του προβλημάτων, ανάδειξη του Δήμου σε κόμβο μεταφορικό και τουριστικό προορισμό κ.ά.).
- Αειφόρος αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου και μετατροπή τους σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με έμφαση στην ποιότητα, τη γνώση – καινοτομία, την εξωστρέφεια την προστασία και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και στο σεβασμό στην πλούσια πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του Δήμου, επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο και σε καινοτομικές προσεγγίσεις

Αναλυτικότερα, στην αποστολή του Δήμου Γρεβενών περιλαμβάνονται:

- Η διαρκής βελτίωση της καθημερινής ζωής των κατοίκων του Δήμου.
- Η ταχεία και ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση των δημοτών, με την χρήση σύγχρονης τεχνολογίας
- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής.
- Η υποστήριξη της παιδείας, της δια βίου μάθησης και επιμόρφωσης, καθώς και της Επαγγελματικής Αποκατάστασης της Νεολαίας.
- Η κοινωνική μέριμνα και φροντίδα προς όλους τους δημότες και επισκέπτες, με ιδιαίτερη βαρύτητα στις ευπαθείς ομάδες.
- Η προστασία του περιβάλλοντος, του υδροφόρου ορίζοντα, καθώς και η αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).
- Η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράλληλα, των αρχαιολογικών, θρησκευτικών και περιβαλλοντικών σημείων ενδιαφέροντος.

2.2.1 Οι Άξονες, τα Μέτρα και οι στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου, όπως προσδιορίζεται στην προηγούμενη ενότητα, διαθέτει συνοχή μεταξύ αναπτυξιακού οράματος και γενικών στόχων (μέσων) και συνιστά μια ενιαία και αδιάσπαστη αναπτυξιακή στρατηγική. Θεωρείται βέβαιο πως η συνεπής εφαρμογή της θα συμβάλλει καθοριστικά στην βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της. Η εφαρμογή της ως άνω στρατηγικής έχει μακροπρόθεσμο ορίζοντα και ως βασικό περιορισμό τη διαθεσιμότητα των πόρων. Για το λόγο αυτό και στη βάση των όρων που θέτει ο περιφερειακός, εθνικός και ευρωπαϊκός προγραμματισμός προσδιορίζονται στα παρακάτω οι άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και οι εξειδικευμένες δράσεις του με ορίζοντα την επόμενη τετραετία. Τόσο οι άξονες προτεραιότητας όσο και οι δράσεις του προγράμματος φιλοδοξούν να συμβάλουν στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της νέας στρατηγικής.

Συνεπώς, οι άξονες προτεραιότητας, οι κορμοί παρέμβασης και οι δράσεις τους συνιστούν μέσον για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής, η οποία είναι πιο γενική και πιο μακροπρόθεσμη.

Στη βάση των αναπτυξιακών αναγκών και των στόχων της αναπτυξιακής στρατηγικής αλλά των οδηγιών του Υπουργείου Εσωτερικών και του οδηγού εκπόνησης Επιχειρησιακών προγραμμάτων της Ε.Ε.Τ.Α.Α , οι Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Γρεβενών έχουν ως εξής:

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_08: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Το αναπτυξιακό όραμα της Δημοτικής Αρχής για την περιοχή του Δήμου Γρεβενών συνοπτικά μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

- Ισόρροπη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Γρεβενών, άρση των αδυναμιών και των διαρθρωτικών του προβλημάτων, ανάδειξη του Δήμου σε μεταφορικό κόμβο και τουριστικό προορισμό κ.ά.
- Αειφόρος αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου και μετατροπή τους σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με έμφαση στην ποιότητα, τη γνώση – καινοτομία, την εξωστρέφεια την προστασία και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και στο σεβασμό στην πλούσια πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του Δήμου, επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο και σε

καινοτομικές προσεγγίσεις

Η αποστολή του Δήμου ως οργανισμός είναι:

Η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, για την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων.

Αναλυτικότερα, στην αποστολή του Δήμου Γρεβενών περιλαμβάνονται:

- Η διαρκής βελτίωση της καθημερινής ζωής των κατοίκων του Δήμου.
- Η ταχεία και ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση των δημοτών, με την χρήση σύγχρονης τεχνολογίας
- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής.
- Η υποστήριξη της παιδείας, της δια βίου μάθησης και επιμόρφωσης, καθώς και της Επαγγελματικής Αποκατάστασης της Νεολαίας.
- Η κοινωνική μέριμνα και φροντίδα προς όλους τους δημότες και επισκέπτες, με ιδιαίτερη βαρύτητα στις ευπαθείς ομάδες.
- Η προστασία του περιβάλλοντος, του υδροφόρου ορίζοντα, καθώς και η αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).
- Η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράλληλα, των αρχαιολογικών, θρησκευτικών και περιβαλλοντικών σημείων ενδιαφέροντος.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Η αναπτυξιακή στρατηγική θα επικεντρωθεί στις παρακάτω 3 θεματικές ενότητες

- ✓ Το περιβάλλον, το οποίο αποτελεί βασικό πόρο για την ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει να προστατευθεί από την ευκαιριακές αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Η ποιότητα πρέπει να αποτελέσει κεντρική συνιστώσα των δράσεων που στοχεύουν στην προώθηση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος του Δήμου Γρεβενών, προκειμένου αυτό να καταστεί ελκυστικό και βιώσιμο σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
- ✓ Την παραγωγή, με δράσεις στοχευμένες στον εκσυγχρονισμό, τη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος και τη δικτύωση των τοπικών επιχειρήσεων για να αναπτυχθούν συλλογικές μέθοδοι προβολής, προγραμματισμού και αποτελεσματικότητας στην παραγωγική διαδικασία.
- ✓ Τις κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, οι οποίες χρήζουν στοχευόμενων παρεμβάσεων για την ενίσχυση και εκσυγχρονισμό των δομών και υπηρεσιών, στη συμπλήρωση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης (υγεία), με υψηλού επιπέδου προνοϊακές και κοινωνικές υποδομές.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Οι Άξονες, τα Μέτρα και οι στόχοι του Στρατηγικού Σχεδίου			
Άξονας 1 : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής			
Μέτρο 1.1.	Φυσικό και οικιστικό περιβάλλον		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.1.1	Βελτίωση, προστασία και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις αξιοποίησης και προστασίας δημοτικών δασών Εφαρμογή προγραμμάτων προστατευόμενων περιοχών Δημιουργία ζωνών πρασίνου – δενδροφυτεύσεις Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για απόκτηση περιβαλλοντικής συνείδησης και κουλτούρας. Δράσεις πολιτικής προστασίας Βελτίωση κοιμητηρίων
1.1.2	Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και της αισθητικής και αρχιτεκτονικής εικόνας οικισμών	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών/ Δ/νση Πολεοδομίας	<ul style="list-style-type: none"> Παρεμβάσεις για τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής εικόνας των οικισμών και των κτιρίων ιδιαίτερου πολιτιστικού ενδιαφέροντος Αστικές αναπλάσεις οικισμών Δημιουργία χώρων στάθμευσης Παρεμβάσεις βελτίωσης των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (χώροι πρασίνου, πλατείες, παιδικές χαρές κλπ) Αξιοποίηση παραποτάμιων περιοχών Αναβάθμιση - συντήρηση δημοτικών χώρων και κτιρίων
1.1.3	Βελτίωση της καθαριότητας της πόλης, των κοινοχρήστων χώρων και των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων.	Δ/νση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	<ul style="list-style-type: none"> Αναβάθμιση – αντικατάσταση και προμήθεια νέων οχημάτων και εξοπλισμού αποκομιδής απορριμμάτων. Επέκταση – βελτίωση των προγραμμάτων ανακύκλωσης Εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης και διαλογής οικιακών αποβλήτων στην πηγή. Ενίσχυση της υπηρεσίας καθαριότητας
1.1.4	Αντιμετώπιση των χωροταξικών και	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών/ Δ/νση	<ul style="list-style-type: none"> Ολοκλήρωση των διαδικασιών μεταγραφής της πράξης εφαρμογής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

	πολεοδομικών προβλημάτων στον αστικό χώρο και των χρήσεων γης.	Πολεοδομίας	<ul style="list-style-type: none"> της επέκτασης του σχεδίου πόλης Διερεύνηση Επιπτώσεων από Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια σε Τοπικό Επίπεδο
1.1.5	Ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων - Διαχείριση και διανομή νερού	Δ.Ε.Υ.Α.Γ / Σύνδεσμος Ύδρευσης	<ul style="list-style-type: none"> Ύδρευση και εσωτερικά δίκτυα οικισμών (Εξασφάλιση της ποιότητας του νερού) Η εφαρμογή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης αγροτών και πολιτών για τη δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης
Μέτρο 1.2	Βελτίωση υποδομών μεταφορών – συγκοινωνιών - δικτύων		
1.2.1	Βελτίωση - ολοκλήρωση του δημοτικού οδικού δικτύου και των οδικών συνδέσεων με όμορους Δήμους και Εθνικά Δίκτυα	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Κατασκευή και βελτίωση της Επαρχιακής οδού Γρεβενών – Βασιλίτσας Συντήρηση – Βελτίωση του δημοτικού οδικού δικτύου Βελτίωση του οδικού δικτύου εντός οικισμών Βελτίωση και συντήρηση αγροτικού – δασικού οδικού δικτύου. Αποκατάσταση βλαβών του δημοτικού οδικού δικτύου Γέφυρες, τεχνικά έργα, οχετοί Βελτίωση ηλεκτροφωτισμού
1.2.2	Ασφαλτοστρώσεις – κρασπεδώσεις - πλακοστρώσεις οικισμών Δ.Διαμερισμάτων και της πόλης των Γρεβενών	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Διαμόρφωση πεζοδρομίων, υπόγεια Δίκτυα ΔΕΗ-ΟΤΕ, δίκτυο φωτισμού Ασφαλτοστρώσεις – κρασπεδώσεις - πλακοστρώσεις οικισμών Δημιουργία – αναβάθμιση πεζόδρομων
1.2.3.	Βελτίωση κυκλοφοριακών ρυθμίσεων	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Σηματοδότηση οδών και πληροφοριακές πινακίδες Αντιμετώπιση προβλημάτων, κυκλοφορίας, οδικής ασφάλειας και στάθμευσης.
1.2.4	Βελτίωση των δομών επεξεργασίας λυμάτων- διαχείρισης υγρών αποβλήτων- επεξεργασίας απορριμμάτων	ΔΕΥΑΓ/Δ/νση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	<ul style="list-style-type: none"> Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης και Βιολογικών καθαρισμών σε όλους τους οικισμούς Η εφαρμογή και η επέκταση προγραμμάτων ανακύκλωσης.
Μέτρο 1.3	Πρόωθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.3.1	Παρεμβάσεις σε κτίρια για εξοικονόμηση ενέργειας	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών/ Δ/νση Πολεοδομίας	<ul style="list-style-type: none"> Ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων και δημοτικών κτιρίων
1.3.2	Εφαρμογή εναλλακτικών μορφών ενέργειας	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών/ Δ/νση Πολεοδομίας	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία και αξιοποίηση μικρών υδροηλεκτρικών έργων
Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική-Παιδεία-Πολιτισμός και Αθλητισμός			

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Μέτρο 2.1.	Αναβάθμιση Κοινωνικών Υποδομών και Υπηρεσιών		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.1.1.	Βελτίωση υφιστάμενων υποδομών κοινωνικής φροντίδας	Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών/ Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Αθλητισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών με ειδικές ανάγκες (ΚΔΑΠ μεα) • Συνέχιση της λειτουργίας του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» • Βελτίωση της λειτουργίας του ΚΑΠΗ • Κατασκευή υποδομών Κοινωνικής φροντίδας
2.1.2	Παρεμβάσεις στο τομέα της Υγείας	Δημοτική Επιχείρηση Κοινωφελούς Έργου Γρεβενών/ Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Εκσυγχρονισμός της πρωτοβάθμιας υγειονομικής φροντίδας • Αξιοποίηση Ιαματικών Πηγών και κατασκευή θερμαλιστικού κέντρου στην Κιβωτό Γρεβενών
Μέτρο 2.2.	Παρεμβάσεις Πολιτισμού		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.2.1	Ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών / Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Αθλητισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Εκσυγχρονισμός και επέκταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων • Διατήρηση – Αποκατάσταση - Επανάχρηση μνημείων αξιόλογων κτιρίων • Συντήρηση – αναβάθμιση πολιτιστικών χώρων της πόλης του Γρεβενών και των οικισμών • Ίδρυση μουσείου - Πινακοθήκης
2.2.2	Ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών/ Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Αθλητισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Προστασία και ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών και παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, με την ενεργό συμμετοχή του Δήμου μέσω της αξιοποίησης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
2.2.3	Καθιέρωση νέων πολιτιστικών θεσμών - Βελτίωση των θεσμών που ήδη λειτουργούν	Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Αθλητισμού / Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμοθέτηση σε ετήσιο καλεντάρι των πολιτιστικών δρωμένων, με τη συμμετοχή του Δήμου (Εκδηλώσεις Αποκρών, παραδοσιακά πανηγύρια, γιορτές μανιταριού, αθλητικές δραστηριότητες κτλ) • Ενίσχυση Τοπικών Πολιτιστικών Συλλόγων
Μέτρο 2.3.	Παρεμβάσεις Τουρισμού		
2.3.1	Αναπλάσεις τουριστικών περιοχών – Υποδομές τουρισμού με σκοπό την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος	Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Εκσυγχρονισμός – ανάπτυξη και προβολή του Χιονοδρομικού κέντρου Βασιλίτσας • Ανάδειξη και προβολή πολιτιστικών διαδρομών, θρησκευτικών μνημείων, παραδοσιακών κτιρίων και γεφυριών, μουσείων, αρχαιολογικών και παλαιοντολογικών ευρημάτων , καθώς

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

			και της παραδοσιακής παραγωγής αγροτικών προϊόντων.
2.3.2	Προστασία και ανάπτυξη φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Τμήμα Προγραμματισμού/ Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Παρεμβάσεις ήπιας μορφής στον Εθνικό Δρυμό της Βάλιας – Κάλντα, ώστε οι επισκέπτες να απολαμβάνουν απρόσκοπτα τη φυσική κληρονομιά
2.3.3	Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού στον αστικό-περιαστικό χώρο	Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης / Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη δράσεων αγροτουρισμού - οικοτεχνίας • Ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού • Ανάπτυξη Θρησκευτικού-προσκυνηματικού τουρισμού
Μέτρο 2.4.	Παρεμβάσεις Αθλητισμού		
2.4.1	Επεμβάσεις σε υφιστάμενες και δημιουργία νέων αθλητικών υποδομών	Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Παιδείας και Αθλητισμού / Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμός αθλητικών εγκαταστάσεων στο ΔΑΚ Γρεβενών και παρεμβάσεις σε όλες τις περιφερειακές αθλητικές εγκαταστάσεις • Ενίσχυση αθλητικών σωματείων • Υλοποίηση προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού
Μέτρο 2.5.	Παρεμβάσεις στο τομέα της παιδείας		
2.5.1	Αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμών για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της έρευνας	Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Παιδείας και Αθλητισμού / Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών / Τμήμα Μαθητικής Εστίας / Σχολικές Επιτροπές	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση σχολικών υποδομών • Βελτίωση της κτιριακής υποδομής παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων • Εκπαιδευτικό Πάρκο Όρλιακα • Κέντρο Παλαιοντολογίας στη Μηλιά Γρεβενών
2.5.2	Ανάπτυξη και εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Παιδείας και Αθλητισμού / Σχολικές Επιτροπές	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα • Προγράμματα δράσης και ενημέρωσης στον επαγγελματικό προσανατολισμό • Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης
Άξονας 3 : Τοπική Οικονομία-Απασχόληση			
Μέτρο 3.1.	Ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και καινοτομικής ικανότητας		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.1.1	Ενίσχυση των υποδομών Έρευνας και Τεχνολογίας σε τομείς προτεραιότητας για τη τοπική οικονομία	Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών/ Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση των δράσεων του Εκπαιδευτικού Αστρονομικού Πάρκου Όρλιακα και του Κέντρου Παλαιοντολογίας
3.1.2	Ανάπτυξη δικτύων για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη διερεύνηση των τεχνολογικών προοπτικών σε επιλεγμένους κλάδους της τοπικής οικονομίας	ΑΝ.ΓΡΕ. / Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τύπου Leader στον αγροτικό χώρο • Υπηρεσίες ομαδικής στήριξης επιχειρήσεων για επενδύσεις στο πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση προϊόντων και σε ήπιες μορφές

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

			<ul style="list-style-type: none"> εναλλακτικού τουρισμού Υποστήριξη των αγροτών στις διαδικασίες πιστοποίησης των παραγόμενων προϊόντων ως ΠΟΠ. Υποστήριξη των αγροτών για τη συμμετοχή τους σε επιχειρηματικά δίκτυα και την οργάνωσή τους σε ομάδες παραγωγών
3.1.3	Ενίσχυση συλλογικών ή κλαδικών φορέων για την ανάπτυξη δράσεων επιχειρηματικής εξωστρέφειας για επιλεγμένους κλάδους της τοπικής οικονομίας	Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών/ Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> Ενίσχυση επιχειρηματικών τοπικών συσπειρώσεων (δίκτυα) σε κλάδους τοπικής κλαδικής εξειδίκευσης με στόχο τις εξαγωγές Ενημερωτικές εκδηλώσεις με σκοπό την προώθηση των βιολογικών προϊόντων και τον τοπικών ποιοτικών προϊόντων της περιοχής Συνεργασίες με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Ιδρύματα για την εισαγωγή τεχνογνωσίας στους επιχειρηματίες της περιοχής
3.1.4	Οικονομικές υποδομές και δίκτυα	Τμήμα Τοπικής Οικονομίας και Ανάπτυξης/Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Δίκτυο άρδευσης Αντιπλημμυρικά έργα Εγγειοβελτιωτικά έργα
Μέτρο 3.2.:	Επένδυση σε Ανθρώπινο Κεφάλαιο		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.2.1	Λειτουργία ειδικών προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης	Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης / Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	<ul style="list-style-type: none"> Προγράμματα Κατάρτισης εστιασμένα σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού Ενέργειες πληροφόρησης και κατάρτισης αγροτών
3.2.2	Δημιουργία δικτύου για την έρευνα, τη ζήτηση της απασχόλησης και τον προσανατολισμό της προσφοράς εργασίας	Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης / Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	<ul style="list-style-type: none"> Ολοκληρωμένο τοπικό σχέδιο δράσης σε συνεργασία με όλους του φορείς του Νομού Γρεβενών Προώθηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα και κυρίως των μικρών επιχειρήσεων στην διαμόρφωση τοπικών δράσεων για την απασχόληση
Άξονας 4 : Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου			
Μέτρο 4.1.	Διαδικασίες Διοίκησης		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.1.1	Όργανα και λειτουργίες Διοίκησης	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών/Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	<ul style="list-style-type: none"> Επικαιροποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής του Δήμου Τήρηση των Συστημάτων Διαχείρισης ποιότητας (ISO, Διαχειριστική Επάρκεια κλπ) Εφαρμογή και παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος
4.1.2	Συνεργασίες	Διεύθυνση Διοικητικών	<ul style="list-style-type: none"> Συμμετοχή σε Εθνικά, Ευρωπαϊκά και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

		Υπηρεσιών/Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	<ul style="list-style-type: none"> Διεθνή δίκτυα συνεργασίας Συνεργασία με φορείς και επιχειρήσεις του Νομού Γρεβενών Διαδημοτικές συνεργασίες
Μέτρο 4.2.	Διαδικασίες βελτίωσης της σχέσης του Δήμου με τους πολίτες		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Ανάπτυξη διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών/ Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής / Δ/ση ΚΕΠ	<ul style="list-style-type: none"> Εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης αιτημάτων και παραπόνων πολιτών Δυνατότητα διεκπεραίωσης ηλεκτρονικών αιτημάτων
Μέτρο 4.3.	Οργάνωση και πληροφορική		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.3.1	Αναβάθμιση υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών	Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	<ul style="list-style-type: none"> Ολοκλήρωση – βελτίωση του Εσωτερικού Πληροφοριακού συστήματος Διοίκησης Ενίσχυση εξοπλισμού πληροφορικής και επικοινωνιών Ενίσχυση του Γραφείου Πληροφορικής Βελτίωση της Διαδικτυακής πύλης Δήμου Γρεβενών Σεμινάρια Επιμόρφωσης Υπαλλήλων σε ΤΠΕ
Μέτρο 4.4.	Οικονομικά		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.4.1	Ανάλυση πηγών εσόδων του Δήμου και διερεύνηση αύξησης αυτών	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Διεύρυνση της δυνατότητας αξιοποίησης νέων πηγών εσόδων, Βελτίωση των μηχανισμών βεβαίωσης και είσπραξης Εξασφάλιση πόρων μέσω της συμμετοχής του Δήμου σε διακρατικά προγράμματα Αξιοποίηση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας
4.4.2	Μείωση και έλεγχος του κόστους λειτουργίας του Δήμου	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> Ορθολογική διαχείριση οικονομικών πόρων. Κοστολογική παρακολούθηση ανταποδοτικών και μη υπηρεσιών
4.4.3	Πλήρης αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων	Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών/Τμήμα Προγραμματισμού	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων Αξιοποίηση των ευκαιριών χρηματοδότησης μέσω του νέου ΕΣΠΑ
Μέτρο 4.5.	Ανθρώπινο Δυναμικό		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

4.5.1	Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή προσωπικού σε εκπαιδευτικά προγράμματα • Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης της αποδοτικότητας και αξιολόγησης • Αξιοποίηση και ορθολογική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού
--------------	-------------------------------	---------------------------------	--

Υπόμνημα

Στοιχεία αντλήθηκαν από:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

- Την ΕΛ.ΣΤΑΤ.
- Τον Ο.Α.Ε.Δ. Γρεβενών
- Το Γενικό Νοσοκομείο Γρεβενών
- Τη Δ/ση Πρωτοβάθμιας Εκπ/σης Γρεβενών
- Τη Δ/ση Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης Γρεβενών
- Το Σύλλογο Ξενοδόχων Γρεβενών
- Τη Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε. Γρεβενών
- Το Επιμελητήριο Γρεβενών
- Τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου

Διαγράμματα

- Γεννήσεις με μόνιμη κατοικία της μητέρας το Ν. Γρεβενών σελ. 25
- Θάνατοι με μόνιμη κατοικία το Ν. Γρεβενών σελ. 25
- Διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού ανά φύλο σελ. 31
- Διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού ανά ομάδα ηλικίας σελ. 32
- Απασχολούμενοι ανά τομέα απασχόλησης σελ. 146
- Προσωπικό του Δήμου ανά σχέση εργασίας σελ. 187
- Προσωπικό του Δήμου ανά κατηγορία εκπαίδευσης σελ. 187

Πίνακες

- Ομάδα έργου σελ. 16
- 1.1 Χιλιομετρικές αποστάσεις από την πόλη των Γρεβενών σελ. 21
- 1.2. Κατανομή πληθυσμού ανά ομάδες ηλικιών σελ. 62
- 2.1 Περιοχές του Δ. Γρεβενών που υπάρχουν ισχύουσες άδειες για εγκατάσταση Α.Π.Ε. σελ. 69
- 2.2 Εκτάσεις εντός σχεδίου και εντός οικισμών στο Δ. Γρεβενών σελ. 73
- 3.1 Νηπιαγωγεία Δ. Γρεβενών σελ. 97
- 3.2 Δημοτικά Σχολεία Δ. Γρεβενών σελ. 98
- 3.3 Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης Δ. Γρεβενών σελ. 99
- 4.1 Χαρακτηριστικά του μόνιμου πληθυσμού ως προς την Απασχόληση σελ. 145
- 4.2 Απασχολούμενοι ανά τομέα απασχόλησης σελ. 146